1889 HUSZONHARMADIK ÉVFOLYAM. 137. SZÁM. BUDAPEST, VASÁRNAP, MÁJUS 19.

SZERKESZTŐSÉG
BUDAPEST, IV. KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 8 frt 30 kr.
Franczia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Románia- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződés-hez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára helyben 6 kr., vidéken 7 kr.

EGYETÉRTÉS

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV., KECSKEMÉTI-UTCZA 6. SZ.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE
VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL
PÁRISBAN főügynökségünknél:
John, F. Jones & Cie, 31 biz. Faub. Montmar.
Frankfurtban a/M.: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2.
Haasenstein és Vogler, I., Wallfischgasse 10.
Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2.
Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
Herndl Alajos, I., Wollzeile Nr. 25.
Daube G. L. és Társa, I., Wollzeile Nr. 13.
Dukes Miksa, I., Riemergasse Nr. 12.
Danneberg J., Riemergasse Nr. 13.
Stern Moritz, I., Wollzeile Nr. 22.
és valamennyi hirdetési iroda.

Umberto király utazása.

A kit fejedelmi társai közül Vilmos német császár tavalyi körutjában legutóbb látogatott meg, az viszonozza nála legelőbb a tisztelgést. Umberto olasz király holnap indul el Rómából, hogy Svájczon keresztül a németek büszke fővárosába utazzék. Bizonyosan csak véletlen körülmények okozzák e látogatás sorrendbeli elsőbbségét a többiek fölött, melyeknek még következniök kell, de az elsőbbség azért nem kevésbé felel meg a szövetséges barátság fokának, mely Németországot és Olaszországot szorosan összefüzi. Oroszországról, mely a hatalmaknak egészen más csoportjához tartozik, nem is szólva, Németország érintkezése Olaszországgal bensőbb természetü annál is, mely Németország és az osztrák-magyar monarchia között létezik.

A mi szövetségünk Németországgal első sorban Oroszország ellen van intézve és ez a czél nem mondhatni, hogy Németországra nézve közvetlen jelentőséggel birna, mert a német politika folyton rajta van, hogy Oroszországgal a jó viszonyt fentartsa s a háborunak minden lehetőséges okát előre eltávolitsa. Ellenben a német-olasz szövetség éle Francziaország ellen irányul és itt a háboru eshetőségére Németország mindig készen áll, söt sok tekintetben érdeke is, hogy azt mentől korábban előidézze. Azért a német politika nagyon ügyel rá, hogy Olaszország baráti szolgálataira teljes értékökben számithasson. A német-olasz viszonyban nem is fordulnak elő azok a sajátságos ingadozások és félreértések, milyenek a mi monarchiánk szövetséges szerepét sokszor olyan furcsa világitásba állitják.

Az olasz királyt Berlinben a hivatalos politika körei nagy kitüntetéssel fogják hát fogadni, mint olyan igazi barátot, ki még kiváló hasznára lehet a német birodalomnak. De nem kevesebb rokonszenvvel fogja üdvözölni a német nép is, mert benne azt a fejedelmet láthatja, kinek országa ugyanazon nemzeti alapon és korunk áramlatainak ugyanazon behatásai alatt épült fel, mint Németország. Ezt a rokonszenvet csak emelheti a vágyteljes sajnálkozás, melynek sok német kebelében kell megrezzennie ama gondolatra, hogy a nagy hasonlóság mellett létezik nagy különbség is, mert az uj német birodalmat nem övezi a szabadelvü kormányzatnak drága éke, mely az olasz államrendszerre annyi dicsfényt sugároz. Olaszország változatlanul a szabadság eszméjét képviseli a monarchiák között, Németország ma a reakczió törekvéseinek legerősebb fellegvára. De a nemzetközi alakulások rendjében a feudális Bismarck és a határozottan demokratikus Crispi ugyanegy modern irányzatot képviselnek és Németországot Olaszországgal nemcsak közvetlen politikai érdekek kapcsa, hanem a történelmi fejlődés állandó közössége csatolja össze. És ha Berlin szabadelvü lakossága lelkesedéssel fogja üdvözölni az oly őszintén alkotmányos olasz királyt, az üdvözlésben kifejezheti azt a meggyőződését is, hogy bármily biztositottnak lássék is pillanatra a reakcziónak hatalma, Németország nemzeti jövője csakis a szabadelvü irányzat által nyerheti betetőzését.

A mi monarchiánk népei is őszinte megelégedésökkel kisérik Umberto király utját. Az utazás ténye reánk nézve uj erősbitése annak a hatalmas békeszövetségnek, melyben nemzetközi politikánk szilárd alapját keressük. Hogy Olaszország ehhez a szövetséghez tartozik, reánk nézve mindig becses garancziát jelentett, hogy a szövetség nemcsak a béke fentartásával, hanem a támadható harczias bonyodalmak között is a valódi népérdekek szolgálatában fog állani. Hiszszük, hogy a berlini találkozás még az európai békének uj zálogát jelenti és benne közvetve a mi érdekeinknek békés megvédelmezését reméljük. Az utazás ily jelentőségét egész Európa áldásnak fogja tekinteni. Csak igen elszigetelt, különálló körök lehetnek azok, hol Umberto utazása ez időszerint is kellemetlen érzéseket támaszt. Az olasz radikálisok utóbbi időkben nagy zajt csaptak ugyan, mert az utazás nem egyezik meg franczia rokonszenvök tüntetéseivel, de az ő ellenmondásuk messze van attól, hogy az olasz politika tényezőjévé váljék. Ép oly kevés veszedelem van az ultramontánok általános berzenkedésében, kik az Umberto királynak juttatott üdvözletekben világért sem akarnának egyebet látni, mint egy közönséges rablónak dicsőitését. Umberto utja az európai politika és a nemzetközi béke igaz utja marad.

Budapest, máj. 18.

A magyar regnikoláris bizottság a horvát nuncziumot tárgyalását a napokban befejezi s az ellen-nuncziumot átnyujtja Vukatinovicsnak, a horvát regnikoláris bizottság elnökének. Vukatinovics a horvát bizottság tagjait május 23-ára az orsz. gy. szabadelvü kör helyiségébe értekezletre hivta össze.

Az országgyülési mérsékelt ellenzék holnap vasárnap, e hó 19-én d. u. 5 órakor értekezletet tart.

A csehek harcza malomiparunk ellen.

A Wittek osztrák államtitkár részéről a birodalmi tanácsban tett nyilatkozatok élénk mozgalmat keltettek Csehországban. A csehországi malomiparosok gyülést tartottak és igen kemény határozatokat hoztak a magyar verseny meggátlása érdekében.

Nem tagadjuk, a cseh mozgalom bizonyos tekintetben nagy örömünkre szolgál. Eddig csak mi magyarok panaszkodtunk az osztrák verseny ellen. Ki lett a napnál világosabban mutatva, hogy Magyarország gazdasági fölvirágozása közös vámterületen Ausztriával lehetetlen. Bebizonyult, hogy jelentékenyebb nagyipart képtelenek vagyunk teremteni, mert a gazdagabb, régibb, olcsóbb tőkével, bővebb hitellel és már képzett munkásokkal rendelkező osztrák ipar csirájában megfojtja a legtöbb keletkező magyar vállalatot. Az osztrákok letorkolták panaszainkat. Kormányférfiaink pedig nem látták be bajunk okát és bátorságuk sem volt felvenni azt az erős harczot, mely nélkül lehetetlen ily óriási érdekkérdésben önző ellenfél ellen győzni. Még csak az kellett, hogy a vámterületközösséget legfelsőbb helyen mint a monarchia hatalmi állásának egyik mellőzhetetlen tényezőjét tüntessék fel. Megtették azok, kik ebből hasznot huznak és ez persze még nehezitette érdekeink érvényesitését.

De végre kezd fordulat beállni. Most már erős hangok emelkednek Ausztriában, melyek panaszkodnak a magyar versenyről. E panaszokat szivesen halljuk, mert bizonyságai annak, hogy a kedvezőtlen helyzet daczára mi is tudunk némi erőt kifejteni. De annál örvendetesb jelenségnek tartjuk, mert oly oldalról jönnek, mely Ausztria politikájára ez időszerint döntő befolyással bir. A kik a helyzetet türhetetlennek nyilvánitják, azok csehek és agráriusok. Mint mindenki tudja, ma a csehek és az agráriusok vannak hatalmon Ausztriában. Mihelyt érzik a bajt, keresni fogják a segédeszközt. Ők is csakhamar rájönnek majd, hogy bajukon csupán a vámterületi különválás segithet. Remélhető tehát, hogy majd Ausztriában is alakul párt, mely ugyanarra a czélra törekszik, mint mi és mely segiteni fog legyőzni az eddig legyőzhetetlennek tartott akadályokat. Az önálló vámterület eszméjének barátai a csehekben tehát — bármily rossz szándék irántunk vezérelje is különben őket, — önkénytelen szövetségeseket találnak.

Kidomborodik az irány már a most hozott határozataik egynémelyikéből. A cseh malomiparosok főkép két dolgot követelnek. Az egyik az osztrák-magyar vasut teljes ketté választása külön osztrák és külön magyar társulattá. E követelést azért állitják fel, mert a tarifa-politikával elégedetlenek, általa magukat károsítottnak tartják, söt malomiparuk versenyképességét szerintük ez öli meg. E czélból az 1882-iki egyezmény felbontását kivánják és az osztrák kormányt uj egyezmény megkötésére sarkalják. E követelés részben a multban történtekre vonatkozik. A másik aktuálisabb és a közvetlen jövőt illeti.

Természetesen a dunagőzhajózási társaságról van szó. A magyar kormány törekvéseinek meghiusitását sürgetik és azon jámbor hitet táplálják, hogy erre az osztrák kormánynak hatalma van.

Ezek után két eset forog fenn. Az osztrák kormány vagy eleget tesz a cseh sürgetéseknek és gazdasági kontroverziába bonyolul a magyar kormánynyal, vagy sem. Ha kitör Ausztria és Magyarország kormányai közt a gazdasági háboru, akkor egyszerüen haszontalan makulaturává válik a megkötött kereskedelmi és vámszövetség. A gazdasági háboru mindig káros, de legkárosabb és egyuttal legelkeseredettebb két egymással szerződés által összekötött fél közt. Gazdasági háborut nem szerződés megujitásával, hanem autonom tarifával szoktak befejezni, ha ez befejezésnek nevezhető.

De beállhat az a másik eset, s ez a valószinübb, hogy az osztrák kormány a fenálló szövetséget tisztelve és tudva azt, hogy az még ma is óriásilag előnyös Ausztriának és semmi más által nem pótolható, — nem hajt a csehek és agráriusok szavára. Meg fogja mondani az illetőknek, hogy mi a vámszövetség alapgondolata. Meg fogja magyarázni, hogy Magyarország azért tartja nyitva fogyasztási területét az osztrák iparnak, hogy viszont Ausztria piacza legyen a magyar mezőgazdasági terményeknek; ezen csak szerződésszegéssel segithetnek és ez kétélü fegyver a szerződő felek közt ép annak kezében, a ki a legnagyobb hasznot huzza.

Ezzel az agráriusok nem lesznek megelégedve. Mit használ a cseh földmivelőnek és molnárnak, ha gazdagszik mellette a szövőiparos, a posztógyáros, az üveghutás, mig ő tönkre megy? Türni fog, mig kell, de ha lesz hatalma, megforditja a dolgot és azt mondja, hadd prosperáljak már most én, s hadd szenvedjenek amazok.

Nem vezet ez az önálló vámterület eszméjére? Nem vezet-e az eszmének végre valahára leendő megvalósitására? Tehát működjenek csak a jó csehek és agráriusok tovább is ellenünk. Azok a molnárok a mi malmunkra hajtják a vizet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése május 18-án.

I.

A földmivelésügyi tárcza költségvetésének mai folytatólagos tárgyalásánál csakis a lótenyésztés tételénél volt némi vita. — Az ülés főeseménye *Irányi* Dánielnek a válásszabadság érdekében tartott beszéde volt. Irányi Dánielnek klasszikus szépségü szónoklatát nagy figyelemmel hallgatta a ház. A leghatásosabb argumentum, a mit Irányi Dániel a vallásszabadságról szóló törvényjavaslat szükségességének bizonyitására felhozott, a nazarenusok üldöztetésének igazán felháboritó példái képezték. — *Tisza* Kálmán miniszterelnök válaszát legjobban az jellemezte, hogy leghangosabb helyeslője Komlóssy Ferencz volt. *Csáky* Albin gróf vallásügyi miniszter, noha a házban volt, nem szólt a tárgyhoz. A többség szavazással kimondta, hogy Irányi törvényjavaslatát nem kivánja tárgyalni. A kormánypárt protestánsai: Tisza Lajos gróf, Busbach, Münnich, Pulszky stb a vallásszabadság ellen szavaztak. A mérsékelt ellenzék megosztva szavazott. Az ülés végén *Horánszky* Nándor a Sátoraljaujhelyen folyó hivatalos korteskedést tette interpelláczió tárgyává.

II.

Elnök: Péchy Tamás; *jegyzők:* Josipovich Géza, Szathmáry György, Nagy István.

Az elnök bemutatja Sipeky Sándor Trencsénmegye csáczai kerületében megválasztott orsz. képviselő megbizó levelét, az állandó igazoló bizottságnak adatik ki. Bemutatja Tibád Antal képviselő levelét, melyben egészségének helyreállitása czéljából hat heti szabadságidőt kér. Megadatik.

A nagyváradi községi polgári iskola tantestületének kérvényét, melyben az 1875. XXXII. törvényczikket az 1885. XI. t.-cz. szellemében megváltoztatni kéri. A kérvényi bizottságnak adatik ki.

Fejérváry Géza b. honvédelmi miniszter: Van szerencsém jelentésemet előterjeszteni: «A honvédelmi minisztérium 1889-iki költségvetésében a «Csapatok» cziménél felvett összegnek leszállitása és a honvédségi föruharaktár kibővitése czéljából, az ezen épülettel szomszédos telekrésznek megvétele tárgyában.»

A pénzügyi bizottsághoz utasittatik azzal, hogy oly időben terjeszsze be jelentését, hogy az a honvédelmi tárcza költségvetésével együttesen tárgyaltathassék.

Hegedüs Sándor beterjeszti a pénzügyi bizottság jelentését «a pénzügyi közigazgatás szervezetében eszközlendő változtatásokról» szóló törvényjavaslatról.

Annak idején napirendre fog tüzetni.

Következik a *gazdasági bizottság* jelentése a képviselőháznak 1889. évi május havi költségvetéséről.

Fenyvessy Ferencz: Itt, a ház ülésterméhen, a nyári hónapokban oly borzasztó a hőség, a déli órákban a levegő oly egészségtelen és elviselhetlen, hogy e bajon kell már valamikor valamit segiteni. (Felkiáltások: Ez már igaz!) Legjobb lenne azt hiszem, ha itt is ugy, a mint Európa valamennyi más parlamentjében divik, esti ülések tartatnának. (Felkiáltások jobbról: Még melegebb van! Ellenmondások a szélső baloldalon.)

Ugron Gábor: Elfogadják, mert a sötétséget szeretik. (Derültség a bal és szélső baloldalon.)

Fenyvessy Ferencz: De én alkalmat akarok adni a szabadelvü pártnak, hogy a világosságot pártolják és inditványomat elfogadják. (Tetszés balfelől.) Az esti üléseken azonban a gázvilágitás rettentő hőséget okoz. Ezen a jövőre nézve igen könnyen lehetne segiteni. Itt van épen a ház szomszédságában a politechnikumban a villam-gépház; onnan igen csekély költséggel minden nagy nehézség nélkül lehetne a ház üléstermébe az elektromos világitást bevezetni. Ennélfogva inditványozza: «a ház utasitsa a gazdasági bizottságot, hogy tegye tanulmánya tárgyává, miként lehetne

---

Az első sztrájk.

Ugy szeretik feltüntetni a sztrájkot, mint a mely a legujabb idők találmánya. A gondolkodó, erejét érző s társulásra képes munkás találta fel, — a közhit szerint, — hogy enyhitsen helyzetén, esetleg hogy tulhajtott igényeinek kielégitésére szoritsa a munkaadót.

Balga fölfogás.

A mióta az ember társas életet folytat, meg volt benne ilyesekhez a hajlam s a hol kinálkozott az alkalom, meg is ragadta azt.

Csak a kivitel volt előbb nehéz. Az a munkás, a kinek vagyona van, megtakaritott tőkéje, melylyel a munkaszünet fizetésnélküli napjain eléldegéljen, nem csinál sztrájkot, mert nincs szüksége reá. Ha nemcsak megélhet, de félre is tehet, megelégszik a sorsával s nem nyul erőszakos eszközökhöz. Az a munkás ellenben, a ki éhezik és nyomorog, a kit a végső szükség hajt a végső eszközök igénybe vételére, nem csinálhat sztrájkot, ha akar is, mert különben az éhinség fenyegeti. Nem szüntetheti be a munkát, mert elveszti azt a kevés kenyeret is, a melylyel addig birt s a melyet nem talált elegendőnek a megélhetésre. Csak a végső szükség viheti tehát reá, hogy nyilt szakadást provokáljon, mikor ugy van felvetve a kérdés, hogy amugy is tönkre kell mennie.

Az ujabb kor közelebb hozta az embereket, s a közlekedési intézmények megröviditették a távolságokat. Az egyik vidék munkás osztálya segitheti a más vidékét. Mikor Dortmund közelében szünetel a munka, a belgiumi munkás táplálja azokat, a kiknek nincs momentán keresetök. És viszont. Ezért van, hogy mai napság gyakoribb lett a sztrájk.

De megvolt, habár nem oly gyakran is, ősidők óta.

Az első sztrájk emlékezetét egy *egyiptomi papyrus* tartotta fönt, mely papyrus ma a turini muzeum tulajdonát képezi. Le van ott irva a sztrájk egész története: egészen azonos azokkal, melyeknek manap tanui vagyunk. Az okok, a munka beszüntetése, a rendőrség beavatkozása, mind akár csak ma játszódnék le.

Az egyiptomi munkás helyzetét igen félszegen itélik meg azok, a kik ez ország viszonyait csakis a görög irók, különösen Herodot leirása után ismerik s hajlandók rabszolgának tartani minden egyiptomi iparost, vagy pedig áthághatatlan válaszfalakkal körülzárt kasztnak tartják a munkásokét, mely meglehetős foku lenézésben részesül. Magok az egyiptomi hivatalnokok is megerősiteni látszanak az ily felfogást hátramaradott irásaikban. Mindenütt a hivatalnokot és papot állitják első sorba, a ki egyedül okos, egyedül eszes, mig az iparos szerintök olyan, mint a megterhelt szamár, a melyet a hivatalnok hajt maga előtt. De hát sajnálattal tapasztaljuk, hogy a mai kor egynémely hivatalnokának a nézete is közel áll ehhez, mig másrészt, az egyiptomi munkás helyzetének fényes volta mellett bizonyitékaink vannak. Sokan e munkások közül sirokat hagytak reánk, melyek nagy gazdagságról tesznek tanuságot. A mellett felszámlálják életirásaikban a kitüntetéseket is, melyek őket érték. Egy csizmadia eldicsekszik p. o. vele, hogy őt a király is gyakorta megkülönböztette egyéb alattvalói között, egy aranyműves pedig elmondja, hogy a király többször kitüntette ugy ügyessége, mint megbizhatósága miatt. Nagy szó ez oly országban, a hol egy főhivatalnok is kiváló megtiszteltetésnek veszi, hogy a királynak lábát csókolhatja meg, nem pedig a földet lábai előtt, mint a többi emberlia.

A munkások szervezett osztályt képeztek ugyan Egyiptomban, csapatokra voltak osztva, megvoltak előmunkásai, vezetőik, irnokaik, de a mellett meg voltak becsülve, anyagilag olykor fényesen voltak ellátva s megvoltak a magok jogai. Nem voltak páriák s azért nem is lázadást csináltak mikor sorsuk javitására akarták kényszeriteni a munkaadót, hanem sztrájkoltak, a szónak egészen modern értelmében.

A már emlitett legelső sztrájk II. Ramzesz uralkodása alatt ment végbe s magok a király munkásai csinálták azt. A király Thébében a nagy templomot épittette s annak belső felszerelésével volt elfoglalva több csapat munkás, asztalosok, érczművesek, festők. Fenmaradt az egyik vezetőnek munkakönyve, a melyben szorgalmasan feljegyezgette nemcsak hogy ki volt rest és szorgalmatos, ki mennyit mulasztott a munkában, de azt is, mik voltak a fizetések és milyen események adták magokat elő. Havonta négyszer kaptak a munkások mintegy 2—3 méternázsa halat, azután fejenkint néhány kancsó sört, kenőcsöt, tüzelőfát, hüvelyeseket és gabonát. Ugy éltek tehát, hogy az ujkor nem egy munkása megirigyelheti sorsukat. Csakhogy a kialkudott bért nem mindig kapták meg pontosan. Igy a felügyelő munkakönyve szerint Phamenoth hónap 28-ikán nem kapják ki rendesen fizetésüket, csak megkésve, a Pharmuthi hónapban pedig semmit sem kapnak. Elhagyja őket a türelem, lakásaikba vonulnak vissza, s nem dolgoznak. A következő hónapban kijár rendesen a fizetés, de Payni hónap 28-dikán ismét kimarad az s mindössze csak a tüzelő fát kapják meg. Erre beszüntetik a munkát s csapatostól kivonulnak a templomból s utjukat a város felé veszik. Másnap megjelennek a «hatalmas helytartó előtt», — akárcsak a mostani sztrájk deputácziója Vilmos császár előtt — s előadják panaszaikat. A helytartó maga elé hivatja az irnokot Chemueszét s kifizetteti nekik járandóságukat. Ezzel a sztrájk ez alkalommal véget ért.

De nem mindig folyt le ily simán a dolog. III. Ramzesz uralkodásának huszonkilenczedik évéből egy sokkal nagyobb terjedelmü ilynemü mozgalomról van tudomásunk. Ez a bőkezü király, a ki életében a papoknak csupán ünnepi virágbokrétákban 19 milliót ajándékozott, nem tudta hivatalnokait arra szoritani, hogy rendesen fizessék a munkásokat. Thebében épittette ő is a nekropoliszt. A Tibi hónapban azonban nem kapták meg a munkások rendes fizetésöket. Kilencz napig vártak hiába a fizetési nap elmulta után, akkor erősebb rendszabályokhoz folyamodtak. *Abbahagyták a munkát, kivonultak az épitési helyről* s irtózatos kiabalással elmentek a Dhulmose-templomához s annak hátulsó részénél vonták meg magokat. A nekropolisz irnoka utánok ment s nagy igéretekkel és még nagyobb esküdözésekkel próbálta őket visszacsalogatni. De ennek nem volt foganata, sőt a munkások bevonultak magának a templomnak helyiségeibe. *Másnap megjelent a csendőrség* is s két előkelő csendőrhivatalnok próbálta meg az alkudozást. Ez ép oly keveset használt, mint a templom papjainak a beavatkozása. «Éhezünk, szomjuhozunk és nincsenek kenőcseink, nincsen ruhánk», ez volt a munkások felelete s addig nem is kezdték meg a munkát ujból, mig ki nem fizették nekik a mult hónapról elmaradt egész béröket. Akkor azután Mechir hónap 13-ikán felszedődtek feleségeikkel, gyermekeikkel, bevonultak a nekropoliszba s folytatták a munkát tovább.

Akárcsak a mi korunk munkásai.

H. P.

A párisi kiállitás.

Páris, máj. 16.

Az Eiffel-torony végre át van adva rendeltetésének. Elkészült az emelőgép, az emeltsorok be vannak rendezve s a Szajnapart mellől háromszáz méternyi magasságra emelkedhetik a világváros petyhüdt bourgois-ja, hogy könnyü szerrel átélvezze a légrétegek változatosságait. A torony első emeletén egy látogató könyv van kitéve, melybe a felrándulók bejegyezhetik s be is jegyzik nevüket s látogatásuk napját. Elsőnek maga Eiffel irta be magát a következő sorokkal:

1889. máj. 15, tiz percz hijján déli tizenkét óra. A torony megnyitása s a közönség belépte. Valahára! Eiffel.

A második bejegyzés Sauvestre-é, a torony épitőjéé, ki ezt jegyezte be: Délnek kilencz percz hija!

Harmadik bejegyzés gyanánt egy a Koránból vett idézet következik, mely forditásban igy hangzik: Halandó! okulj a honnan csak lehet, még az idegenektől is. Alá van irva Ali Mahoui neve.

Elég ennyi a vendégkönyv jegyzeteiből egy időre. A torony megnyitása a közönség számára egészen szabályosan ment végbe. Minden látogató a legnagyobb csodálkozással jött le a technikai tudomány e remekéről, mely oly fölséges kilátást nyujt.

A kiállitás látogatói e hó 16-án szám szerint negyvennégyezernégyszázhatvanhatan voltak. Némi feltünést keltett egy rendőr eljárása, a ki tudniillik több belépő jegyet lefoglalt, azt állitván, hogy a jegyek hamisak. Kiderült azonban, hogy a rendőr tévedt. A rendező bizottság ugyanis a belépő jegyeket három nyomdában csináltatja s a nyomdászok mindegyike rányomta a jegyre saját czégének bélyegét. A rendőr e háromféle jegyek közül addig csak egyfélét látott s a mint a jegyeken tegnapelőtt uj nyomda bélyegeit látta, azt hitte, hogy azok hamisak, azért foglalta le őket. A tévedés hamar kiderült s a látogatók háboritatlanul folytatták tovább utjokat.

Etienne, gyarmatügyi államtitkár, bizottságot szervezett a kiállitáson, melynek az lesz a feladata, hogy a különböző gyarmatok, melyek a kiállitáson gazdagon vannak képviselve, az Invalide-térségen nemzeti ünnepet rendezzenek. A bizottság megtartotta első ülését s megtette az első intézkedéseket, hogy e népünnepek a kellő nemzeti sajátságok megtartásával mentül gazdagabb tartalommal jöjjenek létre.

A kiállitás amerikai osztályában egy szobormü hivja magára a többek közt a figyelmet, mely tökéletes utánzata a Louvreban levő antik szobornak, a milosi Venusnak. Az amerikai szobor nevezetességét az teszi, hogy tetőtől talpig csokoládéból van. A csokoládé szobrot egy csinos amerikai katona őrzi, kinek arra van gondja, hogy a kiváncsi s élvsóvár látogatók a szobrot ajkaikkal ne érintsék. A szobor talapzatára nagy betükkel figyelmeztetőül rá is van irva: Défense de léches. Ne tessék megnyalni.

Joseph Reinach a République Françaiseben elbeszéli, hogy az estén, midőn a Hôtel-de-Villeen a banketet tartották, Dalon nehány barátját magához meghiva, a következőket mondotta:

«Ez ünnepély — mondá a nagy müvész, — felséges volt; látni hatszáz köztársasági Szenátort, képviselőt, városi tanácsost, iparost, kereskedőt, hivatalnokot, irót, a kik e nagyszerü boltozatok alatt egyhangulag éljenzik a köztársaság elnökét s köszönetüket nyilvánitják neki; bizony olyan szép látvány ez, mely megmarad emlékezetünkben. De hányan is vagyunk csak itt? Ugy-e csak öt—hatszázan polgárok; de hát akkor a nép, az izmos karu munkás nép, mely e csodálatos kiállitást megcsinálta, épen ugy, mint a hogy a mérnökök és épitészek tudománya azt megrajzolta papiron, hol van ez a nép?

Nem gondolják-e önök, hogy a kiállitási munkásoknak szintén van joguk ünnepélyre s hogy a köztársasági kormány, miután köszönetét nyilvánitotta a gondolat munkásainak, ugyanezt kell tennie azokkal is, kik kezeikkel munkálkodtak? Ezt az eszmét önöknek, a köztársasági sajtónak ajánlom figyelmébe. Nehéz lesz-e kivinni? Nem hiszem. Egyszerüen a kiállitáson dolgozó munkás testületekhez kellene fordulni s kikérni tőlük azok névsorát, kik a Mars-mezőn dolgoztak. Az iparpalota két-három ezer vendéget képes befogadni körülbelül; oda kellene az asztalokat helyezni. Ezt kicsinálni gyerekjáték lesz Alphandnak. Lehet, hogy egy banket nem lesz elégséges: rendezni kell kettőt. Francziaország elég gazdag, hogy minden gyermekének s mindazoknak megköszönje fáradozásukat, a kik a munka, a szabadság és a béke dicső apotheozisára közreműködtek.»

Megigértük, teszi hozzá Reinach, — hogy annak a nagy müvésznek, ki nekünk e beszédet tartá, — eszméjét minden erőnkből támogatni fogjuk: igy szoktuk «mi» megünnepelni ama százados évfordulót, mely 1789-nél kezdődik.

E hirre, melyet több hirlap közölt, csak azt jegyezhetjük meg, hogy e terv már nem uj s nem is Dalon szobrásztól ered. A kiállitási ünnepélyek programmjába elejétől fogva föl van véve. Söt mi több nem is banketről van szó, hanem fényes bálról, melyet a kiállitási munkások megjutalmazására rendez a kormány és a kiállitási igazgatóság a Champs-Elyséen levő ipar-csarnokban.

A kiállitás napról-napra gyarapszik népségben. Ugyanis tegnap a tunisi beynek két fegyverese érkezett meg, gazdag öltönyök és betüzött pisztolyokkal; továbbá a monakoi hadsereg egy káplárja s két embere, a kik különben nagyon szép gyerekek s jól áll rajtuk az elegans egyenruha. Végül egy szakasz mekszikói katona és egy csapat argentini vitéz, kik a kormányaik által épitett kiállitási palotákban a diszőrséget fogják képezni.

A kiállitáson jelenleg egy Imperialnak nevezett hatalmas gyémánt is szerepel. Délafrika bányáiból került, hol 1885-ben találták. Ez a csodálatos gyémánt, melyet már összehasonlitottak az angol korona hires Ko-i-Noor gyémántjával s a jelenleg a Louvreban kitett «Régent»-tal is, több kiállitó tulajdonát képezi. A párisi ékszerészek kivánatára, egy, Saglio, az Institut tagja által vezérlett bizottság elment a Louvreba s az Imperialt a Régent mellé helyezve összehasonlitotta. A bizottság konstatálta, hogy a kiállitási gyémánt nagyobb és nehezebb mint a Régent. Minősége pedig épen olyan kitünő. Az 1791-iki inventarium a Régent-t 12 millió frankra becsüli. Az Imperialt tehát körülbelül 15—18 millióra lehet tenni.

Megemlékezünk végül a kiállitás alkalmából rendezett ünnepélyekről is. Ma Tirard miniszterelnök rendezett fényes bált a diplomácziai testület számára. A bált megelőző lakomán Tirard jobbján a mi nagykövetünk, Hoyos gróf felesége foglalt helyet, balján Moltke-Hoitfeld asszony. Tirardné jobbján Rotelli pápai nunczius, balján Menabrea tábornok, Olaszország nagykövete ült. Az ünnepélyen jelen volt Mü ster gróf, Németország nagykövete is. A lakomát követő bál messze benyult az éjszakába.

Holnapra pedig a köztársaság elnöke hivta meg magához a politikai, közgazdasági, közművelődési körök kitünőségeit. Mintegy hatezer meghivót bocsátottak ki. A köztársasági elnök emez estélyén az Eiffel torony villam-kévéit az Elysée felé irányozzák, ugy hogy a palota s egész kertje az éjen át villámfényben uszik.

a ház üléstermét esti ülések tartása czéljából villamos világitással ellátni.

Csávossy Béla felszólalása után az inditvány a gazdasági bizottsághoz utasittatik.

Következik **a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium** 1889. évi költségvetésének folytatólagos tárgyalása, jelesen az *állami lótenyésztő-intézetek* czime.

Petrich Ferencz: Az alkotmányos korszak alatt mintegy 60 milliót áldoztunk a lótenyésztésre; mi kártalanit ezért a 60 milliónyi befektetésért? Találok rá feleletet, s ez az, hogy a lótenyésztés haladt, fejlődött hazánk területén. Ezt nem tagadom. De állitom, hogy ez az emelkedés annak a roppant áldozatnak annál kevésbbé felel meg, mert a lótenyésztők mindig megadták ennek az árát, mindig megfizették a fedeztetés dijait, tehát az állam nekik ingyen szolgálatot nem teljesitett. Itt azután önként merül fel az az ujabb kérdés: mi hát az oka ennek a számtanilag reánk tagadhatatlanul árnyékot vető, szomoru jelenségnek? És én nem habozom kimondani, hogy minden becsületesség, minden szakképzettség mellett itt is meg van a mi szerencsétlen nemzeti gyengeségünk átka, mely mindenütt mutatkozik, t. i. a nagyzás, a pazarlás, az önámitás. Egy ménlóért 100.000 frtot fizetünk és egy pár kanczáért 45.000 frtot. Mi is tudnánk ily kitünő lovakat tenyészteni.

A gazdaközönségnél is már ott vagyunk, hogy a lótenyésztés már mellékes, a lóidomitás a fő. A lótenyésztő eladja 4 esztendőn át nevelt csikaját 250 frtért, akkor, mikor az államnak egy ily csikó 7—800 frtjába kerül, az idomitó pedig, a ki megveszi a tenyésztőtől azt a lovat, az csalóidomitás alapján eladja kétszeres áron. Nálunk tehát megfizettetik a lóidomitás értékét, a mely pedig nem mindenben igaz, de a lótenyésztés értéke nincsen méltányolva; én pedig arra helyezek nagy sulyt, hogy az anyagot fizessék meg.

Lits Gyula: Nagyon sokan vannak, a kik a lóversenyt nagyuri kedvtelésnek nézik, a melynek direkt vagy indirekt hasznát nagyon nehezen akarják elismerni. Én nem osztom ezt a felfogást, mert belátom azt, hogy egyedül a telivér tenyésztés és a lóversenyek azok, melyek a félvértenyésztést eredményezik s ezek ismét az ugynevezett használati anyagot Magyarországon. (Helyeslés.) Hol van a kriteriuma, a megitélési helye annak, hogy a ló alkalmas-e a továbbtenyésztésre? Ezt egyedül a lóverseny fogja megmutatni, a kitartást, az aczélosságot, a szivósságot és a vért illetőleg. Én tehát ezt nagyon helyeslem. (Helyeslés.) Azt mondja a t. barátom, hogy a kisbirtokos, a tenyésztő ennek hasznát nem érzi. Tessék csak összehasonlitani a mostani állapotokat egy-két évtizeddel visszamenőleg, hisz a kis gazda potom árért volt kénytelen eladni lovait, most pedig — ezt t. barátom mint tolnamegyei gazda tudni fogja, hogy a kaposvári, vagy fehérvári vásáron 1000—1500 frtot adnak egy lóért, ugy hogy több haszna van egy pár lóból, mint egy, két évi termésből. Minek köszönhető ez? Köszönhető a telivér tenyésztésnek az abból keletkezett félvér tenyésztésnek és az állami ménló telepeknek. (Élénk helyeslés.) Ma abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy nemcsak saját hadseregünket, hanem Francziaországot, Oroszországot, Görögországot és más külállamokat legnagyobb részben ellátjuk lótenyésztésünkkel. (Ugy van!)

Az, hogy nem a tenyésztő kapja meg a hasznot, ez az utóbbi időben legalább nem felel meg a tényállásnak.

Petrich Ferencz: Én nem mondtam kidobott pénznek, hogy 100 ezer frtot adunk egy-egy lóért, hanem azt mondtam, hogy adtunk-e el már mi ilyen lovat.

Lits Gyula: Eladhattunk volna!

Petrich Ferencz: Eladhattunk volna, de nem adtunk. Mert már ily nagy áldozatok után csakugyan elvárható lett volna, hogy ha nem is ily áron, legalább megközelitő áron adhattunk volna el lovakat. (Zaj.)

Hoitsy Pál: A mezőhegyesi állami birtokon felállitandó czukorgyárról kivánok szólani. Nekem is van tudomásom arról, hogy mikor ott, tehát magyar állami birtokon, a magyar állam számára czukorgyár felállitását határozták el, az illető vállalkozó fel sem szólitotta a hazai gépgyárakat, hogy ajánlatot tegyenek a géprészek szállitására, hanem egy prágai gépgyárnál rendelte meg az összes felszerelvényeket és géprészeket. Ezt én oly dolognak tartom, a melynek megtörténnie nem lett volna szabad. Kérdem tehát a t. miniszter urtól, mi volt annak oka, hogy ez megtörtént, mert ennek megvoltak azután más tekintetben is a maga szomoru következményei. Igy pl. mikor a hatvani czukorgyárat szándékolták felállitani és az illető magán vállalkozó külföldről hozatott gépeket, kérdést intéztek hozzá, hogy van az, hogy nem hazai gépgyáraktól hozatják a gépeket. A magánvállalkozó egyszerüen azt felelte, hogy ő onnan veszi a maga gépeit, a honnan maga a miniszterium is vette. Kérdem tehát a t. miniszter urat, hogy mi volt ennek az oka. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Ugron Gábor: Nagyon sajnos n tapasztaltuk azt, hogy mig Magyarország legkülönbözőbb részeiben a lótenyésztés igen kedvező előmenetelt tesz, addig az erdélyi részekben ugyan ezen idő alatt a lótenyésztés határozott visszaesésben van.

Arra kérem a t. miniszter urat, méltóztassék egy enquête-et összehivni Erdély kitünő lótenyésztőiből, a mely meghatározná a követendő elveket s 10—20 évre rendszeres tervet készitene a vidékek figyelembe vételével, hogy micsoda vérü, micsoda jellegü és micsoda tulajdonságokkal biró tenyésztési-anyag állittassék be azon vidékekre és azon terv vitessék szigoruan keresztül, mert a régi Erdély lótenyésztésének összerombolását csak annak lehet tulajdonitani, hogy midőn a mezőhegyesi, kisbéri és bábolnai ménesekben az állami tenyészállatok kisoroltatnak, hogy a különböző méntelepekbe beosztassanak, minden vidék képviselői jelen vannak s csak az erdélyi részekről nem jelenik meg senki sem.

Herman Ottó: Az erdélyi lótenyésztés igen alapos és széleskörü tudományos kutatásnak volt tárgya és én konstatálnm azt, hogy abban a nagy munkában, melyet a bécsi akadémia Hitzingertől kiadott, az összes nevezetesebb faju lovakat ismertetve, ezek közt szerepel egyszersmind az erdélyi ló is. Az erdélyi ló a maga typusában, mint az arabs telivér ló, a felülmulhatlan lovak közé van sorolva, és bebizonyitható az is, hogy ezen typus szabadságharczunk óta megszünt. Ezen typus keletkezése az arabs telivértől szintén meglehetős bizonyossággal ki van mutatva; itt tehát teljesen igaza van t. barátomnak abban, hogy mindent el kell követnünk, hogy azt a typust ujból feltámaszszuk, hogy valósággal ezen országrész typusa továbbra is fenmaradjon.

Vojnich István nem sokalja a lótenyésztési kiadásokat. Lits Gyula Tolnáról nyilatkozott, ugy én megyémet hozom fel például, a hol, a mint azt jól tudjuk, nap nap mellett egyik kereskedő a másiknak adja át az ajtókilincset épen azért, hogy a tenyésztőktől egyenes uton, kizárva minden néven nevezendő közvetitőt, vehesse meg az egyes méneket.

Szápáry Gyula gr. földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter: (Halljuk!) Először is a czukorgyár felszerelésének kérdésére nézve bátor vagyok a t. házat emlékeztetni azon nyilatkozatomra, melyet az ez ügyben hozzám intézett interpelláczió alkalmával tettem. Maga az a gyár akként épült ugyan, hogy az az állam tulajdonát fogja képezni, felszerelése azonban nem az államé, hanem kizárólag a vállalkozóé, ki a gyárat épiti. Nem hagyható itt figyelmen kivül az, hogy azon vállalkozónak, ki e gyárnak felszerelését saját számlájára eszközli, a monarchiában több rendbeli gyára van és ezen gyárak mellett gyártelepei vannak, melyekben ezen felszereléseket készitteti. Ily körülmények között, nagy mértékben megdrágitotta volna a szerződés feltételeit az, ha neki meg lett volna tiltva, hogy a szükséges fölszerelést saját gyártelepein készitesse el. (Helyeslés jobbfelől.)

Hoitsy t. képviselő ur azon állitására, hogy e tekintetben rossz példával ment előre az állam, a miért ezt — ugymond — már is a hatvani gyár létesitésénél követett hasonló aljárás mutatja. Erre csupán azt jegyzem meg, hogy a hatvani gyár előbb épült, mint a mezőhegyesi és igy az erre való hivatkozás alaptalan.

Ugron képviselő ur felemlitette, hogy a lótenyésztés terén Erdélyben hanyatlás mutatkozik. Én azon rövid idő óta, hogy ezen miniszterium teendőit viszem, nem vagyok abban a helyzetben, hogy konstatálhassam azt, vajjon Erdélyben csakugyan van-e hanyatlás a lótenyésztés körül. Az odavaló képviselő urak sokkal illetékesebbek erre nézve véleményt mondani. A lótenyésztési bizottságok megyénkénti megalakitását nem tartom oly czélszerütlennek, mint a minőnek azt a t. képviselő ur jelezte, mert a helyi érdekek megitélésére mindenesetre leginkább vannak hivatva azok, kik az illető törvényhatóság viszonyait teljes mértékben ismerik. Hogy az erdélyi lótenyésztési bizottságok elnökei miért volnának hátrányosabb helyzetben, mint a magyarországiak, vagy hogy mi érdeke lehetne a kormánynak amazokat háttérbe szoritani, ezt valóban belátni nem tudom. (Ugy van! jobbról.) Az meglehet, hogy az erdélyi lótenyésztési bizottságok elnökei nem jelennek meg távollevő méntelepekre a mének kiválasztására pl. Nagy-Körösre, de viszont Sepsi-Szentgyörgyre sem jelennek meg a soproniak a nagy távolság miatt.

Egyet vagyok még bátor megjegyezni és ez az, hogy én az ország azon részeiben, melyekről tudom, hogy kevésbbé alkalmasak gabonatermelésre, hanem állattenyésztésre vannak hivatva; oly vidékeken, melyekről tudom, hogy a lótenyésztés évek óta virágzó állapotban van, kötelességemnek tartom a legnagyobb gondot forditani arra, hogy a lótenyésztés ügyét lehetőleg előmozditsam. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Hogy ez t. ház, mily módon kezdeményezhető, vajjon enquete utján vagy helyszini vizsgálat, vagy pedig az illető megye bizottsági elnökei meghallgatásának alapján történjék-e, ez iránt ma még nem nyilatkozhatom. Én azt az utat fogom választani, melyet erre a legczélszerübbnek látok.

Maga az enquete, — a mint méltóztatnak tudni — nem minden körülmények közt a legmegfelelőbb eljárás, de mindenesetre gondom lesz arra, hogy kellőleg megállapitsuk azt az arányt, melyet Erdély és az ország többi vidékeinek érdeke követel és aztán igyekezni fogok arra, hogy az ekként megállapitott arány a lehetőség korlátai közt meg is tartassék. (Helyeslés jobbfelől.)

Arra a kérdésre nézve, vajjon a lótenyésztés érdekében hozott áldozatok kifizetik-e magukat vagy sem? azok után, a miket Petrich képviselő ur felszólalása ellenében több képviselő ur felhozott, kevés mondani valóm van. Egyszerüen konstatálni akarom azokat az eredményeket, melyeket e téren felmutathatunk és melyeket ugy hiszem, kicsinyelnünk nem szabad. (Halljuk!) A monarchia hadseregének 7000 ló évi szükséglete van. Évtizedek óta ezen szükséglet legnagyobb része külföldről elégittetett ki, ma pedig ezen 7000 lónak $^1/_5$ részét Ausztria, $^4/_5$-ét pedig Magyarország állitja elő. Ez mindenesetre nagy eredmény. (Helyeslés.) Emelkedett azonkivül a kivitel is, mert mig néhány évvel ezelőtt csak 5000 drb ló volt kivitelünk, addig ma az 22000 darabra emelkedett. (Tetszés jobb jelől.) Ez, igen csekély átlagot véve, $7^1/_2$ millió forintot jövedelmez az országnak. Ezen eredmény egyáltalán nem felel meg azon gazdasági hanyatlásnak, melyet e vita alkalmával e tekintetben oly sokszor hangoztattak. (Helyeslés jobbfelől.)

Hogy azonban ilyen eredmények elérhetők is legyenek, hogy az eddigi eredmények a mai szinvonalon maradjanak, s megfeleljenek azon érdekeknek, melyeket szemelőtt kell tartanunk, és hogy lóállományunk elsőrendü legyen, kétséget nem szenved, hogy ennek előfeltétele az, hogy elsőrendü apaállatokat szerezzünk be. Midőn tehát erre itt bizonyos évi cziklusokban nagyobb befektetéseket eszközlünk, ez ellen, ha a czélt figyelmen kivül hagyni nem akarjuk, kifogást tenni nem lehet. (Helyeslés jobbfelől.)

Ezen müködésünk által nemcsak az állam lóanyaga idomul át, hanem ennek üdvös következménye — mint már itt e házban is felhozatott — a kisebb lótenyésztőknél is észlelhető. Tapasztaljuk ezt ugy a kiállitásoknál, valamint a katonaság részéről vett lóanyagnál, mely e tekintetben ma már sokkal jobb, mint azelőtt volt. Az ár is, melyet a kistenyésztő lovaiért kap, ma már sokkal nagyobb, mint azelőtt volt. Mindez pedig csak az e téren eddig követett iránynak az eredménye. Ha tehát ezen eredményeket a jövőben is elérni akarjuk, az eddigi irányt továbbra is követnünk kell. (Helyeslés jobbfelől.)

Kérem a tételnek változatlan elfogadását. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

A tétel megszavaztatott.

A bányakapitányságok tételénél.

Péch Antal mulhatatlanul szükségesnek tartja, hogy nekünk egy határozott, világos, félre nem érthető, a mi érdekeinket tekintetbe vevő szabályokat tartalmazó önálló magyar bányatörvényünk legyen; (Élénk helyeslés jobbfelől) mert jó bányatörvény nélkül nem fejlődhetik a bányászat.

Egyszersmind figyelmébe ajánlom miniszter urnak a bányakapitányságok intézményét is, melynek szervezetét czélszerü lenne oly módon kibőviteni és javitani, a mint az a külföldön, különösen Németországban létezik, t. i. hogy a bányakapitányságok eddigi feladataik mellett hathatósan ellenőrizhessék a magánbányák mivelését; a magánbányák mérnöki fölvételéről a melléjök rendelendő bányamérnökök segitségével gondoskodjanak, az üzemterveket megbirálják és megállapitsák és arról kezeskedjenek, hogy a mivelés okszerüen, a nemzetgazdászati érdeknek megfelelőleg és kellő tekintettel a személyzet biztonságára, vezettessék, tehát olyan hatáskörrel kellene ellátni a bányakapitányokat a magánbányákra nézve, mint a milyennel vannak az erdőfelügyelők a magánerdőbirtokra nézve fölruházva. (Helyeslés jobbfelől.) A bányakapitányságok mostani szervezetük mellett e feladatokat épenséggel nem teljesithetik, mert sem a kellő személyzettel, sem a kellő költséggel nem rendelkeznek; a földmüvelési miniszterium bányászati ügyosztálya pedig oly szegényesen van rendezve, hogy a bányakapitányságok ügyeinek központi vezetésére és müködésük irányitására alig tehet valamit.

Szápáry Gyula gróf miniszter igéri, hogy a kormány méltányolni fogja a felhozottakat. A tétel megszavaztatik.

A gazdasági tanintézetek tételénél **Orbán Balázs** a gyümölcs-termelés érdekében szólal fel, kérve a kormányt, intézkedjék, hogy a közigazgatási hivatalnokok szigoruan őrködjenek a hernyók kiirtására.

Ezzel a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium költségvetése ki van meritve.

Következik Irányi Dániel képviselő által benyujtott, **a vallás szabadságról** szóló törvényjavaslat indokolása.

Irányi Dániel: (Halljuk! Halljuk!) Kérjetek és megadatik nektek; zörgessetek és felnyittatik,» mondja a szentirás. Husz esztendeje, hogy kérek és zörgetek; husz esztendeje, hogy sürgetem a vallásszabadság behozatalát és fájdalom, ma távolabb állok a czéltól mint mikor először szólaltam fel.

Nem fogom részletesen elsorolni a különböző fázisokat, a melyeken e kérdés eddigelé keresztülment. Sokszor tettem azt, tettem tavaly is, ugy hogy a jelen képviselőház tagjai előtt sem ismeretlenek az előzmények. Csak röviden, főbb vonásokban fogom előadni a mi történt, hogy tagtársaim emlékezetét némileg felfrissitsem. Ha ez előadásból kétségtelenül ki fog tünni, hogy mily nagy, mily óriási visszaesés történt az utoló tizennégy esztendő alatt a vallásügyi törvényhozás terén, akkor ne én reám vessenek, az eredményért az felelős, ki ezen idő alatt az ország ügyeit vezette. (Ugy van! Ugy van! a szélső baloldalon.)

T. képviselőház! 1868-ban alkottatott meg a bevett keresztény vallások viszonosságáról szóló törvény. Egyuttal azonban a központi bizottság inditványára a képviselőház elfogadott egy határozati javaslatot, melyben a ministerium felhivatott, hogy a hitfelekezetek általános egyenjoguságáról terjesszen elő törvényjavaslatot, s ugyanazon eszme, ugyanazon szándék a törvény bevezetésébe is beiktattatott. 1869-ben nekem volt szerencsém a vallásszabadságról törvényjavaslatot benyujtani. Ezt a képviselőház nem fogadta ugyan el a részletes tárgyalás alapjául, de utasitotta a szakminisztert, hogy ugyane tárgyban hasonló czélu törvényjavaslatot maga nyujtson be, s Eötvös József báró e feladatnak még ugyanazon esztendőben meg is felelt. Minthogy azonban ez a törvényjavaslat sem tárgyaltatott azon az országgyülésen, néhai Deák Ferencz egy hatalmas beszéd kiséretében, mely jeles hazánkfiának egyszersmind bucsu-hattyudala volt e teremben, azt az inditványt terjesztette elő, hogy küldjön ki a képviselőház egy bizottságot, mely az állam és egyház közötti viszonyok rendezése iránt terjesszen elő javaslatokat. Mindkét inditvány, az, melylyel előbb Eötvös József b. törvényjavaslat benyujtására utasittatott, s az melyet Deák Ferencz tett egy bizottság kiküldése iránt, egyhangu, egyértelmü határozattal fogadtatott el. A bizottság megválasztatott és ez munkálatát azzal kezdte, hogy a polgári házasság behozatala iránt a vezérelveket megállapitotta és munkálkodásának eredményéről jelentését be is adta. A következő évben ugyanezen bizottság a vallásszabadságról dolgozott ki és terjesztett elő törvényjavaslatot a szakminiszter képviselőjének, Szász Károly akkori miniszteri tanácsos, mostani püspök jelenlétében és közbenjöttével. Minthogy azonban ezen törvényjavaslat az ahhoz kapcsolt jelentéssel az országgyülésnek ugy szólván végnapjaiban tétetett le a ház asztalára, az már akkor tárgyalásra nem került.

És ezzel véget is ért a szabadelvü irány, mely addig a kormányt és a törvényhozást áthatotta (Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) és a mely, ha szentesitett törvényekben nem is, legalább törvényjavaslatokban s egyhangu határozatokban nyilvánult. Ezentul, a fuzió után a reakczió időszaka következett. (Helyeslés. Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) A kormány, mely a szabadelvü czimet vette fel, a szabadelvüség legelső követelményét: a lelkiismereti szabadságot minduntalan visszautasitotta; (Igaz! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.) a párt pedig, mely háta mögött ül, az első években csekély, igen csekély többséggel vetette el meg-megujitott inditványaimat; de a mily mértékben erősödött a személyes hatalom és a többség tagjainak függetlensége alászállt, azon mértékben fordult meg az arány és ha az első években egykét szótöbbséggel buktam csak el, későbben mind több, mind nagyobb lett a többség, mig utoljára alig egy néhány független ember szavazott e szabadelvü inditvány mellett. Az indokok, melyeket a felszólalt s leginkább érdekelt két miniszter: a miniszterelnök ur és az akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter inditványom ellen felhoztak, a legalaptalanabbak, s mondhatom, a legellentétesebbek s egymással ellenkezők voltak. Igy pl. a miniszterelnök ur egyszer azzal védekezett, hogy nem rajta mult, hogy az általam sürgetett törvényjavaslat be nem adatott, nem mondva meg azt, hogy kin mult tehát. A királyon nem mulhatott; ő felsége 1869-ben azon törvényjavaslathoz, melyet br. Eötvös József nyujtott be, hozzájárult, söt többet mondhatok, az ő felsége közvetlen elnöklete alatt tartott minisztertanácsban tárgyaltatott és fogadtatott el. Ezen törvényjavaslatban pedig nemcsak a vallás szabad gyakorlata mondatott ki, hanem egyik szakaszában az állt, hogy a házasság polgári vonatkozásaiban és következményeiben szerződésnek tekintetvén: a polgári házasságról külön törvény fog intézkedni. Nem tehetem fel, hogy ő felsége azóta megváltoztatta volna nézetét, de ha mégis megtette volna, azt gondolom, hogy a kormánynak nem lett volna nehéz eloszlatni ő felsége aggályait. Máskor meg azt állitotta a t. miniszterelnök ur, hogy Magyarországon teljes vallásszabadság uralkodik, nem gondolván meg, hogy ezen állitásával az előbbi homlokegyenest ellenkezik, mert ha nem rajta mult a törvényjavaslat benyujtása, akkor maga is érezte annak szükséges voltát, s akkor aztán lehetetlen azt mondania, hogy Magyarországon teljes vallásszabadság uralkodik, mert ha ez állana, akkor törvényjavaslat benyujtására nincs és nem is lett volna szükség. Tehát a miniszterelnök ur szerint Magyarországon teljes vallásszabadság uralkodik. Hiába kérdeztem a t. miniszterelnök urtól, ha igy van a dolog, miért utasitotta a 68-iki képviselőház a minisztert, hogy a vallásszabadság iránt nyujtsoa be törvényjavaslatot; miért ismételte ugyanezen határozatot a 69-iki képviselőház; miért tett inditványt ily szellemben maga Deák Ferencz is, miért fogadta el ezen inditványokat egyhangulag a képviselőház? Hát sem a 68-iki, sem a 69-iki, sem a 73-iki országgyülések tagjai nem tudták azt, hogy az országban teljes a vallásszabadság? De a t. miniszterelnök ur, mint a balközép akkori vezére, maga is megczáfolta magát. Itt van ugyanis azon törvényjavaslat és határozati javaslat, melyet az én törvényjavaslatom tárgyalása alkalmával 1869-ben beadni méltóztatott. Rövid egyik is, másik is, méltóztassék megengedni, hogy felolvassam. (Olvassa): Törvényjavaslat a vallás és lelkiismereti szabadságról:

1. §. A teljes vallás és lelkiismereti szabadság mindenki részére biztosittatik.

2. §. A polgári és politikai jogok élvezeténél a hitvallás különbséget nem tesz, de viszont hitvallása senkit az állampolgári kötelességek teljesitése alól fel nem old.

E két szakaszból állott az egész törvényjavaslat. A határozati javaslat pedig, a mely ezt követte és a mely ugyanakkor a t. miniszterelnök ur által beadatott igy szólt: «A miniszterium utasittatik, hogy még ezen ülésszak alatt törvényjavaslatokat terjesszen elő egyes törvényeink azon részeinek, a melyek a hitfelekezetek közti egyenlőséggel és viszonossággal ellenkeznek, megváltoztatása, a kötelező polgári házasságnak behozatala, az anyakönyveknek polgári hatóságok általi vezetése és a szentszékek eltörlése iránt.»

Hiába bizonyitottam be továbbá magából az 1868-iki törvényből, hogy a vallásszabadság teljességét nélkülözzük, mert ebben csak a bevett törvényes vallások viszonyossága van kimondva s hiába idéztem számosabbnál számosabb példát az ellenkezőről, különösen pedig a baptisták szenvedéséről. Itt egy baptista bibliaárus, a ki hatósági engedélylyel bir és a szentirást árulgatja, letartóztattatott és mint valamely gonosztevő, vagy legalább csavargó faluról, falura télviz idején a legnagyobb nyomorban hazatoloncztattatott a maga illetőségi helyére. Büne az volt, hogy a szentirást árulta. Amott és ez számtalan helyen történt, a magánháznál egyik-másik hivőnél összejött baptistákat a helyi hatóság szétzavarta. Ismét egy harmadik helyen prédikátorukat, nem engedvén meg neki, hogy hitsorsosaival érintkezzék, a községből kiutasitották. A negyedik helyen azért, hogy a jelentkezetteket megkeresztelte, 100 forint birságban marasztalták el, és itt a főváros közelében egyik községben, a hová ő maga feleségével és két ismerősével látogatásra elrándult, a felbujtatott tömeg megrohanja, véresre veri őket ugy, hogy csak nagy nehezen menthették meg életöket és mégis hiába kerestek orvoslást, akár a közigazgatási hatóságnál, akár a biróságnál elégtételt nem kaptak. És miután mindezt elmondám, a t. miniszterelnök ur évről-évre még is ismételte, hogy Magyarországon a vallásszabadság teljes. A néhai vallás- és közoktatási miniszter ur pedig nem átalotta azt állitani, hogy a vallásszabadság disszolucziöba hozná Magyarországot. Hát nem ezt hangoztatták-e a római császárok és prokonzulok az első keresztényekkel szemben? Nem ez volt-e főleg a franczia királyoknak az inditó oka az albigensi és hugenotta mozgalmak elnyomására? Nem ez volt-e tulajdonképeni alapja a protestánsok üldöztetésének Magyarországon a Ferdinándok és első Lipótok alatt? És nem ezt mondogatták-e az anglikán egyház fejei és a svéd vakbuzgó protestánsok a katholikusok ellenében? Disszolucziába sodorná az országot a vallásszabadság?! Vajjon azért, mert azon tiz hitfelekezet mellett, a mely már is létezik, netán még egy, mondjuk, talán két keresztény felekezet keletkeznék, ily veszély érné ezt az országot? Meggondolta-e, — mondám akkor a miniszter urnak — hogy a mely ország a XIX. század vége felé a szabadság legelső követelménye: a lelkiismereti szabadság miatt disszolucziótól tartana, — félek — a mai felvilágosodott nemzetek részéről nemcsak rokonszenvvel nem találkoznék, hanem azt hangoztatnák, hogy létjogát is elvesztette. Majd máskor, megfeledkezve azokról, a melyeket előbb mondott, azt igérte Trefort miniszter ur, hogy ámbár ő az általános vallásszabadságnak nem barátja, mindamellett, ha egyes hitfelekezet bemutatván hitelveit és szervezetét, hozzá törvényes elismertetésért folyamodik, ő kész kérését az országgyülésnek előterjeszteni. Csak hogy mikor ezen biztatásra a baptisták, bemutatván hitelveiket és szervezetüket, ily kéréssel járultak hozzá, a miniszter ur ezt kereken elutasitotta. (Ugy van! balfelől.)

De ugyan kik hát ezek a baptisták? Valamely veszedelmes, az államra káros felekezet? A baptisták, kiket némelyek tudatlanságból, mások szándékosan a nazarenusokkal tévesztenek össze, egy orthodox protestáns felekezet, mely Amerikában millió hivet számlál, melynek Angliában, nyugot és közép Európában is számos tagja van. A baptisták a szentháromságot hiszik, és mindenben az uj testámentom alapján állanak. Az egész külömbség, mely köztük és a többi protestáns felekezetek közt létezik, abban áll, hogy ők nem a gyermekeket keresztelik, hanem a fölserdülteket és nem néhány cseppnyi viznek a fejre locsolásával, hanem az egész testnek viz alá meritésével történik a keresztelés, (Mozgás.) e részben utánozva azon keresztényeket, kik Krisztus idejében keresztelő szent János által vétettek fel az egyházba. Egyébiránt pedig teljesitenek minden polgári kötelességet, teljesitik a katonai szolgálatot, fizetik az adót az államnak s a községnek egyaránt. Házassági frigyeiket azon vallás lelkésze előtt kötik, a mely vallás kötelékéből kiléptek s neki ugy az esketési, mint a keresztelési stólát is megfizetik, daczára annak, hogy a keresztelést nem az végzi. Szóval jámbor és békés polgárok, a kik ellen a hatóságok részéről panaszt sohasem hallottam. S mégis mi történik t. ház? Ezen emberek évtizedek óta üldözéseknek vannak kitéve s ez üldözések tartanak még a mai napig is. Kezemben van egy folyamodás, a mely ezen állitásomat igazolja. Biharmegyében közel Nagyváradhoz a többek között két községben, Hegyköz-Ujlakon és Hegyköz-Száldobágyon ezen szegény embereket, a szolgabiró minduntalan zaklatja és üldözi. (Mozgás balfelől.) Házi isteni tiszteletüket megtartani nem engedi s hogy ha megtartják, birságokkal sujtja őket; könyveiket elkoboztatja. És vajon miféle könyvek ezek t. ház? Talán az állam felforgatására czélzó, vagy egyébként erkölcstelen munkák! Nem uraim! A keresztény hitvallásnak alaptörvénye, kutforrása, a szentirás. Azonkivül vasárnaponkint, hogy minél kevesebben gyülhessenek össze egyik, vagy másik hitsorsosuknál házi isteni tiszteletre, magához rendeli a férfiakat, asszonyokat és lányokat, némelykor oly szavakkal illeti, melyeknek ismétlését a ház iránti tiszteletem nem engedi. (Mozgás balfelől.) A birságok pedig, melyeket reájuk kivet, mind nagyobb és nagyobb mérveket öltenek. Igy első izben ezen év márczius havában közülök 10-et 82 frtban marasztalt el. April 6-án 26-ot 189 frtig itélt el. Következő vasárnap april 13-án 470 frt birságot szabott reájuk. Egy-egy emberre pedig a következő összegek estek. Hallgassa meg a t. ház, (Felkiáltások a szélső baloldalon: Erceseinek hivják azt az urat? Mozgás jobb felől.)

Lukács Gyula: Nem. Kiss Eleknek! (Mozgás.)

Irányi Dániel: (Halljuk! Halljuk!) Hallgassa meg a t. ház, tanulságos dolgok ezek, hogy lássuk mi minden történhetik ma Magyarországon. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Minden megtörténhetik!) Elitélte Kiss Gábort 55 frtra, Péri Sándort 50 frtra, Kiss Balázst 60 frtra, Kiss Józsefet s családját 90 frtra. Kovács Józsefet 25 frtra, ismét egy másik Kovácsot 35 frtra, Molnár Lajost 35 frtra, Zsiros Istvánt 15 frtra, Debreczeni Gábort 45 frtra, Kiss Rozáliát 15 frtra, Szilágyi Mihályt 35 frtra, Szabó Ferenczet 5 frtra, Almássy Józsefet 10 frtra. És uraim, a kik nem voltak képesek a legelső alkalommal a rájok szabott birságokat megfizetni, azokat megzálogoltatta; az egyiktől, a mint ők panaszolják, egy borjas tehenet vitetett el és adatott el Nagyváradon, a másodiknak pedig butorait zár alá vétette és a községházában őrizteti. Hiszen t. ház, ha ezen eljárást a szolgabiró ur igy folytatja, akkor — bármily jómóduak legyenek is különben ezen gazdák, lehetetlen, hogy rövid idő alatt tönkre ne menjenek és koldusbotot ragadni kénytelenek ne legyenek. (Ugy van balfelől.)

Hiába fordultak a szegény emberek a szolgabirónak közvetlen felsőbb hatóságához, mig utoljára — nem türhetvén tovább ezen törvénytelen zaklatást és üldözést, — a vallás- és közoktatásügyi miniszter urhoz folyamodtak. Dicséretére és becsületére legyen mondva Csáky Albin grófnak, ő segitett is a bajon, táviratilag intézkedett az iránt, hogy a birságpénzek behajtása függesztessék fel és utasitotta az alispánt, hogy tartson vizsgálatot és az eredményről tegyen neki jelentést. (Általános élénk helyeslés.) Szeretem hinni, hogy ezen törvényes és humánus intézkedés nem is maradt siker nélkül.

De uraim, a mi ezen esetben Biharmegyében történt, az ismétlődhetik és ismétlődik más községekben, más megyékben. Hát vajjon mindannyiszor addig folyjanak ezen türhetlen visszaélések, mig végre a panasz a miniszterhez nem érkezik és ő a törvényesség szempontjából nem birálja meg az ügyet és nem ad orvoslást? Nem uraim!

Az egyedüli orvoslás abban fekszik, hogy törvényt, általánosan kötelező törvényt alkossunk, a mely az ilyen üldözéseknek, az ilyen apró zsarnokoskodásoknak egyszer és mindenkorra véget vessen.

T. ház! Lehet-e azt türni, hogy mig itt a fővárosban ugyanazon felekezet tagjai szabadon gyakorolják hitvallásukat, nem magánházakban, hanem egy, magok által épitett nyilvános templomban tisztelik az Istent: addig az ország különböző részeiben oly dolgok történjenek, a mikből most csak néhány példát voltam szerencsétlen felhozni.

Én nem ismerek polgárisodott államot Európában, a melynek alaptörvényében ne lenne befoglalva a teljes vallásszabadság. Magában Austriában, melyet pedig a szabadelvüség terén mintaképül nem tisztelhetünk, magában Austriában az 1867 évi deczember 21-iki alaptörvényben a be nem vett felekezetek hiveinek a házi istentisztelet szabadsága biztositva van.

A berlini szerződés által, a mely a mi kormányunk közbejöttével köttetett s a melyet mi törvénykönyvünkbe is iktattunk, az egész török birodalom területén, beleértve azon részeket is, melyek azon szerződés következtében önállóságra vergődtek, a vallásszabadság mindenki számára biztositva van. Boszniában, a mely a mi kettős kormányunk kormányzata alatt áll, a mohamedánok szabadon gyakorolják vallásukat: és ime itt Magyarországon egy keresztény felekezet üldözésnek legyen kitéve. Hiszen uraim, az ember vére fellázad s a magyar ember becsületérzete felháborodik midőn ilyeneket kell hallania.

Azért, t. ház, hogy ezen állapotnak egyszer s mindenkorra vége vettessék, szükséges, hogy egy általános törvény alkottassék. Ez inditott engem 1869 óta arra, hogy a vallásszabadság behozatalát sürgessem. 1869-en kivül, mikor magam nyujtottam be törvényjavaslatot, mindig csak határozati javaslatot terjesztettem elő. Most törvényjavaslattal voltam bátor önöket megkeresni. Nem az én müvem; azon bizottság dolgozta ki, a mely Deák Ferencz inditványára kiküldetett és ha nem mondhatom is azt, hogy ezen törvényjavaslat, melynek tárgyalásában magam is mint a bizottság egyik szerény tagja résztvettem, engem teljesen kielégitene, mindamellett annak lényegével igen is egyetértek és meg vagyok győződve, hogy annak elfogadása a létező bajokat gyökeresen meg fogja orvosolni.

A törvényjavaslat az önök kezében van t. képviselőtársaim, azért szükségtelen, hogy részletesen ismertessem, csak három főelvet legyen szabad kiemelnem. (Halljuk! Halljuk!) Az egyik az, hogy a vallásszabadság Magyarországon a törvények korlátai között mindenki számára biztosittatik, ellenben a vallási meggyőződés, vagy az illető felekezet törvényei a polgári kötelességek teljesitése alól senkit fel nem oldanak.

A második lényeges rendelkezés az, hogy a bevett vallások jogai, azoknak önkormányzata továbbá is sértetlenül fentartatnak és érintetlenül marad különösen a római és görög katholikus egyház viszonya ugy az államhoz, mint a római szentszékhez. Végre meghatároztatván a feltételek, melyek alatt uj felekezetek alakithatók, a miniszter megbizatik, hogy az e feltételeknek megfelelő hitfelekezeteknek a szabad vallásgyakorlatot megengedje.

Nem az amerikai rendszer ez, melynek szószólója emlékezetes beszédében Deák Ferencz volt; de minthogy a magyar viszonyokhoz lehetőleg alkalmazott intézkedéseket foglal magában, biztositja a vallási és lelkiismereti szabadságot, nem haboztam azt elfogadni és benyujtani.

T. ház! Az igazságügyminiszter ur választóihoz intézett nyilt levelében két elvet állitott fel, a melyek öt hivatalos müködésében vezérelni fogják. Az egyik a jogegyenlőség, a másik a szabadelvüség. A jogegyenlőség azt követeli, hogy a mi 13 millió polgárnak szabad, az ne legyen megtagadva a többiektől. A szabadelvüség pedig azt kivánja, hogy a lelkiismereti szabadság senkinek kényétől ne függjön.

Ámbár a t. miniszterelnök ur eddigi kormányzata, eddigi müködése nem igen áll összhangban, legalább a mi a tetteket illeti azon elvekkel, a melyeket az uj igazságügyminiszter hirdetett, mindamellett gyen szabad reménylenem, hogy a kabinetne rekonstrukcziójával más, egészségesebb szellem hatolt be a minisztertanácsba. Ha csalódnám, a mi reám keserves lenne, akkor uraim, nem lesz okuk csodálkozni, ha azt, a mit eddig mondogattunk, jövőre is hangoztatni fogjuk: hogy a szabadelvü név, a melyet viselnek, nem egyéb üres czégérnél, megfelelő tartalom nélkül, — kongó ércz és pengő czimbalom. (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.)

Az 1848-iki törvényhozás felszabadította a földet, fel a jobbágyokat a szolgaság alól, melyet századokon keresztül viseltek. Rajtunk uraim a sor, hogy 41 esztendő mulva, felszabaditsuk béklyóiból, a melyeket mai napig visel, a lelkiismeretet. (Élénk tetszés a szélsőbalon.)

T. ház! Magyarország jó hirneve, mely mindnyájunk előtt kell hogy becsületben és tiszteletben álljon, arra int, hogy az intézkedéseket ne halogassuk. A magyar czimerben a türelmetlenség foltja szégyenfolt. Töröljük azt le, hogy fénye messze a világ végéig sugározzék ki s a népek milliói tisztelettel üdvözöljék a nemzetet, mely ily szabadelvü irányban kezd haladni. (Élénk tetszés a szélsőbaloldalon.) E czimerben jobbfelől a hármas bércz felett a kereszt áll. A kereszt a szelidség, a felebaráti szeretet, a megváltás jelképe. Ne engedjük, hogy e fenséges jelvény mellett a türelmetlenség foltja tovább is ott maradjon. (Élénk helyeslés és tetszés a szélsőbaloldalon.)

Kérem a t. képviselőházat, méltóztassék a törvényjavaslatot, melyet benyujtani szerencsés voltam, akár a közoktatási, akár pedig egy külön e végre választandó 15 tagu bizottsághoz utasitani. (Hosszas élénk helyeslés és éljenzés a szélsőbaloldalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Ha czélom egyszerüen az volna, könnyen minden rekriminácziő nélkül túlesni ezen kérdésen, azt mondhatnám: jól van, utasitsuk bizottsághoz; mert igen jól tudja mindenki, hogy ezen ülésszak alatt az a bizottság már jelentést nem tehetne és a kérdés ez uton mellőzve lenne; de ezt nem teszem, mert nem ez a czélom.

Nem fogok hosszasan reflektálni Irányi igen t. képviselő ur vádjaira, csakis néhány megjegyzésem van. Az egyik az, hogy igazságos akar lenni a képviselő ur, mondhatja, megengedem, hogy 1875 óta a vallási kérdésekben, az ő szempontjából, haladás alig, vagy nem történt, de hogy hátralépés történt volna, azt igazságosan mondani egyáltalán nem lehet. (Ugy van! jobbfelől.) Ezt tehát el nem fogadhatom. (Helyeslés jobbfelől.)

Komlóssy Ferencz: Igaz! Ugy van! (Derültség.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Továbbá most is fentartom azt, a mit a t. képviselő ur saját javaslatommal is megczáfolni akart, de egy szó kihagyásával adva elő állitásomat, fentartom azt, hogy egyéni lelkiismeret és vallásszabadság csakugyan van Magyarországon és hite dolgaiban senkit Magyarországon nem háborgatnak. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Komlóssy Ferencz: Ugy van! Igaz! (Derültség balfelől. Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: A t. képviselő ur felhozott egyes üldözési eseteket; ha azok tisztán magánkörben szándékolt vallásgyakorlatra vonatkoznak, bizonynyal helytelenül történtek, a mint látszik, a felhozott esetből, midőn az illetékes helyre történt felfolyamodás folytán, a t. képviselő ur saját beismerése szerint is, az ügy megállittatott.

De egyes érdekelt fél panasza még sem szolgálhat alapul arra, hogy abból oly vallási türelmetlenségre és üldözésre következtessünk országszerte, a minő törvényeinken nem alapszik; és ha csakugyan mégis történt itt-ott valami helytelen dolog, ez bizonyosan a kivételes esetek közé tartozik. (Helyeslés jobbfelől.)

Emlékeztethetném a képviselő urat egy interpellácziójára, melyre adandó feleletről engem annak idején szives volt maga felmenteni; mert felderitettem, hogy az illetők által bepanaszolt hatósági intézkedés mily okon történt; de akkor sem mondtam el a házban, most sem fogom, négy szemközt azonban, ha tetszik, ismét emlékeztetem őt arra. Ezt csak azért mondom, hogy figyelmeztetésül szolgáljon, hogy nem minden panasz olyan, a melyet mindjárt mint szentet, igaznak lehessen tekinteni. (Igaz! Ugy van! jobbfelől) Én t. képviselőház a magam részéről voltam, vagyok és leszek...

Polónyi Géza. Miniszterelnök. (Élénk derültség a szélsőbalon. Éljenzés a jobboldalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Nem voltam mindig miniszterelnök, az vagyok ma; hogy meddig leszek, nem tudom; de az semmiesetre sem a képviselő ur tetszésétől függ. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Polónyi Géza: Ha attól függne, már régen nem volna ott! (Zaj jobbfelől.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: Mondom mindig, hive voltam, vagyok és leszek a jogegyenlőségnek és szabadelvüségnek, (Élénk helyeslés jobbfelől.) tehát változott irányról szó sincs.

Ezen rövid megjegyzések után áttérek a dologra. (Halljuk! Halljuk!) Mint a t. képviselő ur alkalmasint ugyis tudni méltóztatik, én kérni kivánom a t. házat, hogy a jelen törvényjavaslatot ne méltóztassék tárgyalásra kitüzni. De ezt nem egyszerüen kivánom kérni, hanem pár szót is szólok hozzá. (Halljuk! Halljuk!)

Ezen törvényjavaslat, melyben elismerem, igen sok helyes elv is kimondatik, első sorban igen sok tárgyat kiván részint megoldani, részint csak napirendre hozván, későbbi megoldásra utasitani. Azt hiszem t. képviselőház, hogy ezek oly tárgyak, a melyekre nézve joga van minden képviselőnek iniczjatívát gyakorolni, ezen iniczjativát azonban a haza érdekében czélszerüen csak a kormány gyakorolhatja, mely képes az összes viszonyokat áttekinteni a kérdéseket, a mint sürgősebbek, vagy kevésbé sürgősek, megfontolni és képes meghatározni azt is, hogy mikor és minő kapcsolatban terjesztessék elő az azok megoldását czélzó törvényjavaslat. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Én és a kormány tudjuk, hogy a törvényesen bevett, vagy törvényeinkben emlitett vallásfelekezetek körén kivül élő számtalan hazánkfia van és a kormány is tudja és érzi, hogy ugy ezeket, mint esetleg minden előfordulható hasonló esetet illetőleg törvényhozási intézkedésre van szükség. (Helyeslés a jobboldalon.) A kormány ez irányban megteendi javaslatát ugy, hogy a vallás- és lelkiismereti szabadság jogos igényei megóvassanak, de megóvassék mindenesetre az állam érdeke is, (Helyeslés jobbfelől.) a melyet szem elől téveszteni sohasem szabad. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Másik megjegyzésem arra vonatkozik, hogy tudom és tudja a kormány, hogy a család alapitására s az ezek folytán szükségessé váló evidencziára nézve törvényhozásilag intézkedni kell; de azon meggyőződésben van, hogy ezen intézkedések az általános törvényhozás keretébe tartoznak s azzal kapcsolatban oldandók meg (Igaz! Ugy van! jobbfelől.) és azt is tudatni kivánom a t. házzal, hogy azon alkalommal ezen keretben az igazságügyminiszter ur meg fogja tenni a t. ház előtt a javaslatot. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ezeknek megjegyzése mellett kérem a t. házat, méltóztassék elhatározni, hogy e törvényjavaslatot tárgyalásra kitüzni nem kivánja. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Irányi Dániel: A miniszterelnök ur beszéde elején azt állitotta, hogy Magyarországon az egyén lelkiismereti szabadsága korlátlan. Én azt gondolom, hogy nem csak alkotmányos államban, hanem még a legabszolutabb kormányhatalom alatt álló országban is minden esetre biztositva van a polgároknak az, hogy saját keblökben oly hitet tápláljanak, a milyet nekik meggyőződésök sugal. Azt semmiféle zsarnoki hatalom még ki nem találta, hogy egyes embereknek a belsejét vizsgálja és azokra belső hitet reá erőszakoljon. (Ugy van! a szélső balon.) Nem erről az egyéni szabadságról van szó, (Ugy van! a szélső baloldalon.) hanem arról, hogy ép ugy, mint a többi hitfelekezek, mások is nyilvánosan, szabadon gyakorolhassák testületileg is a maguk hitét. Erről van szó, ez a kérdés, ezt kell megoldani. (Ugy van! a szélső baloldalon.)

A t. ministerelnök ur azt mondja, hogy azok az üldözések, melyeket emlitettem, kivételek. Én legalább 30 esetet idéztem az országgyülések különböző folyamán. Most két valóban oly visszataszitó esetet voltam kénytelen önök előtt idézni, mely ha Európaszerte ismeretes volna, valóban homályt vetne ezen országra, helyesebben ezen ország kormányára. (Igaz! Ugy van! a szélső baloldalon.) Hát azt akarja a t. miniszterelnök ur, hogy minden faluban, minden községben történje-

nek ilyen visszaélések és csak akkor érkezik el ideje annak, hogy a törvényhozás e részben intézkedjék? Hogy egyik interpellácziómban felhozott panaszok nem bizonyultak be valóknak, arra nem emlékszem; de ha meg akar a t. ministerelnök ur győződni arról, hogy az a számos eset, a melyről itt szólottam, valóban megtörtént-e, ez hatalmában áll és ez szerintem ugy neki, mint volt belügyministernek, mint a volt vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak kötelessége lett volna. (Ugy van! a szélsőbaloldalon).

A t. miniszterelnök ur arra kérte a házat, hogy ne bocsássa tárgyalásra az általam benyujtott törvényjavaslatot először azért, — de ezt csak mellékesen emliti, — mert az ülésszak vége felé közeledik és a mely munkálat az egyik ülésszakról a másikra megy át, azt a bevett szokás szerint azután ismét be kell nyujtani. Ám legyen. De a másik ok, melyet a t. miniszterelnök ur felhoz, hogy t. i. e törvényjavaslatban oly intézkedések is foglaltatnak, a melyeket a kormány most talán nem fogadhatna el, e részben legyen szabad figyelmeztetnem, hogy ha vannak ellen-észrevételei, ezeket a kormány tagjai a kiküldendő bizottságban is megtehetik s ez a bizottság, mely mindenesetre a többség tagjaiból fog állani, eddig legalább nem bizonyitotta be, hogy a miniszter urak kivánságait ne vette volna figyelembe. Egyébiránt én megnyugodnám abban, hogy ez a törvényjavaslat most ne utasittassék bizottsághoz, ha a t. miniszterelnök ur egy kissé határozottabb igéretet tett volna, legalább az időpontra nézve, a mikor hasonló természetü törvényjavaslatot a kormány beadni szándékozik, de miután nem mondta, hogy a jövő ülésszak vagy általában még ezen országgyülés tartama alatt kivánja-e a kormány a törvényjavaslatot benyujtani, megvallom, nem vagyok azon helyzetben, hogy igéretében megnyugodhassam. (Helyeslés a szélső baloldalon.) Ám szavazzák le, uraim, ha tetszik, ezen törvényjavaslatot, ne utasitsák bizottsághoz, ne kivánják, hogy az a bizottság által tárgyaltassék — én a többség ellen tehetetlen vagyok, majd itélni fog felettem és önök felett a közvélemény s egykor majd a történelem is. (Élénk helyeslés és tetszés és a szélsőbaloldalon.)

Tisza Kálmán miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Csak szavaimat kivánom helyreigazitani, nehogy azokból később, mert a képviselő ur azokat félreértette, más következtetést lehessen levonni. (Halljuk! Halljuk!)

Az egyik az, hogy én a törvényjavaslat tartalmához azon tekintetben, hogy mit fogadhatna el belőle a kormány, mit nem, nem szóltam; ezt a kérdést tökéletesen mellőztem, mert én is abban a nézetben vagyok, hogy ezeknek vitatása akkorra tartatnék, ha a törvényjavaslat egyáltalában tárgyalásra kerülne. Ez az egyik.

A másik, hogy én ilyen természetü, azaz olyan törvényt, mely mindezen kérdéseket összefoglalva, oldja meg, nem helyeztem kilátásba. Én rámutattam épen arra, hogy az itélendő meg, mely dolgok szükségesebbek és sürgősebbek, melyek nem, és mely kérdés mánő kapcsolatban oldandó meg. Épen ez volt nyilatkozatom és rámutattam két dologra, a melynek szükségességét beismeri a kormány is, és a melyekre nézve javaslatait meg fogja tenni.

Ez az, a mit mondtam, sem több, sem kevesebb. Ha e szükséget beismeri a kormány, a nélkül, hogy magát időhöz kötné, igyekezni fog, mihelyt lehet az előterjesztést megtenni, (Mozgás a szélsőbaloldalon) ha meg nem teszi, minden képviselőnek joga van akkor, midőn azt hiszi, hogy már meg lehetett volna tenni, hogy ez iránt interpellácziót intézzen és a dolgot megsürgesse. Én egyebet nem mondtam. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Mozgás a bal és szélsőbaloldalon.)

A többség nem kivánja tárgyalás alá venni Irányi törvényjavaslatát.

Tisza Kálmán távozik a teremből.

Károlyi Gábor gr.: Most már mehet.

Tisza Kálmán az elnökhöz: Ez nem lehet igy tovább!

Következik a **kérvények** tárgyalása.

Valamennyi kérvény bizottsági javaslatot nyert, vita nélkül intéztetik el.

Következik most Horánszky Nándor képviselő **interpellácziója** a belügyminiszter urhoz.

Horánszky Nándor: Sátoralja-Ujhelyről vett értesités következtében, melyek megbizhatóságáért a felelősséget egyénileg is elvállalom, — az ott kifejlődött választási mozgalmakra vonatkozólag kivánok egy interpellácziót intézni a belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbizott igen t. közmunka- és közlekedésügyi miniszter urhoz. (Halljuk! Halljuk!) Interpellácziómat ezuttal nem fogom indokolni, csak annak felolvasására akarok szoritkozni és fentartom észrevételeim megtételeit akkorra, a mikor a választ megkapni szerencsés leszek. (Felkiáltások balfelől: Akkor már késön lesz!)

Teszem pedig ezt azért, mert az interpelláczió szövege ráutal azon tényekre, a melyek ottan a főispán ur vezetése alatt napról-napra folynak. Én csak azon kérést füzöm ezen interpellácziómhoz, hogy legyen szives a t. miniszter ur — nincs ugyan itt a házban, de hiszem, hogy kérésem tudomására fog jutni, — interpellácziómra a lehető legsürgősebben válaszolni, mert, ha ez meg nem történnék, kénytelen volnék az ügy érdekében a jövő hét első vagy második napján interpellácziómat — és ekkor már indokoltam — ujból megtenni. Én a magam részéről az igazságnak kiderítését óhajtom a törvény és politikai tisztesség érdekében. (Helyeslés a bal- és szélső baloldalon. Derültség jobbfelől.) A kik ezt nem óhajtják azok ám mosolyogjanak! Én azok közé nem tartozom. (Helyeslés a baloldalon.) Én ezuttal — ismétlem — csakis interpellácziómat kivánom felolvasni; mint mondhatom, hogy azok, a mik ott történnek, ritkitják pártjukat a választási küzdelmekben. (Olvassa.)

Interpelláczió a belügyminiszter urhoz.

Van-e tudomása a t. miniszter urnak, hogy Zemplén-megye főispánja a sátoralja-ujhelyi választás mozgalmait személyesen vezeti, hivatalos helyiségeiben kortes tanácskozmányokat tart, melyeken a járási főszolgabiró, községi elöljárók és általa meghivott kormánypárti kortesek vesznek részt;

Van-e tudomása, hogy a főispán a választókat, mint kortes házaiknál felkeresi, vagy pedig magához rendeli és igéretekkel, rábeszéléssel, vagy ijesztgetéssel befolyásolja;

Van-e tudomása, hogy a főispán ur hozzájárulása mellett a jegyzők, birák, utbiztosok, a főszolgabiró által korteskedésre mozgósitva lettek, minek következtében ők hordják szét a zászlókat, korteskedési czélokra pénzt és italt osztogatnak . . .

Polónyi Gáza: Aztán sikkasztanak!

Horánszky Nándor: Rendőri assziszteneczia mellett tüzik ki a kormánypárti zászlót, és letépetik az ellenzékit, tanácsbeliek és jegyzők vezetik a kortesmozgalmat és a kormánypárt jelöltjével járkálnak a választók rábeszélésére. Ily módon hivatalosan oltják be a választók közé a korrupcziót és mindez történik a közigazgatás feje, a főispán továbbá a főszolgabiró tudtával, söt kifejezett kivánságára.

Ha az általam felsorolt tények valók, mondja meg a t. miniszter ur, hogy összeegyeztethetőnek tartja-e ezen szereplést a törvénynyel, főispáni állás méltóságával és a választók polgári és politikai jogainak tiszteletben tartásával, és ha nem, szándékozik-e haladéktalanul intézkedni ezen üzelmek megszüntetése iránt?

Miután az igen t. miniszter ur időközben megjelent, ismétlem azon kérésemet, hogy legyen kegyes interpellátiómra mielőbb és lehető legsürgősebben válaszolni, nehogy az adandó válasz eső után köpenyeg legyen. Azt gondolom, e kérés méltányos ugy a törvény, mint a polgári szabadság és a politikai moralitás tekintetében. (Helyeslés a baloldalon.) Én a t. házat, a menynyiben a t. miniszter ur nem volna azon helyzetben, hogy az ott történtekről már most kellőleg értesitve lenne, méltóztassék interpellátiómat a t. miniszteriumnak válaszolás végett kiadni.

Elnök: Az interpelláczió közöltetni fog a belügyminiszterium vezetésével megbizott közmunka- és közlekedési miniszter urral.

(Az ülés végződik d. u. 1 óra 25 perczkor.)

Hibaigazitás. Tegnapi képviselőházi tudósitásunkban nyomdahibából kimaradt **Herman** Ottó beszéde elől a szónok neve. A 2-ik oldal 4-ik hasábján a 8-ik bekezdést (Magyarországon a halászat regenerálása stb.) már nem Szederkényi Nándor, hanem Herman Ottó mondta.

A képviselőház pénzügyi bizottsága, *Wahrmann* Mór elnöklete alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a honvédelmi miniszterium elhelyezésére szolgáló államépület kiépitéséről s az erre szükséges költségek fedezéséről szóló törvényjavaslatot, melyet a bizottság *Dániel* Ernő előadó indokolása s *Gromon* államtitkár felvilágositásai után változatlanul elfogadott.

Ezután tárgyalás alá vette a bizottság *Harkányi* Frigyes azon inditványát, hogy a honvédsegélyző-egylet rendelkezésére a költségvetésben előirányzott 80,000 frt 120,000 frtra emeltessék fel. *Tisza* miniszterelnök s *Dániel* E. és *Mudrony* pártoló felszólalása után a bizottság elhatározta, hogy az inditványt elfogadásra ajánlja a háznak.

Tárgyalás alá vétetvén a honvédelmi miniszter előterjesztése a századkeretek szaporitásának elhalasztása folytán a honvédelmi tárcza költségvetéséből 900,000 frt törlesztése s a központi ruharaktár kibővitése tárgyában, melyet a bizottság rövid vita után elfogadásra ajánlandónak határozott.

Ezután tárgyalás alá vette a bizottság a földmivelési miniszter előterjesztését a mezőhegyesi czukorgyár létesithetése érdekében szükségessé vált élőviz-csatorna tárgyában. *Visi* előadó kiemeli, hogy a 330,000 forinttal létesitendő csatorna, melynek költségei részben megtérülnek, biztositani fogja a czukorgyár ellátását s ezenkivül a belvizek levezetésére és öntözésre is fog szolgálni, — *Horánszky* sajnálja, hogy mielőtt a csatorna épitését megkezdték, nem tétetett erről a törvényhozásnak jelentés és ennek folytán bizonyos tekintetben kényszerhelyzet előtt állunk. — *Mudrony* hasonló értelmü nyilatkozata s gr. *Szápáry* és *Wekerle* miniszterek és *Kozma* m. tanácsos és *Krassay* Jenő oszt. tanácsos felvilágositásai után a bizottság jóváhagyólag tudomásul veendőnek határozta az előterjesztést s a csatornaépitésre vonatkozó intézkedéseket utólag jóváhagyva, felhatalmaztatni javasolja a minisztert, hogy a csatornaépités költségeit legfeljebb 330,000 forint erejéig a közgazdasági alapból előlegezze.

Tárgyalás alá vette ezután a bizottság a földhitelintézet által engedélyezendő szabályozási és talajjavitási kölcsönök ügyére vonatkozó tvjavaslatot. — *Darányi* előadó kiemeli, hogy a tvjavaslat főczélja az, hogy az érdekeltek lehetőleg olcsó kölcsönökben, a lehetőleg legmesszebb menő kedvezményekben részesittethessenek. E tvjavaslat alapján majdnem egy százalékot tenne ki a kölcsönvevők kedvezőbb helyzete az eddigihez képest. Szóló ismertetve a tvjavaslat által a földhitelintézetnek nyujtott jogi és egyéb garancziákat, azt véli ugyan, hogy messze mennek a földhitelintézet követelései, de mégis óhajtandónak tartja, hogy a javaslat törvényerőre emelkedjék, azon reményben, hogy az általa kifogásolt követelések a gyakorlatban enyhülni fognak. *Horánszky* természetszerüknek tartja a javaslatban foglalt jogi kikötéseket s csak elismeréssel lehet a földhitelintézet iránt a földhitel igényeinek kielégitése körüli készségeért. De elvi szempontból komoly aggályai vannak az ártéri birtokoknak társulati uton való tulságos megterheltetése, a telekkönyvileg szerzett jogokkal szemben biztositott elsőbbségek s az egyetemlegesség nagy kiterjesztése tekintetében. Szóló jobbnak tartaná, ha a szabályozási és talajjavitási igények kielégitésére nézve más ut követtetnék, még ha talán valamivel nagyobb áldozattal járna is az.

Hieronymy elfogadja a javaslatot általánosságban, mert a feladat nagyon szerencsés megoldását látja benne lefektetve. Mert oly állapotot létesit, mely szerint a szabályozási társulatok, a mennyiben hitelképesek, aránylag olcsó kölcsönhöz akkor jutnak, a mikor arra tényleg szükségök van. Szóló azt hiszi, hogy azért az összes tiszaszabályozási társulatok és kölcsönzők nagy köszönettel tartozhatnak a kormánynak s a földhitelintézetnek, mely a kormány intenczióinak megfelelt. Horánszky kifogására megjegyzi szóló, hogy egészen ugyanilyen elsőbbség biztosittatott már korábbi törvényeinkben is s ebből semmi veszély nem következhetik. A mi az egyetemlegességet illeti, az alól nem vonhatják ki magukat a társulatok, ha olcsón akarnak kölcsönhöz jutni.

Desewffy Aurél gróf csatlakozva az előtte szóló által mondottakhoz, kiemeli, hogy az egyetemlegesség, ugy, a mint a javaslatban szabályozva van, nem fogja a földhitel csökkenését eredményezhetni s hogy az által, miként a kölcsönök nemcsak az ártérbe tartozó részt, hanem az egész jószágtestet terhelik, nagyobb kölcsönök nyujthatása válik lehetővé.

Horánszky indokolatlannak tartja a szabályozás által nem érintett birtokrészleteknek törvény utján való ily lekötését.

Wekerle pénzügyminiszter kiemeli, hogy a vizszabályozási járulékok prioritása tekintetében e javaslat mai törvényeinken mitsem változtat, söt a mikor való érvényesithetés tekintetében korlátokat szab s igy e javaslat a jelenlegi állapotoknak inkább megszoritó szabályozása. A fensiki birtok szavatolása is tényleg ma is fennáll s az ártérre szoritás nemcsak nem segitene a földhitelen, hanem lényegesen megrontaná azt egész jószágtestekre nézve.

Tisza min. elnök a maga részéről is hangsulyozza, hogy az itt megadott elsőbbség törvényeinkben 1871 óta ismételve előfordul s hogy nem árt a földhitelnek, legjobban bizonyitják az azóta szerzett tapasztalatok. A mi általában a törvényjavaslatot illeti, megjegyzi szóló, hogy a vizszabályozási társulatokra s azok tagjaira nézve előnyösebb megoldást nemcsak a maga részéről nem talált, de senkitől nem is hallott, miért is kéri a bizottságot, hogy lehetőleg tartózkodjék oly módositásoktól, melyek az egészet meghiusithatnák.

Ezek után a bizottság általánosságban elfogadta a törvényjavaslatot.

A 2. §-nál hosszabb vita fejlődött ki azon kérdés fölött, hogy a javaslatban megállapitott feltételek alatt ne részesittessenek-e egyesek is vizszabályozási kölcsönökben. — A bizottság függőben hagyta e kérdést a 37. § megfelelő rendelkezésének eldöntéseig.

Az 5. § első pontját Darányi előadó és *Teleszky* államtitkár inditványára a következő szabatosabb szerkezetben állapitotta meg a bizottság:

«A földhitelintézet által a jelen törvény alapján engedélyezett kölcsönök után fizetendő járadékok a társulatnak jogszerüen megállapitott árterébe eső birtokrészleten felül mindazon birtokrészletet terhelik, a melyek az árverés foganatositásával befejezett végrehajtásra vonatkozó végrehajtási zálogjog bekebelezése vagy végrehajtási jog feljegyzése alkalmával a társulatnak jogszerüen megállapitott árterébe eső birtokrészlettel együtt egy telekkönyvi jószágtestet képeznek. Ezen egész telekkönyvi jószágtesten az engedélyezett kölcsön után fizetendő járadékok oly dologi terhet képeznek, melyek az elsőbbséggel biró állami és községi adó után minden más adósságoknak, még a telekkönyvileg bekeblezetteknek is megelőzésével elégitendők ki.»

Ezzel a tárgyalás folytatása holnap délelőtt 11 órára tüzetvén ki, az ülés véget ért.

A honvédelmi miniszter előterjesztése.

Fejérváry báró honvédelmi miniszter a képviselőház mai ülésén nyujtotta be előterjesztését az 1889 évi költségvetésében a «csapatok» czimén felvett összegnek leszállitása és a honvéd főruharaktár-épület kibővitése czéljából az ez épülettel szomszédos telekrésznek megvétele tárgyában. Az előterjesztés igy hangzik:

A folyó évre szóló költségvetésemben «Csapatok» czimén 9.645,363 forint vétetett fel, mely összeg, azon feltevésben, hogy a tervezett keretszázad-szaporitások fokozatosan fognak eszközöltetni, 300,000 frttal leszállittatott, illetve 9.345,363 forintban állapittatott meg.

Szándékom volt, különös tekintettel a honvédség harczképességére, a tervezett keretszázad szaporitást már ez év kezdetén végrehajtani; a költségvetés késöre huzódott tárgyalása azonban e szándékomat egészben már kivihetlenné tette. S ez okból ama szervezés előreláthatólag csak is julius 1-jével lévén immár foganatositható, az e czélra felvett összegnek csak is felét veendem igénybe. Ezekhez képest költségvetésemben a már fentemlitett 300,000 forinton tul még 900,000 frt törölhető, ugy hogy a «csapatok» czime összesen s végleg ez évre 8.445,363 frtban volna megállapitható.

Midőn azt a t. képviselőháznak tudomására hozni szerencsém van, kénytelen vagyok másfelől, a mindjárt elmondandó okokból, a t. ház engedélyét kikérni arra, hogy a hadikészletek elhelyezésére szolgáló központi főruharaktári épület kibővitése czéljából ezen épülettel szomszédos telekrészt már most megvásárolhassam.

Az emlitett raktári épület ugyanis eddig sem volt képes a készletek elhelyezésére, ugy hogy kénytelen voltam a készleteket, miután e czélra alkalmasabb helyiséget nem találtam, kibérelt pinczehelyiségekben helyezni el.

E helyiségekben azonban ama készletek sem a megromlás, sem esetleges tüzveszély ellen biztositva nincsenek és annyira összezsufolva vannak, hogy azok helyes gondozása általában is lehetetlenné vált. Hogy tehát a kincstárt az esetleges és tetemes károsodás ellen biztositsam, épp az államkincstár érdekében kötelességemmé vált, ama raktári épület lehető gyors kiegészitéséről gondoskodni. S erre nézve legközelebb megteendem előterjesztésemet.

Addig is azonban, mig ezen előterjesztésemet benyujtanám, a kiépitésre szükséges telekrész megvásárolhatására az engedélyt kérnem kell már most és pedig azért már most, mert ama telekrész véletlenül épp most és pedig jutányos áron kináltatott megvételre. Ez a tőszomszédos telekrész 400 négyszögölet tesz és négyszögölenkint 70 forintjával vagyis 28,000 forintért ajánltatott fel. Ez a telekrész a legalkalmasabb és teljesen elegendő lenne a czélra, hogy a raktári épület akként kiépittessék, hogy a kibővitett épületben az összes tartalék-készletek kellőleg elhelyeztessenek.

Tisztelettel kérem tehát a t. képviselőházat, hogy az ezen telekrész megvételére szükséges fentemlitett 28,000 frtot engedélyezni méltóztassék. Ezen 28,000 frt a folyó évi átmeneti kiadások közé lenne felveendő. Azon leszek, hogy a «Csapatok» rovatai közt létező virement alapján ezen 28,000 frtot megtakaritsam. De hogy az államkincstár ezen összeg felvétele által ujabb költséggel semmi esetre se terheltessék, ezennel belenyugszom abba, hogy a «Csapatok» czimén fentebb megállapitandónak jelzett 8,445.363 frtnyi összeg ezen 28,000 frttal leszállittassék és igy ezen «czim» szükséglete véglegesen ez évre 8,417.363 frtban állapittassék meg.

Tisztelettel kérem a t. képviselőházat, hogy idei költségvetésemet ezen értelemben megállapitani és elfogadni méltóztassék.

B. Fejérváry Géza,
m. kir. honvédelmi miniszter.

VIDÉK.

* **Nagyszombatban**, mint nekünk mai kelettel irják, e hó 17-én a megyei bizottság több tagja értekezletet tartott, melyen elhatározták, hogy a volt minisztert s fiumei kormányzót, gróf Zichy József vedrődi nagybirtokost, kivel a kormány Pozsonymegye főispánságának elfogadása iránt tárgyalásokat folytat — küldöttségileg keresik fel, s a főispáni méltóság elfogadására kérik fel. A küldöttség ma délelőtt tisztelgett a gróf vedrődi birtokán.

* **Temesmegye** törvényhatósági bizottsága, mint Temesvárról távirják, ma, ifj. Ormós Zsigmond alispán elnöklete alatt, rendkivüli közgyülést tartott, melyen felolvasták a főispán-változást tudató miniszteri leiratot. Ezután *Dobó* László főjegyző lendületes beszédben méltatta Ormós Zsigmond volt főispán érdemeit. A közgyülés, a főjegyző inditványára elhatározta, hogy a volt főispán emlékét jegyzőkönyvében megörökiti. Egy küldöttség ezalatt Ormós főispánért ment, ki a közgyülésen megjelenvén, meghatottan mondott köszönetet a rokonszenv ama nyilvánulásáért, melyben az ő személyét részesitik.

* **Csongrádmegye** uj főispánját, *Zsilinszky* Mihályt junius 5-én iktatják be hivatalába. Az uj főispánt a megye több községe üdvözölte.

* **A pestmegyei ev. esperesség** szavazatbontó bizottsága e hó 15-éről jelenti, hogy esperességi felügyelőnek báró *Podmaniczky* Géza, alesperesnek *Melczer* Gyula acsai lelkész választatott meg.

KÜLFÖLD.

— máj. 18.

A vesztfáliai sztrájk a legujabb tudósitások szerint *szünőfélben van.* A Rheinisch-Westphälische Zeitung szerint eddig 30,296 munkás, vagyis az összes sztrájkolók harmadrésze állott ujra dologba. Egy berlini tudósitás is megerősiti, hogy több bánya, be sem várva a megindult tárgyalások végét, máris engedélyezte a nyolcz órai munkaidőt és a kivánt béremelést; másrészt pedig a munkások, a biztosan remélt engedményeket be sem várva, sorra kezdenek visszaállni a munkába — ugy hogy a rajnavesztfáliai sztrájk *megszünése már csak* napok kérdése. Ez azonban csak a vesztfáliai területre áll; *a sziléziai sztrájk* nem hogy szünőben volna, de még folyvást terjed, még pedig, mint mondják, a szoczialista izgatások következtében, melyek sajnálatos kihágásokra és erőszakoskodásokra vezettek. Hogy a *császár* személyesen mennyire érdeklődik a sztrájk iránt, ezt nemcsak a munkásokhoz és a munkaadókhoz intézett beszédei mutatják, hanem bizonyitja az is, hogy már a mult héten leküldte egykori nevelőjét, *Hintzpetert* a sztrájk-területre, hogy információkat szerezzen. — A Kölnische Zeitung amaz állitásával szemben, hogy az *ostromállapot* kihirdetésére Vesztfáliában eddig nem voltak meg az előfeltételek, a *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* megjegyzi a következőket: A rajnai lap jogi tévedésben van. Az 1851. jun. 4-ki törvény, melyszerint zendülés esetén, ha a közbátorságot komoly veszély fenyegeti, az ostromállapot kihirdethető, ez esetben teljesen alkalmazható. Ha a kormány e törvényt mindeddig még sem alkalmazta, ez mindenesetre csak *opportunitási* tekintetből, nem pedig azért történt, mintha kétely forogna fönn ez intézkedés jogossága iránt. Ezenkivül a birodalmi alkotmány 68. szakasza megadja a császárnak a jogot az ostromállapot kihirdetésére, ha a szövetségi terület közbiztonsága fenyegetve van.

A *birodalmi gyülés* tegnapi ülésén *Singer* szoczialdemokrata képviselő utalt a *császárnak* a munkások előtt tett ama kijelentésére, hogy a szocziáldemokratákat a haza és birodalom ellenségeinek tekinti. A rokkant biztositási törvényjavaslathoz szólva, azt mondá Singer, hogy csak port hintenének a nép szemébe, ha azt mondanák, hogy ez a javaslat eleget tesz a szocziális reform jogosult követeléseinek. A mai reform visszhangja ott dörg a vesztfáliai puskalövésekben. Azt a hiedelmet iparkodtak elterjeszteni, hogy a vesztfáliai sztrájk mögött a szocziál-demokráczia lappang. Ez nem áll, és ő nem is reményli, hogy valamely Ihring Malow kényszeriteni fogja a császárt, hogy német munkásokat halomra lövessen. A *szocziál-demokrata párt mögött,* habár autoritativ részről a haza és a birodalom ellenségének jeleztetik is, *a munkások százezrei állanak*, és a közelebbi választásokon be fogják bizonyithatni, hogy ha bár a legfelsőbb helyről is birodalmi ellenségeknek nevezik is őket, mégis bizalommal viseltetnek a szociál-demokrata képviselők iránt. *Bötticher* miniszter erre azt feleli, hogy Singer és szocziál-demokraták csak azért ellenzik a törvényjavaslatot, mert ez csökkenteni fogja pártfeleik számát. Singer, ha a munkásoknak megvajazva nem adhatja a kenyeret, inkább semmit sem akar adni; a kormány azonban ugy vélekedik, hogy a munkások, ha vajasan adni lehetetlen, amugy is elfogadják a kenyeret.

Az *olasz képviselőház* tegnapi ülésén *Crispi* kormányelnök *Imbriani* és *Di Breganze* interpellácziójára válaszolt a Tribunának Durandó Arieszti olasz konzulra vonatkozó közleménye tárgyában, melyszerint a konzul a trieszti közjegyzői kamara elnökét állitólag olasz érzelmei miatt denuncziálta volna az osztrák hatóságoknál. Crispi azt válaszolta, hogy e közlemény olvasása után nyomban táviratilag Rómába hivta Durandot, ki vasárnap érkezik ide s ha e meglepő abszurd hir valónak bizonyulna, a kormány meg fogja tenni kötelességét.

UJDONSÁGOK.

— máj. 18.

Lapunk melléklete a következő közleményeket tartalmazza: Tanügy. Mezőgazdasági közlemények. Tárcza: A 119. számu bérház. Apátlan, anyátlan.

— ***Személyi hirek.*** Ferencz Ferdinánd főherczeg tegnak este Prágába utazott. — *A görög* királyi család, mint Athenből távirják, május 27-én Pétervárra utazik. — *Krisztina* spanyol regens királyné, mint már jelentettük, ágyban fekvő beteg, s e miatt el kellett maradni a király születésnapjára tervezett ünnepségeknek. — *Decrais* bécsi franczia nagykövet családjával Ischlbe utazott. — *Matlekovits* Sándor orszgy. képviselőnél az erzsébetvárosi polgári-kör tisztelgett s titkos tanácsossá történt kinevezése alkalmából üdvözölte. — *Br. Eötvös* Lorantot, az akadémia uj elnökét a tud. és müegyetemi olvasó-kör küldöttség által fogja üdvözölni.

— **Herman Ottó tiszteletére** ma este a *Nix dajcs* asztaltársaság a vas-utczai Mikadó vendéglőben lakomát rendezett. Az asztaltársaság diszelnökét Herman Ottót országgyülési képviselővé történt megválasztása alkalmából részesitette e lelkes ováczióban. A szépen diszitett kerthelyiségben majdnem ötszáz vendég — köztük több hölgy — vett részt a lakomán, melyen megjelentek a többek között: Ugron Gábor és Tóth Ernő országgyülési képviselők, Madary Gábor és Szacsvay Imre a nemzeti szinház tagja. Viharos, szünni nem akaró éljenzés fogadta esti kilencz órakor Herman Ottót, a zenekar rázenditette a Rákóczi indulót s mindenki sietett üdvözölni az ünnepelt képviselőt. Az első felköszöntőt *Seffer* László hirlapiró, az asztaltársaság elnöke mondotta, éltetve Herman Ottót, mint a függetlenségi eszmék lelkes harczosát. *Herman* Ottó meghatva mondott köszönetet az ováczióért, kijelentve, hogy őszinte örömmel fogadta az asztaltársaság diszelnökévé történt választását. Időközben megjelentek a legrégibb magyar asztaltársaság, a IV. magyar asztaltársaság a szegedi függetlenségi párt, a budaujlaki függetlenségi párt valamint az Árpád asztaltársaság küldöttségei, melyeknek mindegyikét viharos éljenzéssel fogadták. A tósztok során *Párthényi* László a vendégeket éltette, *Hentaller* Lajos és *Déry* Gyula hirlapiró a Nix-dájcs asztaltársaságra üritették poharukat. *Madary* Gábor Ugront éltette. *Falussy* Árpád ügyvédjelölt hatásos felköszöntőt mondott a függetlenségi és 48-as pártra. Erre *Ugron* Gábor emelt szót, felköszöntvén az asztaltársaságot, szavait gyakran szakitotta félbe a viharos éljenzés és taps. Szabó, a legrégibb magyar asztaltársaság elnöke Ugront éltette. Erre Pártényi László nagy hatással szavalt el egy «Herman Ottóhoz» czimü költeményt, melynek szerzője Gelléri Miklós hirlapiró. Polacsek joghallgató Tóth Ernő országgyülési képviselőre emelte poharát, a ki a magyar ifjuságot éltette. A társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt. A kerti helyiséget Rumbold diszitette fel.

— **Báró Beck utódja.** A király — mint Bécsből sürgönyzik — ahnenburgi *Bolfras* Arthurt, a katonai iroda vezetésével megbizott vezérőrnagyot, főhadsegédjévé és a katonai iroda főnökévé nevezte ki.

— **A horvát bán körutja.** Gróf Khuen Héderváry bán körutja tengerpartunk kikötőiben valóságos eseménynyé nőtte ki magát. Mintha a lakosság csak az alkalomra várt volna, hogy valódi érzelmeinek hangos kifejezést adhasson, oly tüntetőleg szivélyes volt a bánnak s a kiséretében levő fiumei kormányzónak fogadása összes kikötőinkben. A polgári és tengerészeti közigazgatás főnökeinek együttes fellépése a legjobb hatást gyakorolta. Porto-Ré-én a bán és a kormányzó Czirkvenicét, Selczét és Novit látogatták meg. A nép mindenütt lelkesedéssel fogadta a magasrangu vendégeket. A bán és kormányzó alkonyatkor érkeztek *Zenggbe*, mely város, még nem is oly régen annyi surlódás és elégedetlenség fészke volt. Khuen Héderváry gróf és *Zichy* Ágost gróf megérkezéseker a torzsolkodásnak legkisebb nyoma is eltünt és a fogadtatás, melyben az előkelő vendégeket részesitették, fölülmulta a várakozást. A bán és a kormányzó együtt vették szemügyre az összes berendezéseket és megállapitották a legszükségesebb teendőket. A vendégek tiszteletére *Zenggben* tegnap a püspök diszebédet adott, melyen a bán, a kormányzó és a városi előkelőségek közül vagy harminczan vettek részt. Ma reggel két magyar gőzös zene és énekkarral kisérte a vendégeket szállitó «Bátor» nevü gőzöst, mely előbb Szent-Giorgiába, majd Noviba hajózott. Noviból a bán kocsin folytatta utját a Bribir-völgyön át Buccariig, hol *Khuen-Héderváry* grófot nagy lelkesedéssel fogadták. A bán, mint nekünk táviratozzák, szép beszédével és megnyerü modorával mindenütt a legkellemesebb benyomást tette. A fiumei tengerpart történetében a bán és a kormányzó együttes utja jelentékeny és kedvező fordulatot fog előidézni. Ugy látszik a lakosság fölfogta azt, hogy honnan és mily uton várhatja viszonyainak fokozatos és nyugodt fejlődését.

— **József főherczeg** holnap a Margit-szigeten ünnepi ebédet ad. Huszonkét teritékü ebédet rendelt Reinprechtnél az alsószigeti nagy terembe, a hol *Koburg* Fülöp herczegen s több tábornokon kivül vendégei lesznek a főváros ama küldöttei is, a kik a főherczeget ezüstlakadalma alkalmából üdvözölték. A főherczeg a mai délelöttöt is a szigeten töltötte. Holnap egész nap kinn marad.

— **Ajándék a nemzeti muzeumnak.** Gr. Apponyi Károly ajándékából a nemzeti muzeum értékes szoborművel gyarapodott. A szobrot a század elején még Apponyi Antal készittette Canova egyik hirneves tanitványával s hőgyészi kastélyában állittatta fel. A szobor Venust ábrázolja carrarai márványban.

— **Franczia ünnep Budapesten.** A budapesti franczia kör ma este tartott ülésén Kun Sámuel elnöklete alatt elhatározta, hogy julius 14-én a franczia forradalom száz éves fordulójának emlékére emlékünnepet tart. Az van tervbe véve, hogy ez ünnep az esemény jelentőségéhez képest nagy arányban lesz megtartva. Minden politikai vonatkozástól menten, egyedül a forradalom történeti jelentőségének kiemelésével, a történeti visszaemlékezések s a forradalom alapeszméinek dicsőitésével, melyek Európa társadalmát átalakitották, ülik meg az emlékezetes napot. Nem szenved kétséget, hogy a jul. 14-iki emlékünnephez, mely napon a magyar irók és müvészek társaságát Párisban a francziák fogadják, Budapest lakossága szivvel és lélekkel járul hozzá, hogy az ünnep fényét impozánssá tegye.

— **Jégeső, felhőszakadás, meleg eső.** Eperjesről irják tegnapi kelettel: Városunk és környéke vagy két hét óta eső nélkül volt, minek következtében a hőség és a szárazság szinte türhetetlenné vált. A hőmérő árnyékban 23—27 fokot mutatott. Végre beborult az ég, de a felhők nem csendes esőt, hanem valóságos zivatart hoztak, mely a város közvetlen környékét megkimélte ugyan, de annál nagyobb pusztitást vitt véghez a felső Szekcső völgyében. Óriási jégeső volt, mely nagy károkat okozott. Különösen sokat szenvedett a kassa-oderbergi vasut mentén fekvő Héthárs község. *Léván* mint onnan táviratozzák, több óráig tartó jótékony eső üditette fel a szépen fejlődő vetéseket. Az ég folytonosan borult. *Kassán* tegnap délelött több órán át csendes eső volt. Ma reggel is esett, minek következtében a hőmérséklet nagyon leszállt. *Cservenkán* több napig tartó nyomasztó hőség után ma jó tartós eső volt. *Zsombolyán* erős zivatar volt, mely a környéken jelentékeny kárt okozott. *Szolnokon* tegnap este több óráig tartó viharos eső volt.

— **Ujonczozás Budapesten.** Az üllői-uti kaszárnyában müködő ujonczozó bizottság már május 10-ike óta szedi katonasorba a főváros fiait. Ha a délelőtti órákban végigmegyünk a kecskeméti-utczán, vagy az üllői-uton, bizonyára találkozunk hármasával négyesével összeölelkezett legénycsoportokkal, melyek András bácsi éberségét kikerülve, széles jókedvökben vagy bubánatokban énekszóval lejtenek az ut közepén, mig valamelyik korcsmába egy-egy korty bufelejtőre be nem térnek. Ezekről már kimondották a szentencziát, hogy „tauglich". A három első napon nem volt tulajdonképeni sorozás, s akkor határoztak azoknak a kérvényezőknek a sorsáról, kik a törvényben megszabott jogczimek valamelyike alapján a katonai szolgálattól való mentesitésöket kérték. Május 13-án kezdődött meg a tulajdonképen való sorozás, és a mai napig az összes I-sö korosztályu hadkötelezetteket, körülbelöl 1000 embert vizsgáltak meg, és ezek közül 159-et találtak alkalmasnak és 8-at kevésbé alkalmasnak. Az utóbbiakat a póttartalékba osztják be. Rendes viszonyok közt ez az eredmény nem volna kielégitő, de ha tekintetbe vesszük, hogy az uj védtörvény értelmében a hadköteles kor egy évvel később kezdődik, és az idei I-sö korosztályu hadkötelesek már a mult évben is hasonló minőségben voltak sorozáson, és a képeseket közülök már akkor kiválasztották, az eredmény sokkal kedvezőbb szinben tünik fel.

— **A bécsi felhőszakadás,** melyről tudósitónk távirati értesitése alapján ma megemlékeztünk, ugyancsak nagy pusztitást okozott. Öt órakor délután már szakadt a zápor, de az igazi felhőszakadás csak hét órakor kezdődött. A zivatar észak felől jött és ugy látszik, folytatása volt annak, mely három nap előtt Berlinben, tegnapelőtt pedig Sziléziában adta ki mérgét. Bécsben is sok bajt okozott. A mélyebben fekvő utczák és a város piaczainak egy része viz alá kerültek. Egyes városrészekben a lakók bokáig gázoltak a vizben. Több helyen a tüzoltóság segélyét kellett igénybe venni, hogy a vizet e házakból és a lakószobákból kiszivattyuzza. A rendőrségnek is sok felé akadt dolga. Hét óra tájban egy ember lélekszakadva ment egy őrszobába és jelentette, hogy a Wien folyócska fölé épitett Stubenthor-hid alatt három fiu küzd a vizbefulással. A rendőrök csakugyan három segitségért kiáltó fiut találtak a mondott helyen. A viz már a szájukig ért és nagy bajjal tudtak a lábukon megállani. Hosszas kisérletezés után végre egy létra segélyével megmentették őket s a rendőrállomásra vitték. Itt elmondták a fiuk, hogy délután a Stubenthor-hid alatt horgásztak, mikor a folyócska hirtelen megdagadt s oly rohamosan növekedett, hogy nem volt idejük elmenekülni. A borzasztó zivatar, mint Bécsből táviratozzák, emberáldozatokat is követelt. Éjfél után egy polgári ruhába öltözött férfi, egy katona és egy 10 éves leány holttestét fogták ki a Wien folyóból. A kis leányt már fölismerték. Több helyen beütött a villám, igy többek közt a matzleinsdorfi kápolnába és a pénzügyőri szobába, a hol egy ember eszméletét vesztette. A Neubau egyes részeiben a házak összeomlással fenyegetnek. Több házból a lakókat kiköltöztették. — Egy későbbi bécsi táviratunk ezt jelenti, hogy az Angel-völgyben (Pilsentöl délre) az éjjel nagy felhőszakadás volt, mely iszonyu pusztitásokat okozott. Lubban a Harrach-féle fürészmalmot a viz elsodorta: a malomban lakó négy ember a hullámokban lelte halálát. Rackowitz és Prichowitz községekben sok ház összedőlt és kilencz gyermek életét vesztette. Jinó községben 7 ház pusztult el s körülbelül 28—32 ember esett a katasztrófa áldozatául. A töltéseket a viz össze-vissza szakgatta. Az egész völgyet iszapos viz födi, melyen mindenféle házi eszközök uszkálnak szerteszét.

— **Uj fajta lőporral** tettek kisérletet a napokban a brucki táborban. A kisérleteknél Albrecht főherczeg tábornagy is jelen volt és rendkivül meg volt elégedve az eredménynyel. A próba-lövésnél két szakasz szerepelt, melyek közül az egyik az eddigi lőporral, a másik az ujjal lőtt. Az eredmény minden tekintetben kielégitő volt, mert mig a régi lőporral tett harmadik sortüz után a nagy füst miatt már nem volt kivehető a czéltábla, addig az uj lőporral, melynek alig van füstje, még ezután is kényelmesen lehetett lőni. Az uj lőpor körülbelül háromszorta kevesebb füstöt fejleszt, mint az eddigi. A kisérleteket még folytatni fogják.

— **Budavár megvétele.** Budavár bevételének 40. évfordulóján, május 21-én, az ostrom alkalmával elesett honvédek sirjánál a budai temetőben kegyeletes ünnepélyt rendez az országos honvédegylet választmánya. E napon délelött 10 órakor gyászistentisztelet lesz a krisztinavárosi plébánia-templomban, délután 6 órakor pedig kivonulás a honvédsirhoz, melyet csak a mult őszön alakitottak át nyolcz ezer forintnyi költséggel s ezenkivül disztes kivitelü vasrácscsal vontak körül. A sirnál alkalmi beszédeket fognak tartani: *Tisza* László, az orsz. honvédegylet elnöke, *Várady* Gábor alelnök és *Szénássy* Sándor a budai honvédegylet elnöke. Beszélni fog még az egyetemi ifjuság képviselője is. A beszédek közti szünet alatt több dalkör hazafias dalokat énekel. A kegyeletes ünnepélyre, melyen az orsz. honvédegylet, a budai és ó-budai honvédegylet s a honvéd menedékház tagjai testületileg vesznek részt, a közönséget ez uton is meghivja a rendező bizottság. A küldöttségek és testületek délután 5 órakor az alagut mellett levő Horváth-kertben gyülekeznek s ½6-kor zászlók alatt onnan indulnak a temetőbe. — Az egyetemi ifjuság ez ünnepélyen való részvétele tárgyában holnap, vasárnap, d. e. 11 órakor az olvasókörben gyülést tart s ekkor jelöli ki a szónokot is, a ki az ünnepélyen beszélni fog.

— **Megtámadott csendőrök.** Szegedről irják, hogy a bács-bodrogmegyei *Monostorszegen* e héten egy éjszaka, féltizenkét óra tájban két csendőr őrjáratot tartott s a mint a *Záger* Mari korcsmájába betértek, a két *Szimanov* testvér, *Sztévó* és *Lázó,* utjokat állották s ki akarták a fegyvert csavarni a kezükből. Ekkor *Balogh* Károly csendőr kardot rántott és hasba szurta Szimanov Sztévót. Szimanov most haldoklik.

— **Az elisenleimi telepesek** zendülésének vizsgálatával megbizott *Zsivkovics* Lajos százados-hadbiró már visszatért Szegedre. A hadbirón kivül még részt vettek az ügy vizsgálatában a pancsovai királyi törvényszék kiküldöttei: Nádaskai Dusan törvényszéki biró és Róth kir. ügyész. A most már teljesen kideritett tényállás szerint azt a bujtogatót, kinek letartóztatása folytán a nép a csendőröket megtámadta, *Szpenyov* Sztanának hivták. A másik főczinkos, *Romanov* Mátyás 13-ad magával szintén el van fogva. A zendülés három halottját *Babinszky* István, *Topolszki* Ádám és *K. Nagy* Jánosnak hivták; *Sztrelinszka* Mihályt keresztül lötték, de még él s a nagy-becskereki kórházban ápolják. *Breznik* Pálnak a karján, *Varga* Andrásnak pedig a hasába szurtak. A fölzendült tömeg által megtámadott nyolcz csendőr rövid időközökben összesen háromszor lött a nép közé.

— **Az Ó-Becsén ellopott pénzeslevél** máig sem került meg. A vizsgálat eddig azt sem tudta kideriteni, hogy mi módon történt a lopás. A kincstárnak azonban nem lesz kára, mert a postamester, mint a *Bácska* irja, a sajátjából megtéritette az ellopott 980 forintot.

— **Az eperjesi dynamitmerénylet** ügyében a rendőri nyomozás eddig semmi eredményre sem vezetett, a mi különben senkit sem lep meg, mert a rendőrség nem képes egy könnyen kibontakozni eddigi bambaságából. Az uj gymnasium épitésénél alkalmazott munkásokat szigoru vizsgálatnak vetették alá, de semmi gyanusat sem fedeztek fel. Annyi bizonyos, hogy a talált dynamit abból a „porosz" fajtából való, melyet a Szepességen a robbantásoknak alkalmazni szoktak. A kolostor fönöknője határozottan tagadja, hogy a merényletre bárkinek is okot adott volna s azt állitja, hogy senki sem fenyegette. A zárdában egyébiránt nagy panik uralkodik, söt három apácza állitólag más ki is jelentette, hogy nem marad tovább a házban. Ilyen körülmények közt nem csoda, ha a legkalandosabb kombinácziók kelnek szárnyra. Igy némelyek szerint olvasvalaki követte el a merényletet, a ki más-

nap reggel tovább utazott. Mások pedig azt állították, hogy kereset nélkül levö munkások akartak ilymódon munkához jutni. Az a hir, hogy a királyi gimnásiumban is találtak dynamitot, nem felel meg a valóságnak.

— **Monitor a fövárosban.** A budai várkert-rakpart közelében dunai hadihajó vesztegel pár nap óta. A «Maros» nevü monitor, mely Bécsből jött s a föváros közelében a Dunán hadi gyakorlatot fog tartani. A kitünöen felszerelt hajónak, melyen puskás tengerészkatonák járnak-kelnek, a partról mindig sok bámulója van. De az egyes látogatóknak a hajó belsejét is szivesen megmutatja a hajó parancsnoksága.

— **Öngyilkos uradalmi tiszt.** Pozsonyban ma reggel a gróf Csáky Ede egyik uradalmi tisztje agyonlötte magát. A szerencsétlen ember azonnal meghalt. Senki sem tudja, hogy miért követte el a végzetes tettet.

— **Sztrájkoló hidépitők.** Pozsonyból irják, hogy az ott tervezett állandó hid épitésénél alkalmazott munkások egy harmadrésze tegnap hirtelen beszüntette a munkát, és 2 frt 30 krajczár helyett 3 forint napidijat követelt. A hidépitési-vállalkozó megtagadta a bérfelemelést, mire a munkások nagy lármát csaptak. Beckszolgálattevö rendörtiszt és Schwingenschlögl rendörfelügyelö csakhamar megjelentek a helyszinén és lecsillapitották a zavargókat, kiknek nagy részét azonnal elbocsátották és kényszer utlevéllel Görzbe és Gradiskába szállitották. A sztrájk, mint Pozsonyból mai kelettel táviratozzák, a rendörség erélyes fellépése következtében már teljesen el van nyomva. Az elbocsátott munkások helyett magyar munkásokat fogadtak, s a munka minden megszakitás nélkül folyik tovább.

— **Az állatkert** ujra igen érdekes látványosság szintere lesz, a mennyiben az igazgatóságnak sikerült a hires spanyol Anastasini s Biasini nevü légtornászokat rövid idöre szerzödtetni. Mutatványaik között bámulatra méltó, a mint a 80 láb magasban kifeszitett sodronyon, falábbal tánczolnak, majd meg egy 60 láb magas csigameneten, lábaik alatt gömbökkel, mennek fel is le. Az érdekes mutatványok e hó 23-án kezdödnek.

Rövid hirek. *Ujpesten* Reich Sándor ev. lelkész, a kit a tolnabikácsi egyházhoz hivtak meg, holnap, e hó 19-én tartja bucsubeszédét. — *Táp.-Bisztrán* egy cselédleány néhány tojást csempészett egy varjufészekbe s a varjuk a tojásokat kiköltötték. — *Réty* közelében az Oltban az idén nagyon sok vidra van, melyek sok kárt tesznek a hal-állományban. — *Kolozsváron* a napokban meghalt egy Borbély Karolina öreg asszony, a ki 10,300 forintot hagyott jótékony czélra.

— **Padlástüz.** A kigyó-utcza 4. sz. a. Scherenhoffer-féle ház padlásgerendázata az éjjel a kémény hibás épitése következtében kigyuladt. Szerencsére korán észrevették a bajt s a központi tüzörség eloltotta a tüzet, mielött a tetö lángba borult volna. A kár jelentéktelen.

— **Együtt a halálba.** Két fiatal leány próbálkozott meg ma este az öngyilkossággal. Az egyik azért, mert megunta mostoha anyja szigoru bánásmódját és menekülni akart elöle, a másik mert gyermekes észszel osztozni akart jó barátnöje sorsában.

A két leány, név szerint *Löwenkopf* Eszter és Ungár Czili mindkettö a Fischer-féle paszomántgyár munkásnöje s egyik ugy, mint a másik 18 éves, pár hét óta tervezték már az öngyilkosságot. Eleinte a Dunába akartak ugorni, majd abban állapodtak meg, hogy gyufaoldatot isznak. Ma aztán végrehajtották tervüket Löwenkopf Eszter szüleinek lakásán. Löwenkopf Eszter az, a ki mostoha anyja szekaturái elöl akart menekülni, hét csomag gyufa oldatát itta meg. Ungár Czili csak négy csomagét. Elöbbi sulyos belsö égési sérüléseket szenvedett s a mentök a Rókus-kórházba vitték. Utóbbinak sérülése nem nagyon veszélyes s most szüleinek csömöri-ut 21. szám alatti lakásán ápolják. Az esetröl a rendörség Ungár Czilivel jegyzökönyvet vett fel; Löwenkopf Eszter nem volt kihallgatható.

— **A kifosztott pénzeslevél.** A józsefvárosi postahivatalban feladott és utóbb kifosztott pénzeslevél ügyében a rendöri nyomozat tegnap óta nem igen haladt elöre. A vizsgálatot vezetö rendörkapitány ma több hivatalnokot és postaszolgát kihallgatott, de a tettes személyére nézve biztos adatok birtokába nem jutott. A postaigazgatóság is folytatja a vizsgálatot, de még odáig sem jutott, mint a rendörség. Ez utóbbi legalább már azt megállapitotta, hogy a levelet Budapesten fosztották ki, a postaigazgatóság ellenben még semmit sem tud. Legalább ezt akarja elhitetni egy kőnyomatosban közzétett hivatalos kommünikéje által.

A „Kaiser Franz Josef I." vizrebocsátása.

Trieszt, május 18.

(Távirati tudósitás.)

A «Kaiser Franz Josef I.» hadihajó vizrebocsátása ma megtörtént.

Ez a hadihajó az elsö, mely az uralkodó nevét viseli. A ritka ünnepély, a melylyel a hajó vizrebocsátása össze volt kötve, temérdek idegent vonzott Triesztbe s minthogy esö esett s igy a höség alább hagyott: az idöjárás általában kellemessé vált, ugy hogy az idegenek közül azok is jól érezhették magukat, a kik különben nincsenek a délvidéki melegebb klimához szokva.

Az ünnepély jóformán már tegnap kezdödött.

Este a fötéren a tengerész-zenekar hangversenyt adott, melyet sok ezer ember hallgatott. Mikor besötétedett, az «Imperatrix» és «Orion» Lloyd-gözösökön bengáli tüzet gyujtottak: a tenger felöl villamos napok szórtak vakitó fényt, tüzijátékok gyultak ki, ezernyi sistergö rakéta röpködött a levegöben. Ezután a katonai zenekarok a takarodót fujva bejárták az utczákat, nyomukban sürü csoportokban haladtak a kiváncsiak.

Ma az ünnepély szinhelyére, a san-roccoi hajógyárba ezrével tódult a nép már kora reggel óta. A legtöbb vendég gözhajón érkezett, de jött sok csinos yacht meg halászbárka is a kikötöbe, melyeket egész sereg kisebb-nagyobb csavargözös követett, telve valamennyi kiváncsiakkal. A San-Carlo és a Giuseppina molo tájékán a Lloyd-társulat meg más társulatok hajói vonultak fel sorjában, ugy megtelve nézökkel, hogy már több emberi fel nem vehettek volna.

Az escadre Spaun báró ellentengernagy parancsnoksága alatt a san roccoi hajógyár közelében horgonyzott, oldalt attól a helytöl, a hol a «Kaiser Franz Josef I.» vizrebocsátása történt. Reggel nyolcz órakor a hajók lobogódiszt öltöttek. A hajógyár körül sok száz ember dolgozott a diszitéseken. Az udvari pavillon valóságos zászlóerdöben van, pompás szönyegek takarják, délszaki virágok fogják körül. A pavillontól két oldalt tribünöket emeltek, melyek szintén csinosan vannak diszitve.

Délelött féltizkor a katonai vendégek a Malta Lloydgözösre szálltak s azon mentek San-Roccoba, hogy jelen lehessenek az uj pánczélos hajó beszentelésén. A trieszti tereken, utczákban és a Riva-mentén nagy sokaság sürög-forog. Az éjjel számos küldöttség és idegen érkezett Triesztbe, kiket négy Lloydgözös és több magánhajó szállitott San-Soccoba.

A stabilimento tecnico-hoz tartozó sanroccoi hajógyár körülbelül 12 kilométernyire van Triesztöl, mélyen a Muggia-öbölben. Jóval elöbb, semhogy az oda sietö hajók kikötnének, megpillanthatták az ünnepélyre érkezök az uj hajó hatalmas alakját, mely magasan trónol az alá épitett emelvényen. A hajó a mi haditengerészetünk szineivel van befestve s elöl embermagasságnyi aranybetükkel fénylik a neve: «Kaiser Franz Josef I.» A kormány tájékán két kétfejü sas aranyozott alakja látszik, alatta ezzel a jelmondattal: «viribus unitis». A hajó abban a helyzetében körülbelül oly magas, mint egy négyemeletes ház és a fedélzetén két ideiglenesen felállitott nagy árbocza van. A «Kaiser Franz Josef I.» ez idö szerint a leghosszabb hadihajónk; körülbelül 104 méter a hosszusága. Az egész hajó nagyon sajátszerü s egy eddig egyáltalában nem látott formában épült.

A mint a nagy, hatalmas alkotmány ott áll a tenger partján, messze kimagaslik a gyári épületek fölött. A hajó épitése tulajdonképen elöbbre haladt, mint a vizre bocsátás idejéig szokás, ugy hogy még a két három szárnyu sok száz mázsát nyomó bronzcsavar is rá van már erösitve. Ez azért volt szükséges, mert a hajó oly hosszu, hogy a dockban nem lett volna elég hely a viz alatt levö részek kiépitésére.

A fedélzeten a legélénkebb sürgés forgás uralkodik, *Tallinger* épitésvezetö hajómérnök megadja utolsó parancsait s vezényszavára eltávolitják a hatalmas faoszlopokat, melyekböl mindössze vagy harmincz marad még a helyén. A hely a hol mindez történik, a legszebb kilátást adja Trieszt és Miramare felé. A hajó elött mint egy kis görög templom emelkedik a vörös fehérre festett udvari pavillon, melynek két oldalán két nagy emelvény van a meghivott vendégek számára, hátul hét épülöben levö torpedonaszád szintén a nézök számára van berendezve. Nemsokára teljes zászlódiszben hasitja a habokat a hadihajóraj, a «Tegetthoff», a «Custozza», az «Albrecht», a három testvérhajó: a «Don Juan», a «Prinz Eugen» és a «Kaiser Max»; mindezek a hajók félkörben állanak fel a nagy esemény szinhelye elött. A hat szurokfekete pánczélos hajót a torpedo-naszádok követik, élökön a «Blitz»-czel. Tizenegy óra van: a tribünök telve vannak emberekkel. Az emelvények alján a tengeri és szárazföldi katonaság gyült össze festöi csoportokban, az ellenkezö oldalon pedig a derék munkások vonultak fel, a kik az óriási müvet elvégezték. Egyszerre tompa mennydörgés zug végig a viz fölött és a következö pillanatban ötven ujabb dörgés szól közbe. A hajóhed üdvözlete ez a fenséges keresztanyának, Mária Jozéfa föherczegnönek, a ki férje, Ottó föherczeg karján elhagyta a *Fantasie* yacht födélzetét és Sterneck admirális kiséretében leszáll az udvari pavillon lépcsöin és átveszi a pompás virágbokrétákat, melyeket a helytartó neje, továbbá a két Morpurgo bárónö, Sartorio és Reinelt bárónö, s Poescharn, Dingelstedt, Grüller, Rosetti, Czedik és Dimmer asszonyok nyujtanak neki. Egyszeriben felhangzanak a fejszecsapások, a hajó utolsó támasz-gerendái lehullanak és csak az óriási kötelek tartják helyén a nagy jármüvet, melynek hatalmas körvonalai mindig tisztábban kibontakoznak. Most már észre lehet venni a nagy fasiklót is, a melyen a hatvanezer mázsa sulyu aczéltömegnek le kell csusznia. *Racic* másodszor is megáldja a hajót s ekkor báró Sterneck altábornagy a hajó fenséges keresztanyjához fordul s ezt a beszédet mondja hozzá:

«Örömteljes lelkesedéssel s büszkén tekintve a jövöbe, ünnepli ma a cs. és kir. haditengerészet e hatalmas hajó vizrebocsátását s ez ünnepnapot cs. és kir. fenséged jelenléte reánk nézve különösen boldogitóvá teszi. A hajó szerkezete a modern technika legfokozottabb kivánalmainak megfelelö és bizonyságot tesz arról, mily magas szinvonalra emelkedett Ausztria-Magyarország ipara ö felsége a császár és király dicsöséges uralkodása alatt. A tisztek és a legénység kötelessége lesz életet lehelni e mübe és tiszteletet parancsoló védpajzsává tenni a hazai partoknak, valamint a hazai kereskedelemnek távol idegenben. Legjobb vezérlö csillaga az öröm napjaiban, mint komoly perczekben mindenkor Ö Felsége, urunk, császárunk és királyunk magasztos példája lesz, kinek e hajó, mint a haditengerészet keletkezését köszönheti. Ö Felsége megengedni méltóztatott, hogy e hadihajó legfelsöbb nevét viselhesse; kérem fenségedet, kegyeskedjék e dicsö néven a megkereszteltetést eszközölni és a vizrebocsátást elrendelni.»

Mária Josefa föherczegnö az üdvözlö beszédre a következöket válaszolta:

«Kiváló megtiszteltetésnek tekintem, hogy ma a keresztanyai tisztet viselhetem ez uj hadihajó vizrebocsátásának ünnepségén. Járuljon hozzá mindenkor e hajó a haditengerészet dicsöségének emeléséhez, melynek ékessége lesz. Viselje mindvégig dicsöséggel és becsülettel a mi lobogónkat. Most pedig ö felsége parancsából megkeresztellek téged a mindnyájunk által tisztelt e névre: «*Kaiser Franz Josef I.*» Isten védelmezzen, vezéreljen és oltalmazzon téged!»

E pillanatban a föherczegné megérinti a villanyvezetösodrony gombját, harangszó hallik s a hajó tetejéröl lecsüngö pezsgös üveg szétpattan, benedvesitve az aczélsarkantyut. Azután igy szól a föherczegnö, emelt, messze elhallatszó hangon: «Isten óvjon, vezessen és örizzen meg téged!» Másodszor is megérinti a föherczegnö ujja az elefántcsontgombot; ¾12 az óra, ismét hallani a harangszót, a hajó e pillanatban egészen szabad.

A mühely gépei, melyek hajótestet az állványról letaszitják, erösen zakatolni kezdenek; több percz mulik még el, mielött a nagy épület mozgásba jön. Aztán egy parancsszó. Ötszáz erös férfikar megragadja a kötelet és a hengereken, egetverö hurráh-kiáltások közt megmozdul a hajó; eleinte alig észrevehetöleg, aztán gyorsabban, s végre villámgyorsan siklik lefelé. A néptömeg ujjongásába ágyudörgések vegyülnek. Az uj pánczélos hadihajó fedélzetéröl hurráhkiáltással és sapkalengetéssel üdvözli az ünnep vendégeit a száz bátor matróz. A hengerek, melyeken a hajó végig siklott, tüzet kapnak az erös surlódástól, az uj pánczélos orrát pedig már a tenger hullámai nyaldossák. A következö pillanatban már a hajó majdnem egy tengeri mértföldnyire uszik künn a Muggia öbölben. Abban a perczben, mikor a hajóhad ágyui eldörögték a száznegyvenhat lövést, az uj pánczélos tiszteletére, egy sereg postagalamb röpült szét minden irányban, különösen Póla felé, megvinni a hirt a «Franz Josef» szerencsés vizrebocsátásáról. Evvel a lélekemelö tengeri ünnep véget ért. Kitünö rendezése elsö sorban Lobnert József sorhajókapitány ügyességét dicséri.

Trieszt, máj. 18. (Az *Egyetértés* távirata.) Tegnap este az irredentisták a városban *három helyen petárdákat dobtak*: egyet a helytartósági épület elött a másodikat a helytartósági épület elött levö kertben, a harmadikat a Societa Austria elött. A petárdák nem tettek kárt. A tettesek még ismeretlenek. A vizrebocsátási ünnepélyre Triesztbe érkezett vendégek hangulatát ezek az esetek legkevésbé sem zavarták meg. Az ég borult, de az idö talán mégis kedvezni fog. Az osztrák kormánytól egyedül *Zaleszki* miniszter érkezett ide; *Gautsch* miniszter nem jöhetett az ünnepségre, mert családjában beteg van. A közös miniszteriumot *Szögyény* osztályfönök képviseli.

Trieszt, máj. 18. A délután tartott regatta alkalmából *Sterneck* báró tengernagy a hajó vizrebocsátásánál résztvett személyiségeket meghivta a «Custozza» fedélzetére. Délután 4 óra felé, midön a «Fantasie» gözyacht, mely *Ottó* föherczeget és *Mária* Josefa föherczegnöt hozta, a láthatáron feltünt a hajóraj, a föherczegi párt üdvlövésekkel és tisztelgéssel fogadta. A föherczegi pár a diszcsolnakba szállott és a *Custozza* fedélzetére ment, hol *Sterneck* báró üdvözölte öket, pompás virágcsokrot nyujtva át a föherczegnönek. A zenekar a hymnust játszotta. Ezután megtartották a regattát, mely általános tetszésben részesült. A gyözök a föherczegi pártól ajándék fejében 15 aranyat kaptak. Erre a föherczegi pár, megelégedésének ismételt kifejezése után, elhagyta a hajót.

Trieszt, máj. 18. Ö felsége *Sterneck* báró tengernagyhoz, a «Kaiser Franz Josef I.» hadihajó vizrebocsátásáról szóló jelentésének vétele után táviratot intézett, melyben örömét nyilvánitja, hogy ujból kifejezheti, mily nagy elismeréssel viseltetik a haditengerészet iránt, mely a legszebb tradicziókhoz ragaszkodva, folytonos czéltudatos fejlödésével a jövönek egy biztos zálogát képezi.

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Az operaházban** ma este a nemzeti szinház és a kir. opera tagjainak közremüködésével *Antigone*, Sophokles fenséges tragédiája került szinre, melyet nem látott, nem élvezett a fövárosi közönség, mióta az opera különvált a drámától s a nemzeti szinház nem rendelkezett többé a kellö zene- és énekkarral, a melyek nélkül Antigone elöadását képzelni sem lehet. Nagy és váratlan sikere volt e klasszikus tragédiának, midön 1876. május 28-án, tehát tizenhárom esztendövel ezelött elöször bemutatták. Sokan kételkedtek, hogy a csaknem harmadfélezer éves mü, az ö sajátságos khorusával, ugy a mint Sophokles megirta, érdekelhette a mai közönséget. S a hihetetlen mégis megtörtént. Az egyszerü remek mü a tizenkilenczedik század raffinirt izlésü közönsége elött is bevált hatásos szinpadi munkának. A tragédiát még 1876-ban négyszer adták a nemzetiben s azután is többször ismételték egészen 1882 ig. Mindenki megnézte, mindenki beszélt róla, mint valóságos eseményröl. Esemény volt különben ez az elöadás a magyar szinészet fejlödésének szempontjából is; mert Jászay Antigone szerepében aratta elsö határozott diadalát. De egészben véve is jó volt a bemutató elöadás, a melyben többek közt Ismenét Helvey, Kreont Nagy Imre játszta, s az egyik karvezetöt Ney Dávid énekelte, ki szintén akkor tünt föl, s a klasszikus elöadásnak csak ujabb érdeket kölcsönzött, mikor késöbb Izmene szerepét Márkus Emilia, Kreont pedig Kovács Gyula vette át. Ezek után nem csodáljuk, hogy a hét évig pihentetett Antigone, a mai reprise alkalmából olyan nagy közönséget vonzott az operaházba. Antigonét ma is Jászai Mari adta, egyszerüen, nemesen, klasszikus stilben, a mint e szerepet ma napság alkalmasint senki sem tudná megjátszani, csak az volt kár, hogy rekedtséggel küzdött, a mi nem ártott a jellemzésnek, plasztikának, de a pathos emelkedését megbénitotta. Fáy Szeréna Ismene szerepében hangjának egész erejét, zenéjét érvényesitette, és elöadásával is kielégitett, csak plasztikája volt mesterkélt. Szacsvay mint Kreon király csak közepes alakitást nyujtott, hatalma tetöpontján, szivtelen zsarnokságában nem mutatott elég erőt, bukásában, fájdalmában pedig hiányzott a mélység, az igazság, nem keltett rokonszenvet, szánalmat, inkább csak untatott siránkozásával. Annál szerencsésebb estéje volt a régi Kreon királynak. Nagy Imrének, ki ma az öreg jóst Thiresiast játszta, még pedig olyan nagy külsö sikerrel, hogy jelenete után hosszasan és zajosan megtapsolták, Nagy Imre ezuttal a kothurnusz és a pathos legszigorubb követelményeinek is megfelelt s alakitásának müvészi értéke nem volt kisebb külsö sikerénél. Az elsö személyzetböl Jászayn kivül még Ney Dávid és Pintér, a khorus vezetöi maradtak meg régi helyökön. Neyböl tizenhárom év alatt a magyar opera egyik oszlopa lett, de azért ma is készségesen vállalkozott khorusvezetönek s hatalmas, érczes hangjával, szép elöadásával ma is fokozta az elöadás müvészi becsét. A többi szereplök közül megemlitjük még Gyenest (az ör) és Horváth Zoltánt, ki Haemon szerepének elsö részét szépen, értelmesen mondta s csak a vége felé esett ki a hangból, a helyett, hogy emelkedett volna. Az énekkarok nem mozogtak kifogástalanul, de jól énekeltek s a zenekarral együtt igyekeztek megfelelni föladatuknak, hogy Mendelssohn klasszikus zenéje, Sophokles tragikai muzsájának hü és méltó társa legyen. Az egész elöadás különben csak két óráig tartott, mert a tragédiát, régi stil szerint, minden megszakitás nélkül egyfolytában adták.

— **Judic a. Budapesten.** A világ legelsö soubrette-je megérkezett társulatával Budapestre s a gyapjuutczai német szinházban ma este rendezte az elsö elöadást, a mely alkalommal Hennegrim és Milaud *Niniche* czimü ismeretes vaudevilleje került szinre. Judicnek oly nagy a hire s a müvésznö a maga nemében valóban olyan páratlan, hogy a legnagyobb megütközéssel kellett látnunk a majdnem egészen üres házat, a mely természetesen elkedvetlenitette az elöadókat. Pedig olyan kvartettet, mint a minöt Judic a. Dupuis, Baron s Lassuche urak együtt képeznek, sehol a világon nem lehet találni. Az elsö kiváló tulajdonság, a mely mindannyiokat jellemzi, a *mérséklet*, ama bizonyos határnak virtuoz megtalálása, a melyen tul a közönséges kezdödik. A legszebben ez a tulajdonság Judic asszonyban konstatálható, a ki Niniche-ben rendkivül pikáns, de mindvégig elegans, finom alakitást mutatott be. A hires vendég megörizte szépségét, csak egy kissé korpulensebb lett. Hangja ugyan megfogyott, de vajon ki veszi azt észre, a mikor ö énekel? Vajon kinek jut eszébe akkor ilyenekre gondolni, a mikor az a csodálatos asszony a hallgató összes érzékeit valóságos varázszsal tartja fogva. Beszélö hangja tiszta zene, mely rendkivül gazdag a legváltozatosabb árnyalatokban. Énekéröl, elöadási módjáról s játékáról a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozhatunk csak. Leirni mindezeket nem lehet, mert oly finomak s gyöngédek mindeme részletek, hogy csak összességükben itélhetök meg s igy látni kell öt. A sokat hangoztatott franczia chicnek, olyan személyesitöje Judic a. a kitöl a mi müvésznöink közül igen sokan tanulhatnának még nagyon sokat. *Judic* a. egyszóval a megtestesült báj és kellem, a ki magát az ö zsánerában bátran a legelsönek mondhatja. A társulat többi tagjai közül *Meriany* a., továbbá *Baron, Dupuis* s *Lassouche* urak tüntek ki. Baron Korinszky grófja épp olyan jeles volt, mint a minö hü s kedves fotografiát adott a párisi ficsurokról Lassouche. — Dupuis Gregoire jó volt, de eszünkbe kellett, hogy jusson, szegény jó Tihanyinak ez az alakitása, a melyet Dupuis korántsem ért utól, bár Dupuist is igen jeles szinésznek kell kijelentenünk. — Botrányos rossz csak a zenekar volt, a mi már, sajnos, nem ujság elöttünk. A közönség nagy figyelemmel kisérte az elöadást s Judic asszonyt meg a többi három urat minden alkalommal lelkesen tapsolta.

— **Hentallerné Pauli Mariska** a szegedi szinház primadonnája, tegnap irta alá Makó igazgató három évre szóló szerzödését.

— **Hirek a népszinházból.** Az «Utazás a föld körül 80 nap alatt» czimü látványosság, a melynek elöadását ma a gyermekek kedvéért fél 7-kor kezdték, ezentul ismét a rendes idöben, vagyis fél 8-kor fog megkezdeni, kivéve azt az esetet, ha a darab szombaton adatik elö, a mikor is a gyermekek kedvéért mindig fél 7-kor fog kezdetni. — «A gárdista», Sullivan operetteje, melyet Pálmay Ilka hosszas betegsége miatt vettek le a müsorról, kedden ismét szinre kerül.

— **Az orsz. zene- és szinmüvészeti** akademia operai osztályának záróvizsgálata a m. kir. opera igazgatóságának ujabb rendelkezése szerint, mivel Mahler Gusztáv igazgató ur, ki a «Cselre cselt» operát leszives vezetni, kedden elutazik, nem szerdán, 22-én, hanem hétfön május hó 20-án fog az operaházban leszállitott helyárak mellett megtartatni.

— **Vidéki szinészet.** Nyiregyházán, mint nekünk irják, e hó 6-án mutatták be az „Egér" czimü franczia vigjátékot Valentin társulatának jó elöadásában. A közönség tetszésének központja *Palotay* Piroska k. a. volt a czimszerepben, vidéki gyakori vendégszereplései rendkivül elönyös eredményét tanusitva; természete naiv s mégis müvészi játéka folyvást lekötötte a figyelmet s a közönség gyakran élénk tetszésnyilvánitásokban tört ki. *Somló* Sándor játszotta sikerrel a darab hösének szerepét. Szinre került közelebb a „Szitakötö" is.

SPORT.

— **Budapesti tavaszi lóversenyek.** A holnapi utolsó versenynapon ismét hét futam lesz, melyekre typjeink a következök: I. Nákó-dij (4 nevezés, urlovasok) Schönbrunn, Panama. — II. Záró-Handicap (17 nevezés) Öreglak, Pajzán. — III. Fóthi dij (35 nevezés, kétévesek) Adria, Pazar. — IV. Welter-Handicap (11 nevezés) Kincstár, Szilaj. — V. Claiming-Stakes (9 nevezés) Trés-chic, Drágafa. — VI. Vörösvári dij (gátverseny, 7 nevezés) Fragezeichen, Gerle. — VII. Városligeti akadályverseny (9 nevezés) Phönix, Pessimist.

— **Triumph,** a bécsi Derby favoritja, a legujabb bécsi jelentések szerint, nagyon jó munkát végez a Freudenauban és csütörtökön, pénteken és ma is hosszabb galoppokat csinált. A letöréséröl érkezett hir tehát nem való. A bécsi Derbyre most is reá jegyzik a legalacsonyabb oodsokat. A bookmakerek most a következö oodsokat jegyzik: Triumph 2½, Leadingman 4, Urambátyám és Kincsör 5, Bitorló 6, Willich 7, Resolute 8, Aba 10, Direktor 12. Ez utóbbi három ló ez évben még nem futott.

FÖVÁROSI ÜGYEK.

— **Árlejtés és árverés.** A kömüves egységárakat a tanács elözö bizottsági tárgyalások után csütörtöki ülésében megállapitotta és kinyomatásukat elrendelte. Az egységárak példányonkint 75 krért lesznek kaphatók. Egyidejüleg rendelkezett, hogy a *kömüvesjavitási munkáknak* biztositása iránt nyilvános árlejtés hirdettessék. A szerzödést három évre fogják megkötni. Az *Erzsébet sétányon* a szék kiállitási javadalom bérlete is ebben az évben lejár, erre nézve a tanács nyilvános *árverést* hirdet.

— **Uj bérkocsiállomások.** A tanács megengedte, hogy a kerepesi uti Mátyás királyhoz czimzett ház elött állomásozó bérkocsitulajdonosok a Huszár-utczában, a József- és Muzeum-körutakon állomásozó bérkocsitulajdonosok a Mária Terézia-téren váltakozó bérkocsiállomást rendezzenek be.

— **Ingyenfürdö az agg honvédeknek.** A honvédmenház 1848/49-iki rokkant honvédeinek a tanács a Rudas-fürdö dijtalan használatát megengedte.

A hus ár fölemelése.

Csak három nap óta mérik a budapesti mészárosok a hust az uj szabályrendelet értelmében s már története van a kérdésnek, mely egyszerre aktuálissá vált, mihelyt a mészárosok egyrésze a fogyasztók érdekeinek nyilvános megsértésével illetéktelen hasznot akart huzni a szabályrendelet amaz intézkedéseiböl, melyek épen a közönség érdekeit voltak hivatva megvédeni. A fövárosi adminisztráczióban e szokatlan gyorsaságot lényegesen elösegitette az is, hogy mikor ma délután összeállt a kérelmezési bizottság, már az elnöklö tanácsnak asztalfiókjában ott volt a belügyminiszteri rendelet, melylyel Baros Gábor miniszter gyors és erélyes intézkedésre utasitotta a hatóságot a közönség érdekeinek megvédésében. A közélelmezési bizottság mai tárgyalása nyilvánvalóvá tette azt is, hogy a hus-kérdés a fövárosban kronikus baja a mindennapi életnek s ezt a kérdést meglehet oldani, mihelyt a hatóság nem irtózik a kezdeményezéstöl, gyors tud lenni eljárásában s a mi fö a fogyasztók érdekeit tekinti döntöknek intézkedéseiben. A vélemények szétágaztak abban, hogy tulajdonképen drágabb-e a hus mint volt három nappal ezelött, de több bizottsági tag konkret adataival világossá tudta tenni, hogy még abban az esetben is, ha a hus megdrágulása látszólagos lenne, elérkezett az idö, hogy legalább a hus-ellátás rendeztessék a fövárosban s a közélelmezés e legnevezetesebb ága szabályoztassék oly módon, hogy a közérdek legteljesebben kielégittessék. A bizottság a vágott hus behozatalában találta meg a kisegitö eszközt arra, hogy négyszázezer ember hus ellátása ne szolgáltassék ki 363 üzleti vállalkozó nyerészkedésének. Felmerült az az eszme is, hogy a gazdák alakitandó husellátási szövetkezetének engedtessék tér a föváros közélelmezésében, s a bizottság ezt is elfogadta. A mit hirtelenében tenni lehetett, az meg van a bizottság megállapodásában s csakis annak végrehajtásától függ, hogy e téren javittassanak a viszonyok. A husbehozatali tilalom megszüntetése s a huscsarnok felállitása azok a javaslatok, melyekkel a bizottság a közgyülés elé járul. Ezek a javaslatok gyors végrehajtással alkalmasak lesznek arra, hogy a föváros e nagy kérdése a fogyasztó közönség megelégedésére rendeztessék.

A bizottság üléséröl a következö tudósitásunk számol be:

A közélelmezési bizottság ma délután *Matuska* Alajos tanácsos elnöklete alatt ülést tartott, a melyen *elnök* elöadta, hogy az uj husmérési szabályrendelet életbelépte következtében — hirlapi közlemények szerint — a mészárosok a hus árát fölemelték. E hirre *Gerlóczy* alpolgármester a bizottság összehivását rendelte el. Kéri tehát, hogy a bizottság mindenekelött konstatálja a helyzetet, hogy áremelés valóban történt-e? Az ülésre meghivott mészáros-ipartársulati elnök *Schiller* György elöadta, hogy ez a hirlapi közlés, mintha a mészárosok összebeszéltek volna s a hus árát fölemelték volna, nem felel meg a valóságnak. Ilyesmi nem történt. Ellenben, miután eltiltatott a nyomtatéknak a hussulyba beszámitása, s egy ökörben mintegy 52 klgr. csont van, a veszteségért a megfelelö kárpótlást, több husért több pénzt vesznek, de nem 25%-ot. Az áremelés tehát csak névleges.

A bizottság ezek után tanácskozni kezdett. *Delmedico* csatlakozik az elöbbi szónok nézetéhez. *Krikk* vásárigazgató jelenti, hogy a belvárosban s a holdutczai piaczon az árban változás nem állott be. *Paál* Károly kifejti, hogy az áremelkedést ö se látja, de a közönség érdekében czélszerünek tartja husfogyasztási szövetkezetek alakulását és a husbehozatali tilalom feloldását.

Morlin Imre mindenekelött köszönetének ad kifejezést, hogy a tanács rögtön intézkedett a bizottság összehivása iránt, a mint a mészárosok mozgalmáról értesülést szerzett. Magyarország marhatenyésztö ország, itt tenyésztik a hizott marhákat, — a tanács jól teszi, ha föfigyelemmel lesz a vidéki hus behozatalára s már most megteszi mindazon orvosrendöri intézkedéseket, a melyek a vidékröl behozandó hus hatósági felügyelet alatt való árusitása esetén életbeléptetendök lesznek.

Havas Rezsö szerint oly mészárszékekben is fölemelték a hus árát, a hol azelött se adtak nyomtatékot. Hozzá öt polgár jött, hogy e tekintetben interpelláljon, kétségtelen tehát, hogy a hus tényleg drágult. Adatait az elnöknek rendelkezésére bocsátja.

Matuska elnök a kérdést abban látja kulminálni, hogy az áremelés megfelel-e a hus értékének? Eddig a nyomtaték 25%-át tette a kimért husnak.

Hindy Kálmán is eseteket hoz fel, mely szerint többen tapasztalták, hogy egy kilo hus helyett a régi árért csak 80 dekát kaptak, kéri a hatásos intézkedést; megjegyzi, hogy a mészáros ipartestületi elnök adatai a jobbparti husárakra vonatkoznak, hol eddig is olcsóbb volt a hus.

Matuska a balparti árakra nézve is szerzett információt s ugy tudja, hogy a mészárosok csak a fözésre való hus árát emelték és pedig oly arányban, a minö a nyomtaték értéke volt. Nem tagadhatja, hogy egyes külvárosi mészárosok visszaéléskép emelték az árát, de nem szövetkezeti uton, hanem a magok akaratából. Nézete szerint az áremelés helytelenül eszközöltetett: mert a szegények által fogyasztott III. oszt. hus árát emelték, holott inkább emelhették volna a rostélyos stb. árát, hogy maguknak kárpótlást szerezzenek a nyomtatékért.

Az egész inkább annak a zavarnak tulajdonitható, a miben a mészárosok ezen organikus intézkedéssel szemben a jelen pillanatban vannak. A szabályrendelet hatása alatt minden ki fog egyenlitödni s az *osztályozás* szerinti árusitás magával hozza, hogy a közönség sokkal jobb hust fog kapni, mint ma, mert kevesebb nyomtatéku hizott marhák kerülnek a mészárszékekbe s a szegény nép, ha vagy harminczféle husminöség alakittatik, *a saját igényeihez mért hust még olcsóbban fogja kapni, mint ma.* A bivalyhus külön árusitása pedig ép e czélra fog szolgálni.

Fenyvessy a Hindy adataira megjegyzi, hogy azok panaszkép fel nem hozhatók, mert a 80-keka megfelel az uj mérés következtében létrejött áraknak. 12—20% emelést jogosultnak tart. Ha a szakácsnéktól kérdezödünk, tévedésben leszünk. Az árváltozás csak nominális, nem tényleges. A vágott hus behozatalának nem barátja. Imminens ok rögtöni intézkedésre nem forog fenn. De felhivandónak tartaná az orsz. gazdasági egyesületet, hogy a gazdákból hus-szövetkezetet szervezzen, à la tejszövetkezet.

Gebhardt föorvos szerint a kérdés igen komoly, mert feladatunk arra müködni, hogy a közönség olcsón láttassék el jó hussal. Nem oly imminens ugyan a veszély, mint a hirlapi közleményekböl látszik, mert a hus áremeléséröl legtöbben nem saját tapasztalat után, hanem csak az ujságból értesültek. De meg van az az elönye, hogy rajöttünk, hogy ha 930 mészárszék összefog, minö terrorizmust gyakorolna fölöttünk. Azért a maga részéröl azt hiszi, hogy a husbehozatali tilalom eltörlése ellen érv nem hozható fel, mert az állategészségügyi törvény intézkedéseinek végrehajtása biztositékot nyujt arra nézve, hogy a husvágás vidéken is a közegészség követelményeinek megfelelöen fog történni.

Ribáry József nagy figyelemmel hallgatta a vitatkozásokat, a mikböl bizonyos megnyugvást nyert, de nem teljeset. A fökérdés az ma, hogy a tényleges helyzettel tisztában legyen. Ö tisztában van ezzel. Megnyugvással hallotta az ipartestületi elnöktöl, hogy az ipartestület összeesküvés félét nem szött, de óvja is ettöl, mert ök akkor a rövidebbet huznák. Nem vagyunk képesek megmondani, hogy 930 mészárszékben hogy mérnek, csak egyesekröl vannak adataink. A tényleges állapot tehát a maga teljességében még felderitendö. Kéri, hogy az erre vonatkozó intézkedés a tanács részéröl folytattassék, mert minden mészárszékröl kimutatást kiván látni.

Krick vásárfelügyelö pótlólag jelenti, hogy a belváros egy *piaczáról* vett értesitést, hol ugy látszik *összebeszélés szerint* 25%-kal emelték az árát, a *Rákóczy-téren* már 30% az emelés. E két piacz áremelkedéséröl van tudomása, de utasitotta a vásárbiztosokat, hogy ha e mészárosok nem állanának el az emeléstöl, a közönséget utalják a legközelebbi piaczra.

Matuska elnök a nyilatkozatok után azt az enunciácziót teszi, hogy a közönség megnyugodhatik, mert a mészárosok részéröl *tervszerü áremelés* nem történt, ezek csak egyes helyeken fordultak elö. De szükségesnek látja, hogy a *föváros husellátásának organizácziója* történjék meg s a bizottság ezzel foglalkozzék, hogy igy végleges intézkedések által legyen eleje véve minden késöbb jöhetö meglepetéseknek.

A fölmerült inczidens nélkül is napirendre került volna már az ügyosztály elöterjesztése a központi husvásár berendezése s a hus behozatali tilalom eltörlése iránt. Annál alkalomszerübb e javaslat bemutatása most, midön ép e perczben veszi *Baross* Gábor belügyminiszter leiratát, melyet a bizottságnak bemutat. A tagok által nagy figyelemmel hallgatott leirat igy hangzik: „Tudomást vettem arról, hogy a föváros által a huskimérés tárgyában alkotott és jóváhagyásommal életbeléptetett szabályrendelet következtében a mészárosok a hus árának fölemelését és ezzel kapcsolatban a közönségnek megkárositását vették czélba. Miután a szabályrendeletnek épen az a rendeltetése, hogy a föváros közönsége a visszaélésektöl megóvassék és miután annak egyes rendelkezései egyáltalán nem szolgálhatnak igazságos és elfogadható indokul ama, a mészárosok által tervezett és fentebb emlitett czélzat keresztülvitelére és miután végül a föváros közönségének kötelessége gondoskodni oly átmeneti intézkedésekröl, melyek a közönség érdekeit megóvni minden esetre alkalmasak, ezeknél fogva, a midön egyfelöl a magam részéröl is fölhivom a föváros közönségét, hogy a tényállást szorgosan megállapitván, ennek eredményéhez képest járjon el, illetve kötelességét valamely, a viszonyoknak legmegfelelöbb, de *mindenesetre gyorsan és hatályosan* alkalmazandó módozattal teljesitse, ugy más felöl már most biztositani kivánom az iránt, hogy a *föváros közönségét még rendkivüli intézkedéseiben* is hajlandó leszek a törvény keretében támogatni."

Budapest, 1889. május 17-én.

Ezek után elnök elöterjeszti javaslatait a teendö husellátási intézkedésekre nézve. Nevezetesen a bizottság inditványozza a tanácsnál, illetöleg a közgyülésnél, hogy létesitsen egy *központi hús-csarnokot* a régi sóház-telken s erre szavazzon meg 100.000 forintot; tegye meg a lépéseket, hogy e csarnok a vámházi vasuttal összeköttessék; vigye keresztül, hogy a fogyasztási adó a csarnokban szedethessék. Továbbá *törülje el a közgyülés a húsbehozatali tilalmat*, engedje meg a marha-, borju-, juh- és bárányhus behozatalát, de az csakis a központi pályaházba érkezhessék és csakis a központi huscsarnokban árusittathassék. Végül lehet még javasolni azt is, hogy az országos gazdasági egyesület kéressék fel egy husszövetkezet létesitése iránt. Elnök egyszersmind elöterjeszti a központi husvásár egész szervezetének tervét is. *Delmedico* biz. tag nem hiszi, hogy e központi csarnok 100,000 frtból kiépitheti. *Krátky* mérnök jégkamrával és szellöztetö géppel 150,000 frtra tenné a költséget. *Hindy* Kálmán támogatja az elnök elöterjesztéseit, azokból azt látja, hogy a husáremelést — a mi ellen ez a javaslat is irányul — elnök mégis elismeri. *Osztoics* Mihály a mészárosokat felhivná, hogy állitsák vissza a régi árakat, maga is tudja, hogy az a hus Budán, a mi tegnap 52 krajczár volt, ma 64 kr. *Elnök* megjegyzi, hogy erre a föváros a mészárosokat föl nem hivhatja. *Ribáry* min. tanácsos az elnök javaslataira azt jegyzi meg, hogy a husvásár életbeléptetése hátráltatná a központi vásárcsarnok létesültét, mert az egy rész kiragadása az egészböl.

Végül *elnök* föltevén a kérdéseket, a bizottság egyhangulag elfogadta azt, hogy a közgyülés fölkéretik a husbehozatali tilalom megszüntetésére s a fogyasztási szövetkezetek számára annak megengedésére, hogy az elnök javaslatában emlitett husoemek behozhatók legyenek, azok kiadása helyeül a központi pályaház jelöltetvén meg. Egyhangulag hozzájárultak a gazdasági egyesület felhivásához is husszövetkezet alakitása iránt. A központi huscsarnok kérdésében — hosszabb utólagos vita után kimondták, hogy azt *elvben* elfogadják s a tanácsot a terv és költségvetés elkészitésére kérik a közgyülés által utasitani. A javaslatokat kisérö jelentés szövegezésére nézve, az inditványok indokául *Hindy* Kálmán és *Morlin* Imre a szövegben felhozni kérték, hogy a a mészárosok a szabályrendelet életbelépte folytán *az áremelésre jogositva nem voltak.* Többen azt vitatták, hogy bizonyos emelés, a mi az elmaradt nyomtaték értékének megfelel, jogosult. 5-en szavaztak az egyik, 5-en a másik felfogás mellett s ekép ez *nyilt kérdés maradt.*

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

— **A biharmegyei tankerületi tanitótestület** küldöttségét ma fogadta Csáky Albin gr. vallás és közoktatásügyi miniszter. A küldöttség tagjait Rezey Szilviusz orsz. képviselö mutatta be a miniszternek. Eszenyi Sándor elöadván a tanitók kivánalmait a nyugdijtörvény revizióját illetöleg és átnyujtván az e iránti kérvényt, a miniszter következöleg válaszolt: Figyelemmel kisértem az önök e tárgyban tartott tanácskozásaiknak a sajtóban megjelent ismertetését és némi csodálkozással vettem arról tudomást, hogy önök — a mennyiben emez ismertetés hiteles, — a kormánynak a közoktatásügyi bizottságban tett nyilatkozatával nincsenek megelégedve, holott én magam a bizottságban

majdnem minden pontra nézve ugy nyilatkoztam, a mint ez a tanitók igényeinek teljesen megfelel. Kinyilatkoztattam, hogy a tanitók nyugdijazásának most fennálló módja továbbra tarthatatlan, hogy tehát az illető törvényt revideálni kell és a tanitók nyugdijazását ama kulcs szerint rendezni, a mint az az 1885. XI. törvényczikkben az állami tisztviselőkre nézve fennáll; kinyilatkoztattam, hogy e czél elérését kivánom, ha kell, a mostani bevételi források megtartása, ha pedig lehet, ezeknek apasztása mellett, ugy azonban, hogy első sorban esetleg a tanitók befizetései, másodsorban az iskola fentartók járulmányai és csak harmadsorban az állami szubvenczió lenne leszállitandó. Az illető törvényjavaslat már az őszi ülésszak kezdetén valószinüleg be fog terjesztetni. A küldöttség e megörvendeztető kijelentési éljenzéssel fogadta. Pótlólag felemlitjük, hogy ugyane küldöttség Kovács Albert képviselőnél is tisztelgett, megköszönvén neki a tanitók érdekében a közoktatásügyi bizottságban kifejtett müködését.

— **Az országos magyar iskolaegyesület** belvárosi választmánya e hó 19-én vasárnap, délelőtt 11 órakor a IV. ker. polgári leányiskola tanácskozó termében rendes ülést tart.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **A pestvidéki járásbiróság** áthelyezését kérte az igazságügyminisztertől több pestmegyei község. Arra kérték az igazságügyminisztert, hogy a járásbiróságot Ó-Budáról tegye át a vizivárosba. Az igazságügyminiszter, — mint a pestvidéki törvényszék elnöke a kérelmező községek elöljáróságait értesitette, — ugy határozott, hogy a kérelmet ez idő szerint *nem teljesitheti.*

— **Az aszfalt hőseit** érdekli első sorban az a határozat, melyet a kuria a napokban hozott. A legfelsőbb biróság ugyanis kimondta, hogy az a férfiu, a ki az utczán magános hölgyeket ittasan megszólit, kiséretét ajánlja fel és a «növel rendetlenkedik», *becsületsértést* követ el. E határozatra két kecskeméti járdahős adott alkalmat; a fiatal emberek durva szavakkal inzultáltak egy hölgyet, miért a kecskeméti törvényszék a közcsend ellen elkövetett kihágás miatt tiz-tiz forint pénzbüntetésre itélte őket. A kuria a tiz forintnyi büntetést, mely esetleg két napi fogházra változik, helybenhagyta, de a minősitést megváltoztatva, kimondta, hogy az ilyen, különben nálunk is szokásos eljárás, a becsületsértés vétségét képezi.

— **A városligeti ribillió** mai tárgyalásán *harminczkilencz* «népmüvész» tolongott Máriaffy aljárásbiró tárgyaló szobájában. A pör tárgya, mint már emlitettük, az, hogy a minden fajtáju városligeti «kinstlerek»: akrobaták, csepürágók, bábszinházasok, czirkuszosok, ördögmalmosok összeverekedtek és kegyetlenül elpüfölték egymást. A mai tárgyaláson a harminczkilencz «müvész» közt csoda módra nem akadt egy se, a ki vert, mind azt mondja, hogy őt verték. A tárgyalásnak az lett a vége, hogy az ellenséges indulatu «müvészek» kibékültek és szentül megfogadták a biró előtt, hogy nem csinálnak több ribilliót.

— **A dézsma.** A fővárosi teher-pályaudvaron észrevették, hogy az oda érkező boros hordókat kifurják és alaposan megdézsmálják. Ezeknek a borkedvelőknek egy másik szenvedélyök is lehetett, mert a dohányballonokat se kimélték meg. Hosszas megfigyelés után rájöttek, hogy a tettesek Szántó Mór, Szekuli Mihály, Bauer Ignácz, a ki időközben meghalt, Laitovics Károly, Győri Bálint és Pintér János raktárosok és örök voltak. A mai tárgyaláson a vádlottak tagadásban voltak, csupán Pintér vallotta be, hogy biz ő szereti a bort meg a szüz dohányt. A többiek bünösségét a kihallgatott tanuk vallomásai és különösen az a körülmény bizonyitotta, hogy furókat és más ily eszközöket találtak náluk. A biróság *Füzessséry* Géza és *Fried* Vilmos dr. védőbeszédeinek meghallgatása után Szántó Mórt és Szekulit *9—9 hónapra*, Györit és Pintér Jánost *6—6 hónapra* itélte, mig Laitovicsot *fölmentette.* A vádlottak és a védők fölebbeztek, mig a vádhatóság képviselője megnyugodott az itéletben.

— **Gyilkos férj.** A pozsonyi törvényszék 3 évi fegyházra itélte Kastel Dániel dévényi birtokost és háztulajdonost, a ki gyilkossági szándékkal több baltaütést mért felesége fejére, a nélkül azonban, hogy ez sebeibe belehalt volna. A kir. tábla és ma *Tomcsányi* Mór biró előadása alapján a kir. kuria is helybenhagyta a törvényszék itéletét.

— **Sikkasztó segédjegyző.** A pestvidéki törvényszék, mint már emlitettük, három napon tárgyalta *Antolics* Kornél tótfalusi segédjegyző bünügyét, a kit mintegy harmincz rendbeli hivatali sikkasztás büntettének vádja terhelt. Antolicsot, a ki beismerésben volt, ma a törvényszék, tekintettel bünbánó önvallomására és ama körülményre, hogy igen hiányos ellenőrzés alatt állott, *5 évi fegyházra* és 5 évi hivatalvesztésre itélte, mely büntetésből egy év kitöltöttnek vétetett. A beteg elitélt, a ki aligha éri már meg kiszabadulását, megnyugodott az itéletben. *Tordai* adópénztárost, a ki ellen *Rakovszky* alügyész elejtette a vádat, a törvényszék fölmentette.

GYÁSZROVAT.

Pauer János székesfehérvári püspök temetése, mint Székesfejérvárról távirják, ma délelőtt ment végbe nagy gyászpompával s a lakosság impozáns részvétével. A temetésen megjelent a megye tisztikara, gr. Cziráky főispán, Sárközy alispán vezetése alatt, Székesfejérvár város tisztikara élén Havranek polgármesterrel, a törvényszék Daróczy elnök vezetése mellett, a honvédtiszikar Jelentsik Vincze tábornokkal élén. A m. tud. akademiát Czobor Béla a veszprémi és pécsi káptalant Froll és Palotai kanonokok képviselték. Megjelent a temetésen a megyés papság nagy számmal, a káptalan tagjai, a püspöki urodalom tisztviselői, az iskolák növendékei tanáraik vezetése alatt, a székes-fehérvári és vidéki jótékony egyesületek zászlóik alatt. József főherczeget Holdházy apát képviselte. A holttestet a püspöki palota nagytermében báró Hornig Károly veszprémi püspök szentelte be, majd a megyei papok vették vállaikra a koporsót s a székes templomba vitték, hol Hornig Károly püspök mondott gyászmisét Palotay és Troll kanonokok segédkezésével. A mise után a svitói temetőbe vonult az impozáns gyászmenet, mely tizezer főnél többet számlált magában, s itt Prizash nagyprépost végezte a szertartást. A temetési szertartás 12 órára végződött.

Mária bajor angol királyné temetési szertartása miatt Münchenből jelentik kedden délután egy órakor kezdődik. Harangzugás és 101 ágyulövés jelzi a szertartás kezdetét. A menet rendje az lesz, mint II-ik Lajos király temetése alkalmával volt. A regens herczeghez Európa valamennyi uralkodó családjától érkezett távirat. Mint Bécsből távirják az udvar 14 napos gyászt visel a királyné halála alkalmából. Mint egy párisi táviratunk jelenti, *Spuller* külügyminiszter megbizta *Barzère* müncheni franczia követet, fejezze ki a regens-herczegnek a köztársasági elnök és a franczia kormány részvétét az anyakirályné elhunyta alkalmából.

Gróf Potoczki Alfréd volt osztrák miniszterelnök mint Párisból távirják, ma meghalt. A gróf 1861-ben mint tartománygyülési képviselő kezdte a közpályát, 1867-ben az uralkodó az urak házába nevezte ki. Az ugynevezett polgár minisztériumban ő volt a földmivelési miniszter, de a minisztérium kebelében kitört viszály következtében nemsokára viszszalépett, mikor a rekonstruált kabinet negyven évvel később megbukott, Potoczki kapott megbizást a kormány alakitására. A csehekkel, valamint a feudális párttal folyt tárgyalások eredménytelensége s az 1870-ki feliratí vita meggyőzték, hogy programmját a nemzetiségek kibékitését nem valósithatja meg s ekkor letette a miniszterelnöki tárczát. A második Auersperg minisztériuma alatt Galiczia helytartójává neveztetett ki s e minőségben sikerrel müködött tiz évig. Majd betegség támadta meg szervezetét s az utóbbi éveket a közélettől egészen elvonulva betegen töltötte.

Dr. Verzar Joachim hült tetemeit a kerepesi temető halottas házából holnap, május 19-én d. u. fél 5 órakor helyezik örök nyugalomra.

A közönség köréből.

Figyelmeztetés **az agglegények asztaltársaságának!** Bajtársak! A világért rá ne szokjatok, mint jó magunk is a **borszéki vizre**, mert azt nélkülözni azután már teljes lehetetlen. **Kurucz** egy **viz**, annyira felvillanyozott és kiforgatott bennünket, hogy körünkből az idén már négyen megnősültek s a többi is [illegible]adozik, tegnap tartotta 72 éves alelnökünk kézfogóját. Vigyázzatok!

A ferenczvárosi agglegények clubbja.

T. cz.

Van szerencsénk ezennel szives tudomására hozni, miszerint czégtársunk, **Fuchs Ignácz** ur egészségi szempontból magánéletbe visszavonul s a

FUCHS I.

csász. és kir. udvari pénzváltó

cég alatt ötvennégy év óta fennálló váltóüzletünket a «Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletének» adtuk át.

Midőn a czégünk iránt eddig tanusitott bizalomért s szives jóindulatáért legőszintébb köszönetünket fejezzük ki, legyen szabad arra kérnünk, miszerint ezen bizalmat utódunkra, a «Pesti magyar kereskedelmi bank váltóüzletére» átruházni sziveskedjék, maradván teljes tisztelettel

Fuchs Ignácz.
Blau Adolf.

10350

Csillag-utcza 8. sz. a.

II. emeleten egy

utczai lakás:

3 utczai- s 1 udvari szobából s egyéb hozzátartozó helyiséggel **augusztus 1-re kiadó.**

Legjobb üditő-ital. Hatásos gyomorbaj ellen.

Rohitsi-savanyuviz

„Tempelforrás"

A **rohicsi savanyuviz** a legnépszerübb és legkeresettebb savanyuvizek egyike, és mint **gyógyszer** tapasztalat szerint felülmulhatatlan hatásu emésztési zavarok, étvágyhiány, gyomor- és bélhurut eseteiben, az ivarszervek hurutainál, a máj-, lép- és epe-hólyag bajainál, aranyérnél, tulságos hájképződésnél és sápkórnál. Azonkivül a legkellemesebb izü ital, s **váltólázas** vidéken a legjobb óvszer e betegség ellen. 9972

Főraktár:

HOFFMANN JÓZSEF-nél

Budapest, Akadémia-utcza.

Levico természetes arsen és vastartalmu ásványviz. (Barth Lajos tanár elemezése Bécsben,) páratlan gyógyhatásu gyengeség, anämia, idegbaj, vér- és bőrbetegségek, hószámi zavarok, malaria stb. bajoknál. Kapható a gyógyszertárak és ásványviz-raktárokban. Főraktár ÉDESKUTY L.-nél, Budapesten

9365

Természetes

BILINI SAVANYUVIZ!

Legkiválóbb képviselője az alkalikus savanyuvizeknek.

(33,6339 szénsav. natron 10,000 részben) mint gyógyforrás évenkint növeli elismert jó hirnevét s azonkivül a legkitünőbb diátikus italt képezi.

A bilini savanyuviz ÉDESKUTY ur ivócsarnokában pohárszámra is kapható.

Pastilles digestives de Bilin

(bilini emésztési czukorkák) biztos szer mindennemü emésztési zavarok ellen, mindig friss minőségben van készletben a főraktárban

ÉDESKUTY L. magyar kir. és szerb kir. udvari szállitónál: Budapesten, Erzsébet-tér 8. szám.

Kapható azonkivül minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben, szállodában és vendéglőben. **Pastiles de Bilin** a legtöbb gyógyszertárban és gyógyszeráru kereskedésben. 9965

«*A Magyar Távirati Iroda* és az *Országgyülési Értesitő*» szerkesztőségi helyisége e hó 19-től fogva gránátos-utcza 1. szám alatt (a Dréher-féle palotában) lesz.

Püspökfürdő.

Nagyvárad közvetlen közelében, vasuti állomás, távirda, posta.

A fürdőévad május 16-tól októberig.

30—40° C. hévforrások, tükör porczellán s moórfürdők, séták a diszes park és erdőben, födött sétahely, jó konyha, a váradi püspökségi pinczékben kezelt saját termésü kitünő borok, hirlapok, tekepálya, naponta zene stb.

Ezen hévforrások kitünő eredménynyel használtatnak:

Idült rheumatikus, köszvényes, görvélykóros bántalmaknál, izületi és idegbajoknál, női betegségeknél, bőrbetegségeknél, gyomorbajoknál stb.

Az ivó forrás szeliden oldó hatással bir.

Bővebb tudósitásokkal szolgál

10223 *a fürdőgondnokság.*

I. cs. kir. szabadalmazott Dunagőzhajózási társaság.

Hirdetés.

Folyó évi május hó 23-án délelőtti 10 órakor az ó-budai hajógyárban használt butorok, szerszámok és körülbelül 250 q. rongy és butorszövet-hulladékok kerülnek eladásra, melyhez a t. cz. venni szándékozók tisztelettel meghivatnak.

Budapesten, 1889 május 16.

Az I. cs. kir. szab. Dunagőzhajózási társaság.

Façade-festékek,

poralakban, épületek befestésére, mészben olvadnak, az olajfestékhez hasonlók, kilónkint 16 krtól feljebb. Mintalap és használati utasitás ingyen és bérmentve.

KRONSTEINER KÁROLY

Bécs, III. Hauptstrasse 120.

Az egyedüli rak ár Ausztria és Magyarország városaiban versenyképes czégekre átruháztatik. 9892

Mosdóvizül lovak számára,

erősitőül és erőhelyreállitóul nagy fáradalmak és tulszigoru training előtt, illetve után sok évi tapasztalatok szerint mindenkor hatásosnak mutatkozott

Kwizda cs. k. szab. üditő nedve

miután **edzi az idegeket** és az **inaknak oly üdeséget, rugalmasságot és simulékonyságot kölcsönöz,** mely a lovat **rendkivüli kitartásra** képessé teszik.

Kwizda cs. és k. szab. üditő nedve lovak számára, mely csak akkor valódi, ha a fenti védőjegygyel van ellátva, kapható az osztr.-magy. monarchia **összes gyógyszertáraiban** és **gyógyfüszerkereskedéseiben.** — **Főraktár: Kerületi gyógyszertár Korneuburgban,** Bécs mellett, Kwizda Ferencz János, osztr. cs. k. és román kir. udv. szállitónál.

Ujszülött gyermekek,

kiket édesanyok vagy épen nem, vagy csak hiányosan szoptathat, a **H. Nestle-féle gyermektápliszt** használatával jó egészségben felneveltetnek. Könyvecskék, melyek a készités módját és a continens legelőkelőbb családjainak, valamint a gyermek-menhelyek és gyermek-korházak elösmerő nyilatkozatait tartalmazzák, kivánatra ingyen beküldetnek. Főraktár Magyarországban Neruda Nándor Budapesten. 10228

Marillavölgy

magaslati gyógyhely Oravicza mellett, **hidegviz-, belélegzési- és savógyógyintézet.** Pompás fekvése, portól ment levegője, fenyvesektől boritott hegylánczolata, enyhe éghajlata folytán, **mell- és idegbetegek** számára kiválóan ajánlható; **megnyittatik május 25-én.**

Kifogástalan kényelem, az összes vasutakon mérsékelt árak. Leszállitott áru **fürdő-évad-jegyek.** Egy ujonnan épitett második fürdő-szálloda által minden lakáshiány kikerültetett. Közelebbi tudósitásokat szolgáltat: 10139 **Dr. Hoffenreich.**

Átköltözés miatt mai naptól fogva minden elfogadható áron el fognak adatni elegáns **ebédlő, háló, szalon, uri- és fantasie-butorok, szőnyegek, függönyök, olajfestmények, zongora,** valamint **2 villa** minden kényelemnek berendezve, háztartási czikkek. Andrássy-ut 105. I. em. 9 órától 12-ig és 3—5-ig. 10358

A hivatalos lap május 18-iki számából.

Kinevezés. A király albirákká az aranyosmarótlii járásbirósághoz *Simonyi* Elemér ottani, az illavai járásbirósághoz *Reviczky* Aurél soproni, a miskolczi járásbirósághoz *Gallovich* István ugyanottani, a margittai járásbirósághoz *Horváth* Vilmos békésgyulai, a pécsi járásbirósághoz dr. *Porges* Miksa ottani és a gálszécsi járásbirósághoz dr. *Spóner* Gyula sátoraljaujhelyi törvényszéki jegyzőket, végül a beregszászi járásbirósághoz *Nemes* József ugyanottani törvényszéki aljegyzőt nevezte ki; továbbá a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Fakla* János lajosfalvai községi elemi iskolai rendes tanitót, jelen állásában végleg megerősitette.

TÁVIRATOK.

Bécs, máj. 18. Nikita montenegrói fejedelem ma délelőtt látogatást tett a *dán királyi* párnál és a Cumberlandi herczegi párnál. Délután a dán király és a Cumberlandi herczeg a «Hotel Continental»-ban viszonozták a látogatást s minthogy a fejedelmet nem találták otthon, hátrahagyták névjegyeiket.

Bécs, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A *Neue Presse* ama czetinyei hirének, hogy a novibazári szandzsákban mohamedánok és keresztények közt összeütközések történtek, itteni kormánykörökben nem tulajdonitanak jelentőséget. Még az esetben is, ha e hir, melyet a nevezett lap maga is azok közé számit, a melyeket óvatossággal tanácsos fogadni, valami valóságon alapulna, korántsem lenne a kormánykörök véleménye szerint monarchiánknak olyan lépésekre oka, minőket a *Neue Presse* felemlit.

Bécs, máj. 18. A «Wahrheit» politikai egyesület müködését, a kivételes törvények alapján a rendőrség betiltotta, mert az egyesület szocialisztikus üzelmeket folytatott, melyek a közbiztonságot és a társadalmi rendet veszélyeztetik. Hir szerint, az egyesület fölebbezni fog.

Lemberg, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A vezérkari tisztek e hónap végén indulnak gácsországi tanulmányutjokra. *Beck* báró táborszernagy, a ki egyedül jön Lembergbe, valószinüleg május 26-án utazik el Bécsből és Stryjben fog a tanulmányutra induló tisztekkel találkozni. A tisztek három csoportban teszik meg a tanulmányutat.

Belgrád, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Simonovics* ezredes, *Natália* exkirályné udvari marsallja, a királyné küldetésében ide érkezett. *Dokics*, Sándor király nevelője ellen mindenféleképen intrigálnak. Azt hiresztelik, hogy Sándor királynak egy az ő közvetitésével Milán királyhoz küldött levele, a melyben a fiatal király *Risztics ellen* panaszkodik, Riszticsnek tudomására jutott.

Páris, máj. 18. A *képviselőház* mai ülésében a költségvetés tárgyalását folytatta. *Keller* (jobbpárti) a kormány pénzügyi kezelését birálta és az ország itéletével fenyegette a republikánusokat. *Jamais*, a republikánus kormány pénzügyi kezelésének és politikájának magasztalásával válaszolt és *Keller* kifogásait czáfolta. *Andrieux* kijelenti, hogy az októberi választásokból jobb köztársaság fog kikerülni, mint a melyet *Jamais* felmagasztalt. A vitát hétfőn folytatják.

Róma, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Az *Italie* Umberto király berlini utazását megbeszélve, ebben az olasz nép békés óhajainak kifejezését látja, mely nép az összes államokkal békében, Németországgal pedig jó barátságban akar élni. A hármas szövetség főczélja eleitől fogva a béke fenntartása volt.

Bern, máj. 18. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. *Umberto* király elfogadta a szövetségtanács meghivását és Berlinbe való utazása alkalmával jelen lesz a tiszteletére adandó dejeuner-en. A dejeuner a görcheni pályaudvaron lesz s résztveszenek benne *Hammer* szövetségi elnök, *Cuchennet* alelnök és *Droz* szövetségtanácsos, a külügyek vezetője. Az olasz király üdvözlésére *Pfyffer* ezredest két tiszt kiséretében Luino határvárosba küldték.

Bern, máj. 18. A szövetségtanács felhivta Uri kanton kormányát, küldjön két képviselőt Göschenen-be, az olasz király üdvözletére. A «Gotthardt»-vasuttársaság Dunellánál és az alagut bejáratánál diadaliveket emel. *Umberto* király kifejezésre juttatta a szövetségtanács előtt: nagy örömére szolgál, hogy Svájcz legfőbb hatóságainak képviselőivel személyesen érintkezhetik.

Berlin, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Umberto király fogadására nagy szabásu előkészületeket tesznek. Vilmos császár utazását illetőleg a lapok különböző, többnyire már ismert verziókat közölnek. Angolországi utja alkalmával a császári hajóraj állitólag San-Sebastianban meg fog állani, a hol a császár a spanyol regensnővel találkozik. Angolországból visszatérve a norvég partvidéket látogatja meg a császár. Megbizhatóbb az a hir, hogy az orosz czár augusztus második felében ideérkezik.

Berlin, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának táv.) A Norddeutsche Allg. Ztg. Francziaország politikai viszonyait fejtegetve ugy találja, hogy a franczia köztársaság belső helyzete a képviselőház legutóbbi szünete alatt jelentékenyen javult.

Berlin, máj. 18. A birodalmi gyülés mai ülésén, a rokkantak és aggok biztositásáról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál *Bismarck* hg. birodalmi kanczellár kijelentette, hogy a törvényt még a jövő választások előtt készen szeretné látni. *Senki sem tudhatja — ugymond a kanczellár, — vajon a jövő évben lesz-e annyi érkezésünk, mint most.* Kéri a konzervativeket, a birodalmi pártot és a nemzeti szabadelvüeket: szakitsanak a szocziáldemokratákkal, a lengyelekkel, a welfekkel és a francziákkal. A tárgyalást hétfőn folytatják.

Berlin, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A *Kreuzzeitung* éles hangu támadást intéz Oroszország ellen s azt mondja, hogy Oroszország egész politikája oda irányul, hogy Németországot minél érzékenyebben megkárositsa.

Berlin, máj 18. *Bismarck* herczeg birodalmi kanczellár a birodalmi gyülés mai ülésében tartott beszédjében a következőket mondta: Az az ékesszólás, a mit itt kifejtenek, nem csekély. Nagy megelégedéssel tapasztaltam, hogy tisztelt kartársam *Böttlicher* még elég erőt talált, hogy a törvényjavaslatot a vita folyamán hathatósan támogassa, a mint teszi is ezt. Egyáltalán nem lepett meg, hogy a szocziáldemokrata-párt ellenzi a törvényjavaslatot. Tegnap este azt olvastuk, hogy ez azért történik, mert e törvény mit sem használ nekik. Azt hiszem, itt összetévesztik azokat a szocziáldemokratákat, kik itt a házban vannak, azokkal, a kik a tömeget alkotják. (Helyes! Helyes!) Ha a tömeg valamivel nincs megelégedve, akkor egyszerüen a szocziáldemokratákkal szavaz, hogy kifejezést adjon elégedetlenségének. Egészen más alapon állnak azok az urak, a kik itt e házban ülnek és a kiknek egész hatalmuk és jelentőségük azon alapszik, hogy az általuk vezetett vagy inkább félrevezetett tömegek elégedetlenek. Ezekkel a szocziáldemokratákkal nem állunk békés diskusszióban, hanem háboruban mint a francziákkal. (Tetszés) Ők természetesen elleneznek mindent, a mi meggátolhatja őket abban, hogy munkás zászlóaljakat szervezzenek az állami rend ellen, nekik éppen elégedetlenség kell. Azon sem csodálkoztam, hogy a szabadelvü (Freisinnige) párt tagjai is! ellenzik a törvényjavaslatot, a kik bizonyára a védtörvényjavaslatnál sem pusztán pártérdekből foglaltak el ellenzéki álláspontot. (Felkiáltás balról: Pfuj!) E közbekiálltást szemtelennek kell nyilvánitanom. Valóban, ugy látom különös gyülölettel viseltetnek irányomban. Mint keresztény megbocsáthatom ezt, de mint birodalmi kanczellár, küzdök ellene. (Tetszés.) Hogy a lengyelek nem akarnak oly törvényt, mely elősegiti a birodalom konzolideczióját azon nincs mit csodálkozni. A konzervativek részéről is ellenzékeskedést tapasztalunk. Idéznem kell itt a költő szavait: «Es thut mir lang schon weh, dass ich mich in der Gesellschaft seh» (Tetszés). Hiszen könnyen megeshetik, hogy valaki tulzásba csapát és hyperconservativ lesz; de megfeledkeznek e mellett a haza földjéről, sőt a párt talajáról is, a melyen állanak. Hogy engedhetnek önök ott a konzervativ párton oly nagy teret a lokalis érdekeknek oly kérdéssel szemben, mely a birodalom egészét legbensőbb mélyeig érinti, mint a hogy azt itt tapasztaljuk? Valóban elszomoritott midőn azt olvastam, hogy a konzervativ párt egyik tagja ellenfelével szemben megelégedéssel vallotta be, hogy lokális érdekből küzd oly erélyesen a javaslat ellen. Ez nem konzervativhez illő eljárás ez nem helyes felfogása a képviselői mandátumnak. Ezután a birodalmi kanczellár *Holz* képviselő tegnapi fejtegetései ellen fordult, ki mezőgazdasági szempontból ellenezte a törvényjavaslatot, Azzal az érvvel — ugymond a kanczellár — hogy a javaslat az ő választókerületében nem nagy rokonszenvnek örvend, a képviselő urnak bizony nem kellett volna előhozakodnia. A legtöbb embert nem valamely baleset hanem betegség teszi rokkanttá. Vidéken nem hallani azt, hogy valakit a megélhetés gondja üzzön öngyilkosságba, nem olyan rosszak ott a viszonyok. De a mezőgazdaság sem nélkülözheti ezt a törvényt. Engem itt a felszólalásra főleg az a félelem birt, hogy ha e javaslat netalán elvettetnék, alkalom adtán engem is azzal rágalmazhatnának, hogy én is azok közt voltam, a kik hallgatásukkal elősegitették azt. Azt sem szeretném, hogy ez a törvény elintézetlenül maradjon a jövő választásokig. Azt hiszem ez esetben sok mindenfélével előhozakodnának, hogy fegyvert kovácsoljának belőle. De ha a törvény addig elintézést nyer, akkor az a kérdés egyátalán nem volna befolyással a választásokra. Ha még egy esztendeig akarnánk várni vele, azt sem tudhatjuk, vajjon egy év mulva lesz-e hozzá annyi időnk, mint a mennyivel még most rendelkezünk. Arra kérem a konzervativ pártot, mint régi embere mint egykori tagja — mert hiszen most a pártok egyikéhez sem tartozom — ne oszoljon meg e kérdésben. A konzervativekhez számitom — ne vegyék ezt rossz néven tőlem az urak — birodalmi pártot és a nemzeti szabadelvü pártot is. (Derültség) amennyiben nem csupán elvben, hanem valósággal is fön akarják tartani az államot és használni akarnak neki. Arra kérném a konzervativeket, szakitsanak meg minden összeköttetést a szocziáldemokratákkal; a lengyelekkel, a welfekkel, a francziákkal és a szabadelvü (Freisinnige) párttal is.

London, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Boulanger tulságos megerőltetés és izgatottság következtében beteg. Angol orvosa teljes nyugalmat rendelt neki s utasitotta, hogy minél előbb valamely német fürdőbe menjen.

London, máj. 18. Az alsóház tegnapi ülésében 201 szavazattal 160 ellenében elvetette Labouchère inditványát a *felsőház eltörlése* iránt.

Pétervár, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A legutóbb felfedezett összeesküvés, mely a czár ellen volt tervezve, jobban el van ágazva, mint a hogy eleintén hitték. Több moszkvai, elisabetgradi és varsói ezred van kompromittálva. Több tisztet letartóztattak. Három tiszt, hogy le ne tartóztassák, öngyilkosságot követett el. A robbanó bombákat Varsóban fedezték fel.

Pétervár, máj. 18. A czár a trónörököst a birodalmi tanács és a minisztertanács tagjává, Konstantinovics Konstantin nagyherczeget az elhunyt Tolsztoj gróf miniszter helyére, a tudományos akadémia elnökévé nevezte ki. Durnovo végleg kineveztetett belügyminiszterré. A trónökös nemrég Czarszkoje-Szélóba tette át székhelyét, hol jelenleg a testőr-huszárezredben szolgál.

Varsó, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *Hrynieicz* tábornokot, a varsói császári paloták intendánsát Pétervárra hivták, hova már el is utazott. A tábornok utazását a czárnak Varsóba tervezett jövetelével hozzák kapcsolatba, és azt hiszik, hogy a czár a Larienki kastélyban hoszszabb ideig fog tartózkodni.

Bukarest, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A *Demokratia* jelenti, hogy Catargiu és Lahovary külügyminiszter közt komoly differencziák merültek föl.

Madrid, máj. 18. (Az *Egyetértés* távirata.) Pol. Corr. A franczia forrásból származó hirek, melyek a spanyol parlamenti helyzet tarthatatlanságát hangoztatják és miniszterválságot jósolnak, nem felelnek meg a valóságnak. A képviselőházban ugyan kissé zavart viszonyok vannak, még pedig azért, mert *Martos* képviselőházi elnök szövetkezett az elégedetlenekkel, hogy a Sagasta-kormányt megbuktassák; azonban Sagasta állását Martos nem fogja megingatni, mert gyakori köpenyforgatása elidegenitette tőle a képviselőket s a konzervativ párt semmi esetre se fogja törekvéseit támogatni.

Zanzibár, máj. 18. *Peters* a «Mera» hajóval Bagamoyoba ment, honnan valószinüleg hétfőn tér vissza a szomalikkal és haladéktalanul tovább utazik. Hir szerint a «Boadicea» «Cossak» és «Marineer» angol hadihajók Tungiba mennek.

Sztrájkok.

Aachen, máj. 18. Az *Aachener Zeitung* szerint Alsdorfban az Anna-bánya munkásai sztrájkolnak. A Wilhelm-bányában az egész munkás személyzet ujra munkába állt. A Nordstern-bánya tulajdonosa szintén beleegyezett a béremelésbe és a munkaidő leszállitásába. Höngenből érkezett jelentések szerint ott még tart a sztrájk! Morsbachban ma délelőtt 10 órakor nagy gyülés volt, melyen a kerületi elnök és a kerületi főnök is jelen voltak. Forschbachból azt jelentik, hogy a wurmi bányavidék munkásai elhatározták, hogy ma ujra munkába állanak, ha megadják nekik a bér-emelést és a nyolcz órai munkaidőt.

Essen, máj. 18. A bányaegyesület igazgatósága mai ülésében elhatározta, hogy nyilatkozatot tesz közzé, melyben ujólag biztositja a munkásokat a béremelésről, ha munkába állanak, kijelenti, hogy a Berlinben történt megállapodás: a nyolcz órai munka időt elfogadja és a rendes munkaidőn tul való dolgozást illetőleg a bányaigazgatóságokat határozottan kötelezi, hogy erre a munkásokat csak szükség esetén szoritsák, más esetekben pedig minden munkásnak saját tetszésétől függ, hogy tovább dolgozzék, mig azok a munkások, kik tovább dolgozni nem akarnak, jelentés nélkül távozhatnak a bányából.

Essen, máj. 18. Ama hirekkel szemben, melyeket a szabadelvü sajtó a bányatulajdonosok képviselőinek magatartásáról terjesztett, *Krabler Velsen* és *Haniel* a «Rheinisch Westfälische Zeitung»-ban kijelentik, hogy a munkás küldöttséggel folytatott tárgyalásokra vonatkozó jegyzőkönyvet illetőleg közlük semmiféle nézeteltérés nem forgott fön; közütök a munkások képviselőit senki sem látta s velök nem beszélt és ők *Baumbach* és *Schmiedt* birodalmi gyülési képviselőkkel semmiféle tárgyalást nem folytattak.

Berlin, máj. 18. Az *Egyetértés* távirata.) A nemzeti liberális és a szabadelvü lapok a munkakérdésre vonatkozólag erős polemiát folytatnak, de ezzel a munkaadók és munkások közt folyó tárgyalásokat nem befolyásolják. Itt azt hiszik, hogy a bányatulajdonosok a munkásoknak az ismert jegyzőkönyvben elősorolt követeléseit teljesiteni fogják.

Berlin, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Parlamenti körökben elterjedt hir szerint Hagenmeister, Vesztfália tartományi főnöke, le akar mondani.

Chemnitz, máj. 18. Az ölsnitzi bánya vidéken a munkások közt mozgalom észlelhető. Holnap Ölsnitzben gyülés lesz, mely meg fogja állapitani a béremelésre és a munkaidő leszállitására vonatkozó követeléseket.

KÖZGAZDASAG.

Bécs, máj. 18. Az *osztrák-magyar bank állása* május 15-én: Bankjegyforgalom 386.262,000 forint (— 8.640,000 frt), érczérték 235.955,000 frt (+ 165,000 frt), tárcza 139.615,000 frt (— 6.385,000 frt), lombardüzlet 23.041,000 frt (— 927,000 frt), jelzálogkölcsön 108.855,000 forint (+ 100,000 frt), záloglevélforgalom 106.003,000 frt (+ 188,000 frt).

Bécs, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A Rothschild-csoport *a magyar ezüstelsőbbségek konverziójára* vonatkozó tanácskozásokat ma befejezte. Az értekezleten a müvelet véghezvitelére többféle tervet készitettek, melyeket most már a csoport németországi tagjai elé terjesztenek. A konverziót előreláthatólag még e hónapban kezdik meg.

Bukarest, máj. 18. Pol. Corr. Hire jár, hogy miután az osztrák dunagőzhajózási társaság vonakodik a román kereskedelmi kodex által kivánt kaucziót letenni, a román kormány ez ügyben az ügyvédi kamarával értekezett.

ÜZLETI HETI SZEMLE.

— máj. 18.

Az időjárás végre megváltozott s kedvezőbb volt. A hét elején még nagy hőség és szárazság uralkodott ugy, hogy a gabona, melynek szárai még igen gyengék, sok helyen megdült és satnyulni kezdett, de a hét második felében majdnem mindenütt pásztás és zivataresö esett, a mely az erőt felviditotta s uj reményt élesztett ugy, hogy most a vetések állásáról ismét kielégitő, ámbár koránt sem oly kedvező, amilyen tavaly ilyenkor volt.

Gabonaüzlet. (Az *Egyetértés* tudósitása.) A gabonaüzlet gyenge szállitmányok és majdnem változatlan árak mellett e héten nehézkes, vontatott volt. A buza ára és iránya az időjárás szerint ingadozott. A bizalom nem térhet vissza, mert a bizalmatlanság már majdnem az egész világon nyilvánul, s ha egy nap mutatkoznak is a bizalomnak gyenge jelei, másnapra

ezek is eltünnek. A piaczon folytonos bizonytalanság uralkodik, egyik szélsőségből a másikba csapnak át. Ugy látszik, hogy ugy az irány, mint az árak csak akkor fognak ismét megszilárdulni, ha az uj termésről biztos képet alkothatunk magunknak.

Buza e héten csak mintegy 8700 tonna érkezett a piaczra, ebből 350 tonnát tovább szállitottak. A kinálat, minthogy az itteni közraktárakat is igénybe vették, meglehetősen élénk volt, minek következtében a malmok tartózkodó magatartást tanusitottak, az irány ellanyhult s az árak 5—7 krajczárral estek. Később a szárazság miatt megszilárdult az irány s az árak is javultak. Tegnap és ma azonban egyrészt az esőzés, másrészt lanyha külföldi tudósitások miatt ismét ellanyhult s az árak ma 10 krajczárral alacsonyabbak a mult hetieknél. A heti forgalom mintegy 120,000 métermázsát tett. A kivitel szünetelt.

Rozs jelentéktelen üzlet mellett lanyha irányt követett; a fogyasztók árengedményeket követeltek, minek következtében az irány ellanyhult s az árak a hét vége felé 10 krral estek mmázsánkint. A heti forgalom mintegy 1000 mmázsára szoritkozott. Végül jegyeztetett: 5.75—6 frt, készpénzfizetés mellett, mmázsánkint minőség szerint.

Takarmányárpát keveset kináltak s a fogyasztók mégis tartózkodók voltak. A mult heti árak eleintén igen jól tartották magukat s könnyü dunai árpáért 6—6.10 frtot, jobb minőségüért 6.25—6.35 frtot fizettek, de később az irány ugy ellanyhult, hogy a készárut 10 krajczárral leszállitott árakon sem lehetett eladni. A heti forgalom mintegy 2500 mmázsát tett. Szokványminőségü uj árpából őszre néhány ezer métermázsát kötöttek a hét elején 5.55 frtjával s igy is kinálták később is, de a vevők csak 5.40 frtot hajlandók adni. Malátaárpában s állomásokon sem volt üzlet.

Tengeri hibás áru kis tételekben 4.10—4.35 frtig kelt, jobb minőségüért 4.40—4.60 frtot fizettek. Szállitható áru a május—juniusra való tengeri árfolyamát követte, söt igen jó áruért néhány krajczárral többet is fizettek. O-tengeriből 5000 mm. kelt el 4.75 frtjával métermázsánkint.

Zab a hét elején változatlan árakon került forgalomba, mert a fogyasztók a gyenge szállitmányok miatt jobban hozzáláttak a vételhez. Később felmondások következtében elég áru állt rendelkezésre, a melyet már csak nyomott árakon lehetett eladni. Az irány bágyadt volt s az árak mintegy 5000 mm. heti forgalom mellett 5 krajczárral estek. Ma jegyeztetik: póllékos zabért 5.25—5.35 frt, kereskedelmiért 5.40—5.50 frtot métermázsánkint, minőség szerint.

Repcze üzlettelen volt.

Határidőüzletben e héten mérsékelt volt a forgalom és az árak gyakran változtak, a szerint, a mint az időjárás változott. Az irány tulnyomóan lanyha volt és ennek következtében a végeredmény is határozottan negativ volt. A nevezetesebb árhullámzások e héten a következők voltak:

Szokványbuza május—juniusra indult 6.80 frton, emelkedett 6.85 frtig, esett azután gyakori hullámzások között 6.60 frtig, záródik szilárdabban 6.70—6.72 frton. — Felmondatott e héten ebből 14,000 mm. — *Szokványbuza őszre* indult 7.15 frton, emelkedett 7.27 frtig, esett azután gyakori árhullámzások között 7.08 frtig, javult azután 7.16 frtra és záródik szilárdan 7.14—7.16 frton. — Heti forgalom mindkét buzahatáridőben mintegy 200,000 mm.

Tengeri május—juniusra, miből 98,000 mm. mondatott fel, indult 4.66 frton, emelkedett 4.71 frtig, esett azután gyakori hullámzások között 4.58 frton, javult ismét 4.65 frtig és záródik szilárdabban 4.63—4.65 frton. — *Tengeri julius—augusztusra* indult 4.83 frtig, emelkedett 4.88 frtig, esett azután többszörös hullámzások között 4.73 frtig, javult azután 4.81 frtig és záródik szilárdabban 4.80—4.82 frton. — Heti forgalom mindkét tengeri határidőben mintegy 250,000 métermázsa.

Szokványzab őszre indult 5.30 frton, emelkedett 5.35 frtig, esett azután 5.25 frton és záródik szilárdabban 5.27—5.29 frton. — Hetiforgalom mintegy 50,000 mmázsa.

Káposztarepcze augusztus—szeptemberre e héten élénken vásároltatott és a forró időjárás következtében az árfolyamok emelkedtek 13 frtról 13½ frtig. Az eső következtében a hét végével megint esett 13 frtig és záródik nyugodtan 12⅞—13 frton.

Lisztüzlet. (Az *Egyetértés* tudósitása.) A lisztüzlet e héten nagyon hanyatlott, a forgalom annyira megcsappant, hogy malmainkban a kiválóan finomabb fajtáju liszt-készletek máris igen nagyok. Megrendelések leginkább barna lisztekre érkeztek, a melyekben lehetett volna ugyan nagyobb kötéseket létre hozni, ha a készletek huzamosabb időre lefoglalva nem volnának. Az árak iránt még most sincs bizalom, ezt legjobban jellemzi, Nagy-Brittánia, Francziaország és Svájcz tartózkodó álláspontja, hol már hónapok óta a legnagyobb kedvezmények daczára sem lehetett gyártmányunkat elhelyezni. Takarmányczikk ma is hiányzik.

Átlagárak:

0	1	2	3	4	5	6	7
14.10	13.70	13.40	12.80	12.30	11.70	11.—	10.20
8	8½	8¾	9	F	G	korpa	
9.70	9.00	8.00	6.40	4.10	4.20	forint	

100 kilóként összsulyt tiszta sulynak értve.

Gabonaforgalom a lefolyt héten.

Május 11-től május 18-ig	Magyar államvasutak	Osztrák-magyar államvasut	Déli vasut	A dunagőzhajózási társ. hajóival	Magánhajókon	Összesen
	Budapestre érkezett métermázsa:					
Buza	32653	7633	—	2100	44244	86630
Rozs	1603	—	—	—	2261	3864
Árpa	1591	14	—	8689	1813	14107
Zab	3284	221	100	2444	6499	12548
Tengeri	4922	—	—	821	80743	86486
Repcze	74	—	—	—	—	74
Liszt	2054	876	300	64	—	3294
Különfélék	19710	5	200	14860	440	35215
Összesen	65891	8749	600	28978	135000	242218
	Budapestről elszállittatott métermázsa:					
Buza	545	200	—	2703	—	3448
Rozs	—	—	—	—	—	—
Árpa	611	—	—	—	—	611
Zab	1827	—	—	3150	—	4977
Tengeri	1520	—	—	4631	—	6151
Repcze	210	—	—	—	—	210
Liszt	21903	17400	22350	20328	—	81981
Különfélék	23658	—	400	60	—	24118
Összesen	50274	17600	22750	30872	—	121496

Budapesten áthaladt métermázsa:

Az I. cs. kir. szab. dunagőzhajózási társaság hajóival:

Buza 26256, rozs —, árpa —, zab 13529, tengeri 8997, heremag —, összesen 48782.

Magánhajókon:

Buza 3600, zab 6000, árpa 611, rozs —, Tengeri 14536, repcze —, különféle —. Összesen 24747.

Hüvelyesek és magvak. (Az *Egyetértés* tudósitása.) A hüvelyesek forgalma minden lényeges változás nélkül lanyha irányt követett. Bab forgalma csekély s a helyi szükséglet fedezésére szoritkozik, kivitel nincs. Nagy fehér bab ára névleg 7.75—8 frt, törpéé 9.25—9.50 frt, tarkáé 6.25—6.50 frt; lencse változatlan, zsizsiktelen 16—24 frt, zsizsikes 8—13 frt, borsó névleg 8.25—8.50 frton jegyeztetik, kölesből oláh áru igen nagyon mennyiségben érkezett piaczunkra s a magyar árut háttérbe szoritotta, előbbinek ára 5.25—5.50 frt, a magyar árué 5—5.25 frt. Köleskása 9.50—10 frton, mák, kék 23—24 frton, szürke 19 frton, kendermag 7.50—7.75 frton jegyeztetik. Köménymag 23 frton, muharmag 7—7.25 frton jegyeztetett, mind 100 kilónkint.

Termények. (Markó Albert tudósitása az *Egyetértés* számára.) *Szilva:* E héten a forgalom készáruban jelentéktelen volt, külföldi rendelések a már előrehaladt időjárás következtében csak ritkán érkeztek be, s miután az eladók árujukon mihamarább tuladni iparkodnak, követeléseikkel engedékenyebbek lettek. 100 darabos áru 6.25—6, szokványminőségü 4.25—4 forinton adatott el 56 kilónkint. Október—novemberben szállitandó uj szilva iránt az érdeklődés nagyon élénk volt, kötéseket jelentékeny mennyiségre csináltak, s voltak napok, melyeken 4—5 ezer métermázsát is adtak el. Az árak ismét visszamentek a bő termési kilátások következtében, jóllehet, hogy a jelenlegi hőséget sokan kártékonynak vélik. Szokványminőségü 5.50, 100-as 7. szerbiai bosznai 7⅛ forintba került októberi szállitásra, s nagyon örvendetes az üzletre nézve, hogy az importőrök eddigi szokásaiktól eltérve, kötéseket nemcsak október—novemberre, hanem októberi szállitásra is csináltak, mi által a külföld kivánalmainak megfelelve, üzleteket könnyebben lehet létrehozni. — *Szilvaviz:* Ó áruban az üzlet csak egyes hordókra szoritkozott, mig a forgalom szeptember-októberben szállitandó idei termésü izben nagyon jelentékeny volt s szlavoniai 13·50, szerbiai 13 frton köttetett métermázsánként. — *Zsiradékok:* Daczára, hogy a sertések Kőbányán olcsóbbak lettek, disznózsir iránt a hangulat valamivel megszilárdult, miután e hónapban még vagy nyolczszáz métermázsa kötési árut kell szállitani, illetve rendezni, az előállitás pedig a jelenlegi nagy hőségben, nem lévén alkalom a hust értékesithetni, jelentéktelen s nagyobb készletek egészen hiányoznak. — Szalonna iránt is élénkebb lön az érdeklődés, a gazdák már fedezni kezdik nyári szükségletüket s már most érezhető jelentékeny készletek hiánya, mely az által idéztetett elő, hogy a főévadban a magas sertésárak következtében, vagy két hónapig szünetelt az előállitás, mely most is csekély lévén, olcsóbb árakra egyhamar számitani nem lehet. — Magyar vidéki szalonna nagyobb vételnél 55—54, fehér táblás szalonna minőség szerint 55—54·50 frtba került kevés kinálat mellett.

Gyapjuüzlet. (Heller M. és társa tudósitása az *Egyetértés* számára.) Utolsó jelentésünk óta tökéletes csend uralkodik piaczunkon, csak szórványosan adódik el még egy-egy a mult évről hátramaradt részlet. Annál élénkebb a figyelem, mely az országszerte immár megindult gyapjunyirás felé irányul, mert ennek eredménye, mint e helyen már kiemeltük, nagy befolyással fog lenni az árak közel jövőben való alakulására. A hangulat sem nálunk sem a külföldön általában kedvezőtlennek nem mondható, a mi azonban hátrányunkra igen érzékenyen latba esik, az az idegen pénznemek alacsony árállása, a mi egyértelmü a gyapju árának aránylagos csökkenésével. Vajon gazdáink okulva az előző évek tapasztalatain, nagyobb gondot forditanak-e a jó mosásra és lelkiismeretes kezelésre, ez oly kérdés, melyre már a közeli hetek meg fogják adni a választ és épen e választól függ első sorban gyapjunk árainak alakulása. Sokkal fontosabb érdekek forognak szóban, semhogy ne kellene ismét és ismét hangsulyoznunk, hogy hazánkban nem a mennyiség, hanem a jó természetü magyar gyapjut keresi a gyáripar és épen ezért vétek volna e jó tulajdonságokat gondatlan kezelés által eltüntetni.

Börüzlet. (Ifj. Leitersdorfer Lipót czég tudósitása az *Egyetértés* számára.) A lefolyt héten is csekély forgalom volt, mert az érdekeltek figyelme a közeledő vásárra irányul. A hozatalok a vásárra nagyobb mérvüek és élénk vásárüzletet helyeznek kilátásba. *Juhbőrök.* Változatlan irány mellett eladatott néhány tétel é. p.: 5000 drb sózott bolgár juhbőr 40—44 frton 100 kgrkint; 2000 drb szerbiai 109 frton 100 drbkint és 3000 drb német vágott bőr zsákokban és nyitva 36 frton 100 kgrkint. A hozatalok különösen elsőnyirásu juhbőrökben jelentékenyek. *Báránybőrök.* Egyelőre csak szücs báránybőrökben van forgalom és ilyenekért jó árak érettek el. Eladattak 4000 drb németgyapjas szücsbáránybőr 55—60 frtért, továbbá a 20,000 drb hasi bőr külföldre. — *Gidabőrök.* A hét folyamán eladatott néhány nagyobb tétel az eddigi magasabb árak. A tudósitások lanyhábbak és ennek folytán árcsökkenések vannak kilátásban: *Marhabőrök.* Eladatott 2000 drb tehénbőr helybeli gyárosoknak 65—68 frton. Általán véve az üzlet az eddigi szük korlátok között mozog és az árak változatlanok. *Lóbőrök*: Irány szilárd. Eladatott 1000 drb, minőség szerint 10—11·50 frton páronkint. *Borjubőrök*: e héten nagyobb üzlet nem jött létre. Mai jegyzéseink elsőrendü borjubőrökért 160—165 forint, 100 kilónként.

Szeszüzlet. (Az *Egyetértés* tudósitása.) A szeszüzlet e héten is lanyha irányt követett és nagyon csekély forgalom mellett. Az árak változatlanok maradtak. Jegyzünk: adózatlan kontingentált nyers szeszeért 14.25—14.50 frtot, megadóztatott finomitott szeszért 51.50—52.75 frtot, sajtó élesztő szeszért 52.25—52 frtot. Kivitelünk kelet felé ismét némi lendületet vett s remélhető, hogy a közeljövőben Olasz- és Spanyolországgal is felvehetjük előbbi kellemes összeköttetésünket, mert az eddigi magas beviteli vámokat hir szerint jóval lejebb fogják szállitani.

Élelmi szerek. (Halasi és társa czég tudósitása az *Egyetértés* számára.) *Tojás*: A lefolyt héten jobbára a meszes tojásokat gyüjtők fedezik szükségletüket; a fogyasztók keveset vásároltak, minek következtében az árak alig változtak, s a hét végén elsőrendü tojásból 59—60-at, másodrendüből 62·50—63 drbot adtak 1 forintért. — *Baromfit* meglehetős sokat hoztak a piaczra, de el is kelt hamar minden szilárd árakon. — *Burgonyában:* vontatott az üzlet és minthogy a kenyérsütők hosszabb időre fedezték szükségletüket, a nagyobb szállitmányokat csak nyomott árakon lehetett elhelyezni. — Jegyzéseink következők: élő hizlalt liba 3·20—4 frt, hizlalt kacsa 1·50—1·70 frt, sovány 1·20—1·40 frt, tyuk 1·20—1·25 frt, csirke 65 kr—1·10 frt, pulyka 3—3·50 frt mind párjával. Tojás I. r. 59½—60, II. r. 62½—63 drb 1 frtonként. Vaj I. r. 80—85 frt. II. r. 65—70 frt; sárga burgonya 1·80—1·90 frt; hagyma 1·80—2 frt, fokhagyma 6·50—7 frt métermázsánkint.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

* **Esztergommegyei vasutak.** Tegnap fejeztetett be az *esztergom-almás-füzitői* vasut engedélyezési jegyzőkönyve és az ügy nemsokára az engedély kiadásáig fog fejlődni. A vasut a nehezebb hegyi pályákhoz tartozik és még azáltal is lett nehezitve, hogy körülbelül már most is 6 kilométer egészen a Duna medrébe tolatott, mire nézve az a szándék látszik létezni, hogy e vasut egyszersmind a *Dunaszabályozás* czéljait szolgálja; mindezen szempontoknál fogva az engedélyesek indokoltan kérelmezték, hogy a megállapitott épitési tőke 200,000 frttal emeltessék, nemkülönben a törvény által előrelátott legmagasabb állami támogatás adassék meg. Különben a tegnapi audienczián Baross miniszter egyik engedélyesnek kilátásba helyezte, hogy az ügy lebonyolitása semmi akadályt nem fog szenvedni és hogy az államsegitség tekintetében, a szük viszonyok daczára, minden meg fog tétetni, a mi csak tehető. Miután finanszirozó csoport már itt Budapesten összeállott, másrészt pedig, ha a vasut kiépül, az észak-magyarországi köszénbányatársulat, mely Tokodon aknákat bir, nagy köszénszállitásokra készül, összesen körülbelül már megkezdődhetnék az épités. Egyidejüleg az *esztergom-biai* vasut tervei is elkészülnek és fog az engedély kikéretni, a két nevezett vasut között pedig egyezség anynyiban jött létre; hogy a füzitői vasut a biainak közös használati jogot enged az esztergomi vonalrészt illetőleg. E szerint e két egymással körülbelül 80 kilométert kitevő vasut ugy Budapest mint Bécs felé fogja az esztergomi dus iparfejlődést és termelést közvetiteni.

* **A penny-posta jubileuma.** Londonban május 15-én ünnepelték meg a penny-posta életbeléptetésének ötvenedik évfordulóját. E napon bazárt rendeztek az agglevélhordók segélyalapja javára. A penny-postának eszméjét, vagyis azt, hogy a leveleket egy pennyért szállitsák, *Hill* Rovland penditette meg, a ki egyuttal a levélbélyegrendszert is behozta; kezdetben a hivatalos körök nagyon ellenezték, söt a főpostamester határozottan abbeli véleményét nyilvánitotta, hogy a penny-rendszer a postaintézményt tönkre fogja tenni. 1839-ben Nagybritánniában összesen 88.600,000 levélt szállitottak; 1888-ban 1.512.000,000 levelet, 188.800,000 levelező lapot és 389.500,000 könyvet. Angolország példáját Zürich követte legelőbb s csak azután az Egyesült-Államok 1847-ben.

* **Vizszabályozási ügy.** Az Aranka vidéki belvizvéd és levezető-társulat választmányi ülésén tegnap elhatároztatott, hogy a felállitandó három nagy szivattyutelep számára szükséges gözgépek, gözkazánok és egyéb berendezési gépekre beérkezett ajánlatok közül Nicholson W. Fülöp és társai budapesti gépgyárosok ajánlata, mint legkedvezőbb elfogadtatik. A szivattyutelepek már november elsejéig müködésbe hozhatók és az érdekeltek földjei vizmentesitendők lesznek.

* **Hidpróba.** A Rábczán épült uj vasuti vashid, mint Győrből jelentik, teljesen felépült, ugy hogy pénteken megtarthatták a próbát s átadhatták a forgalomnak. A hidszerkezetet a magyar államvasut igazgatósága tervezte, az elkészités s a felszerelés pedig az államvasutak gépgyára által eszközöltetett. A középső pillér alapozása czüsonnal történt, a hidfők pedig czölöprácscsal alapoztattak. A próba eredménye teljesen kielégitő volt, mert a hid állandó sülyedése alig egy millimétert tett ki. A főtartók behajlása pedig a nyilás közepén mérve 30 milliméter volt. A vertikális sikból való kiingása a gyorsmenetek alkalmával mintegy 5 centiméter, a nyilás közepén és a tartó elején mérve. Azután a próbamenetek tartattak, melyek szintén sikerültek.

IPARÜGYEK.

— **Nőiparosok egyesülete** van alakulófélben fővárosunkban. Az e tárgyban kiadott fölhivás többek között a következőket mondja: A budapesti nő-iparosok segély-egylete rendes tagjai részére az alapszabályok határozata szerint, betegség esetén orvosi gyógykezelést, ingyenes gyógyszereket és naponkénti készpénz-segélyt biztosit; — tagjait 50 forintban megállapitott kiházasitási segélyben részesiti, halálozás esetében a rendes tag örököseinek 40 forintnyi átalányt fizet, esetleg tisztességes eltemettetésről gondoskodik. Ez előnyökkel szemben, melyek az egyesület fejlődésével minden irányban bövittetni fognak, a tagsági illeték a lehető legcsekélyebb; ugyanis beiratási-dij fejében egyszer s mindenkorra hajadon rendes tagok egy forintot, más rendes tagok két forintot fizetnek, a havonkénti tagsági-dij pedig 60 krban állapittatott meg. Minthogy az egylet működésének megkezdéséhez legalább is 300 rendes tag hozzájárulási nyilatkozata szükséges, Budapest kézimunkás női felhivatnak, ne mulasszák el, hozzájárulási nyilatkozataikat mielőbb Agnelly Béláné urnőnek (IV. molnár-utcza 25.) levelező lapon megküldeni, vagy ugyanott a délelőtti órákban személyesen jelentkezni.

— **Az ipartestületi intézmény ellen** sajátságos mozgalmat inditottak a szombathelyi iparosok. A legutóbbi testületi közgyülés alkalmával ugyanis nagy garral és még nagyobb zajjal remonstráltak a testület ellen és — mint az ottani lapok irják — nem a testület vezetését vagy szervezetét, hanem magát az intézményt támadták meg, mely a felszólalók és a jelenlevők tulnyomó többségének nézete szerint mai szervezetében nem felelne meg az iparosok igényeinek. A gyülés többségének az volt az intencziója, hogy se elnököt, se elöljáróságot ne válasszanak s igy a testület fennállását lehetetlenné tegyék. És mikor a támadások személyes térre léptek át, az iparhatósági biztos az ülést feloszlatta. — Eddig a száraz tényállás, melyet talán fölösleges volna kommentárral kisérni, ha az tisztán *helyi* érdekü volna. De az ismertetett szomoru esemény hazánk iparosainak összeségét érdekli s nem kételkedünk benne, hogy mindenütt, a hol e hirt olvassák, meg fognak botránkozni egy intelligens, nagy város iparosainak ez érthetetlen és sajnálatraméltó eljárása fölött. Az összes eddig fönállott iparostársulatok között, ideszámitva a czéheket is, a testületi intézmény a legszebb, az iparosok érdekei szempontjából a legszabadelvübb és legbecsesebb instituczió, mely az iparosoknak oly fontos és messzeható jogokat biztosit saját érdekeiknek előmozditására és *hatósági* elintézésére, hogy igazán sajnálni lehet, ha van még az országban város vagy község, melynek ipartestülete nincs. És tényleg majdnem kizárólag oly helyeken nem alakult addig testület, a hol a régi czéhekből alakult társulatok vagyonukat nem akarták átengedni, vagy a hol nemzetiségi szempontok a testület ellenzésével, a magyar állam ellen akartak tüntetni. Az ipartestület megfelelő vezetés és igazgatás mellett valódi jótétemény az iparosokra nézve és csak az elfogultság, vagy az értelmetlenség érezheti magát feljogositva az ipartestületi intézmény ellen agitálni. Nem tudjuk melyik eset áll a szombathelyi iparosokra nézve, de eljárásuk minden esetre oly visszatetsző, söt érthetetlen, melynek eddig az ipartörvény életbelépte óta nem volt s reméljük nem is lesz párja. Mert az intézmény *javitására* törekedni jogos és méltányos dolog, valamely intézet jobb vezetését követelni helyes és szükséges, de egy a külföldön is mintaszerünek ismert intézmény ellen izgatni és demonstrálni, ez a legszelidebb kifejezéssel élve, éretlenség. És miután a testületet feloszlatni csak a felettes hatóságnak lehet, s ennek is csak akkor, ha hatósági kötelességeinek megintés daczára sem felel meg, reméljük, hogy Szombathely város hatósága a város reputácziója érdekében is a kellő erélylyel és tapintattal rendbe fogja hozni e kellemetlen, mondhatnók a városra nézve szégyenletes ügyet.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

= **Lakásberendezések tárlata.** A Mátyás királyra vonatkozó emlékek és lakberendezések tárlatának országos nagy bizottsága ma d. u. 4 órakor a zeneakadémia disztermében tartotta alakuló ülését. Elnökké gr. *Keglevich* Istvánt választották meg, a jegyzőkönyvet *Pasteiner* Gyula vezette. Keglevich István gróf részletesen kifejti, hogy a tervezett tárlat czélja egyrészt Mátyás király halálának négyszázados évfordulója alkalmából a rá és korára vonatkozó emlékeket egybegyüjtve bemutatni, továbbá pedig az iparmüvészet ötszáz éves fejlődését feltüntetni. Az országos bizottság teendője, hogy jó tanácscsal és anyagi támogatással segitse elő a tárlat sikerét. Ugyane czél előmozditása érdekében az iparmüvészeti társulat elnöksége *Károly* Lajos főherczeg cs. és kir. fenségéhez fordult azzal a kéréssel, vállalná el a tárlat védnökségét. Elnök jelenti, hogy a főherczeg a védnökséget elfogadta. A jegyző felolvasta ezután a főherczeg levelét, mely következőleg hangzik: A magyar iparmüvészeti társulat elnökségének Budapesten. Ó felsége a császár és király legmagasabb jóváhagyásával valódi örömmel elvállalom a magyar iparmüvészeti társulat és az orsz. m. iparmüvészeti muzeum megkeresésére e két intézet által 1890-ben Budapesten rendezendő iparmüvészeti társulat védnökségét. Legyen e tárlat, mely hivatva lesz a magyar szentkorona országaiban Mátyás királyra vonatkozó emlékeket és az iparmüvészet 500 éves multját feltüntetni, Magyarország fővárosában eddig jól sikerült tárlatoknak méltó folytatása és váljék mint amazok az egész hazának tartós hasznára. Rottenstein, 1889. május 12. *Károly Lajos* főherczeg, s. k.» — A jelenlevők lelkes éljenzéssel fogadták a főherczeg levelét. *Szalay* Imre oszt. tanácsos jelenti, hogy *Csáky* Albin gróf vallás és oktatásügyi miniszter kész örömmel lép a bizottságba és kedves kötelességének fogja ismerni a tárlat ügyét minden irányban előmozditani. Elnök ezután ismertette a tárlat megvalósitásának módozatait és vázolta a költségelőirányzatot, mely szerint a tárlat mintegy 18—24,000 frtba kerülne. Ez összeg a bevételekből és a tárlat egyes részeinek értékesitéséből fedeztetnék, legalább erre a föltevésre följogosit az ötvös-müvek 1884-ik évi tárlatának sikere, annál is inkább, minthogy a most tervezett tárlat általánosabb érdekü. Végül elnök határozatképen kimondta, hogy a költségek elősegitésére illetőleg biztositására a nagy bizottság tagjai külön és egyenkint fognak fölhiyatni, s ezzel az ülést berekesztė.

Páris, máj. 18. *Carnot* köztársasági elnök aláirta a rendeletet, melylyel jóváhagyja a *kiállitási tombola* rendezését, melynek jövedelmét arra forditják, hogy lehetővé tétessék, hogy szegényebb vidéki tanitók, földmivesek, munkások, altisztek, katonák és matrózok is meglátogathassák a kiállitást.

Páris, máj. 18. A kiállitást tegnap negyvenkilenczezren látogatták.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **A Rothschild-csoport tanácskozásai.** A Rothschild hitelintézeti csoportnak, lapunkban már jelzett tanácskozásáról a következőket jelentik: A Rothschild-hitelintézeti csoport osztrák és magyar tagjai tegnap értekezletet tartottak Bécsben, hogy megállapitsák a magyar ezüst elsőbbségek konverziójának módozatait. Konverzió alá kerülnek az 1869-iki évi magyar keleti vasuti elsőbbségek 45.02 millió frttal, az erdélyi vasut 1867-ik évi elsőbbségi kölcsöne 21 millió forinttal, az alföld-fiumei vasut első kibocsátásu elsőbbségi kölcsöne 19 millió forinttal s 1874-ik évi kibocsátásu kölcsöne 1.7 millió forinttal, a tiszavidéki vasut elsőbbségi kölcsöne 6.95 millió forinttal. A konverzió összesen 113 millió forintra terjed ki. A csoport arról tanácskozott, hogy az egész müveletet egyszerre vagy részletekben vigye-e véghez és milyen árfolyammal. Valószinü, hogy a konverziót még a forró nyár előtt kezdik meg. A kamatlábat s az aláirási árfolyamot még nem állapitották meg, de valószinü, hogy az előbbi 4½ százalék lesz.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi Kreditorenverein következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Neumann Vilmos ruhakereskedő Florisdorfban, Punzet Engelbert rövidárukereskedő hagyatéka Teplben, Pagliaro Antonio kereskedő Triesztben, Spanier Suhm szabó Tarnopolban, Engländer Vilmos kereskedő Bécsben, Hering K. kereskedőczég Görczben, Jolles Joel kereskedő Lembergben, Kovách László festő Losonczon, Koh Jakab kereskedő Pólában, Paschkest Herman kézmüárukereskedő Bécsben, Grünwald Benő kereskedő Nagy-Kállóban, Lustig Ignácz kereskedő Csápon.

BUDAPESTI ÁRU- ES ÉRTÉKTOZSDE.

— Május 18. —

Gabonatőzsde.

A buza-üzlet ma igen lanyha irányt követett. A kinálat mérsékelt volt, de igen sürgető, malmok nagyon tartózkodók voltak és csak miután tulajdonosuk engedményeket tettek, fejlődhetett ki vételkedv és mintegy 18,000 mm. adatott el métermázsánkint 5—10 krral olcsóbb árakon. — Egyéb gabonanemekben majd semmi forgalom sem volt, és irány meg árak teljesen változatlanok maradtak. — Eladatott:

Buza. *Tiszavidéki* 400 mm. 80 k. 7.40 frt, 500 mm. 80 k. 7.30 frt, 100 mm. 79.7 k. 7.25 frt, 300 mm. 80 k. 7.40 frt, 100 mm. 79.5 k. 7.35 frt, 100 mm. 78.6 k. 7.12½ frt, mind három hónapra.

Pestvidéki 4400 mm. 79.6 k. 7.30 frt, 300 mm. 80 k. 7.20 frt, 200 mm. 78 k. 7.25 frt, mind három hónapra.

Bácskai 100 mm. 78.5 k. 7.10 frt, 300 mm. 78.3 k. 7.10 frt, 600 mm. 78 k. 7.25 frt, 1700 mm. 75,4 k. 6.60 frt, mind három hónapra.

Aradi 100 mm. 80.5 k.. 400 mm. 80 k. és 100 mm. 79.5 k. 7.25 frton, mind három hónapra.

Temesi 3000 mm. 79.5 k. 6.92½ forint, három hónapra.

Felső tiszavidéki 600 mm. 80.5 k. 7.15 forint; három hónapra.

Kalocsai 1200 mm. 78.8 k. 7.20 frt, három hónapra.

Raktári áru 1200 mm. 78 k. 6.80 forint, három hónapra.

Mai hivatalos effektiv árak:

				frttól	frtig
Buza	ó bánsági	78—81	k/g	—.—	—.—
—	» tiszavidéki	78—81	»	7.20	7.40
—	» pestvidéki	78—81	»	7.15	7.35
—	» fehérmegyei	78—81	»	7.20	7.40
—	» bácskai	78—81	»	7.20	7.40
—	» északmagyarorsz.	78—81	»	7.05	7.25
Rozs	»	70—72	»	5.90	6.10
Árpa	» takarmány	60—62	»	5.90	6.30
—	» égetni való	62—64	»	6.50	7.10
—	» sörfőzdei	64—66	»	7.35	8.50
Zab	»	39—41	»	5.35	5.80
Tengeri	uj bánsági	75	»	4.55	4.60
—	» másnemü	73	»	4.35	4.50
Köles	ó	—	»	5.30	5.65
Repcze	» káposzta	—	»	—.—	—.—
—	» bánsági	—	»	—.—	—.—

Határidőüzlet mérsékelt forgalom mellett, daczára a kielégitő newyorki gabonaárfolyamoknak, a tegnapi eső következtében lanyha és gyengülő irányban nyilt meg. — Köttetett:

Délelőtt.

Szokványbuza május—juniusra mintegy 10,000 mm. 7.66, 7.64, 7.62 és 7.60 frton.

Szokványbuza őszre mintegy 20,000 mm. 7.13, 7.12, 7.11, 7.12, 7.13, 7.11, 7.10, 7.09 és 7.08 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 20,000 mm. 4.62, 4.60, 4.59, 4.58, 4.57 és 4.58 frton.

Tengeri julius—augusztusra mintegy 20,000 mm. 4.80, 4.78, 4.77, 4.76 és 4.75 frton.

Hivatalosan *felmondatott* e hónap 23-ikára 2000 mm. *szokványbuza*, 15,000 mm. *tengeri* és 5000 mm. *szokványzab*.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén valamivel nyugodtabb irány mellett gyenge volt a forgalom. — Köttetett:

Szokványbuza őszre mintegy 5000 mm. 7.09 és 7.10 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 4.59 és 4.60 forinton.

Tengeri julius—augusztusra mintegy 5000 mm. 4.73, 4.75 és 4.76 forinton.

Szokványzab őszre 5000 mm. 5.25, 5.26 és 5.27 forinton.

Déli 1 órakor hivatalosan záródnak:

Szokványbuza május—juniusra	»	6.60—6.65
Szokványbuza őszre	»	7.10—7.11
Tengeri május—juniusra	»	4.59—4.61
Tengeri julius—augusztusra	»	4.76—4.78
Szokványzab őszre	»	5.26—5.28
Káposztarepcze aug.—szept.-re	»	12.75—13.—

Délutáni forgalom.

Délután mérsékelt volt a forgalom; az irány magasabb berlini gabonaárfolyamokra, valamint bécsi és vidéki vásárlásokra megszilárdult. — Köttetett:

Szokványbuza őszre mintegy 20,000 mm. 7.12, 7.13, 7.14, 7.15 és 7.16 frton.

Tengeri május—juniusra mintegy 5000 mm. 4.63, 4.64 és 4.65 forinton.

Tengeri julius—augusztusra mintegy 20000 mm. 4.76, 4.78, 4.79, 4.80 és 4.81 frton.

Szokványzab őszre 1000 mm. 5.27 frton.

Délután 5 órakor záródnak:

Szokványbuza május—juniusra	frt	6.70—6.72
Szokványbuza őszre	»	7.14—7.16
Tengeri május—juniusra	»	4.63—4.65
Tengeri julius—augusztusra	»	4.80—4.82
Szokványzab őszre	»	5.27—5.29
Káposztarepcze aug.—szept.-re	»	12⅞—13.—

Terménytőzsde.

Terményekben hivatalosan egy kötés sem jegyeztetett. Az irány és az árak változatlanok.

Értéktőzsde.

Az értéktőzsdén ma a bankértékek vonták magukra a figyelmet, a melyekben élénk forgalom fejlődött. Járadékok kevés figyelemben részesültek. Közlekedési értékek után jó kereslet volt, s kissé emelkedtek. Bányaértékek bágyadtabbak, biztositó társaságok szilárdabbak. Valuták és váltók változatlanok.

Előtőzsde.

Az előtőzsdén nemzetközi értékek iránt nem nagy érdeklődés uralkodott, ellenben villamossági részvényekben élénk forgalom fejlődött, a melyek 278-ról 284-re emelkedtek s végre 275-re esvén, ujra 278-ra emelkedtek s igy is maradtak. Osztrák hitelrészvény 306.10—305.60—305.80 közt ingadozott, magyar hitelbank 315⅝-ról 315⅜-ig, magyar aranyjáradék 102.85-ön, magyar papirjáradék 97.55-ön, magyar leszámitolóbank 106.40-től 106.50-ig, magyar jelzáloghitelbank 143⅜-tól 143.50-ig köttetett.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 305.75—305.90, magyar aranyjáradék 102.80—102.85, magyar papirjáradék 97.50—97.55.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén szilárd alapirány mellett nyugodt hangulat uralkodott. Helyi értékekben élénk forgalom volt. Osztrák hitelrészvény 305.60—305.50—305.70 közt ingadozott, magyar hitelbank 315.25—315⅛-ig, magyar aranyjáradék 102.80-tól 102.82½-ig, magyar papirjáradék 97.50-től 97.55-ig és 97.52½-en, magyar leszámitoló-bank 106.50-től 106.60-ig, magyar jelzáloghitelbank 143.75-től 143.50-ig, magyar iparbank 166-on, Ganz-féle vasöntöde 1260-tól 1270-ig, rimamurányi vasmü 129.50-en, Drasche-féle téglagyár 286-tól 287-ig, első magyar általános biztositó társaság 3350-en, villamossági részvények 275-től 273-ig, molnárok és sütők malma 390-en, hengermalom 605-ön, északkeleti vasut 192-őn, nyugoti vasut 195-ön, pesti közuti vasut 395-ön köttetett.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 305.70—305.80, magyar hitelbank 315.50—315.75, magyar aranyjáradék 102.75—102.80, magyar papirjáradék 97.40—97.45.

Praemiumüzlet: Osztrák hitelrészvény holnapra 1.50—2 frt, nyolcz napra 5—6 frt, egy hóra 10.50—11.50 forint.

Utótőzsde.

Az utótőzsdén magas berlini árfolyamokra hausse volt. Osztrák hitelrészvény 306-tól 307.30-ig, magyar papirjáradék 97.42½-től 97.40-ig kelt.

2 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 307.10—307.20, magyar hitelbank 102.75—102.80, magyar papirjáradék 97.90—97.45.

Zárlat után a magánforgalomban osztrák hitelrészvény 307.30-tól 308-ig kelt.

Esti tőzsde.

Az irány igen szilárd volt. Osztrák hitelrészvény 307.70-től 308.20-ig, magyar hitelbank 316⅞-on, magyar aranyjáradék 102.80-on, villamossági részvények 276.50-en köttetett.

5 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 307.90—308, magyar aranyjáradék 102.75—102.70, magyar papirjáradék 97.40—97.45.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbányán.

Kőbánya, május 18. Az üzlet lanyha. — Magyar urasági öreg, nehéz 48—49 frt, fiatal nehéz 50½—51½ forint, fiatal közép 50—50½ forint, fiatal könnyü 50—50½ forint, közönséges (szedett) nehéz 48—49 forint, közép 50—51 forint, könnyü 50—50½ forint. Romániai, bakonyi, átmeneti nehéz —.— forint, közép —.— forint, könnyü —.— frt, eredeti (Stachel) nehéz —.— frt, közép —.— frt. Szerbiai nehéz 49—50 frt, közép 49—49½ frt, könnyü 47—48 frt. Hizó egy éves —.—37½ forint, hizó két éves makkos —.— tengeris —.— forint, hizó öreg —.— forint.

BÉCSI ÉRTÉKTOZSDE.

Előtőzsde.

Bécs, máj. 18. (Az *Egyetértés* távirata.) A frankfurti esti tőzsde jegyzéseinek megfelelően a mai előtőzsdén meglehetősen szilárd volt az irány. Nagyobb emelkedés azonban csak alpesi bányarészvényekben volt az üzérkedés vásárlásai következtében. Déli vasuti részvények a realizálások alatt szenvedtek. Járadékok el voltak hanyagolva. Valuták kissé megdrágultak.

11 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 305⅞, unió-bank 234.50, osztrák tartományi bank 237.80, osztrák-magyar államvasut 240.25, Károly Lajos-vasut 206, déli vasut 112.25, alpesi bányatársaság 72.80, török dohányrészvény 115.75, májusi járadék 86, magyar aranyjáradék 102.75, magyar papirjáradék 97.45, husz frankos arany 9.40, márka 57.80.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde részint elgyengült árfolyamokkal nyilt meg. — Jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 305.25, magyar hitelbank 315.25, angol-osztrák bank 129.75, unionbank 234.50, bankegyesület 112.30, osztr. tartományi bank 237.75, osztrákmagyar államvasut 240.25, Károly Lajos-vasut 206, déli vasut 112.25, elbavölgyi vasut 209, török dohányrészvény 115.75, alpesi bányatársaság 73, májusi járadék 86, magyar aranyjáradék 102.75, magyar papirjáradék 97.45, husz frankos arany 9.40.

2 órakor záródnak: Osztrák hitelrészvény 306.75, angol-osztrák bank 129.60, uniobank 235.20, bankegyesület 112.25, magyar hitelbank 315.75, Länderbank 237.75, osztrák-magyar államvasut 240.75, Károly Lajos-vasut 206.—, dunagőzhajózási részvény 388.—, Lloyd részvény 388.—, észak-nyugoti vasut 190.—, elbavölgyi vasut 211.25, tramway 236.—, déli vasut 113.60, májusi járadék 85.97, osztrák aranyjáradék 110.—, magyar aranyjáradék 102.70, magyar papirjáradék 97.35, északi vasut 2625, bécsi községi sorsjegy 147.50, 20 frankos arany 9.39½, márka 57.77. Igen szilárd.

Bécs, máj. 18. *(Magyar értékek zárlata.)* Magyar földteherment. kötv. 105.10. Erdélyi földteherm. kötv. 105.25. 5½%-os m. földh. int. zálogl. —.—. Erdélyi vasut-részvény 202.50. 1876. m. k. v. áll. els. kötv. 112.75. Magy. nyer.-k.-sorsjegy 143.75. Szőlődézsmaváltş. kötv. —.— Kassa-Oderb. v.-részv. 161.50. 5%-os magy. papirjáradék 97.35. Magyar vasuti kölcsön 142.—. Magy. hitelb.-részvény 315.50. Alföldi vasutrészvény 204.50. Magy. északkel. vasut-részv. 192.—. 1869. m. k. v. áll. els. kötv. 100. Tiszav. vasut-részv. 248.—. M. lesz. és váltób.-részv. 106.—. Tiszai és szeg. köles. sorsj. 129.75. 4%-os aranyjáradék 102.70.

Bécs, máj. 18. *(Osztrák értékek zárlata.)* Osztrák hitelint. részv. 307.12. Déli vasutrészv. 113.25. 4%-os osztr. aranyjáradék 110.—. Londoni váltó-ár 118.25. Károly Lajos-vasut 203.25. 1864-es sorsjegy 181.50. 4·2%-os ezüstjáradék 86.25. 1860-as sorsjegy 144.50. Török sorsjegy 36.80. Dunagőzhajózási társ. részvényei 391.—. Angol-osztrák bank részv. 129.80. Osztr. államvasut részv. 241.—. 20 frankos 9.39½. 4·2%-os papirjáradék 85.97. Osztrák hitelsorsjegy 187.50. Osztrák-magyar bankrészv. 904.—. Csász. kir. arany 5.60. Német bankváltók 57.80. Elbavölgyi vasut-részvény 211.25, Bécsi bankrészv, 112.25. Szilárdult.

Délutáni és esti magánforgalom.

Bécs, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A *déli tőzsde zárlata után* jegyez osztrák hitelrészvény 308, osztrák-magyar államvasut 241, déli vasut 115.25, elbavölgyi vasut 212.50, magyar aranyjáradék 102.70.

A délutáni magánforgalom-ban magasabb külföldi árfolyamokra és arbitrage-vásárlásokra tovább javult az irány, különösen déli vasut volt élénk. — Osztrák hitelrészvény 307⅞ és 308.50 után 308⅜, déli vasut 115.25 után 116, elbavölgyi vasut 312.75.

Az esti magánforgalomban maradt osztrák hitelrészvény 308⅝, déli vasut 116.25, elbavölgyi vasut 213.—,

Praemiumüzlet a bécsi értéktőzsdén.

Bécs, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A díjtételek csak névlegesek: Osztrák hitelrészvény nyolcz napra 5—6 frt, május ultimojára 6—6½ frt, junius mediojára 9—10 frt, junius ultimojára 12—13 frt, augusztus ultimora 18—22 frt, osztrák-magyar államvasut május ultimora 8½—9½ frt, junius ultimora 12—13 frt, magyar aranyjáradék május ultimora 1.75—2 százalék, junius ultimora 3.75—4.25 százalék.

Magánkamatláb: Három hónapos váltóra 2⅞—3 százalék, távolabbi látra és telepitett váltóra 3⅛—3⅝ százalék.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A mai szombati heti tőzsdén igen lanyha volt az irány. A vevők rendkivül tartózkodók voltak és az eladók minden engedmények daczára sem tudtak árujukon tuladni. Az üzlet minden czikkben csak néhány kisebb eladásra szoritkozott, mi közben az árak jelentékenyen csökkentek.

Buza csak legföljebb 600 métermázsáig terjedő tételekben vásároltatott, még pedig radványi 77.5 k. 6.65 frton, tardoskeddi 80 k. 7.02 frton, esztergomi 78.5 k. 6.70 és 81 k. 7.10 frton, pozsonyi 78 k. 7.10 frton, komjáthi elsőrendü 7.05 frt; mind az illető állomásokon átvéve. Nagyszombati 79/80 k. 7.40 frton Bécsben, vukovári 75.5 k. 7 forint három hónapra Bécsben.

Rozs 10 krral olcsóbb; eladatott 3000 m. váczi 6.40—6.43 frton Bécsben és 500 m. bajai urasági áru 6.20 frton Bécsben.

Tengeri 10—15 krral olcsóbb; kész áru 5.05—5.15 forint.

Zab 5—10 krral olcsóbbodott; magyar kereskedelmi áru 5.60—5.70, rostált 5.75—6, legjobb 6.30 frton.

Határidőüzlet jelentékenyen elgyengült, mint az összes külföldi piaczokról kivétel nélkül lanyha irányt jelentettek és az időjárás igen kedvező a vetések állására. — Köttetett: Buza május—juniusra 7.03, 7.02, őszre 7.39, 7.37, 7.38, zab őszre 5.71—5.69, tengeri május—juniusra 5.03—4.99, julius—augusztusra 5.13—5.10 frton. — Repeze augusztus—szeptemberre jegyez 13⅛—13.25 frtot. — Felmondatott 4000 mm. buza és 500 mm. tengeri.

Délután lanyha magatartás mellett záródnak: Buza május—juniusra 7, őszre 7.38, rozs május—juniusra 5.95, őszre 5.97, zab május—juniusra 5.65—5.70, őszre 5.69, tengeri május—juniusra 4.99, julius—augusztusra 5.09, repeze augusztus—szeptemberre 13.10—13.20 frtot.

Szesz ára ma valamivel emelkedett és jegyez kész kontingentált áru 14¼—14½ frtot.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDEK.

Külföldi értéktőzsdék zárlata.

Az árfolyamok az illető helyi szokványok szerint készpénzben, medióra vagy ultimóra értendők, e szerint a mellékelt paritás is készpénzre vagy medióra, illetőleg ultimóra értendő. A készpénz-árfolyamok K-val, a medióra M-mel, az ultimóra U-val vannak megjelölve. Magától értetődik, hogy a fenti átszámitásokhoz még a transakczió-költségek, továbbá a medió- és ultimó-árfolyamokhoz azonkivül még a mindenkori budapesti prolongáczió-tételek is számitásba veendők. A *-gal jelölt értékek a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek. Átszámitási árfolyam 100 márka vista = 57 frt 80 kr. 100 frank vista = 46 frt 90 kr.

Május 18.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.			
*Franczia 3%-os járadék	87.62	—.—	—.—
« 4½%-os «	105.42	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut M	—.—	—.—	—.—
Osztrák déli vasut M	271.25	116.80	+ 4.40
*Osztrák földhitel-részvénytársaság M	—.—	—.—	—.—
*Franczia törleszthető járadék U	89.70	—.—	—.—
Osztrák 4%-os aranyjáradék U	—.—	—.—	—.—
Magyar vasuti kölcsön K	307.50	141.80	— 0.43
Magyar jelzálog-hitelbank M	—.—	—.—	—.—
Bécsi unió-bank K	—.—	—.—	—.—
Magyar aranyjáradék U	89.—	102.68	+ 0.12
Magyar 5%-os papirjáradék U	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltó-bank K	—.—	—.—	—.—
BERLIN.			
Osztrák 4%-os papirjáradék K	—.—	—.—	—.—
« 5%-os « U	—.—	—.—	—.—
« 4%-os ezüstjáradék K	71.50	86.43	+ 0.12
« 4%-os aranyjáradék K	95.90	110.96	+ 1.29
Magyar aranyjáradék U	89.—	103.13	—.—
« 5%-os papirjáradék U	84.30	97.87	+ 0.06
« keleti vasuti kötvények K	86.10	99.88	— 0.32
Keleti 5%-os v. elsőbbségi kötv. K	101.—	117.11	+ 2.48
Osztrák hitelrészvény U	166.75	308.17	—.—
Magyar hitelbank U	—.—	—.—	—.—
Osztrák-magyar államvasut U	104.50	241.30	+ 0.23
Osztrák déli vasut U	54.50	116.22	+ 2.31
Károly-Lajos vasut U	89.90	207.35	+ 1.39
Kassa-oderbergi vasut K	69.80	161.93	— 0.13
*Román vasuti részvények	—.—	—.—	—.—
Orosz bankjegy	218.30	126.18	+ 0.24
Váltó bécsi piaczra	172.90	57.85	—.—
Keleti kölcsön II. kibocsátás K	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálog-hitelbank K	—.—	—.—	—.—
« leszámitoló és pénzváltó-bank K	—.—	—.—	—.—
FRANKFURT.			
Osztrák 4%-os papirjáradék K	74.25	86.07	— 0.18
« 5%-os « U	87.40	101.24	+ 0.46
« 4%-os ezüstjáradék K	74.60	86.54	+ 0.29
« 4%-os aranyjáradék K	94.85	109.73	— 0.07
Magyar aranyjáradék U	88.80	102.90	—.—
« 5%-os papirjáradék U	83.70	97.18	— 0.46
Osztrák hitelrészvény U	265.72	307.67	+ 2.18
Osztrák-magyar bank U	779.50	202.90	+ 2.90
Osztrák-magyar államvasut U	208.—	241.09	—.—
Károly-Lajos-vasut U	177.62	205.78	+ 0.14
Osztrák déli vasut U	98.—	114.93	+ 0.65
Erzsébet osztrák nyugoti vasut K	—.—	—.—	—.—
Magyar-gácsországi vasut U	—.—	—.—	—.—
Tiszavidéki v. elsőbbs. kötvények K	169.50	196.59	— 0.73
Váltó bécsi piaczra	172.92	57.85	—.—
*4½%-os földhitelintézeti záloglevél K	—.—	—.—	—.—
Magyar leszámitoló és pénzváltóbank K	—.—	—.—	—.—
Magyar hitelbank	—.—	—.—	—.—
Magyar jelzálogbank K	—.—	—.—	—.—

Trieszt, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) Váltó Londonra 118.25, olasz bankpiaczokra 46.70, Napoleon d'or 9.38, májusi járadék 85.90, magyar papirjáradék 97.35, magyar aranyjáradék 102.70, osztrák hitelrészvény 305.75, osztrák-magyar Lloyd részvény 385, olasz járadék 96.12, olasz bankjegy 46.75.

Berlin, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) A wesztfáliai sztrájkról érkezett kedvezőbb tudósitások ellensulyozták az állitólagos macedoniai felkelésre vonatkozó bécsi hireket; a tőzsde tartózkodó. Hitelrészvények élénkek, vasuti értékek emelkedők; járadékok gyengébbek, csendesebbek. Orosz jegyek tartvák. Zárlat élénk kivált hitelrészvényekben. Magánkamatláb 1½%.

Berlin, máj. 18. (Tőzsdei tudósitás.) Eleintén realizálásokra gyengült az irány, de utóbb a vasuti értékek élénk forgalmára megszilárdultak az árfolyamok. A kedvező bankkimutatás is élénkké tette a piaczot. Orosz értékek szilárdak.

Berlin, máj. 18. (Utótőzsde.) Magyar aranyjáradék 88.80, osztrák hitelrészvény 167.60, osztrák-magyar államvasut 104.40, osztrák déli vasut 54¾, Károly Lajos-vasut 89.40. Szilárd.

Frankfurt, máj. 18. (Esti tőzsde.) Magyar aranyjáradék 88.90, osztrák hitelrészvény 267⅝, osztrák-magyar államvasut 208⅞, Károly Lajos-vasut 178¾, osztrák déli vasut 100⅝.

Páris, máj. 18. (Az *Egyetértés* tudósitójának távirata.) *12 óra 35 perczkor jegyeznek:* 3%-os járadék 87.53—87.45, olasz járadék 97.87, magyar aranyjáradék 88.87, orosz aranykölcsön 94.18, uj orosz kölcsön 93.18, legujabb orosz kölcsön 92.12, egyiptomi kölcsön 468.50, török vasuti kölcsön 17.15, ottomán bankrészvény 551, Rio Tinto 278.75, osztrák déli vasut 266.25, török sorsjegy 68.32. Igen csendes.

1 óra 45 perczkor jegyeznek: 3%-os járadék 87.75, osztrák déli vasut 275. Igen élénk.

3 óra 45 perczkor záródnak: 3% franczia járadék 87.62, 4½%-os franczia járadék 105.42, osztrák államvasut részvény 511.50, déli vasut-részvény 271¼, osztrák földhitel-részvény —.—, franczia törleszthető járadék 89.70, magyar vasuti kölcsön 307.50, 4%-os magyar aranyjáradék 89, ottoman-bank-részvény 557.50. Tartva.

London, máj. 18. (Megnyitás.) Angol consolok 99.03.

London, máj. 18. (Zárlat.) Magyar aranyjáradék 88¼, osztrák aranyjáradék 93, osztrák ezüstjáradék 74, angol consolok 99 1/8, ezüst 42.25. Nyugodt.

Newyork, máj. 17. (Kabel-sürgöny.) Váltó Berlinre 400 márkáról (60 napi látra) 95 5/16, váltó Londonra 4.87, négyszázalékos tőkésitett kölcsön 1877-ből 129⅜, Erie-vasut 28⅛, váltó Párisra 5.17½.

KÜLFÖLDI ÁRUTŐZSDÉK.

Külföldi árutőzsdék zárlata.

Átszámitási árfolyam német piaczokra 100 márka vista 57.80 frt, 100 frk 46.90 frt.

Május 18.	Árfolyam	Budapesti egyenleg	Különbözet az utolsó zárlathoz képest osztr. értékben
PÁRIS.			
Buza folyó hóra	23.10	10.83	+ 0.04
— juniusra	23.30	10.92	+ 0.02
— julius-aug.-ra	23.50	11.02	—.—
— utolsó 4 hóra	22.90	10.75	—.—
Liszt folyó hóra	52.30	15.43	— 0.14
— juniusra	53.80	15.57	—.—
— julius-aug.-ra	53.40	15.69	—.—
— utolsó 4 hóra	52.30	15.43	—.—
Olaj folyó hóra	57.25	26.85	+ 0.59
— juniusra	57.75	27.08	+ 0.58
— julius-aug.-ra	58.—	27.20	+ 0.35
— utolsó 4 hóra	59.—	27.67	+ 0.35
Szesz folyó hóra	41.—	20.95	— 0.12
— juniusra	41.50	21.19	— 0.12
— julius-aug.-ra	42.—	21.46	— 0.12
— utolsó 4 hóra	42.—	21.56	— 0.06
BERLIN.			
Buza máj.-juniusra	185.—	10.69	+ 0.06
— szept.-okt.-re	182.75	10.56	+ —.13
Rozs máj.-juniusra	142.—	8.21	+ 0.06
— szept.-okt.-re	144.75	8.37	+ —.11
Zab májusra	146.25	8.45	+ 0.03
— máj.-jun.-ra	143.50	8.29	+ 0.06
Olaj májusra	54.25	31.36	— 0.04
— szept.-okt.-re	53.80	31.10	+ 0.24
Szesz máj.-jun.-ra	34.80	20.11	— 0.12
— aug.-szept.-re	35.50	20.52	— 0.06
STETTIN.			
Buza máj.-juniusra	178.—	10.29	— 0.05
— szept.-okt.-re	178.50	10.32	— 0.02
Rozs máj.-juniusra	140.—	8.09	+ 0.06
— szept.-okt.-re	141.—	8.15	+ 0.05
Olaj máj.-juniusra	55.—	31.79	—.—
— szept.-okt.-re	54.—	31.21	+ 0.29
Szesz helyben 70 márka fogyasztási adóval	54.80	31.67	+ 0.03
— ápr.-májusra 50 márka fogyasztási adóval	34.90	20.17	+ 0.06
— máj.-jun.-ra 70 márka fogyasztási adóval	34.25	19.80	—.—
— aug.-szept.-re 70 márka fogyasztási adóval	35.10	20.29	—.—
KÖLN.			
Buza májusra	19.10	11.04	+ 0.05
— juniusra	19.30	19.15	+ 0.05
Rozs májusra	14.40	8.32	—.—
— juniusra	14.30	8.26	—.—
Olaj májusra	58.40	33.75	+ 0.23
— októberre	55.—	31.79	—.—
BOROSZLÓ.			
Buza	17.60	10.11	—.—
Rozs	14.50	8.38	—.—
Zab	—.—	—.—	—.—
Repcze	—.—	—.—	—.—
Szesz	53.60	30.98	—.—
Tengeri	14.50	8.38	—.—

Prága, máj. 18. Nyers *czukorpiacz* szilárd, nyers czukor Aussigban 17.40 frt; finomitott Prágában 38¾—39 frt.

Trieszt, máj. 17. *Czukor:* Centrifugal-pilé kész áru 24.75—25.25 forint. — *Kávé* szilárd, Rio 94—105, Santos 93—108 frt. — *Szesz* kész magyar áru hordókban névleg 11.50 frt. Üzlettelen.

München, máj. 18. Buza 9.19, rozs 8.06, zab 6.97, bükköny 7.64, árpa 8.40 márka 50 kilónkint. Összesen elkelt 7326, összes készlet 5116 mázsa.

Lindau, máj. 18. Elsőrendü magyar *buza* 21 frank. Nyugodt.

Hamburg, máj. 18. *(Kávé.)* Santos good average májusra 85.25, szeptemberre 86.75, deczemberre 87.50 márka 50 kilókint.

Hamburg, máj. 17. *Petroleum* helyben 6.60, juniusra 6.50, nyugodt, augusztus—deczemberre 7 márka.

Páris, máj. 17. Nyers *czukor* 88° kész áru 50.75, nyugodt, fehér czukor májusra 55.80, juniusra 55.60, nyugodt, julius—augusztusra 55.25, októbertől négy hónapra 40.60, finomitott kész áru 124.50—125.50 frank.

Havre, máj. 18. *Kávé* folyó hónapra 103¾, négy hónapra 105 frank.

Zürich, máj. 18. Elsőrendü magyar buza 21 frank. Változatlan.

London, máj. 17. *Liszt és buza* igen nyugodt; legfinomabb angol meglehetősen keresett; külföldi és ujonan érkezett buza csak olcsóbban adható el. *Tengeri* inkább drágult; *zab* kelendőbb, orosz tartott. *Árpa* renyhe. — *Repczeolaj* helyben 26. — Tengeri helyben 21.25, május—juniusra 19.50, junius—juliusra 19.50. — — Felhozatal: Buza 19510, árpa 4050, zab 46400 qu. — Az időjárás szép.

Liverpool, máj. 17. *Buza* és *tengeri* 1 pennyvel olcsóbb, *liszt* változatlan. Az időjárás borus.

Pétervár, máj. 17. *Rozs* helyben 6.30. Az időjárás hideg.

Bréma, máj. 17. *Petroleum* helyben 6.35 márka. Szilárd.

Antwerpen, máj. 17. *Petroleum* 16⅛ frank. Szilárd.

Newyork, máj. 17. (Kabelsürgöny.) Gyapot Newyorkban 11 1/16, Neworleansban 10⅝, augusztusra 10.72, szeptemberre 10.18. — Petroleum finomitott 70° Abel Test Newyorkban májusra 6.85, Philadelphiában májusra 6.75. — Nyers petroleum 7.10. — United pipe line certificates 80⅝. — Liszt 3.20. — Piros őszi buza helyben 83¾ cent (= 7.66 frt), májusra 82⅜ cent (= 7.53 frt), juniusra 82¾ cent (= 7.57 frt), deczemberre 83½ cent (= 7.64 frt) 100 kilónkint. — Tengeri 42¾. — Czukor (Fair refining Muscovados) 6¼. — Rió-kávé 18¾. — Zsir (Wilcox-jegyü) 7.15, (Fairbank-jegyü) 7.15. — Gabonafuvardij imperial-quarterkint Észak-Amerikából az angol kikötőbe és az ezekkel egy magasságon fekvő kontinentális kikötőkbe 2¾ cent (= 0.63 frt) 100 kilónkint. — Napi felhozatal gyapotból 2000 bál.

NAPIREND: május 19-én.

Naptár: Vasárnap. — Róm. kath.: Cantate. — Prot.: Joó. — Görög-orosz: (május 7.) Sz. ker. m. — Zsidó: (ijár 18) Lag beomer. — Nap kél 4 ó. 20 p., nyugsz. 7 ó. 33 p. — Hold kél 12 óra után éjjel, nyugsz. 8 ó. 3 p. reggel.

Miniszterek nem fogadnak.

A Kárpát-egyesület kirándulása N.-Marosra és Szobbra.

Unitárius isteni tisztelet d. e. 11 órakor a Deák-téri gimnáziumban.

Tavaszi lóverseny délután 3 órakor.

Major J. Gyula tanitványainak zene-matinéja d. e. 10 órakor a vigadóban.

A «Gyermekbarát» egyesület választmányi ülése d. e. 11 órakor ujvilág-utcza 2.

Az orsz. iparegyesület közgyülése d. e. 10 órakor az uj városházán.

A Petőfi-társaság felolvasó ülése d. e. 10 órakor az akadémiában. Felolvasók: Palágyi Menyhért, Lauka Gusztáv, Komócsy József és Jakab Ödön rendes tagok.

Kivonat a hiv. lap máj. 18-iki számából.

Árverések a fővárosban. Pauer István 553 frt 40 krra becs. ingós. május 20. VII. ker. király-utcza 85. szám.

Árverések a vidéken. Kampics János 3733 frtra becs. ingatl. május 22. Körmend. Klein Hermann 2020 frtra becs. ingós. május 29. Mezőtur. Beck Lajos 2608 frt 35 krra becs. ingatl. május 27. Makó. Kemény Lajos 2500 frtra becs. ingatl. junius 6. Söpte. (Szombathely.) Klármann József 1427 frtra becs. ingós. május 28. Gyulafehérvártt. Schmidt Ádámné 5600 frtra becs. ingatl. junius 8. Szeged. Pócsmegyer község 2025 frtra becs. ingatl. julius 25. Pócsmegyer. (Pestvidéki kir. tvszék.) Sibrik Adorján 38000 frtra becs. ingatl. szeptember 3. Győr. Pinterics Ádám 2112 frt 50 krra becs. ingatl. augusztus 13. Hereszny. (Nagy-Atád.) Miskovits Péra 2602 frt becs. ingatl. julius 29. T.-Kanizsa. Schmidt József 2217 frtra becs. ingatl. junius 5. Berkenye. (Tereske.) Adler Magdolna 7470 frtra becs. ingatl. julius 6. Pozsony. Lauer Lambert 5881 frtra becs. ingatl. augusztus 23. N.-Kikinda. Stankovits György 1152 frtra becs. ingatl. julius 16. T.-Kanizsa. Schieszler Pál 300 frtra becs. ingatl. junius 25. M.-Óvár. Resch András 3460 forintra becs. ingatl. julius 3. Zurány. (Nezsider.)

Csődmegszüntetés. Oppenheim Lina budapesti lakos ellen. Hermann Ágoston budapesti lakos ellen.

Pályázat. A békés-gyulai kir. ügyészségnél aljegyzői állásra.

A kis lotto huzása május 17-én.

Budapest:	74	68	10	70	30
Linz:	38	48	2	16	35
Trieszt:	28	6	24	51	3

Felelős szerkesztő: **Csávolszky Lajos.**

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

NEMZETI SZINHÁZ. Évi b. 124. Havi b. 18.
Budapest, május 19-én.
Harmadszor:

PEPA.

Vigj. 3 felv. Irta Meilhac és Ganderax. Fordította Paulay Ede.

Személyek:
Ramiro — Ujházi
Raymond — Náday
Jacques — Benedek
Benito — Tompa
Santjago — Tapolczai
Szolga — Mátrai
Yvonne — Hegyesi M.
Pepa — G. Csillag T.
Mosquite — Nagy Ibolya

Kezdete 7½ órakor.
Holnap, május 20-án. *Kolostorból. Nő-uralom.*

M. KIR. OPERAHÁZ. Rendk. bérletsz. II.
Budapest, május 19-én.
A nemzeti szinház és a m. kir. operaház tagjainak közreműködésével:
Uj betanulással:

EGMONT.

Tragédia 5 felv. irta Goethe, forditotta Szigligeti. Zenéjét szerzette Beethoven.

Személyek:
Parmai M. — Jászai M.
Egmont gróf — Nagy I.
Oraniai V. — Bercsényi
Alba herczeg — Egressy
Ferdinand — Horváth
Titkos irnok — Gyenes
Richard — Császár
Silva — Faludi
Gomez — Sárközy
Klárika — P. Márkus E.
Anyja — Felekiné
Crackenburg — Mihályfi
Soest — Szigeti I.
Jetter — Latabár
Ács — Pintér
Szappanos — Sántha
Buyek — Hetényi
Ruysum — Gabányi
Vansen — Vizvári
1-ső polgár — Kőrösmezei
2-ik » — Tóth
3-ik » — Abonyi
4-ik » — Magyari

Kezdete 7½ órakor.
Holnap, május 20-án. Az országos m. kir. zene- és szinművészeti akadémia operai osztályának nyilvános záróvizsgálata két szakaszban.

NÉP SZINHÁZ.
Budapest, május 19-én.

Utazás a föld körül 80 nap alatt.

Látványos szinmü 13 képben, zenével, énekkel, tánczczal. Jules Verne regénye után irta Csepreghy Ferencz.

Személyek:
Fogg Fileasz — Szirmai
Paszpartu — Gyöngyi
Fix — Németh
Flanagan — Imrei
Szullivan — Hunyadi
Gotyié — Nárczisz
Fallentin — Ferenczi
Forszter — Tirnovai
Nanett — Csongori M.
Konzul — Sánta
Kromárty — Szabó
Auda hgnő — Arányi I.
Ramana — Vidorné
Vonatvezető — Halász
Indus — Izsó
Indus fiu — Pokorni J.
Obadiah — Horváth
Ojszterpuff — Ujvári
Angol tiszt — Dajka
Indus főnök — V. Kovács
Szpidy — Pap
Főbramin — Makó
Braminok — Kopácsi
» — Csendes
Kormányos — Sántha
Pinczér — Enyvári
Rendőr — Pap
Templomőr — V. Kovács
Főpinczér — Füredi
Hindu — Izsó
1-ső bübájos nő — Vedress G.
2-ik » » — Kálmán E.
Slamp — Tirnovai
Hajó gépész — Marton
Asszonyság — Izsóné
1-ső hindu pap — Kósa
2-ik » » — Markos
Portás — V. Kovács
Gépész amerikai — Sántha
1-ső vasuti őr — Pap
2-ik » » — Nárczisz

Kezdete ½7 órakor.
Holnap, május 20-án. UGYANEZ.

NÉMET SZINHÁZ.
Budapest, május 19-én.
Mme Judic, MM. Dupuis Baron Lassouche Cooper, Mlle Crouzet mint vendégfelléptéül.

Mam'zelle Nitouche.

Comédie-Vaudeville en 3 actes.
Kezdete 7½ órakor.

ÁLLATKERT.

ELŐLEGES JELENTÉS.

A nagyérdemü közönségnek tudomására hozatik, hogy csütörtökön, május 23-án

Anastasini és Biasini

különleges csoport

mutatványait meg fogja kezdeni. A mutatványok következők: **Falábjárás** a 80 láb magasságban kifeszitett kötélen, **repülő csoport, spirál-futás, pyrotechnika**, stb. stb.

Bővebbet a napi jelentések és hirdetések. 10352

RÓMAI FÜRDŐ

(Aquincum) ezelőtt «Lőpormalom».

Ó-Budán, a Szt.-Endrei vicinális vasuton megállóhely.
Legkellemes kiránduló- és mulatóhely.
Kiterjedt árnyas parkkal és gyönyörü kilátással a hegyekre. A parkban eredő langyos kéntorrások szép természeti tüneményt nyujtanak. **Ma vasárnap nemz. zene-hangverseny.** Dréher-féle sör és kitünő hegyi-borok kimérése. **A Szt.-Endrei vicinális vasut Ó-Buda főterről óránkint közlekedik.** 10280

Első fővárosi orpheum

Igazgató: SOMOSSY KÁROLY.

Nagymező-utcza 17. sz. alatt.

Ma először lépnek fel: **«The 2 Electras»** és pedig az itt még soha nem látott «Megfigyeletlen pillanatok két szerecsen rabszolga életéből czimü darabban. Továbbá **Selma Blanka** k. a. bécsi éne-kesnő első fellépése **Mertens terzett** (Directrice Mertens Emma) felgyógyulása utáni első fellépése. Továbbá:

A **Villions** csoport velocipéd és Biciqulével **mr. Harvay**, lábegyensulylyal **miss Ella Bratz**, Alons. **Clermont** idomitott szamarai és disznóival, továbbá **mdlz. Charlotte Rasse** franczia énekesnő, **Julién** angol táncz- és énekquartett, Schulman iker-nővérek bécsi énekesnők, **Antonius testvérek** bécsi duettisták és **Selma Blanca** k. a.

Az egész helyiség ki van nyitva.

ÁLLATKERT. 10292

Beduin-karaván

ma utolsó vasárnap.

Időjárás

a m. kir. meteorologiai központi intézet távirati jelentése 1889 május 18-án reggel 7 órakor.

Budapesten a megelőző nap legnagyobb hőfoka = + 25 fok, legkisebb = + 17 fok Cels. A légnyomás a tengerszinre van átszámitva. A szélirányok jelölése: E = észak, K = kelet, D = dél, Ny = nyugot. Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, ● = eső, ✳ = hó, ≡ = köd, ⊓ = zivatar.

Megjegyzések: A légnyomás Magyarországon kissé emelkedett. A minimum (55—60) Olaszország, a maximum (65—70) É.-Spanyolország fölött terül el. A hőmérséklet sülyedt, Ungváron 8.3 C. fokkal. Zivatart jelent 17-ről: Eger, Arad és Csáktornya.

Kilátás: Mérsékelt északnyugati szelek mellett, változó felhőzetü, délen esős idő, hőcsökkenéssel.

Állomások	Légnyomás mm.	A hőmérséklet Celsius szerint	Szél iránya és ereje	Felhőzet	Csapadék mm
Sopron	759	+ 15.1	ENY 3	4	34
Magyar-Óvár	58	+ 17.0	E 1	3	11
Trencsén	57	+ 18.2	EK 3	2	—
Selmecz	60	+ 15.7	K 3	4	26
Korpona	59	+ 17.2	E 1	4	38
Besztercebánya	60	+ 17.2	K 1	4	1
Budapest	58	+ 19.9	EK 2	3	3
Szolnok	—	—	—	—	—
Eger	59	+ 18.4	DK 6	4	5
Debreczen	58	+ 17.0	DNY 2	4	—
Késmárk	61	+ 13.4	—	3	—
Uj-Tátrafüred	62	+ 11.3	—	3	—
Ungvár	59	+ 10.0	—	4	—
Szatmár	61	+ 17.4	K 1	4	14
Nagyvárad	57	+ 18.9	DK 2	3	—
Mármaros-Sziget	61	+ 17.2	K 1	4	6
Kolozsvár	60	+ 16.0	EK 2	4	—
Nagy-Szeben	59	+ 15.1	DK 3	1	59
Orsova	59	+ 17.7	K 2	●	—
Temesvár	59	+ 21.6	DK 2	4	—
Arad	58	+ 19.3	K 4	2	1
Szeged	57	+ 18.2	DK 5	3	—
Pancsova	57	+ 18.0	D 1	4	1
Keszthely	58	+ 13.6	E 2	4	20
Csáktornya	56	+ 16.6	EK 4	●	16
Zágráb	57	+ 18.2	DNY 1	4	12
Fiume	58	+ 19.3	E 1	3	7
Bécs	60	+ 14.7	—	4	23
Prága	61	+ 15.0	K 1	4	—
Krakó	62	+ 12.6	DK 3	0	—
Lemberg	64	+ 11.8	K 6	0	—
Bregenz	60	+ 14.8	—	●	10
Salzburg	60	+ 14.9	—	●	17
Grácz	59	+ 16.6	ENY 2	●	—
Trieszt	57	+ 20.0	—	4	1
Pola	58	+ 18.5	—	3	—
Abbazia	56	+ 21.0	—	2	—
Lesina	57	+ 19.7	ENY 2	3	—
Kopenhága	66	+ 9.2	DK 2	2	—
Stockholm	—	—	—	—	—
Szt.-Pétervár	—	—	—	—	—
Moszkva	—	—	—	—	—
Varsó	—	—	—	—	—
Hamburg	62	+ 14.0	DK 2	2	—
Berlin	63	+ 15.0	DK 3	1	—
München	61	+ 14.1	ENY 1	4	1
Stornoway	59	+ 12.2	DK 3	4	—
Scilly szigetek	62	+ 12.2	K 4	2	—
Páris	62	+ 11.0	E 1	4	3
Nizza	58	+ 16.0	DK 1	1	—
Florencz	58	+ 16.0	K 3	4	—
Róma	58	+ 16.9	EK 2	0	—
Odessza	—	—	—	—	—
Konstantinápoly	—	—	—	—	—

Vizállás, 1889. május 18-án.

A folyó neve	Állami vizmércze állomás	Ma méterben 0 pont felett	Ma 0 pont alatt	Tegnap 0 pont felett	Tegnap 0 pont alatt
Duna	Pozsony	3.43	—	3.40	—
	Komárom	3.95	—	4.03	—
	Budapest	3.86	—	3.96	—
	Mohács	4.12	—	4.14	—
	Ujvidék	4.91	—	4.92	—
	Pancsova	5.92	—	5.95	—
	Orsova	5.15	—	5.17	—
Rába	Sárvár	0.71	—	0.69	—
	Győr	3.21	—	3.28	—
Vág	Szered	—	—	0.61	—
Dráva	Barcs	1.32	—	1.25	—
	Eszék	2.66	—	2.71	—
Tisza	M.-Sziget	1.28	—	1.34	—
	V.-Namény	3.04	—	3.18	—
	Tokaj	3.43	—	3.55	—
	Szolnok	5.70	—	5.78	—
	Csongrád	6.30	—	6.44	—
	Szeged	6.99	—	7.06	—
	Török-Becse	5.35	—	5.40	—
	Titel	5.22	—	5.26	—
Szamos	Deés	—	—	0.98	—
	Szatmár	1.52	—	1.50	—
Bodrog	Sáros-Patak	1.20	—	1.34	—
Latorcza	Munkács	0.34	—	0.33	—
Undv.-Tapoly	Hoór	—	0.36	—	0.55
Berettyó	B.-Szt.-Márton	0.97	—	0.99	—
Sebes-Körös	Nagyvárad	0.91	—	0.58	—
Fekete-Körös	Tenke	0.72	—	0.40	—
Fehér-Körös	Borosjenő	—	0.05	—	0.20
Hármas-Körös	Gyoma	4.50	—	4.58	—
Maros	Déva (Branyicska)	—	—	—	—
	Arad	0.90	—	0.80	—
Béga	Kiszető	0.50	—	0.43	—
	Temesvár	—	0.35	—	0.46
Száva	Sziszek	1.51	—	1.66	—
	Mitrovicza	5.78	—	5.81	—
Temes	Kis-Kostély	2.19	—	2.19	—

Közlekedési utmutató.

Megjelent legutóbb az Egyetértés április 9-diki számában.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései május 18.

Faj	Irányzat	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig	Minős. suly hektolit.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Buza							
Bánsági ó	lanyha	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
« «	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
« «	«	78	—.—	—.—	79	—.—	—.—
« «	«	80	—.—	—.—	81	—.—	—.—
Tiszavidéki «	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
« «	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
« «	«	78	7.20	7.25	79	7.25	7.30
« «	«	80	7.30	7.35	81	7.35	7.40
Pestvidéki «	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
« «	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
« «	«	78	7.15	7.20	79	7.20	7.25
« «	«	80	7.25	7.30	81	7.30	7.35
Fejérmegyei «	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
« «	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
« «	«	78	7.20	7.25	79	7.25	7.30
« «	«	80	7.30	7.35	81	7.35	7.40
Bácskai «	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
« «	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
« «	«	78	7.20	7.25	79	7.25	7.30
« «	«	80	7.30	7.35	81	7.35	7.40
Magyarészakvidéki «	«	74	—.—	—.—	75	—.—	—.—
« «	«	76	—.—	—.—	77	—.—	—.—
« «	«	78	7.05	7.10	79	7.10	7.15
« «	«	80	7.15	7.20	81	7.20	7.25

Gabona ó vagy uj	Irányzat	Faj	Minőségi suly hektoliterk.	100 kilogramm ára frttól	frtig
Rozs ó	szilárd	—	70—73	5.90	6.10
Árpa «	szilárd	takarmány	60—62	5.90	6.30
« «	«	égetni való	62—64	6.50	7.10
« «	«	sörfőzdei	64—66	7.35	8.50
Zab «	«	—	39—41	5.35	5.80
Tengeri uj	lanyha	bánsági	75	4.55	4.60
« «	«	másnemü	73	4.35	4.50
Köles «	«	—	nélkül	5.30	5.65
Káposzta-repcze ó	szilárd	—	«	—.—	—.—
Bánsági repcze ó	—	—	«	—.—	—.—

Gabona határidőre		Irányzat		100 % ára pénz	100 % ára áru
Buza		csendes	tavaszra	—.—	—.—
«		«	őszre	7.10	7.11
Tengeri		«	máj.—jun. 1889.	6.60	6.65
«		«	május—junius	4.59	4.61
Zab		«	jul—aug.-ra	4.76	4.78
«		«	őszre	—.—	—.—
Káp. repcze		—	tavaszra	5.26	5.28
			aug.-szept.	12¾	13.—

Különféle termények	Irányzat	Faj	Pénz frt	Áru frt
Heremag	csendes	Luczerna magyar	—.—	—.—
«	«	Franczia	—.—	—.—
«		Olasz	—.—	—.—
«	«	Vörös	42.—	46.—
Repczeolaj	szilárd	Nyers azonnali szállit.	—.—	—.—
«	«	Fi omitott	—.—	—.—
«	«	Őszi, kétszer finomitott	37.—	37.25
Lenmagolaj				
Olajpogácsa	szilárd	Repcze	6.50	6.60
Disznózsir	csendes	Pesti	60.50	61.—
«		Vidéki	52.50	53.—
Szalonna	csendes	M. Ia légensz. áru m. sz.	52.—	52.50
«		Városi légensz.	54.—	54.50
«		Füstölt	58.—	59.—
Faggyu	szilárd	Olvasztott	29.—	30.—
Szilva	szilárd	Bosznai hordóban 1888.	—.—	—.—
«	«	« zsákokban	7.50	8.—
«	«	Szerbiai hordóban	11.25	11.50
«	«	« zsákokban	19.50	19.75
« határidő	csendes	Bosznaihordó okt.-nov.	7.25	7.75
	—	Zsákokban «	11.25	11.50
	—	Szerbiai hordó «	10.75	11.—
	—	« zsákb. «	12.50	12.57
Szilva-iz	csendes	Szlavoniai uj	17.20	17.70
«	«	Bánsági uj	10.25	10.75
« határidő	csendes	Szlavoniai szept.-okt.	12.50	12.75
	«	Bánsági	17.20	17.50
Dió	—	Magyar minőség szerint	15.50	15.75
	—	Szlavoniai	—.—	—.—
Gubacs	—	Magyar Ia	13.25	13.50
	—	Szerbiai	13.—	13.25
	—	Bosznai	—.—	—.—
Borkő term.	csendes	Fehér Ia	58.—	64.—
«	«	« IIa	—.—	—.—
«	«	Vörös	52.—	58.—
Méz	szilárd	Nyers	—.—	—.—
«	«	Sárga, csurgatott	—.—	—.—
«	«	Világos szinü	—.—	—.—
Viaszk	szilárd	Rozsnyói	118.—	120.—
«	«	Szlavoniai	—.—	—.—
Szesz	lanyha	Szesz	14.—	14.25
«	«	Szesz-élesztő	18.—	18.50

(100 kilogramm ára)

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
ÁLLAMADÓSSÁG.		
Magy. kir. aranyjáradék adómentes 100, 500, 1000 ... 4%	102.75	103.05
« « « 10,000 ... 4%	—.—	—.—
« papirjáradék adómentes ... 5%	97.50	97.80
« vasuti kölcsön à 120 frt o. é. (300 frank) ... 5%	142.—	142.60
« « 120 frt egyes darabokban ... 5%	142.—	142.60
« gömöri államvasuti záloglevelek ... 5%	—.—	—.—
« 1869. keleti vasut államkötv. (elsőbbs.) adómentes ... 5%	100.—	101.—
« 1873. « « arany v. ezüstb. (elsőbbs.) adóm. 5%	—.—	—.—
« 1876. « « államkötvény aranyban ... 5%	—.—	—.—
1889. I. k. adóment. államvasuti kölcsön aranyban id. j. ... 4½%	114.75	115.25
« kir. nyeremény-kölcsön 100 frt	143.50	144.50
« « « 50 frt	143.—	144.—
Tiszai és szegedi kölcsön ... 4%	120.—	120.—
1871-iki magyar állam-kölcsönkötvény font st.-ben ... 5%	—.—	—.—
1873-iki « ... 5%	—.—	—.—
M. 4% adómentes Magyarorsz. földteherm. kötv. idegl. jegy 4%	89.30	90.30
Magyar földtehermentesitési kötvények ... 5%	105.—	105.50
« « 1867. záradékkal ... 5%	105.—	105.50
« « temesi ... 5%	105.—	105.50
« « 1867. záradékkal ... 5%	105.—	105.50
« « horvátországi ... 5%	105.—	105.50
« « erdélyi ... 5%	105.—	105.50
« országos jelzálog urbéri váltságkötvények (100 frt) 5%	99.50	99.—

ÉRTÉKPAPIROK	Utolsó árkelet pénz	áru
Kir. horv.-szlavonjelzálog földváltságkötvény (100 frt) ... 5%	—.—	—.—
Szőlődézsmaváltsági kötvény (100 frt) ... 5%	99.75	100.50
Magyar kir. kamatozó kincstári utalvány 6 hóra (100 frt)	—.—	—.—
Egyesitett államadósság papirban máj.-nov. ... 4 2/10%	85.74	86.25
« « febr.-aug. ... 4 2/10%	85.75	86.25
« « ezüst kamat jan.-jul. ... 4 2/10%	86.—	86.50
« « « apr.-okt. ... 4 2/10%	86.—	86.50
Osztrák aranyjáradék adómentes ... 4%	109.75	110.25
« papirjáradék adómentes ... 5%	100.75	101.25
« államadósság, kisorsolás 1854-ki 250 frt p. p. ... 4%	136.50	137.50
« « « 1860-ki 500 frt o. é. ... 5%	141.—	145.—
« « « 1860-ki 100 frt « ... 5%	147.—	148.—
« « « 1864-ki 100 frt «	181.—	182.—
« « « 1864-ki 50 frt «	181.—	182.—
A temes-bégavölgyi vizszabályozó-társulat ... 5%	100.25	103.50
Pest város kölcsöne 1870-ből adómentes ... 5%	102.50	103.50
« « « 1871-ből « ... 6%	103.—	103.50
Budapest főváros 1880-iki kölcsöne adómentes ... 5%	100.25	101.—
Szerbiai nyeremény-kölcsön 100 frank ... 3%	38.—	39.—
Bécs város nyeremény-kölcsön 1874-ből	147.—	148.—

Osztalék 188.-ra	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
	RÉSZVÉNYEK.			
	a) Bankok			
8.—	Angol-osztrák bank	100	—.—	—.—
8.—	Budapesti bankegyes. r.-társ.	100	119.—	119.50
3.50	Budapesti keresked. és iparb. r.-t.	50	54.—	55.—
8.—	Fiumei hitelbank	100	114.—	115.—
	Horvát leszámitoló bank	200	—.—	—.—
18.50	Magyar általános hitelbank	200	315.50	316.—
33 frank	Magyar jelzálog-hitelbank	200	—.—	—.—
15.5 frk.	Magyar jelzálog-hitelb. II. kib. id. e.	100	143.75	144.—
7.—	Magyar leszámitoló és pénzváltóbank	100	106.50	106.75
14.50	Osztrák hitelintézet	160	305.70	305.90
43.10	Osztrák-magyar bank	600	903.—	907.—
12.—	I. magyar iparbank	150	166.—	167.—
50.—	Pesti magyar kereskedelmi bank	500	732.—	733.—
	Sziszeki hitelbank	100	—.—	—.—
15.—	«Unio»-bank	200	—.—	—.—
	b) Biztositó társulatok.			
	Bécsi biztositó társaság	200	182.—	185.—
	Bécsi élet- és járadék-bizt. társaság	200	250.—	—.—
	Első magyar általános bizt. társ.	1000	3310.—	3360.—
152.—	Foncière pesti biztositó intézet	100	63.—	64.—
	Magyar-franczia biztositó társas. ar.	200	—.—	—.—
72.—	Pannonia viszontbiztositó társaság	300	1110.—	1125.—
	c) Gőzmalmok.			
30.—	Concordia gőzmalom	500	460.—	470.—
50.—	Első budapesti	500	900.—	950.—
	Első pancsovai hengermalom	200	—.—	—.—
24.—	Erzsébet-malom	200	264.—	266.—
25.—	Hengermalom	500	605.—	610.
10.—	Luiza-malom	160	244.—	245.—
32.—	Molnárok és sütők	200	388.—	392.
30.—	Pannonia	1000	750.—	755.
10.—	Viktória	150	155.—	158.
	d) Közlekedési vállalatok.			
	«Adria» m. tengeri haj. r.-t.	100	117.—	117.50
6.—	Alföld-fiumei	200	204.—	205.—
	Aradi és csanádi egyesült vasut	100	—.—	—.—
	Barcs-pakraczi vasut részvény-társ.	200	197.—	198.—
	Bátaszék-dombovári	200	202.—	203.—
	Budapest-pécsi vasut r.-t.	200	210.—	210.50
	Bpest-Szt-Lőrincz helyi érdekü v.-r.-t.	100	—.—	—.—
6.—	« « « « « els. r.	100	—.—	—.—
6.—	Debreczen-hajdunánási v. e. r.	200	—.—	—.—
	Déli vasut	200	—	—.—
	Északkeleti vasut	200	192.—	192.50
	Erdélyi vasut	200	202.—	203.—
	Győr-sopron-ebenfurti vasut	200	—.—	—.—
	Kassa-oderbergi vasut	200	162.—	162.50
	Magyar-galicziai vasut	200	195.50	196.—
	M. ny. v. (székesfehérvár-győr-gráczi)	200	195.—	195.50
	Mármarosi sóvasut r.-t. els. r.	100	97.—	—.—
	N.-Kikinda-N.-Becskerek v.-u. els. r.	100	—.—	—.—
	Osztrák-magyar államvasut ar.	200	240.—	241.—
	Pécs-barcsi vasut	200	202.50	203.—
	Szamosvölgyi vasut t. els. r.	500	—.—	—.—
	Szatmár-nagybányai vasut els. rkb.	200	—.—	—.—
	Tiszavidéki vasut	200	—.—	—.—
	Taraczvölgyi vasut els. részv. 1888. jul. 1.		—.—	—.—
	Osztrák dunagőzhajózási társaság	500	385.—	390.—
20.—	Pesti közuti vaspálya	200	395.—	396.—
10.—	« « « élv. jegy	200	200.—	205.—
	e) Takarékpénztárak.			
	Budapesti III. kerületi	50	108.—	110.—
7.—	Országos központi	300	500.—	505.—
28.—	Pesti első hazai	1000	8865.—	8925.—
40.—	Egyesült Budapest főváros	200	455.—	460.—
30.—	Magyar ált. takarékpénztár r.-t.	100	99.75	100.—
	f) Különféle vállalatok.			
6.—	Alagut	105	160.—	—.—
9.—	Altalános waggon-kölcsönző társaság	80	78.—	80.—
5.60	Erdélyi pincze-egylet (Kolozsvárt)	100	—.—	—.—
	Északmagyarországi e. kőszénb. r.-t.	100	142.—	145.—
8.—	Fővárosi Cassino-épület részv.-társ.		—.—	—.—
13.—	Franklin-Társulat könyvnyomda	150	216.—	217.—
33.—	Könyvnyomda «Athenaeum»	100	430.—	440.—
80.—	Pesti könyvnyomda részvény-társ.	500	1065.—	—.—
—.—	Pallas irodalmi és nyomdai r.-t.	200	150.—	—.—

Osztalék 188.-ra	ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
62.50	Fiumei I. m. rizshánt. és rizskemény	500	980.—	1000.
65.—	Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár	400	1250	1260
23.—	Gschwindt-féle szeszgyár	200	370.—	380.—
16.—	Gyapjumosó és biz. első magy.	200	328.—	232.—
33.—	Kereskedelmi testület épülete	210	700.—	—.—
8.—	Kőszén- s téglagyár (Drasche)	200	286.—	288.—
12.—	Salgótarjáni kőszénbánya	80	280.—	284.—
	Gőztéglagyár, kőbányai	160	299.—	302.—
10.—	Tégla és mészégető, ujlaki	200	149.—	151.—
	Magy. fegyver s lőszergyár részv.-társ.	100	171.—	173.—
6.—	Nemzetközi waggon-k. részv.-társ.	100	73.—	75.—
7.—	Rimamurány-salgótarjáni vasmü	100	129.50	130.50
10.—	Schlick-féle vasöntöde s gépgyár	200	204.—	206.—
40.—	Serfőzde első magyar	250	770.—	775.—
20.—	Sertéshizlaló	200	310.—	312.—
—.—	Spodium és csontlisztgyár	200	146.—	148.—
5.—	Szálloda részvény-társaság	80	109.—	110.—
—.—	Szegedi szeszgyár és finomitó r.-t.	100	—.—	—.—
	Török bir. dohány-egyedárus frc	250	116.—	116.50
32.50	Uj-Antalvölgyi üveggyár r.-t.	500	460.—	465.—
	ZÁLOGLEVELEK.			
	Magyar földhitelint. papirérték ... 5%		101.75	102.25
	« « « ... 4½%		100.80	101.25
	« « « ... 4%		96.50	97.25
	« « ar. v. ez. ... 5%		120.—	121.—
	« elzálogbank ... 5½%		103.—	—.—
	« « ... 5%		101.75	102.25
	« « ... 4½%		99.75	100.25
	Magy. orsz. közp. takarékpénztár 4½%		98.50	99.—
	Kisbirtokosok orsz. földhitelintézete 5½%		102.50	103.50
	« « « ... 5%		101.25	102.—
	Osztrák-magyar bank o. é. ... 4½%		101.75	102.25
	« « « « 40½ évre 4%		100.50	101.—
	« « « « 50 évre 4%		100.50	101.—
	Pesti magyar kereskedelmi bank ... 6%		103.—	—.—
	« « « ... 5½%		102.—	—.—
	« « « ... 5%		101.25	101.75
	« « « ... 4½%		100.—	100.50
	Pesti magy. ker. bank községi kötv. 4½%		101.—	101.50
	«Albina» takarék- és hitelintézet ... 6%		101.—	102.—
	« « « ... 5%		98.50	99.—
	Nagyszebeni földhitelintézet ... 5%		100.75	101.20
	« « ... 5½%		101.75	—.—
	« « ... 6%		103.75	—.—
	« ált. takarékp. 110 frt 5%		101.50	102.—
	Nszebeniált. takarékp. 40 év v. f. 106 f. 5%		101.50	102.—
	Temesvári első takrékpénztár		100.—	100.50
	« «		98.—	98.50
	Magy. jelzálogb. nyer. kölcs. kötv. 4%		113.—	113.50
	« « nyeremény-jegy		18.—	20.—
	Osztr. földh.-int. díj kölcsön kötv. 3%		109.50	110.50
	« « kötv. nyerem. jegy 3%		18.—	20.—
	Pesti hazai I takp. e. kib. kötv. 5%		101.50	102.—
	« « « « ... 4½%		99.50	100.—
	ELSŐBBSÉGEK.			
	Az «Adria» magy. tenger hajózási r.-társ.		113.—	114.—
	Alföld-fiumei v. u. (v.-eszéki v.) 200 5%		100.50	101.50
	« « vasut 1874. kib. ... 5%		100.50	101.50
	Budapesti közuti vasp. társ. részlet 5½%		97.—	98.—
	« « « « ... 4½%		—.—	—.—

ÉRTÉKPAPIROK		Utolsó árkelet pénz	áru
Battaszék-dombovár-zákányi v.	200 5%	100.25	101.75
Budapesti lánczhid	100 6%	103.—	103.50
Budapest-pécsi vasut	200 5%	100.50	101.50
Déli vasut ... 400/2000 márka	4%	—.—	—.—
Dunagőzhajózási társaság	100/200 4%	—.—	—.—
« «	100 6%	—.—	—.—
Északkeleti vaspálya	300 5%	100.25	100.75
« « (aranyb.)	200 5%	—.—	—.—
« «	1000 6%	—.—	—.—
Lloyd és tőzsde-épület	100 5%	99.50	—.—
Magyar-galicziai vaspálya	200 5%	101.25	102.25
« « II. kib.	200 4%	100.50	101.—
« « ezüs	4%	88.—	88.50
M.-ny. v. (sz.-feh.-győr-gráczi)	200 5%	101.50	102.50
Magyar nyug. v. 1874. kib.	200 5%	100.50	101.—
M. v. elsőbbs. beruh. aranyb.	200 5%	119.—	120.—
« « « 1888	4½%	116.75	117.25
I. erdélyi vaspálya	200 5%	100.25	100.50
Győr-sopron-ebenfurti vasut arany	200 3%	—.—	—.—
Kassa-oderbergi vasut ezüstben	200 5%	102.—	103.—
« « v. (eperjes-tarn.)	300 5%	101.—	102.—
« « « (osztr. vonal)	200 5%	102.—	103.—
« « « (m. v.) arany	200 5%	—.—	—.—
Osztr.-magyar államvasut arany	200 5%	—.—	—.—
O.-m. államv. 1883. kib. 400/2000 márka	4%	—.—	—.—
O.-m. államv. X. kib. 1885 ... 500 frc	3%	187.25	189.25
Tiszavidéki vasut	100 5%	101.—	—.—
Viktória gőzmalom elsőbbs kötv.	150 5%	—.—	180.—
MAGÁNSORSJEGYEK.			
Budavárosi sorsjegy		63.50	64.50
Keglevich sorsjegy		—.—	—.—
A «Jó sziv» egyesület sorsjegye		4.60	4.80
M. sz. korona orsz.-vörös kereszt egylet		12.75	13.25
Nyer.-kötv. a bpest-lipótv. bazil. felép.		8.75	9.25
Az olasz vörös kereszt egylet		17.50	18.—
Osztrák hitelintézet		187.50	188.50
Osztrák vörös kereszt egylet		20.50	21.—
Pálffy sorsjegy		61.50	62.50
PÉNZNEMEK.			
Császári királyi arany (vert)		5.55	5.60
Császári királyi arany (kör.)		5.50	5.55
Osztrák-magyar 8 forintos arany		9.37	9.42
20 frankos arany		9.37	9.41
20 márka		11.56	11.60
Török arany lira		—.—	—.—
Osztrák és magyar ezüst		—.—	—.—
Német birodalmi bankjegy 100 márkányi bank		57.70	57.90
Váltók árfolyama (látra)	k. láb		
Német bankpiaczok 100 márka	3%	57.80	58.—
Amsterdam 100 hollandi forintért	2½%	98.25	98.50
Brüssel 100 frankért	3%	—.—	—.—
Páris 100 frankért	3%	46.90	47.10
Marseille 100 frankért	3%	—.—	—.—
Svájczi pénzpiaczok 100 frankért	3½%	46.80	47.—
Zürich 100 frankért	3½%	46.80	47.—
London 10 font sterlingért	2½%	118.30	118.70
Szentpétervár 100 rubelért	6%	—.—	—.—
Olasz bankp. 100 lira nouve ital.	5%	—.—	—.—

Felszámitolási árfolyamok:

Magyar 4% aranyjáradék	—.—
« 5% papirjáradék	—.—
« általános hitelbank	316.—
« pénzv. és leszám. bank	—.—
Tisza és szegedi kölcsön	—.—
Magyar jelzálogbank	—.—
Osztrák hitelintézet	306.—
Anglo-osztrák bank	—.—
Állami vasut	—.—
Déli vasut	—.—
Török birodalmi dohány	—.—
Rima-Murány	—.—
Jelzálog nyeremény	—.—

A mai déli tőzsdén eladatott „szállitásra".

	Határidők	Utolsó árkelet pénz	áru	Előfordult legmag. árkelet	legalacs. árkelet
4% magyar aranyjáradék	máj. 31.	102.80	102.85	102.89	102.82
5% magyar papirjáradék	máj. 31	97.15	97.50	97.50	97.55
Magyar hitelbank	1889. jun. 4.	—.—	—.—	—	—
Osztrák hitelbank		—.—	—.—	—	—
Osztrák-magyar államvasut		—.—	—.—	—	—
Déli vasut-részvény		—.—	—.—	—	—
Leszámitoló-részvény		—.—	—.—	—	—
Jelzálog hitelbank részvény		—.—	—.—	—	—

Ezen hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betükből 2 krral, s compact betükből szedve 4 krajczárral fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

Minden hirdetésre felvilágositást ad a kiadóhivatal ingyen. Czimmel ellátott hirdetések minden közlése után még 30 kr. bélyegilleték is fizetendő.

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel a válaszra szükséges levélbélyeg vagy levelezőlap beküldetik, és a hirdetés alatt álló szám közöltetik.

Legujabb
HÖLGYEK TITKÁRA
Házi tanácsadó és levelező az élet minden körülményeire alkalmazható fogalmazványokkal, társadalmi, családi és szerelmi levélmintákkal, valamint a levélirás szabályaival. **a női viszonyokban előforduló ügyiratmintákkal** és folyamodványokkal **minden rangu és rendü nők számára.** Ára a vászonba beleillesztett pompás szinnyomatu czimlappal ellátott diszkötésü műnek **80 kr. 90** krnak előre való beküldése esetén bérmentve küldi a művet
LAMPEL RÓBERT (WODIANER F. ÉS FIAI) könyvkereskedése 10191 Budapesten, Andrássy-ut 21. sz.

Minden
sorsjegytulajdonosnak
elkerülhetlenül szüksége van a
LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai) csász. és kir. udvari könyvkereskedés kiadásában 10195 Budapesten, Andrássy-ut 21. sz.
most megjelent
1889-iki uj sorsjegytörvényre
mely **25 krral** (esetleg levélbélyeg alakjában) való előre beküldése esetén bérmentve küldetik meg.

SZABADALMAKAT
uj találmányokra kieszközöl és értékesit
BENEDEK LAJOS
szabadalmi irodája **Budapesten, muzeum-körut 10**, mely iroda a kereskedelmi minisztérium 21324/86. számu körrendeletével a fölajálott bizalmába ajánlatott és **évenkint 500-nál több szabadalmat eszközöl ki.** 10288

Nőül venni óhajt 2000 frt évi jövedelemmel biró fiatal államhivatalnok egy szép, müvelt, zongora és franczia nyelvben jártas, vagyonos hölgyet, legszivesebben fiatal özvegyet. Előzetes értesitést e rovatban vár Arthur. 4143

Középkoru intelligens férfi (nem egészen vagyontalan) egy vagyonosabb hajadont vagy özvegyet óhajt nőül venni. Titoktartás biztosittatik. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 4196

Lengyel nemes, 27 éves, ősrégi nemes családból, fiuról-fiura szálló 200 éves örökség leendő ura, ki a magyar testvéreket szivből szereti, egy minden isteni adománynyal megáldott magyar nőt óhajtanék nőül venni. Leveleket német nyelven kérek, magyarul nőmtől fogok tanulni. «General Bem» Wien, Hauptposterest. 4206

Eladás.

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivül olcsó áron kaphatók a bécsi pénzszekrény gyári raktár **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 10189

A főváros közelében egy teljesen felszerelt birtok tejgazdaság és marhatenyésztéssel 30,000 forintért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4177

Naponként 200 liter tej — részletekben is — 10 krjával eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4176

Cséplőkészlet Forster W. és társa lincolni (Angolország) gyárából, 8 lóerejü, 3 év óta keveset használt, majdnem uj, jutányos áron eladó. Bővebb felvilágositást ad Müller Ödön Székes-Fehérvárott. 4168

Eladó vagy **bérbe vehető** azonnal a fővárostól másfél órányira hajó és vasut-közlekedés mellett, kényelmes urilak 3 lakható szoba, 1 előszoba, cselédszoba, pincze, mosókonyha, félszer stb. az udvarban gyümölcsös, ettől néhány perczнyire 860 □ ölnyi szőllővel és egy villa örök áron 4000 forint, esetleg amortisatióra, vagy 250 frtért bérbe egész évre. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4070

Csopakon, Balaton-Füredtől negyedóra járás, az ugynevezett Ranolder-kastély 11 szobával és minden mellékhelyiséggel kiadó, esetleg eladó. Bővebb értesitést ad [illegible]val vagy levél utján Pongrácz J[illegible] Veszprémben. 4163

Az ipar csodái!
Az ujonan feltalált
pellerinek
az évad eme legutolsó ujdonsága kiválóan ajánlható, minthogy pompás kivitelüknél fogva még rendkivüli esetekben, ugymint: **bál, entrée visite, séta,** valamint bárminő alkalommal, — mint itt Bécsben, az **elegáns hölgyvilág** által is — viselhetők. A leglinomabb zephircarola pamutból szállithatom darabját 2 frt 20 kr bámulatos olcsó ár mellett. És ugyanilyen selyem és zseniliával pompásan kiállitva, csakis **3 frt 50 krért.**
Megrendelésnél elegendő a váll szélességének följegyzése. Meg nem felelő darabok bérmentve visszavétetnek. Szétküldés utánvét, vagy az összeg beküldésével eszközöltetik. 10176
Megrendeléseket egyes-egyedül
RAUSCHER E. áruházából Wien, III., Obere Weisgärberst. 24.

Gazdasági változás folytán egy circa két ezer drb álló finom posztógyapjas tenyészjuh-nyáj eladásra kerül. Julius hóban átvehető. Bővebben a kiadó hivatalban. 4154

Egy teljesen berendezett, 13,000 frt értékü, Budapesten levő üzlet, szabad kézből eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7501

Eladó egy **800 hold** (à 1200 □ öl) terjedelmü **birtok** a margittai vasutállomástól félórányira. Bővebb felvilágositást ad Nagy Dezső Kolozs-Monostoron. 4185

Posztószöveteket
Számtalan kész nzetes vagy utánvét mellett bámulatos olcsó árakon, és pedig:
csakis jó minőségüeket
3.10 m. hossz. 1 ölt.-re csak 3.50
3.10 „ „ 1 „ 4.20
3.10 „ „ 1 „ fin. „ 7.—
3.10 „ „ 1 „ finb. „ 9.—
3.10 „ „ 1 „ leglin. 12.—
2.10 „ „ 1 felöltőre 6.—
2.10 „ „ 1 „ fin. 8.—
3.10 „ „ 1 fek. sz.ölt. 10.—
6.50 mét. mosh kammg. 3.—
Posztó gyári-raktár
BRUNNER FRIGYES, nagyban BRÜNN kicsinyben. Fröhlichergasse 3.
Minták ingyen és bérmentve. Nemtetsző áruk visszavétetnek. 9288

Vizmentes ponyvák minden tetsző nagyságban, fehér, fekete vagy sárgák, 50%-al olcsóbban, mint bárhol adatnak, **kölcsönképen is,** még pedig **fölötte jutányos feltételek** mellett kaphatók.
Zsákok mindennemü terményekhez, **ujak, egy és többször** használtak, csodálatos olcsó áron
NAGEL TH.-nál Budapest, Arany János-utcza 10. szám 10105

Remekházy-féle kartografiai és statisztikai kiadványok: **Aradmegye, Temesmegye, Krassó-Szörénymegye, Nógrádmegye, Mosonmegye közigazgatási** és **kultur**-térképe a megye teljes **statistikával.** Kapható minden hazai könyvkereskedésben és fent nevezett szerzőnél: Temesvár, Józsefváros, Bem-utcza 13. 4161

Nyári
Kammgarn-Szövetek
rendkivül elegánsak és tartósak uri öltönyökre 20 különböző mosható szinben, 60 cmtr. szélesek.
1 teljes öltöny 6½ méter csak 3— frt.
Egy kisérlet elegendő, hogy valaki ezen rendkivül kedvelt mosható szövetek kitünő minőségéről meggyőződjék.
Brünni-posztó-szövetek
bámulatos olcsó áron szállittatnak és pedig:
csakis jó minőségüek
3.10 méter egy öltönyre 3.50 frt
3.10 „ „ „ 5.— „
3.10 „ „ jobb „ 6.— „
3.10 „ „ „ 7.80 „
3.10 „ „ finom „ 8.50 „
3.10 „ „ „ 9.— „
3.10 „ „ „ 9.50 „
3.10 „ „ igen fin. „ 10.50 „
3.10 „ „ „ 12.50 „
3.10 „ „ „ 14.— „
3.10 „ „ leglin.
16, 18 egészen 20 frtig.
A legkitünőbb Brünni kabátszövetek
2.10 méter egy felöltőre 6.30 frt
2.10 „ „ finom „ 8.40 „
2.10 „ „ legfin. „ 12.60 „
1 dbf anczia pique-mellény 1.50 „
1 „ „ „ (sport) 2.50 „
Fekete peruvienek és Voskiusok szalon öltönyökre 3.25 méter 10 forinttól kezdve. Mintamegrendeléseknél a kivánt minőségek megnevezése kéretik.
PECHACZEK KÁROLY posztó gyári-raktár, **Brünn, Krautmarkt 13.** Szállitás csak előrefizetés vagy utánvét mellett. — Minták ingyen és bérmentve. Szabóknak mintalapok bérmentetlenül. 9228

Részletfizetésre adok jutányos árak mellett **évi lakóknak** és **hivatalnokoknak** férfi és női fehérnemüket, mindennemü divatárukat. Üzlethelyiség **Kerepesi-ut 56. sz.** 4184

150 hold birtok eladó, mely áll szántóföld, rét, erdő, legelőből, s alkalmas épületekből. Váczhoz egy kirándulás, hol? megmondja e kiadóhivatal. 4088

elismert legjobb minőségben ládákban 50 üvegenként csomagolva minden irányban következő árak mellett küldetnek szét.
Száz üveg à 7/10 lit. 5/10
Aszok sör . . frt 20—14
Márcziusi sör . 21—15
Dupla márcziusi 23—16
Udvari sör . . 23—16
Bakk-sör . . . 26—18
Nagyban ismételadóknak különös kedvezmény. Megrendelések kizárólagosan s egyedül **Bieber Antalhoz** Budapest, kerepesi-ut 6. intézendők. Az üres 7/10 lit. üveg 8 kr. az 5/10 literes 5 krjával Budapesten visszatéríttetik. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Kávé-szétküldés
4½ kilós postazacskókban mindenhová bérmentesen minden további költség nélkül a következő árakon netto kgr. ként:
Ceylon, nagyszemes fin. . . . 2.20
Ceylon, gyöngy I. rendü . . . 2.10
Cuba, igen fin. különleg . . . 2.—
Mocca, valódi arab iai . . . 2.40
Portorico, erős zamatu . . . 1.95
Menado, kül. finom . . . 2.10
Arany Java, igen finom . . . 2.—
Megrendelések **BIEBER ANTAL** tea-kereskedéséhez, Budapest, Kerepesi-ut 6. sz. intézendők. Jó hirnevü czégem 12 évi fennállása a vidéki megrendelések pontos és lelkiismeretes kivitelét biztositja. 9916

esztergapadokat és minden **szerszámgépeket** mindig raktáron tart **Reitbauer F.** gépgyára Bécs, II. Nordbahnstr 5. Árlapok ingyen és bérmentesen. 9772

Egy 900 holdas
birtok
Érsekujvártól 3/4 órára, Naszvadon bőséges gazdasági épületekkel, kényelmes urilakkal, szép kert és gyümölcsössel folyó évi okt. 1-től több évre haszonbérbe adandó vagy **eladó.** A birtokon kincstári dohány és czukorrépa-termesztés, valamint tehenészet is üzetik. Értesitést ad Ó-Buda, Főtér 4. sz. alatt minden szombaton: Dubraviczky Elek. 10090

Távirda-sodrony
használt és uj, bekeritésre, **vasuti sinek** vasgerendák helyett és pályák lerakására, **bányasinek** és kocsik mezei vasutaknak, **használt gépek,** mindenféle gép-alkatrészek, **hajóláncok** és horgonyok olcsón kaphatók. 10025
Ócska vas és fém minden mennyiségben a legjobb áron vétetik meg.
Kohn A. M. czégnél vas- és fém-kereskedés Budapesten VI. Mozsár-utcza 9. sz.

Velocipéd minden alakban Katalógus 10 kr. levél-jegy.
Képviselő Budapesten: Rossi Sándor IV. ker., Ferencz József-rakpart 12.
BOCK H. Bécs, III. Hauptstrasse 72.

Nem szédelgés
uj ruhákkal, melyek mint régiek adatnak el, hanem csakis uraságoktól levetett uriöltönyök a legnagyobb választékban a legolcsóbb áron kaphatók: **Károly-körut 2. szám,** a hatvani-utcza sarkán, az **udvarban.** Ugyanott ruha-kölcsönző intézet. 10107

Az évadra
ajánlom nagy raktáromat és pedig
franczia tüzött paplan a legjobb és legszolidabb kivitelben, legnagyobb darabja ...frt 3.50
Rouge-tüzött paplan a legpompásabb kivitel ...frt 3.70 a legjobb minőségü ... frt 4.70
Cachemir-tüzöttpaplan a legelegánsabb kivitelben frt 5.50 7 frt 50 krig.
Párisi selyem paplan a legszebb és legfinomabb kivitelben, 3 nagyságban, darabonként 6, 7 és 8 frtjával.
Ágyelőtti keleti szőnyegek a legpompásabb, u. m. tigris, oroszlán és más állat-alak és tájképmintákban, drbja csak 2 frttol 2 frt 50 krig.
Utazó-plaidek jó gyapjuból, óriási nagyságu, minden utazónak nélkülözhetlen, csak ... frt 5.— a leglin. minőségü csak frt 7.—
Egyesegyedül kapható
Rauscher E. kiviteli üzletéből Wien. III., Ob. Weissgärberstrasse Nr. 24.
Szétküldés utánvét vagy az összeg beküldésével történik. Meg nem felelő darabok készséggel bérmentve visszacseréltetnek. 10175

HAZAI IPAR.

Jalousia, faredőny, és 9599 vászon-roletta gyár. Andrássy-ut 60. Csengeri-utcza sarkán.
JUSTUS SÁNDOR Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Eladó nyaraló. **A Gellérthegy déli oldalán, szép árnyas parkkal, gyümölcsössel, szőlővel, 3 szoba, 2 veranda, konyha, fürdőszoba, pinczével. Esetleg bérbe is vehető. Bővebben a kiadóhivatalban.** 9890

Eladó ház. Kik a fővároshoz közel lakni szeretnek, vagy pénzüket jó kamatra elhelyezni akarják, itt az alkalom, hogy egy igen élénk forgalmu helyen, állomásokhoz közel, szilárd anyagból fővárosi mintára épitett uj házat megvegyenek. E ház 8 évig adómentes, kifizetett nagytelkü s évente 1150 frtot jövedelmez. Értesitést ad a tulajdonos K. H. Ujpest, Attila-utcza 11. 4188

GREBECZ ISTVÁN kocsigyártó
VII, Szövetség-utcza 15. ajánlja saját gyártmányu raktárát 2 évi jótállás mellett jutányos áron. Mindenféle javitások elfogadtatnak. 9805

Nagy urasági butor-eladás
Mától fogva megkezdődik egy magas uraságtól átvett összes ingóságok eladása; ezek között vannak elegáns, divatos **háló-, ét-, uri- és idegenszoba-, salon-, budoir-butor,** továbbá **képek,** régi és jelenkori mesterektől, **perzsa- és smyrna-szőnyegek, ónémet korsók, majolika-virágtartók, bronzalakok, lámpák,** csillárok és **zongorák. Egy fogat 2 lószerszámmal.** Ezen tárgyak megtekinthetők s részben vagy egészben készpénzfizetés mellett eladatnak **V. Dorottya-utcza 5. I.,** naponta 9—1 és 2—6-ig. 10230

Brünni posztószöveteket
küld
TICHO FÜLÖP Brünn, Krautmarkt 21.
egy elegáns tavaszi vagy nyári öltönyre **utánvét,** vagy az **összeg előleges beküldése** mellett.
1 maradék 3.10 mtr. öltönyszövet egy uriöltözetre elegendő, jó minőség **3 frt 50 kr.**
1 maradék 3.10 mtr. finom minőség csakis **5 frt.**
1 maradék 3.10 mtr. legfinomabb minőség csakis **7 frt 50 kr.**
1 maradék 2.10 mtr. felöltő-szövet (uri felöltőre elég) tiszta gyapju **3 frt 90 kr.**
1 maradék 3.10 mtr. fekete posztó, tiszta gyapju telj szalonöltözetre elegendő 424 **9 frt.**
Minták ingyen és bérmentesen

Kévémérés élénk helyen, családi viszonyok következtében átadandó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4192

Szegszárdi saját termésü, tiszta, finom, ó és uj, vörös és fehér boraimat, a t. fogyasztóknak ajánlom. Megrendelhető utánvét mellett akójától felfelé bármily menynyiségben mérsékelt áron **Mihálovics Istvánnál Szegszárdon.** 4198

Kis birtok. nagy gyümölcs-kerttel és szőlővel. Közel Budapesthez a Duna egyik legszebb fekvésü helyén, vasutállomástól 5 perczre, gőzhajóállomás, posta és távirda helyben, nyaralónak vagy kertészetnek is alkalmas, eladó vagy bérbeadó. Közelebbit F. E. 3900 alatt **Haasenstein és Vogler, Budapesten.** 10348

Előkelő szép fiatal urnő eladná jutányos áron vöröskereszt sorsjegyeit. Czim a kiadó hivatalban. 4194

Eladó 11 Cornwall-féle
gőzkazán
Deutsch Albertnél
V. ker., Váczi-körut 22. szám. 10281

Nógrád-Verőczén
a Dunapart igen regényes erdős táján, **a fővárostól ötnegyed órányira,** vaspálya és gőzhajó állomással (a fővárosba naponta 6-szor lehet utazni), 2 ujdonat-uj uri
nyárilak
több szobával és diszkerttel, vizvezetékkel, hozzátartozó melléképületek, esetleg butorokkal együtt **eladó.** Bővebbet a kiadóhivatalban. 10200

Butor
még igen jó állapotban, igen olcsó árban kapható. Ugyanott a lakás azonnal kiadandó. Kerepesi ut 11. szám a házmesternél. 10254

PLAWISCH KÁROLY
halász eszközök gyára 10343
Bécs, VIII., Kirchengasse Nr. 46. Első és közvetlen bevásárlási forrás. Kereskedők kedvezményben részesülnek. Árjegyzékek bérmentve.

Szegszárdvidéki, saját termésü fehér és vörös asztali
BOR,
melynek természetes és tiszta voltáért kezeskedek. Kishordó vételnél literje 20 krért, palaczkozva literje 24 krért kapható.
PINTÉR GYULA Budapest, Kecskeméti-utcza 8.

Eladó birtok 126 holdas, kitünő buza és repczetermő, sima fekvésü, jó vizü és egészséges levegőjü fekete föld, egy nagy város vasuti állomásától 30 percznyire, a tagban gazdasági épületekkel, közel fekvő faluban 6 szobás uj uri kastély és mellék-épületekkel hallatlanul olcsón, 14,000 frtért. A birtok vagy az épületek külön is megérik ezt az árat, melyből csak 4 vagy 5 ezer forintot kellene előre lefizetni, a többit 10 év alatt. Ezen kivül komoly vevőknek több különböző terjedelmü birtokról szolgál körülményes leirással Pál János földbirtokos és háztulajdonos Szatmáron. 4186

Alkalmazást keres

Fiatal szijgyártó, ki e szakmában tökéletesen képzett, jó bizonyitványokkal, nagyobb uradalomban óhajt alkalmaztatni. A gazdálkodásban is hasznavehető volna. Czime a kiadóhivatalban. 4151

Uri családból való fiatal nő óhajtana gyermekek mellé alkalmaztatni. Beszél magyarul, németül, tantárgyakat tanit, kézimunkában jártas s jó bizonyitványa van. Czim a kiadóhivatalban. 4197

Melyik földbirtokos alkalmazna egy becsületes, szorgalmas, minden tekintetben hasznavehető fiatal embert. Czime Gönczy Aristid Budapest, **Octogon 50. sz.** 4195

Tökéletes könyvvivő és levelező, ki a magyar és német nyelvben, **kettős** könyvvitelben és levelezésben is teljesen jártas, a kereskedelmi téren sok oldalu képzettséggel bir és sokat utazott egyén, önálló munkás, nős, ajánlja szolgálatait egy alkalmas állás betöltésére. Szives megkeresések «**M. L.**» Pécs poste restante czim alatt kéretnek. 4199

Tanár fiatal özvegye most is három évig volt egy helyen, mint társalkodónő és házvezetőnő alkalmazva, hasonló állást keres. Czime megtudható a kiadóhivatalban. 4175

Ügyes müvelt (keresztény) fiatal ember, tisztességes állandó állást óhajt elnyerni valamely gyárban vagy intézetnél. Levelek «Remény» czimen Jolsvára kéretnek. 4202

Középkoru magányos, a nevelés terén, gazdaasszonykodásban tökéletesen jártas, müvelt nő, beszél magyarul, francziául, németül, zongorázik; anyátlan leánykák mellé nevelőnőnek, vagy társalkodó- és házvezetőnőnek ajánlkozik. Ajánlatok «B. P. 4200» alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Intelligens uri ember, 30 éves róm. kath. végzett jogász, ki négy világrészt bejárt, birja teljesen a magyar, német, franczia, angol, román, sőt a hindu nyelvet is, kitünő lovas, vivó és uszó, jól zongorázik, képzett bányász, képességeinek megfelelő alkalmazást keres, akár mint nevelő, társalgó, utitárs vagy titkár, vagy pedig mint bányavállalati megbizott. Czime a kiadóhivatalban. 7522

Egy magányosan álló 35 éves **bécsi csinos nő,** ki a házvezetésben egészen jártas, házvezetőnőül ajánlkozik. Kitünően zongorázik és ebből is adhat oktatást szükség esetén. Levelek a kiadóhivatalhoz **«Bécsi asszony»** czim alatt kéretnek. 7516

Ajánlkozik egy intelligens özvegy fiatal nő gazdaasszonynak vagy házvezetőnőnek, ki már ily minőségbe több évekig volt, melyet igen jó bizonyitványai igazolnak, beszél magyarul, németül, olaszul és horvátul. Ajánlatokat kéri az «Egyetértés» kiadóhivatalába **J. S.** 7506. czim alatt küldeni.

Vétel.

Jó karban levő Rover biztossági gép megvételre kerestetik. Ajánlatok **«Bycicle»** alatt a kiadóhivatalba. 4205

Tejvétel naponta 2—400 liter tej Budapest közelében levő tejgazdaságokból szerződés mellett megvételre kerestetik. Ajánlatokat kérek Budapest főposta-restante «Tejvállalat 400» czim alatt. 4193

Egy 5—8 ezer frt forgalmu **gyógyszertárt** megvételre keresek. Szives értesitéseket Poor Endre Zomba fogad el. 10351

Birtok-vétel.
Magyarország nyugoti részén, 100,000 frt értékig vételre kerestetik. Ajánlatok kéretnek **C. W. Sopron post restante.** Közvetitők kizáratnak. 10354

Alkalmazást nyer

Gyógyszerész-gyakornokul hat latin osztályt sikerrel végzett, intelligens családból származó ifju egy altöldi magyar városi gyógyszertárban felvétetik. Czim a kiadóhivatalban. 4158

F. hó 20-tól 2 évi időtartamra (egy havi próbaidővel) **alkalmazást nyer** egy keresztény nőtlen fiatal ember **gazdasági irnoki** minőségben (nem irodai munkákra), ki mint ilyen már működött, 200 frt évi fizetés s teljes ellátással. Fénykép s bizonyitványokkal ellátott ajánlatok küldendők Nászay Géza haszonbérlő, puszta Hangos u. p. Kölesd, Tolnam czimre. 10224

Kereskedősegéd kerestetik (keresztény) egy helybeli üzlet részére, ki a magyar és német nyelvben jártas, ezen nyelvekben levelezni képes s elsőrendü ajánlatokkal bir. Ajánlatok **R. 17.** alatt e lap kiadóhivatalához kéretnek. 4191

Oktatás.

Leçons de français, par une institutrice diplomée, grammaire, litterature ou conversation. Adresse à l'expedition. 4148

Gediegene, erfahrene, geprüfte **Erzieherin event. Gesellschafterin** Wissenschaften französisch, englisch, Klavier unterrichtend, wünscht jetzt oder später Engagement. Adresse: Amalie L. Duna-Adony. 4201

GERSON ANNA asszony **BUDAPEST,** most: Harminczad-utcza 4. (földszint, Koller tanár udvari fényképész házában) **ajánl** és **elhelyez nevelőnőket, tanitókat, tanitónőket, gyermek-kertésznőket,** minden nemzetiségü **bonne-okat nyári idényre is.**
GERSON ANNA asszony **BUDAPEST,** 10089 most: Harminczad-utcza 4.

Lakás és bérlet

Külön bejáratu lehetőleg elsőemeleti butorozott utczai szoba kerestetik haszonbérbe a Ferencz- vagy Józsefvárosban. Ajánlatok« **Utczai szoba**» csim alatt a kiadóhivatalhoz intézendők. 7519

Egy külön bejáratu butorozott szoba a Koronaherczeg-utczában kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7507

Nyári lakás
Izsbégen, Szt.-Endre mellett, mely áll: 4 szoba, konyha stb.-ből, azonnal olcsón kiadó. Közelebbi tudakozódás **Bánhegyi J. C.-nél** Budapesten, Rózsa-tér 7. sz. 10359

Szépen butorozott szoba az Andrássy-uton junius hó 15-ére olcsón kiadandó, esetleg olcsó teljes ellátás mellett is. Bővebbet a kiadóhivatal. 7523

Különféle.

Zu einem Spielunternehmen in **Monte-Carlo,** wird ein Kapitalist, Herr oder Dame mit 10,000 Gulden gesucht. Sicherer Gewinn von mindestens 300 Gulden täglich. Man adressire: «M. C. Capitalist» poste restante Budapest, nur gegen Inseratenschein. 4203

Okleveles szülésznő ajánlja magát titoktartás mellett. Betegek külön szobát, esetleg teljes ellátást is kaphatnak, ugyszintén csecsemőket felnevelni elfogad. **Molnár Katalin** IV., Zöldfa-utcza 27. 4038

Az önsegély 8705
hü tanácsadó mindama szerencsétlenek számára, a kik ifjukori könnyelmüségük folytán erőik hanyatlását érzik. Haszonnal olvashatják továbbá az idegességben, szivdobogásban, nehéz emésztésben, aranyérben szenvedők is. E könyv évenkint **ezreknek adja vissza az erőt és egészséget.** Kapható beküldött 1 forintért vagy utánvétellel Dr. L. Ernst hasonszenvi orvosnál, **Wien, Gisellastrasse 11.** A könyv boritékba zárva küldetik meg.

Cs. k'r. szab
ovszer legyek ellen.

Nem a legyek kiirtása, hanem a légyfajok folytonos távoltartása lakásokban, istállókban, valamint emberek, lovak, marhák körül bárhol a szabadban is, s hogy a csapos legyes, szunyogok, legycsekék stb. csipésétől megóva legyünk, az a ficzél. Kivánatra kimeritő árlapot küld a: Chem. Laboratorium Bécs, VII., Kaiserstr. 59. 10328

Előkelő származásu müvelt hivatalnok, ki a magyar, német és franczia nyelvet egyaránt birja, ajánlkozik utitársul a párisi kiállitásra egy öregebb ur vagy ifjak mellé. Feltételek: utiköltség és ellátás. Ajánlatok e lap kiadóhivatalába «Utitárs» czim alatt kéretnek. 4204

MAGÁNHIVATALNOKOK
„**Gyakorlati Kereskedelmi Tudományok**" czimü havi folyóirat, a pénz-, biztositó-, közlekedési-, kereskedelmi-, gyári- és iparvállalatok szakismeretei köréből.
Szerkeszti és kiadja: ZACHÁR GYULA tanár Budapest, II. Albrecht-ut 8. Előfizetési 2 frtos részletekben. Mutatványsz. ingyen és bérmentve.
Könyvvezetők, levelezők, pénztárnokok, comptoiristák **magán uton** képesithetik magukat és kik pénzintézetek, bankok, biztositó-társaságok, gyárak és kereskedői czégeknél **keresnek jobb alkalmazást,** minden számban átlag 30—40 pályázatot találnak. 9968

Gépgyárosok figyelmébe. Nemeslelkü vállalkozó legyén kerestetik, ki hajlandó lenne egy igen nagy horderejü géptalálmány kivitelére egyesülni. Ajánlat «**Dús siker**» jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretik. 4181

Intelligens nőnek alkalmas, szakértelmet nem igénylő, szép üzlet lakással együtt átvehető. Bővebbet a kiadóhivatal. 4180

Eladó
szép kis birtok, gyönyörü nyaraló, Dunántul, regényes vidéken. Körülbelül 100 hold, szép kényelmes kastélylyal, parkkal és gazdasági épületekkel ellátva.

Eladó birtok. Dunántul termékeny vidéken, vasuthoz közel fekvő 2000 holdból álló, kastélylyal és kitünő épületekkel ellátott dusan felszerelt **birtok, eladó.**

Eladó birtok. Egy a budapest-bécsi vasut mentében, a fővárostól 3 órányira fekvő 250 holdból álló házilag kezelt **birtok** csinos és kényelmes urilakkal és elegendő gazdasági épületekkel ellátva, **eladó.**

Eladó birtok. Egy Dunántul fekvő, 750 holdból álló okszerüen kezelt, urilakkal és jó gazdasági épületekkel ellátott **birtok,** jutányosan **eladó.**

Eladó birtok. A magyar nyugoti vasut mentében fekvő első osztályu 245 holdból álló, szép kényelmes urilakkal, diszkerttel és kitünő gazdasági épületekkel ellátott, házilag kezelt **birtok, eladó.**

Eladó birtok. Somogymegyében fekvő 300 holdból álló, urilakkal és kellő jó gazdasági épületekkel ellátott házilag kezelt **birtok eladó.**

Eladó birtok. Győrmegyében fekvő 580 holdból álló, szép urilakkal és kitünő gazdasági épületekkel ellátott, dusan felszerelt **birtok eladó.**

Haszonbérbe kiadó, Borsodmegyében fekvő, 600 holdból álló urilakkal és kitünő gazdasági épületekkel ellátott házilag kezelt **birtok,** kedvező feltételek mellett. Bőv. **Venetianer Zsigmond** hatóságilag engedélyezett ingatlanok el- és bérbeadási ügynöksége (alapittatott 1872.) Budapest, Mária-utcza 4. 10345

Öreg és fiatal embereknek az ép most uj kiadásban megjelent, érémmel kitüntetett Dr. Müller egészségügyi tanácsos könyve *a megrongált idegek és nemzőrendszerről* valamint ennek gyökeres gyógyitásának oktatására sürgősen ajánltatik 60 kr. levélbélyeg beküldése ellen zárt boritékban küld bérmentesen **Eduard Bendt Braunschweig.** 9752

Jótállás mellett ½ órában biztosan ható szert fejes
galandféreg
ellen, bérmentesen szétküld 6 frt 75 kr. beküldése után, azéletkor megnevezésével csak egyedül és valódi minőségben a «St. Georgs Apotheke» Bécs, V. Wimmergasse 33

Helyiség-változás.
Van szerencsém t. vevőimmel czennel tudatni, miszerint
gépkötészetem és **müfestészetemet**
f. évi **május hó 1-én** V. ker., Dorottya-utcza 9. szám alá (Strelisky fényképészszel egy házban) helyeztem át. További b. pártfogásért esedezve, maradtam teljes tisztelettel 10082
Farkas Hermina k. a.

Hölgyek jó tanácsot és segélyt nyernek lebetegedésnél, titoktartás biztositása és jó ápolás mellett; külön szoba és fürdő a házban. Özv. Tyukos Johanna, Kinizsy-utcza 9., ajtó 3. 4170

Az 1870. óta csász. kir. szab.
Dió-kivonat
az őszhajnak szőke, barna, v. feketére való festésére.
Ezen hasonlithatlan hajfestőszer az őszhajnak mindenféle szinárnyalatban való festésére, a diónak zöld hajából van készitve, az egészségnek s a hajnak legkevésbbé sem ártalmas, a hajat 15 percz alatt szép és tartósan szőke, barna, vagy feketére festi, a nélkül, hogy mosdásnál annak szine elmenne. 7276
1 pal. diókivonat, folyékony 3 ft.
1 tégely diókenőcs 2 ft.
1 pal. dióolaj 2 ft. ½ pal. 1 ft.
Valódilag kapható:
Maczuski A. illatszerész Bécs, Kärntnerstr. 19.
Raktárhelyiség Budapesten: **Török J.** gyógyszerésznél, Király-utcza 12. sz. és **Vértessy A.** m. kir. udv. illatszerésznél Kristóf-tér 8.

ELIXIR DENTIFRICE DES RR. PP. BÉNÉDICTINS 1373

FOGFÁJÁS.
Benedicti szájviz: Feltalálta és gyártatik a **St. Benedek-rend Soulaci apátság szerzetesei által.**
Használata által **mindennemü fogfájás,** eredjen a **lyukas fogtól** vagy **meghüléstől,** a legrövidebb idő alatt megszünik, mint szájviz alkalmazva a **foghust erősiti, a szájbüzt megszünteti** s a **leheletet frissiti.** Egy üveg ára 1.50 kr, előnyös, nagyobb üveg 2.50 kr.
Benedicti fogpor a fogakat **tisztitja s a hófehérséget kölcsönöz** nekik. Egy doboz ára 1 frt 25 kr és 80 kr.
Benedicti fogpaszta mindennapi használatra igen ajánlatos, a **fogakat tisztitja** s a szájnak **kellemes izt kölcsönöz.** Egy tégely ára 1 frt 25 kr és 80 kr.
Főraktár Bordeaux: A. Seguin.
Budapest Török József gyógyszertára király-utcza 12. Keruda Nándor gyógyfükereskedésében. Lueff M. váczi-utcza 28. sz. Lueff Sándor «Nemzeti szálló» épületében és Müller J. L. illatszerészeknél. 8734

GUMMI
és halhólyagok, franczia gyártmány (ártalmatlanságért jótállás), orvosi tekintélyek és szaklapok által megbeszélve és különösen ajánlva. Tuczatonkint 60 kr., 1., 2., 3., 4. és 5 frt. — **Capottes Americains** tczija 2 frt **Safeti Sponges,** női óvszerek, Prof. Lister módszere, tczija 1., 2, 3 és 4 frt. **Ujdonságok. Pelyporus avantage** 2 frt. Ujon javitott női óvszer 1886. márcz. 22-dike óta forgalomban, nagy előnyökkel bir nagy kedveltség miatt. Valódian csak
FEITEL LIPÓT-nál kapható. **Wien, I., Kärntnerstrasse Nr. 63** I. em. k. kereskedelmi törvényszékileg bejegyzett czég és **Paris, 13. Rues petites Ecuries.** készpénz vagy utánvét mellett. — Egyetlen párisi képviselet Ausztria Magyarország részére. — Egy teljes, használható 10 drbot tartalmazó minta-collectio 2 frt 24 kr. Árjegyzék ingyen. 9234

Bécs „Hôtel Métropole"
Ringstrasse. Franz Josefs-Quai.
Első rangu nagy szálloda.
100 szoba és terem (1 frttól feljebb) **személy-felhuzó,** olvasó-terem minden országbeli ujsággal, „**Egyetértés**", **pompás üveg-terem,** duna fürdők és távirdai hivatal a szállodában. Szállodai omnibusz minden vaspályaudvarban. Hosszabb idei tartózkodás mellett **mérsékelt árak.**
1225 **SPEISER L.** igazgató.

SAPONARIA
gyapjumosópor.
A juhok mosására legalkalmasabb szer a Saponaria saját gőzmalmunkban darálva, ajánljuk legjutányosabb áron. 9998
Dr. WÁGNER JENŐ és EMIL
Budapest, IX., Soroksári-utcza 96.

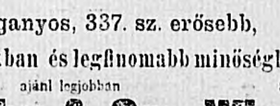
Legujabb
IRODA-TOLLAK
336. sz. ruganyos, 337. sz. erősebb, szép modern alakban és legfinomabb minőségben ajánl legjobban 8920
Carl Kuhn & Co., Wien
aczél iró-toll-gyár,
Gyári-raktár: **I., Stefansplatz 6.**

BORSZÉK
GYÓGYFÜRDŐ és SAVANYUVIZ
Erdélyben, (Csikmegye,) vasuti állomása **Sz.-Régen,** hol a nagyérdemü fürdőközönségnek kényelmes és gyors bérkocsik állanak rendelkezésére. Gyönyörü, regényes fekvés a fenyvesek között, 881 mtr. magasságban a tenger szine felett. Páratlan szénsavas hideg fürdők, meleg kádfürdők, hidegviz-gyógymód és kitünő vasláp képezik gyógyhatányát. A fürdő mindazzal jól el van látva, minek egy elsőrangu gyógyfürdőben lenni kell. Javalva van leginkább a következő betegségekben: gyomor és bélhurut, a vérszegénység minden neme, idegbántalmak, női bajok, csuz és köszvény.
A fürdőidény ez évtől kezdve **junius 1-ével** nyilik meg s tart **szeptember 15-ig.** Részletes felvilágositást a legnagyobb készséggel ad a **fürdő-igazgatóság,** vagy a főraktáros **Füspök Ferencz** ur **Budapesten.** — **A borszéki borviz kizárólagos főraktára az osztr.-magyar birodalom részére:**
FÜSPÖK FERENCZ urnál Budapest, nádor-utcza 9.
van, hol folyton a legfrisebb töltésben kapható. — **Az ország összes városaiban fiók-raktárak.**
Árak a következők:

1	üveg	2	liter	30	kr	Viszont eladóknak megfelelő árengedmény.
1	„	1¹/₁₀	„	25	„	
1	„	1	„	20	„	
1	„	¹/₂	„	15	„	

Üres üvegek a következő árakon vétetnek vissza:

2	1¹/₁₀	1	¹/₂	literes üvegenként
7	5	4	2	krjával

Borszék, 1889. május hóban. 10356
A borszéki fürdő és üzlet igazgatósága.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ
gazdasági gépgyár és vasöntöde
Budapesten, V. ker., váczi-körut 76.
Több mint 1300 darab működésben.

Több mint 1300 darab működésben.
ajánlják a saját gyártmányu hirneves
„FAVORITA"
aratógépet, felhajtható asztallal, önműködő olajozó készülékkel és kiváltható rézporselyekkel, továbbá uj szerkezetü könnyü
fükaszálógépeket
9340 és
HOLLINGSWORTH
széna- és gabona gyüjtőgépeket jutányos árak mellett. — Teljes árjegyzékek
GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEK
és egyéb gazdasági gépekről, bérmentve és ingyen.

Margitszigeti gyógy-fürdő.
Budapest főváros közvetlen közelében.
35° R. meleg artézi forrás, porczellán-, márvány-, kád- és kőfürdők zuhanykészülékkel, nagyszerü kert, 300 teljes kényelemmel berendezett szoba, társalgási terem, kül- és belföldi lapok, telefon, távirda összeköttetéssel, naponta zene.
Kóralakok, melyek ellen a margitszigeti hévviz kedvező eredménynyel használtatott:
Köszvény, az izületek, izmok, csonthártya, ideghüvely, idült csúz. A csúz, köszvény, erőmüvi behatások, typhus után fellépő hüdések, zsábák, csontbántalmakat, csontszút, izületi bajokat és kütsértéseket követő elváltozások. Fájdalmas hegek, merevesség hüdés, bőrbántalmak, vizelési nehézségek, méh- és hüvely-bántalmak. Még arra is figyelmeztetjük a t. cz. közönséget, hogy a szigeten Dr. Barda-féle legujabb rendszerü **villamos fürdők** rendeztettek be, melyek a köszvényes, csúzos és ideges bántalmak, valamint a hüdések és az ischiásnál a fürdészetben igen hathatós segéd gyógyeszközt képez. A hévviz belsőleg eredménynyel használtatott: idült gyomorhurutnál és alhasi pangásoknál. A szigeten van gyógyszertár, ellátva mindennemü ásványvizzel. Rendelő orvos: **dr. Verzár.**
Bérleteknél ugy a fürdő-, mint a menetjegyek együttes váltásánál árleengedés. A szigeten lakó fürdővendégek a fürdő használatnál és a menetjegyeknél előnyben részesülnek. A fővárossal óránkint kétszer közlekedés.
A fürdő-idény tartama május 1-től október 1-ig.
A lakások megrendelése: a szigeten a felügyelőségi irodában.
Budapest. 9 64 *A margitszigeti felügyelőség.*

BOROSS S.
9685
bádogos és ércznyomó,
Budapest, Harisbazár 12/1. szám.
Csász. kir. szabadalm. jégszekrényeim
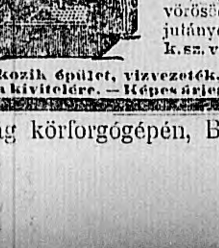
fő előnye, kevés jégfogyasztás, könnyen tisztán tartható, nagyobb stöbb tárgy elhelyezhető, mint hasonló nagyságu más gyártmányoknál, vendéglős, mészáros, hentes és privátoknál nem eléggé ajánlható azon ujitás, hogy a nyers hus meg nem vörösödik. Régi szerkezetüek jutányosan átalakittatnak. Cs. k. sz. viz- és gőzfürdőkádak.
Vállalkozik épület, vizvezeték, légszesz és villanyos munka kivitelére. — Képes árjegyzék ingyen. Telefon.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban Budapesten, IV., kecskeméti-utcza 6. szám.

Nyomatik a kiadótulajdonos: Pallas irodalmi és nyomdai részvénytársaság körforgógépén, Budapest, IV., Kecskeméti-utcza 6. szám.

MELLÉKLET A 137-ik SZAMHOZ.

TANÜGY.

A budai gimnázium.

Ma még csupán e néven, vagy még: az Ilona-utczai gimnázium nevén ismeri a fővárosi nagyközönség azt az intézetet, melyet a közoktatási miniszter, ha a jelek nem csalnak, rövid idő mulva, Rudolfinum néven, első rangu finevelő intézetté fog átalakitani. Az ügy a legközelebbi napokban kerül tárgyalásra a képviselőház előtt. A nevet cserélni készülő intézet vajudásához közöljük a következő sorokat, melyeket tanügyi körből kaptunk:

Minthogy nemcsak a miniszterelnök határozati javaslatában, hanem a közoktatási miniszter felszólalásaiban következetesen rosszul használja a sokat emlegetett budai gimnázium czimét, s ebből a tervezett Rudolfinum felállitásánál könnyen inkorrektségek és uj kellemetlenségek támadhatnak, nem lesz talán szükségtelen szófecsérlés, ha egy pár megjegyzéssel fölhivjuk a figyelmet a budai gimnázium sajátos helyzetére.

Ez iskolát ugyanis mindig «kir. kath. főgimnázium»-nak czimezik s ezzel tökéletesen egyenlőnek veszik a többi ugynev. kir. kath. gimnáziummal, pl. a budapesti V. kerületbelivel, holott a budai intézet nem egyszerüen kir. kath., hanem kir. *egyetemi* kath. főgimnázium, vagy röviden czimezve «egyetemi főgimnázium». Czimében a «kir.» jelző nem a kath.-hoz, hanem az egyetemhez tartozik, lévén az egyetem is királyi egyetem. Épen ezért, ha az egyetem megszünnék a «királyi» czimet viselni, e gimnázium is letenné azt, de még azután is megmaradna katholikusnak, mert ő egyetemi *és* kath. intézet.

Ez első tekintetre szőrszálhasogatásnak látszik, de mihelyt a czimben jelölt jelzetet figyelembe vesszük, és gondolkozunk a felett, hogy a fölállitandó nevelő-intézet és az eddigi gimnázium között minő viszony fog létesülni, mindjárt belátjuk e jelzet tekintetbe vételének fontosságát. E gimnázium ugyanis, mint a czimből látjuk, eredetileg az egyetem gimnáziuma volt, vele oly szoros összefüggésben állott, mint a ref. főiskolák gimnáziumai a felső fakultásokkal, vagy legalább mint a vidéki középiskolák oly nagy száma, a hozzájok tartozó elemi iskolával, melyeknek ugy szólván a középiskolák egyszerü folytatásaik. A budai gimnázium tehát egyetlen a maga nemében a magyar korona országainak összes gimnáziumai között, nem lévén egyikmás egyetemnek sem saját gimnáziuma. Csakhogy ez az összeköttetés feledségbe ment, mikor az egyetem Budáról Pestre vitetett át, a gimnázium pedig itt maradt, de nem lett volna szabad az itt hagyott iskolának e minőségét elfelejteni akkor, midőn az egyetem tanárképző-intézetéhez gyakorló-iskolát kerestek. A legtermészetesebb eljárás az lett volna, hogy ezt az intézetet rendezzék be gyakorló-iskolának. De ez már régi dolog, melyet most tovább nem bolygatok, csak a szóban forgó gimnázium különálló természetének élesebb megvilágitására hoztam fel, hogy könnnyebb legyen a felelet a tervezett Rudolfinum s az eddigi gimnázium közti viszony kérdésére.

E tekintetben az igaz, hogy semmi hivatalos tudomásunk nincs a miniszter szándékai felől, a mendemondákkal pedig foglalkozni nem akarunk, de miután egyáltalában kétféle összefüggés lehet egy iskola és egy ily nevelőintézet között, e kettőnek vizsgálata is elég lesz a kérdés eldöntésére. T. i. az ily intézet lehet első sorban nevelő-intézet, mely iskolát tart magának s abba az intézet növendékein kivül vagy senkit sem fogad be és teljes kizárólagosságot őriz meg magának, vagy pedig bejárókat is fölvesz és megtür növendékeinek óráin, mint a Terezianum. Lehet továbbá, hogy van egy iskola és mellette akár vele egyszerre alapitva, akár később hozzátoldva egy nevelőintézet, melynek növendékei az iskolába bejárnak, mint az erdélyi kat. státus finevelői.

Már most akár állandóan csak 30—40 növendéknek állitják is fel a Rudolfinumot, akár pedig ugy, hogy az fejlődésre is képes legyen, és idővel 100—200 növendék befogadására is átalakithassák, a budai gimnázium föntebb kifejtett jelzeténél fogva világos, hogy a Rudolfinum a gimnáziumot soha el nem nyomhatja, a maga külön intézetévé nem teheti, söt magának alá sem rendelheti, hanem mindig ő kell hogy a gimnáziumhoz simuljon, mely örök időkre egyetemi gimnáziumnak marad s benne a nevelőintézet növendékei csakis bejáróknak lesznek tekinthetők.

Ebből első sorban az következik, hogy a nevelőintézet igazgatója nem nyerhet felsőbb ellenőrzési vagy felügyeleti jogot a gimnázium felett, s nem lehet a gimnáziumi igazgatónak elöljárója. Ez a gimnázium oly *alapitás*, melylyel nem lehet akármilyen tetszés szerinti czélra rendelkezni. Másodsorban pedig következik az, hogy a Rudolfinum miatt nem lehet az iskolát tultömni vagy belőle a gyermekeket világgá küldeni, hanem a finevelő által megszaporodott tanulói létszámnak megfelelőleg kell a gimnáziumot is fejleszteni.

TANÜGYI HIREK.

— Középiskolai szünidei telep. Az országos középiskolai tanáregyesület vezetése mellett bizottság alakult, mely czéljául tüzte ki, hogy középiskolai szünidei telepet létesit. A bizottság már ki is adta az idei telep programmját. E szerint a telep Körmöczbányán lesz, Versényi György körmöczbányai tanár vezetése alatt. A telep jul. 15-töl aug. 15. tart. Ez egy havi időre a költség 40 frt, ezért kap a gyermek: a) lakást (ágynemüvel) mosást, reggelit és uzsonát (kávé, tej vagy vaj) előkelő családnál; b) ebédet (leves, marhahus, sült), vacsorát (sült) az alumneumban; c) abból fedeztetik a gyermek együttes oda és visszautazásának, a kirándulásoknak költsége és a felügyelő tanárnak minden fiu után eső 3—4 frt tiszteletdija. A fiuk magukkal visznek: a) a rajtuk levő könnyü öltözeten kivül egy melegebbet; b) négy inget s megfelelő fehérnemüt; c) nehány törülközöt és asztalkendöt; d) egy felöltöt vagy plaidet, mindezt egy kis ládában, melyre tulajdonosa neve legyen irva. Jelentkezni lehet junius hó 10-ig. A kitelepités költségét a jelentkezés alkalmával *Köpesdy* Sándor áll, gimnáziumi igazgatónál (VII. Klauzál-utcza 10. sz.) kell fizetni.

— Megszünt községi iskola. Pozsonyból irják, 'ogy az ottani kir. tanfelügyelő bejelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter a szempczi községi iskola megszüntnek nyilvánitását a tanfelügyelőnek meghagyván, egyuttal kimondotta, hogy tekintettel azon körülményre, mely szerint Szempcz község két izben államsegélyben részesülvén, a községi iskolát megillető cselekvő hátralék a pozsonyi adóhivatalhoz lészen beállitandó, meghagyta továbbá a tanfelügyelőnek, hogy a szempczi izraelitákat utasitsa, hogy gyermekeiket a r. kath. iskolába járassák. A tanfelügyelő jelenté, hogy mindezekre nézve már intézkedett, megjegyzi azonban, hogy a szempczi izraelita lakosok küldöttsége a napokban kijelenté előtte, hogy gyermekeiket nem fogják a szempczi r. kath. iskolába járatni, hanem egy küldöttséget küldenek a közoktatási miniszterhez, s törvényes jogaikhoz ragaszkodva, a községi iskola fenmaradását kérelmezendik és pedig annál is inkább, mert a közigazgatási bizottság annak fennállási jogosultságát maga is kimondotta.

— Reáliskola Beregszászban. Gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter legközelebb a beregmegyei tanfelügyelőséghez leiratot intézett, melyben értesiti, hogy jövő tanévtől kezdve Beregszászban egyelőre egy alreáliskolát szervezni hajlandó, ha a város eddig tett ajánlatain kivül a költségvetésileg mutatkozó 400 frtot is fedezni hajlandónak mutatkozik s egyszersmind megrendelte, hogy a felajánlott épület alapméretei és a polgári fiiskolai tanszemélyzet okmányai hozzá mielőbb terjesztessenek fel.

— Az országos közoktatási tanács végre felocsudott ama vereségből, mely az idén, a nyilvánosság minden fórumán érte s a napokban megtartotta évi nagygyülését. Feltünő volt e gyülésben az, hogy az elnöknek egy szava sem volt ama birálatokhoz. melyek a testületről oly illetékes helyen, mint például a képviselőház tanügyi bizottságában mondattak. Egyébként pedig a nagygyülés következő tárgyakkal foglalkozott: Tárgyalta a *reáliskolák* számára kidolgozott könyvviteltani tantervet, mert e tantárgyat a közoktatásügyi minisztérium rendkivüli tárgyául a reáliskolákba szándékozik bevinni. (? Szerk.) A fővárosi *kereskedelmi iskolák* mult tanévi zárvizsgálatainak ügyirataiból ez intézetek tantervi revisiójának szüksége tünvén ki, a tanács e revisiót sürgetni határozta. Felmerülvén a kérdés, hogy a kereskedelmi iskolák zárvizsgálatán megbukott tanuló, ha javitó vizsgálatot tesz, uj bizonyitványt kapjon-e, vagy a javitás csak a régi bizonyitványra vezettessék rá; — az összes ülés tekintve, hogy a kereskedelmi iskolák növendékei mind az életbe lépnek ki s hogy ne kelljen életpályájuk megkezdésekor esetleg megbélyegző bizonyitványra támaszkodniuk, a javitó vizsgálatról külön bizonyitványt kiván adatni. Bemutattatott az összes ülésnek a fővárosi kereskedelmi iskolai tanfolyammal kapcsolatos polgári iskolák tantervváltoztatása iránti előterjesztés is. A tanács némi csekély módositással az óraszámban és az anyag felosztásában, helyeslőleg nyilatkozott a tervbe vett változtatás felől. Elvi jelentőségü volt az a kérdés, vajon megengedhető-e a középfoku kereskedelmi iskolákban a magánvizsgálat. Az állami kereskedelmi akadémiák igazgatói egyhangulag ellenezték a magánvizsgálat megrendelését elvi szempontból, azt állitván, hogy az előadások hallgatása nélkül bizonyos tárgyakból a tanuló nem készülhet el s igy a magánvizsgálat egyáltalában meg nem engedhető. A közoktatási tanács más felfogást vall e kérdés felől s nem tartja a magánvizsgálatot egyáltalán megtiltandónak, mert lehet rá eset, hogy valakinek kiváló alkalma volt gyakorlati uton megszerezni mindazon ismereteket, melyeket a kereskedelmi iskolák rendtartása a vizsgálatra megkövetel s ily esetben a vallás- és közoktatásügyi miniszterium jóváhagyása mellett a magánvizsgálat megengedhető. A feltételek megállapitása azonban a rendtartás reviziója alkalmával fog megtörténni.

— A magyar nyelv tanitása ügyében a vallás- és kösoktatásügyi miniszter a következő körrendeletet intézte valamennyi kir. tanfelügyelőhöz: «Az 1879. évi XVIII. törvényczikk életbe léptetése óta tiz év telt el. Jóllehet e tárgyban időnkint többször tett ide jelentést, mindazáltal ismételten meggyőződést kivánok szerezni arról, hogy a legközelebbi idő alatt minő haladás, illetve előmenetel történt a magyar nyelv tanitásában, az összes népoktatási tanintézetekben. Felhivom tehát, hogy az emlitett törvényczikk határozmányainak pontos végrehajtása czéljából, az 1885. évi május hó 28-án 20,301. szám alatt kelt körrendelet minden egyes pontjára nézve, az azon körrendeletben megadott utasitások alapján egy havi záros határidő alatt tegyen jelentést. Kelt Budapesten stb. — Gróf Csáky Albin, s. k.»

— Reáliskolai tanulóból lett orvosnövendék nyerte el az első dijat a tudomány-egyetem idei pályázatán. Mióta a reáliskolák növendékeinek a latin nyelv megtanulása által lehetségessé vált a tudomány-egyetem látogatása, mindig többen adják magukat tudományos pályára. A legtöbb reáltanuló orvosnövendéknek megy, talán mert már az iskolában sokat foglalkozik a természettudományokkal. És miként a gimnázistákból lett technikusok nagy részt jeles technikusokká válnak, ugy látszik ez az eset forog fenn a reáltanulókból lett orvosnövendékeknél is. Legalább az egyetem orvoskara által tegnap odaitélt legnagyobb dijat, 70 frtot, a budai főreáliskola végzett növendéke, *Tellesmitzky* Kálmán orvosnövendék nyerte el. Ö a néhai *Tretort* miniszter által kezdeményezett legelső reáliskolai latin kurzus hallgatója volt. Ugy látszik, hogy a görög nyelv tanulása és az u. n. klasszikai müveltség nélkül is lehet valamire vinni az orvosegyetemen.

— Évzáró vizsgálatok. A *főváros* állami tanitó és tanitónő-képezdéiben, a kereskedelmi akadémiában és a kereskedelmi középiskolákban a záróvizsgálatok sorrendjét a napokban állapitották meg. Az Andrássyuti állami polg. tanitónő és nevelőnő-képezdében az irásbeli vizsgálatokat jan. 21. és 22., a szóneliekot pedig ugyancsak e hó 24., 25., 26., 27. és 28. napjain tartják meg. A kereskedelmi akadémiában az irásbnli érettségi vizsgák május hó 27., 28., 29., 31. és junius hó 3. és 4-én, a szóbeliek junius 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17. és 18-án lesznek. Az orsz. izraelita tanitóképezdében az irásbeli vizsgálatok jun. hó 11. és 12-én, a szóbeliek pedig jun. 16., 17., 18., 19. 20 és 21 napjain tartatnak meg. A budai paedagogiumban a vizsgák sorrendje a következő: az elemi tanképesitő vizsgálatok junius 11., 12., 13., 14. és 15-én, a polgári irásbeli vizsgák junius 16. és 17-én, a szóbeliek jun. 18., 21. és 22-én lesznek. A medveutczai kereskedelmi középiskolában az irásbeli vizsgálatokat junius 3., 4., 5. és 6-án, a szóbelieket junius 21., 22. és 24-én tartják meg. A nagymező-utczai kereskedelmi középiskolában az irásbeli vizsgálatok május 28., 29., 31. és junius 1., a szóbeliek junius 15., 16., 17., 18. és 19-én lesznek. A Röser-féle kereskedelmi iskolában az irásbeliek jun. 11., 12. 13., 14. és 15., a szóbeliek junius 22., 24., 25., 26., 27. és 28. napjain tartatnak. — *A halasi reform. főgimnáziumban*: junius 16-án évzáró ünnep, rajzkiállitás és tornászati vizsga; 17-én délelött az I. osztály, délután a II. osztály, 18-án d. e. a III. osztály, d. u. a IV. osztály, 19-én d. e. a V. osztály, d. u. a VI. osztály, 20-án d. e. VII. osztály közvizsgája; 21-én az I—VII. osztálybeli magán tanulók irásbeli, 22-én szóbeli vizsgája; 25, 26, 27-én szóbeli érettségi vizsga. — *Az eperjesi* ág. hitv. tanitóképző intézetben a tanképesitési vizsgálatok f. év julius 1-én és folytatólag julius következő napjain fognak megtartatni. Az érdeklettek junius 15-éig Sztehló János főesperes urhoz, mint a vizsgáló bizottság elnökéhez Eperjesre küldjék be folyamodványaikat végzett tanulmányaikról és a folyamodás napjáig terjedő müködésükről szóló bizonyitványaikkal együtt. A tanitóképző-intézetben a szabályszerü II. félévi vizsgálatok junius 13—22-ig, a magántanulókkal pedig a vizsgálatok jun. 24—27-ig tartatnak meg.

— Az iskolaszék hatásköre. Elvi kérdés merült fel a szentgyörgyi iskolaszék egyik mult havi ülésében. A val. és közoktatásügyi m. kir. miniszter ugyanis még 1884-ben egy körrendeletet intézett a tanfelügyelőkhöz, melyben utasitja őket, hogy az iskolaszékek havi üléseiken fölvett jegyzőkönyveit kérje be. Ki mondja egyszersmind a min. leirat, hogy az ezen üléseken hozott határozatai az iskolaszékeknek csak a tanfelügyelő hozzájárulásával hajthatók végre. Az iskolaszék határozatainak végrehajtását tehát a kir. tanfelügyelő ezen miniszteri rendelet szerint megakadályozhatja a közigazgatási bizottság előleges felhatalmazása nélkül is. A sepsi-szentgyörgyi iskolaszék a min. leiratnak különösen ez utóbbi pontját tartotta magára nézve sérelmesnek s mert az adminisztráczió folytonosságát látja abban zavartatva, egyszersmind kivihetetlennek tartja a min. rendelet keresztülvitelét. A gyülés, mely a háromszékmegyei kir. tanfelügyelőnek eme miniszteri leiratot közlő átirata tárgyában ülésezett, a vall. és közoktatásügyi m. kir. minisztertől feliratban kéri a kérdés alatt levő miniszteri rendelet módositását, kijelentvén egyszersmind, ha ez a rendelet jelenlegi formájában továbbra is érvényben maradna, az iskolaszék minden egyes tagja leteszi megbizatását.

— A debreczeni főreáliskola kiegészitése. A városi főreáliskola kiegészitésének régóta vajudó ügye nagyon valószinüleg rövid idő mulva szerencsés megoldást fog nyerni. Maga Csáky gr. közoktatásügyi miniszter vette kezébe e kérdést, eltelve Debreczen város iránti jóindulattal. Ezelött néhány héttel hosszasabban értekezett a debreczeni polgármesterrel, a ki behatóan informálta a reáliskola ügyéről, melynek államositását a megboldogult Trefort Ágost tervezte. Ezen értekezés eredményeül tekinthető, hogy néhány nappal azután rendeletet adott ki a közoktatásügyi miniszter, melyben eltiltja a nagykállói főreáliskola tornatermének épitését. Most pedig Gräll József szabolcsmegyei főispánhoz átiratot intézett, mely szerint a nagykállói főreáliskolát gyér látogatottsága miatt megszüntetni és Debreczenbe áthelyezni óhajtaná. Nyiregyháza város valószinüleg kisérletet tesz a nagykállói főreáliskolának oda áthelyezése iránt.

— Tanitó gyülés. A háromszékmegyei általános tanitótestület orbai járásköre ez évi tavaszi közgyülését e hó 4-én Szörcsén tartotta meg, mely gyülésen nem csak a tagok, hanem a vidéki értelmiség is nagy számmal vett részt. A gyülésen a többek közt azt is elhatározták, hogy a tanitótestület az augusztusi nagygyülésen három taggal képviselteti magát. *A szatmármegyei róm. kath. tanitó-egyesület* mult hó 24-én Szabadkán, a kath. kaszinó helyiségében tartotta meg ez évi rendes közgyülését. A gyülés tárgyai közül kiemeljük, hogy *Ember* Károly, Láng Pál jutalmakat nyertek pályamüveikért, *Lehmann* Mihályt pedig megdicsérték. Tárgyalás alá került a III. egyetemes tanitógyülés végrehajtó bizottságának 1889. márczius 23-án kelt s az egyesülethez intézett körlevele, melyben fölhivatnak a hazai tanitó-egyesületek, hogy a f. évi augusztus 20-án Budapesten tartandó végrehajtóbizottsági nagygyülésen magukat küldöttik által képviseljék. A közgyülés a *képviseltetését elejtvén*, inditvány folytán elhatározta: megkéri a szatmári püspököt, hogy az országos kath. tanitó-gyülés mielőbbi egybehivása érdekében a herczegprimásnál a kellő lépéseket megtenni kegyeskedjék.

— A fonetika az iskolában. Az orsz. középiskolai tanáregy. budapesti első szakosztályának f. hó 8-án tartott ülésén dr. *Balassa* József székesfehérvári tanár tartott érdekes felolvasást a «fonetika az iskolában» czimmel. — Előadó mindenek előtt kifejti, hogy a fonetika nem középiskolai tárgy, hanem egyetemre való tanulmány, melylyel alaposan meg kell ismerkednie a modern nyelvek minden tanárának, hogy megkönnyitse általa a tanuló munkáját. Ha idegen nyelveket tanitunk, a főczél az, hogy a tanuló tudjon azon a nyelven beszélni, s ennek első feltétele a helyes kiejtés, a mire iskolainkban eddigelé nem sok sulyt fektetnek. Ezután áttér a felolvasó arra, hogyan kellene tanitani az élő nyelvek hangtanát az iskolában. A hangtani tanitás alapját a 3-ik év elején, a rendszeres nyelvtan megkezdésekor kell megvetnünk. Ez a hangtani alapvetés áll a magyar nyelv hangjainak pontos elemzéséből és helyes osztályozásából, melyet a hangok képzése módjának vázlatos ismertetése előz meg. Szólani kell még a szótagok alakulásáról s a hangsulyról is. Erre az alapra kell épitenünk az idegen nyelvek hangtani tanitását is. Ez két részből áll: a helyes kiejtés és a helyes irás tanitásából. Hogy a kiejtett szót láthatóvá is tegyük a tanuló számára, gondoskodnunk kell bizonyos állandó jegyekről, melyek mindig egy és ugyanazt a hangot fejezzék ki s melyeknek összefüzésével a tanuló szeme elé állithassuk az idegen szavak helyesen kiejtett alakját. Ezenkivül természetesen a szokásos helyesirást is meg kell tanulnia. A fonetikus átirás segitsége azonban csak addig szükséges, mig a tanuló meg nem szokta a helyes kiejtést, ugy hogy az irott betük káros befolyásától már nem kell tartani. Ezután rövid vázlatát adja felolvasó a német és franczia hangtan tanitásának ezen elvek szerint. Felolvasását igy fejezi be: «ha a nyelvtan tanitása ezen elvek szerint történik, tehát ha nem grammatikát, hanem élő nyelvet tanitunk, hiszi, hogy 6—8 évi tanulás után képes lesz a középtehetségü tanuló is beszélni az illető nyelven az iskolában előfordult tárgyakról és az élet mindennapi viszonyairól!» A felolvasáshoz hozzászólott *Bartos* Fülöp, *Volf* György és *Simonyi* Zsigmond. Mindannyian tulzottnak tartják Balassa a bonetikus alapon való tanitás üdvösségéről; söt *Bartos* teljesen elitéli, *Volf* csakis segitségnek kivánja használni itt-ott gyengébb tehetségü tanulóknál. A fonetikus szövegen való tanitás zavart okoz később. *Balassa* azonban továbbra is megmarad felfogása mellett és kijelenti, hogy jövő évben 15—20 tanulóval szándékszik az angol nyelvet ily módon tanitani és akkor bövebben fog tapasztalatairól számot adni.

TANÜGYI IRODALOM.

— Az egyetemes közoktatásügyi szemle kilenczedik száma a következő tartalommal jelent meg: Bihari Péter, a mult öszön elhunyt tanár s pedagogiai iró fölött, a pedagogiai társulatban tartott emlékbeszéd, *Bokor* Józseftöl; a latin nyelv methodikájához, *Tolmágyi* Emiltöl; az erdélyi szászok oktatásügye *Boross* Gábortól; a közép és felsö iskolák párisi kongresszusa. A folyóirat szerkesztője a minap megpenditette az eszmét, hogy a középiskolai tanárok állásaikban az első folyamodásu törvényszékek biráival egyenlökké tétessenek. Azóta a tanári egyesület választmánya is foglalkozott e kérdéssel s elfogadta azt az inditványt hogy az állami középiskolák tanárai inditsanak mozgalmat fizetések emelése érdekében. A Szemle ujra visszatér a tárgyra és «Ébredünk» czimü czikkében azt sürgeti, hogy a meginditandó mozgalom terjedjen ki az összes középiskolai tanárokra s azt tüzze czéljául, hogy a középiskolai tanárság az első folyamodásu birák állásával egyenlővé váljék. E czélnak megvannak ugy morális, mint anyagi hasznai. Azt sürgeti továbbá a Szemle, hogy a meginditandó mozgalom a parlament utján hozassék a kormány elé. Mindkét részben szivesen csatlakozunk a Szemle törekvéseihez, mert bennök a tanári testület tekintélyének szükséges emelését látjuk.

— Magán egészségtan, vezérfonal felsőbb leányiskolák, polgári leányiskolák és tanitóképzők számára, irta dr. *Balogh* Tihamér. Budapest 1889 nyolczadrét, 157 lap. Ára 1 frt. Az egészségtan tanitása iskoláinkban minden buzgó törekvéseink daczára még mindig nem találta meg az öt megillető helyet. Ennek oka az, hogy midön első sorban azt követeljük, hogy iskolába járó gyermekeink legyenek egészségesek, bajos dolog terhüket megszaporitani egy uj tantárgygyal, még ha az a tantárgy épen maga az *egészségtan* volna is. E nehézségekkel kell megküzdeni Balogh föntemlitett könyvének is. De meg kell küzdeni a nehézséggel, tudva, hogy a tantárgy, mely Balogh könyvében alaposan s erős didaktikai érzékkel van feldolgozva leányiskoláink s tanitóképezdeink számára készült. Az a gyakorlati czél, hogy a jövendő anyák s a tanitók tájékozva legyenek az egészségtan elemeiben kell, hogy legyőzze a tárgy tanitásával járó terheket. A könyv két részben: Organikus élet, a szervezeten kivül eső tényezők czimén tárgyalja feladatát, s megvan az a haszna is, hogy a felnőtteknek is érdekes olvasmánya.

A 119. SZÁMU BÉRHÁZ.

15

— ANGOL REGÉNY.

Irta: B. L. FARJEON.

ELSŐ KÖTET.

Azzal Mrs. Preedy az órára nézett, meglátta a kandalló párkányán az időjelző házikót, melynek ajtajában a fa-paraszt csüngött és — bármilyen hihetetlen és lehetetlen is volt az az álom, melyben ez a fabáb szerepelt — Mrs. Preedy nem birt ellentállni annak a kivánságnak, hogy meggyőződést szerezzen arról, vajon a fa-menyecske megvan-e még. Felállott, betolta a parasztot a házikóba, mire a másik oldalon rögtön elötünt a bambán mosolygó menyecske. A kis mozgató gépezet azonban szokatlanul erős lökést kapott s igy aztán a menyecske meg a paraszt, kik évekig éltek egy házban a nélkül, hogy csak egyszer is összekerültek volna, ki s be szállottak folyvást, pillanatról pillanatra jósolva jó és rossz időt.

Az igazság egyébiránt ezuttal a paraszt részén volt: a levegőben már érezni lehetett a vihart, a szél üvöltve száguldott át a Great Porter Square-en és csattogva kezdett már hullni az eső a háztetőkre és a kövezetre.

Az óra mutatója már majdnem a tizenkettőn állott.

«Különös egy gondolat, ilyenkor jönni le a konyhámba», gondolá magában Mrs. Preedy. «Furcsa emberek ezek a külföldiek; nem hiába nem szerettem őket soha: de hát mit nem csinál az ember, csak hogy lakója legyen! ... Ez a fiatal ember talán azt gondolta, hogy nem vagyok itthon, vagy hogy már lefeküdtem ... és talán Beckyt akarta meglátogatni ...

Ez a sötét gyanu könnyen férközött be a Mrs. Preedy lelkébe, mert a tapasztalás megtanitotta öt arra, hogy a cselédleányok erénye gyönge lábon szokott állani. Becky — a mint mostani cselédjét hivták — még csak két hete volt a házban s a legkellemesebben csalta meg a Mrs. Preedy várakozását, ki azt gondolta volt, hogy ez sem fogja egy hétnél tovább kihuzni. A 119. számu bérházban történt gyilkosság óta Mrs. Preedynek már nyolcz cselédje volt s egyik sem töltött nála néhány napnál többet. Némelyik már másnap odább állott, azt mondván, hogy a világ minden kincséért sem hál még egyszer ebben a házban, melyben a meggyilkolt ember lelke kisért. De Becky megmaradt.

«Talán Beckyt akarta meglátogatni,» gondolá magában Mrs. Preedy, mialatt az órára pillantott.

Manx Rikhárd észrevette a pillantást.

— Nincs megvan .... hogyis mondjam .... nincs megvan — rendjén, mormolá.

— Már az igaz, hogy nincs rendjén egy szikrát se! mondta rá Mrs. Preedy, ki ezt a megjegyzést a maga gondolataira vonatkoztatta. — Szégyelhetné magát, fiatal ember. Otthon a hazájában azt tehet, a mit akar; de az én házamban ilyesről szó sem lehet.

— En gondoltam, hogy a maga óra nincs megvan rendjén, viszonzá Manx Rikhárd. — Tiz minuta megvan több, mint a toronyba. Hogy hinak, mikor megvan tizenkettő órát? Eifel?

— Éjfél bizony és ilyenkor minden tisztességes ember az ágyában fekszik és alszik, mondá Mrs. Preedy.

— Ágyában, igen, de alszik nem lehet mindig. Asszonyság se nem alszik.

— Nekem a házamat kell rendben tartani, viszonzá Mrs. Preedy. — Talán azért jött most le, hogy a házbért megfizesse?

— Mekfizese? ... Mi az? ... Áhá, pénz adni, az mekfizese! Nem, nem azért jöttem, hogy pénz adni.

— De hát *én* akkor, hogy fizessem a házbéremet, ha maga nekem nem fizet? Tessék azt nekem megmondani.

— Mekmondani? ... Nem tudom jól beszélni a magáé nyelvit.

Mrs. Preedy nem tudott erre mit felelni.

Harmincz év óta lakott már ebben a házban s az utóbhi időig mindig kényelmesen élhetett meg abból a házbér-fölöslegből, melyet a lakóitól szedett. Manx Rikhárd egy padlásszobát vett ki, a melyért hetenkint három shillinget kellett volna fizetnie — butorozott szobáért nem nagy ár. Persze, hogy csak a legszükségesebb volt benne: egy tábori ágy, nyövött ágynemüvel; egy kajla lábu, festett szekrény, mely alá papiros-csomókat kellett gyürni, hogy egyenesen állhasson; egy széknek a romja; egy darab tükörüveg, mely ráma nélkül volt a falra ragasztva; rozsdás rostély a kandalló előtt, mely hallatlanul kicsiny volt; egy szenes kosár, a melynek nem volt feneke, meg egy kis láda, a mely Manx Rikhárdnak összes ingóságait tartalmazta; végre még egy nyomoruságos mosdó-asztalka, töredezett, csorba edényekkel meg egy rongyos törülközővel. Az egész czókmók nem került volna a zsibvásáron öt shillingbe.

— Ha nem azért jött, hogy fizessen, hát mit keres itt? kérdé Mrs. Preedy némi szünet után.

Manx Rikhárd előrenyujtotta a fejét, a mennyire csak tudta, és rekedt suttogással mondá:

— Megint hallottam!

E két szó igen különös hatást tett Mrs. Preedyre. Alig hogy meghallotta, olyan hirtelen ugrott fel, hogy feldöntötte a szeszes poharat, azután odarohant a fiatal emberhez, behuzta a szobába és betette utána az ajtót. Azután kinyitotta annak a fülkének az ajtaját, hol a cselédje aludt, és halkan beszólt:

— Becky! Becky! ...

A leánynak, ugy látszik, igen egészséges álma volt, mert még akkor is mozdulatlan maradt, mikor az asszonya odament az ágyhoz és kezével megérintette az arczát. Mrs. Preedy visszatért a konyhába, behuzta a fülke ajtaját és bosszus hangon fordult Manx Rikhárdhoz:

— Hallja maga, fiatal ember, kikérem magamnak ezt a bolondságot; nem akarok róla tudni!

De azután erőt vett rajta az aggodalom, és siralmasan kiáltott föl:

— Hát tönkre akar juttatni?

— Mit gondolja, asszonyság? viszonzá Manx Rikhárd. — Nem, én nem akarok magának tönkre jutni. De gondolja csak hátra nyolcz nap előtt. Az volt egy szerda és ma is megvan egy szerda. En ülöm a holt világba, az enyém szobádba, és gondolkozok magamat és pipálom ... egyszer hallok egy hang... Egy hang, a mi kaparja és járkálja... Hol? Az enyém szobádba? Nem. Ott nincs megvan semmitse. De hol lehet az lenni? Ebben a házadban, vagy a másikban? Akkor eszembe jutja, hogy mi történte ott három... igen, három hónap előtte. Az enyém vėred hidek lesz, nem birok magamat megmozdulni. Asszonyság nekem mondott, hogy alattam az emelet nincs mekvan senki lakó, se nem egy ur, se nem egy asszonyság, se nem egy gyermek mekvan. Az enyém szobádba vagyok én egész magányos, se nem egy asszony, se nem egy gyermek én nálam mekvan. Talán magányos beszélek énvelem és adok nekemnek felelet? Nem. Talán a szél mekcsinál aztat, a szél, a mi ugy visitja és fütyüli és so ...., hogy is kell mondani? Ahá, sóhajtja? Igen, ugy jajgatja, mint egy ember, vagy egy asszony, vagy egy gyermek, hogy ne bántsanak ötet. Oh! .. az enyém hajak mind felborzolnak a fejembe! .. Hallja? már megint jajgatja!

A szél volt, mely az utczákon végigüvöltött s ugyanabban a pillanatban villám is czikázott, melytől Manx Rikhárd ugy megriadt, mintha a végitélet előtt állana. Rövid szünet után dörgés következett, hogy csak ugy reszketett bele a ház. Ők némán hallgatták s még akkor is a fülökben zugott, mikor már elcsöndesült.

— Csunya éczaka, folytatá Manx Rikhárd, — hanem most beszélek el tovább. Hát mámma nyolcz nap előtt volt egy szerda; én ülök az enyém szobádba és gondolkozok magamnak és pipálom, és hallok a hang... Mi lehet az lenni? Az egy kis... hogy hinak már? .. egy kiséret ... egy kisértet! Eszembe jutja, hogy a második házba van a véred egy gyilkolt embertöl ..... Talán holnap ebbe a házadba is fogja lenni a véred egy gyilkolt embertöl ... és az az ember kicsoda fogja lenni? .. Talán én ... Összeveszek az enyémet bátorzsák, és lemegyek a padlásszobától a holdvilágba az ajtóhoz, a mi kimegy az utczába. De utánam suhanja ... igen, ugy kell mondani ... utánam suhanja egy kisértet, a kit nem birok látni és nem birok mekfogni, de birok hallani az enyém füledbe. Es nagyon sötét megvan a folosóba és maga jön és kérdezi engemet: mi az megvan? En mindent mondok és maga neveti, de nem ugy, a mint szokták nevetni, hanem visitja, és aztat mond, hogy az megvan semmitse ... hogy én csak képzeltem nekem ... és nem lehet hallani semmitse nem ...

(Folytatása következik.)

APÁTLAN, ANYÁTLAN.

96

Regény, szabadon franczia után.

NEGYEDIK RÉSZ.

Kicsoda a gyilkos?

— De hát micsoda önnek ez a gyermek, jó isten, hogy igy térdein csuszva, összekulcsolt kezekkel könyörög hozzám ... ön, Pierce Jonáthán? ...

Az őrületes atyai szeretet hatalmasabban, parancsolóbban, vakitóbban vette hatalmába, mint valaha.

— Eh, nem vagyok Pierce Jonáthán, mondá magánkivül, Eugéne Gages vagyok ... Hisz ön nagyon jól tudja, ön kegyetlen, ki engem annyira gyötör! ... Es az a leány, a ki ott fent haldoklik, az az én gyermekem, Paulinának a gyermeke, a kit évekkel ezelött betettem abba a bölcsőbe, a mely mellett ön aludt, ama másik helyébe, hogy ön, Zsuzsánna, szeresse, gondozza és fölnevelje! ... hogy ön pótolja anyját, kit az imént elvesztett, hogy körülötte legyen ön, a ki mindig oly jó, oly becsületes, oly tisztességes leány volt, ön, az én egyetlen szerelmem!

Zsuzsánna szinte megőrült e szavak hallatára, irtózva tapasztalá, hogy ebből a piszkos lélekből még mindig nem költözött ki a hazugság, miután a végből, hogy öt meginditsa, hazugságokkal járult eléje.

Bizonyos volt a felől, hogy ő, Eugéne Gages, volt Georgesnak gyilkosa és mindazonáltal, mikor meghallotta ezt a borzasztó vallomást e nyomorult ember ajkairól, és mikor különösen eszébe jutott, hogy Pierre de Sauves a közelben van és meghallotta mindezt, mikor látta, hogy már eddig is milyen eredményre jutott: ugy érezte, mintha a szive megszünt volna dobogni.

— Ön! hebegé, hogy öt a végletekig vigye, ön Eugéne Gages! ... Ó, ez lehetetlen! Hisz ön Pierce Jonathán, James Pembrokenak unokaöcscse ... Ön megcsal a végből, hogy bebocsássam Georgettehez.

— Nem, nem csalom önt meg, Pierce Jonathán, az igazi, az amerikai, az én karjaim között halt meg Cincinnátiban. Nem voltak semmiféle rokonai és én kezeim közé keritettem okmányait. Sok éven át barátja voltam, ismertem egész életét, annak minden egyes mozzanatát és nem volt nekem nehéz dolog az ő egyéniségét felöltenem, valamint az sem, hogy megváltoztassam arczszinemet és hajamat.

— Ön tehát hazudott, még mindig hazudott, örökösen hazudott!

Eugéne Gages lehorgasztotta a fejét, nem gondolva egyébre mint csupán a leányára, megfeledkezve mindenről, de mégis azt találva, hogy Zsuzsánna nagyon sokáig habozik magát arra eltökélni, a mit ő oly türelmetlenül várt.

— És ön az, Eugéne Gages, ön az, a ki vissza mer jönni ebbe a házba, folytatá Zsuzsánna, ön az, a ki egy asztalnál ült ezzel a családdal, ön az, a ki ennek a derék, jóravaló Pierrenek kezét megszoritotta, és ön az, a ki elég vakmerő volt szemeit Adélra fölemelni! ...

— Ő náluk volt a gyermekem! viszonzá Eugéne Gages.

— És ön nem félt attól, hogy a villám lecsap és agyon sujtja önt, hogy isten megbünteti ezért a töméntelen gazságért, különösen pedig azért, hogy még csak gondolni is mert arra, hogy Georgettet összeházasitsa Sauves ur fiával? ...

— Ah istenem, nem! Semmitől sem féltem. Minden fáradság jutalmat érdemel. Vagy azt hiszi ön, hogy hiába neveltem föl Robertet, hogy hiába fejtettem ki az ő tehetségeit és hogy hiába szenteltem neki éveket életemből, hogy mindezt nem tettem csupán azért, hogy a leányom férjévé tegyem? Mikor megismertem és láttam, hogy mily értelmes, mily derék, mily jóságos fiu, azt mondtam magamban: ez az ember boldoggá fogja öt tenni. És ez egyetlen czél eléréseért dolgoztam és fáradoztam.

— Hogy egyesitse az áldozat vérét a gyilkoséval! Mily irtózatos gazság! kiáltott fel Zsuzsánna, magán kivül a felháborodástól.

De Eugéne Gages látva, hogy tulságosan messze ment, megint hidegvérü igyekezett lenni.

— A gyilkoséval! kiáltá. De hát mit képzel ön, Zsuzsánna?

— Hogy ön gyilkolta meg Georges Chanierst a vihar közben, azon a végzetes éjjelen, a melyen Paulina meghalt, a melyen Klotild és Georgette a világra jöttek; aztán meg, hogy ön lopta el azt a harmincznyolczezer frankot, a melyet Chaniers az ön szeme láttára zárt néhány órával előbb az asztala fiókjába.

— Ez nem igaz! ...

— Ugyan! ... Hogyan tudhatta volna ön meg, hogy ebben a házban és ugyanaznap éjjel egy kis lányka született, hogy ezt a kis lánykát az én gondjaimra bizták, hogy az én oldalomon aludt, ha Georges ur nem mondta volna meg önnek ama párbeszéd közben, melyet folytatniok kellett, mielött ön a gyilkosságot elkövette.

— Nem, viszonzá Eugéne Gages, még mindig a legnagyobb konoksággal tagadott mindent, ez nem igaz, nem vagyok gyilkos, sem tolvaj! ...

Hirtelen egy ötlete támadt Zsuzsánnának.

Minden áron rá akarta birni, hogy bevallja a bünét.

— Jól van, mondá, tartsa meg magának a titkát, talán jobb is lesz igy. Ön szánalmat gerjeszt bennem. ... Hisz ön annyi szép emléket idézett föl bennem! ...

Hangja, mely egyszerre ellágyult, meplete Eugéne Gagest; figyelmesebben kezdte öt szemlélni.

Zsuzsánna nagyon sápadt volt, ajkai remegtek.

Eugéne Gages azt hitte, hogy a régi szerelem gondolata támadt föl benne ujra és hogy ez lágyitotta öt annyira el.

— Igen, folytatá Zsuzsánna, tartsa meg magának a titkát, én hü maradok kötelességemhez, melyet rám róttak: ön nem fogja látni leányát.

Eugéne Gages megkisérlé öt könyeivel, könyörgéseivel meginditani.

De minden hasztalan volt.

Egyszerre felülről hangos zokogás hallatszott.

Eugéne Gages minden izében remegett.

— Jó isten, hebegé, mi történik oda fent?

— Vallja be bünét és meg fogja tudni.

Egy szolga beszólt a félig nyitott ajtón:

— A kisasszony haldoklik! ... Megszólal, megismer mindenkit és az imént azt mondta, hogy Pierce Jonathán urat akarja látni! ...

Eugéne Gages a betegszobába akart rohanni.

Zsuzsánna elállta az utját.

— Vallja be a bünét, mondá könyörtelenül.

— És aztán láthatom öt?

— Én tölem, igen.

— Nos hát, igaz.

— Micsoda?

— Ah, nincs időm! ...

— Nem fogja öt látni, mielött be nem vallott mindent.

— Nem volt egy fillérem se, Paulina halva feküdt lakásunkon, el akartam utazni, ki akartam vándorolni. ... Láttam a mint Georges ur pénzt, sok pénzt zárt asztalának fiókjába ... éjnek idején eljöttem a kerten át, hogy birtokomba keritsem ezt a pénzt.

De nem akartam gyilkolni, még csak lopni sem, mert később visszaadtam volna ezt a pénzt. ...

MEZŐGAZDASÁGI KOZLEMÉNYEK.

A tenyészlovak megválasztásáról.*)

A czél és irány nélkül lovat szaporitó egyént tenyésztőnek nevezni nem lehet; az igazi lótenyésztő tehát, mielőtt tenyészállatai megválasztásába fog, tisztába jön avval, hogy milyen czélra akarja tenyészteni lovait s ekkor aztán vagy oly fajtához nyul, melynek egyénei czéljának tényleg megfelelnek, vagy oly fajtákhoz, melyeknek tulajdonáit czéljához képest rövid időn, olcsón és biztosan egyesithetni, vagy átalakithatni véli.

A czélt, a mely felé aztán törhetlenül és következetesen igyekezni fog, igy kitüzvén, szeme előtt tartja mindenekelőtt azt, hogy a lónak minden hasznositása más és más tulajdonokat követel; mást egy hátiló s mást egy igásló; a tenyészanyag megválasztásakor tehát először is arra néz, hogy ugy kanczája, mint ménje ama tulajdonoknak, melyeket azok ivadékainál fellelni akar, birtokában legyen, mert csakis oly tulajdonok fellelésére számithat megközelitő biztossággal az ivadékoknál, a melyek a tenyész-állatoknál is meg vannak. Ha ezek a tulajdonok tényleg fellelhetők a nemző állatoknál, fontos kérdés mindjárt az, hogy családi származási tulajdont képeznek-e azok, mert ha nem képeznek, ha esetleg, hogy ugy mondjuk futólag, véletlenül vannak jelen, kevés biztositékot nyujtanak arra, hogy a csikókban fel lesznek lelhetők; vagyis tehát a tenyésztőnek, tenyészállatai származását ismernie jó azért, hogy megitélni tudja már előre azok értékesebb voltát; mert hiába, valószinübb az, hogy jó apának, jó anyának az ivadéka is jó lesz, mint az, hogy a haszontalan elődöknek az utódja nem lesz olyan semmire való.

Aztán bebizonyodott igazság az is, hogy a *megszilárdult* jó tulajdonok, vagyis tehát a *régibb keltü fajtasajátságok* biztosabban öröklődnek át, mint a még meg nem szilárdultak; innen is van, hogy a régibb, tisztább fajta, vérszilárdabb tenyészállatok tulajdonaikat biztosabban s nagyobb mértékben ültetik át ivadékaikra, mint azok, melyeknek ezen tulajdonai még jól megrögzödve nincsenek.

Hiba volna azonban mindenesetre, kevésre becsülni, vagy éppen semmibe venni azon, talán nem tiszta, nem régi fajtába tartozó tenyészállatot, a mely nagy képességeit — daczára nem előkelő származásának — fényesen beigazolta; hiba volna, mert hiszen nemcsak a régibb, vérszilárd, de az ujabb keletü, teljesen még nem konszolidálódott fajták közül is kerülnek u. n. induviduális potencziával biró állatok, a melyek rendkivül becses s mérhetlen hasznu anyagot képviselhetnek a tenyésztésben az által, hogy a maguk örökölt és szerzett tulajdonaikat ivadékaikra nagy biztossággal örökitik át, valamint hogy kerülnek a konszolidálódott fajtákból olyanok, a melyeknek átörökitő képessége majdnem a zérussal egyenlő.

A tenyészállatok kiválasztásánál nem szabad továbbá figyelmen kivül hagyni azt, hogy ha bár az apa és anya befolyása a magzatra rendszerint egyforma, észleletek bizonyitják, miszerint az ivadék némely tulajdonságokat inkább az apjától, másokat inkább az anyjától örököl. Hiba volna ezt szabálynak venni, de hiba volna számitáson kivül is hagyni.

A gyakorlati életben nem egyszer látjuk pl. hogy nagy testü, nehezebb kanczáknak nemes, finom lótól eredő ivadékai, elöl finomak, hátul gorombák; szóval hogy a kéz előtti rész a kézmögöttivel nincs arányban, holott talán az apánál is s az anyánál is arányban volt, de az előbbi melső, az utóbbi pedig inkább a hátsó testrésze formáit örökitvén át, a csikónál azok harmonikus egészszé nem alakulhattak.

Ez, ha egyébre nem, arra legalább is figyelmeztesse a tenyésztőt, hogy a primitiv fokon álló kancza-állomány után erőszakosan ugrást téve, arányos formákkal biró s mindjárt nemes ivadékot előállitani nem lehet; nem lehet különösen akkor, ha az anya- és apa-állat között tetemesebb alaktani és szervezeti különbség forog fenn.

Éppen ezért nem nyul pl. a szakértelmes tenyésztő ahhoz a balfogáshoz, hogy pusztai szittya-lovát angol telivérrel hágassa meg, hanem meghágatja a hozzá hasonlóbb arabs telivérrel, majd az ivadékot talán arabs félvérrel, az azutáni kancza ivadékot pedig talán angol fél- vagy telivérrel, a szerint, a mint azt kitüzött czélja épen megkivánja.

Nem lehet tagadni azt, hogy olykor a legigénytelenebb kancza is jó csödör után igen szép csikót vet, s hogy a legtöbbet igérő némelykor kutyának valót hoz a világra. Nagyon elhibázott dolog volna azonban az ilyen véletlen esetre épiteni a tenyészállatok megválasztásánál, mert ez a semmibe vevés száz eset közül 99-szer megboszulná magát.

Ép igy szem előtt kell tartania a tenyésztőnek a tenyészállat nagyságát, nemcsak azért, mert mai világban a kicsi lónak nem igen akad vevője, hanem azért is, mert a szülöknek-nagyságban való tetemesebb eltérése a magzatra s illetőleg a tenyésztőre nézve balul szokott kiütni. Kis kanczától ne akarjunk egyszerre nagy csikót, mert nagy kanczától kisebb mén után inkább várhatunk nagy ivadékot, mint megforditva.

A véletlenre, az esélyre, az angol által u. n. hit-re, németül Treffer-re (beütésre) ne adjon a lótenyésztő semmit, mert tagadhatlan ugyan, hogy ilyen «beütések», mint a kártyában, vagy lutriban, a lótenyésztésben is léteznek (ott volt p. o. Kincsem anyjának Cambuscan-nal való szerencsés párzása), de ezek épp oly véletlenségek és ritkák, mint a fönyeremény-megütések, a melyekre tehát előre épiteni nem lehet.

Jóllehet valamely lónak a tetszetős formája,szépsége, nem játszik lényeges szerepet annak jóságában, munkaképességében, mégis szintén elhibázott dolog volna, ha a tenyésztő tenyészállatjainak megválasztásakor erre semmi sulyt se fektetne.

A szabályos külemtani alkatból folyó szépséget minden lókedvelő szereti és keresi; legalább is ezt a szépséget kell tehát szem előtt tartanunk tenyészállataink megválasztásánál és pedig annál inkább, mert éppen az összhangzó, szép forma az, a mely nehezen s ritkán létesül, különösen oly csikóknál, a melyek szülei különböző fajtába tartozván, egymástól eltérő testformával birnak.

Különösen sulyosan esik a serpenyőbe az u. n. szépség, mint láttuk a luxuslovaknál. A ki tehát ilyenek produkálására szánja magát, eo ipso nem menekülhet attól, hogy a szépséget tenyészállatainál elengedhetlen kivánság gyanánt oda ne állitsa.

Ám még öregebb hiba volna, ha a tenyésztő, egy különben nagy tehetségü apa- vagy anyaállattól pl. azért idegenkednék csak, mert egy kissé nagyobb a feje mint kellene hogy legyen, vagy azért, mert egy kissé jobban tul van növe hátul mint szeretné; avagy azért, mert a fülei kriminális nagyok és lógók. Egyszóval méltassuk figyelmünkre a ló külsejét okvetlenül, de vessük össze azt belső tulajdonságaival s őrizkedjünk tenyésztésbe venni valamely dögöt csak azért, mert szemünkben az szép, nekünk az tetszetős.

Ebből persze nem az következik, hogy holmi formátlan, görcsös gebe, mely azonban valamikor pl. a gyepen nagy téteményképességnek adta jelét, előnybe részesittessék talán egy kisebb képességet mutatott, de szabályosan alkotott s jó származásu ló felett, hanem következik csak az, hogy ha kedvező eredményt akarunk elérni, ne hunyjunk szemet szépség esetén a hibák előtt s megforditva; mert nem bolond mondás az, hogy «nem az a szép, a mi szép, ki mit szeret, az a szép», hanem aztán tárgyunkra nézve még okosabb mondás hitünk szerint az, hogy «a jó ló szép», a szép jó is egyszersmind annak a szemében, a ki szakértelmesen és elfogulatlanul itél.

A szépséggel tudvalevőleg szorosan kapcsolatos a ló szine. Nagyon nem közönyös az, hogy különösen a tenyészállatnak milyen szine van, de hogy a ki pusztán a szintől tenné függővé a ló alkalmas voltának eldöntését, nagyon döre módon cselekednék.

Tény, hogy általánosan legkedveltebb lószin a pej, a sárga, a fekete s a szürke; már kevésbé a fakó; még kevésbé a tarka. A tenyésztő legokosabban tehát akkor cselekszik, a mikor a kereslethez, az uralkodó divathoz méri tenyésztendő lovainak szineit; de minthogy ez a kereslet, ez a divat többnyire a holddal együtt változik, czélszerü leend, ha az általánosabban kedvelt szinek keretében mozog s különösen őrizkedik a sok és nagy jegyektől, melyek nem kedveltek, s melyek különben is hova-tovább számban és nagyságban gyarapodni szoktak a tenyészetben, gyakran az elfehéredett részek meggyengülését is maguk után vonva.

Minthogy élettani tény, hogy a szervezet mindennemü erejének tetőpontját csak a test teljes fejlettsége után éri el, bizonyos az is, hogy a ki nem fejlődött állatok, különösen lovak, idő előtti tenyésztésbe vétele előnyös nem lehet.

Hazánkban, különösen ez ellen vétenek a tenyésztők sokat és nagyot, meg nem szivlelvén az általános állattenyésztéstannak ama tételét, hogy a mig állatod remélhető testnagyságának, fejlettségének ¾-ed részét el nem érte, addig tenyésztésbe ne vedd.

Sokan még ennél is többet kivánnak, azt mondván, hogy ne vedd a lovat addig se tenyésztésbe, se teljes használatba, a mig csikófogait el nem hányta.

Mi azt mondjuk, hogy az időpont, a melyben a ló tenyésztésre teljesen alkalmas, ugy általában és egészben meg nem határozható. Sokszor egy és ugyanazon fajta, de még inkább különféle fajták keretében kerülnek példányok, a melyek később érik el teljes fejlettségüket.

Tény, hogy a befejezett fogváltás után is nő még a ló s tény, hogy a gyorsabban fejlő fajták hamarább érik el remélhető testnagyságuk ¾-ed részét, mint a lassan fejlők. E szerint kell tehát egyik esetben talán a 3½—4½, másik esetben pedig az 5—6 éves korban a lovat tenyésztésbe venni, szóval semmi esetre se az előtt, mielőtt a kancza a maga testét kellőképen fel nem épithette s a mén az átörökitéshez egészen alkalmas fejlettségét el nem érhette.

Önként érthető, hogy a tulöreg tenyészállatok se nyujtanak nagyobb biztositékot megfelelő ivadék produkálására, mint a tulfiatalok, mindazáltal ilyen öreg állatokat a tenyésztésből kizárni addig nincs ok, a mig utánuk czélnak megfelelő magzatok esnek.

Ismeretes a tartózkodás, melylyel nök a nyápicz, vékony hangu, nőies férfiakkal s a férfiak a vastaghangu, talán éppen bajuszos, szóval férfias kinézésü nőkkel szemben viselkednek.

Ennek a tartózkodásnak embereknél — különösen az anyósok és apósok részéről — meg van a maga oka. Állatoknál se hiába tartózkodik a tenyésztő az oly kanczától, a melynek csödörszerü kinézése s az oly méntől, a melynek anyás küleme van; tudja nevezetesen, hogy az előbbi legtöbbször rossz csikónevelő, az utóbbi majd mindig rossz csikóprodukáló lesz.

Erre nézve is tájékoztuk már némileg az olvasót ott, a hol a mén és kancza közötti különbségről szólottunk; de még rátérünk ugy erre, mint az előbb tárgyalt tételekre alább is, akkor t. i. mikor általános mondandóinkat még két dologra nézve befejeztük.

E dolgok egyike a tenyészállatok egészségi állapota, másika pedig azok nemző szervei.

Könyvünk második részét tényleg avval kezdtük, hogy ismertettük ama főbb jeleket, melyek egészségre s azokat, melyek betegségre vallanak.

Fontosnak jeleztük már ott a használati lóra nézve is az egészséget, fontosnak mondjuk azt itt, a tenyészállatokra nézve is, mert ha valami ugy a beteges szervezet, vagy az arra való fogékonyság határozottan oly valami, a mi az ivadékban másodvirágzásnak indul.

Különösen egyes bántalmak s ugynevezett átörökithető hibák azok, a melyeknek csirái az utódba átszármaznak s csak éppen kedvező alkalomra, körülményre várnak, hogy teljes ornátusban megjelenjenek. Különösen amaz idült bántalmak, a melyeket az apa vagy anyaállat maga is örökölt, vagy a melyet szerzett és szervezeti, szöveti elváltozással megtartott, öröklődnek át nagyobb biztossággal. Pl. a csontrendszer hibái és bántalmai; az idegrendszer abnormitásai; a szem és pata-hibák; a hibás végtagállások és mozgásformák; a rossz szokások stb.; és pedig átöröklődnek ezek rendesen sokkal következetesebben, mint a jó tulajdonságok.

A tenyésztő érdekében áll tehát, hogy a mennyire lehetséges, csak teljesen egészséges és hibátlan állatokat vegyen tenyésztésbe, hogy e tekintetben már elég nagy szigort ne ismerjen s ne ringassa magát egy pillanatig se abban a hitben, hogy a hibátlan csödör a kancza ilyen átörökithető hibáit a csikóban kireparálja, még kevésbé ringatózzék abban a hitben, hogy az egyik nemző állat hibáját, a másik nemző állat az ő ellentétes hibájával kiegyenliti, megkorrigálja, mert az ilyen igazitásnak, javitásnak meg van a maga szük határa s ebben a szük térben az benne se foglaltatik, hogy hibát hibával javitani lehet.

Hogy aztán az egészség és hibátlanság megfelelő erőbeli állapottal, tápláltsággal kell, hogy kapcsolatos legyen, az fölösleges volna azok előtt hangsulyoznunk, a kik az eddig elmondottakat csak némi figyelemre méltatták is.

* Mutatvány Kovássy Béla és Monostori Károly «A ló és annak tenyésztése» czimü nagyszabásu munkájából.

KERTÉSZETI KÖZLEMÉNYEK.

* **Milyen távolságra ültessük a zöldség és főzelékféléket?** A nagyon sürün vetett vagy ültetett zöldségfélék sohasem fejlődnek oly erősen mint a ritkábban állók, de a nagy közök sem czélszerüek egy részt azért, mert ily módon a földet pazaroljuk, másrészt azért, mert a nagyon ritkán álló növények könyyen kiszáradnak. Azért legczélszerübb a következő távolságokban ültetni: a teltovi és májusi répát, hagymát, kanálfürtöt 10—15 czentimétere, fehér répát, fekete gyökeret, dugványhagymát, salátát, tépő petrezselymet, borsfüvet, kaprot 15—20 czentiméternyire, korai kalarábét, portulakot 20 czentiméternyire; fejes salátát, pászternákot, nyári retket, zsályát, démutkát 25—30 czentiméternyire; kései kalarábét, sóskát, endiviát, fehéritő zellert 30 czentiméternyire; téli retket 30—35 czentiméternyire, fodros kelt 40—47 czm, fejes káposztát 45—60 cm., vörös káposztát 45—50 cm., korai karfiolt 47 cm., kései karfiolt 52 cm., virágos kelt 40—47 cm., törpe borsót 30 cm., czukorborsót 46 cm., karóbabot 40—50 cm., ugorkát 1—1.50 méter, dinnyét 1.50 m., tököt 3—6 m., burgonyát 50—60 cm. távolság egymástól.

* **Zöldséget fiatal gyümölcsösökben termeszteni** nem czélszerü, különösen a káposztafélék és burgonya nagy ellenségei a gyümölcsfáknak. A tapasztalat bizonyitja, hogy azok a fiatal gyümölcsösök, a melyekben burgonyát termesztenek, rendesen hézagosak. De midőn a fák már eléggé megerősödtek, akkor jó erőteljes talajban lehet megfelelő távolságban zöldséget is termeszteni.

VEGYESEK.

* **A rétek boronálása.** Jó réti boronának egy gazdaságból sem kellene hiányozni; minthogy pedig egy ilyen eke nem tartozik a legolcsóbb gazdasági eszközök közé, czélszerü volna, ha több kis gazda együtt venne egyet közös használatra. A réti boronával legjobban és legkönyebben lehet a vakondturásokat szétegyengetni; de ez mellékes munka, a melyet vele végezhetünk. A fődolog a rétnek egyenlő távolságokban való felhasogatása s a mohnak kiirtása. A réti borona sok gyomot irt ki, gyökereit széttépvén s ez által lehetővé teszi, hogy a jó réti füvek megerősödjenek s jobban növekedjenek. A mely mohos rétet a boronával felhasogatják, annak talajába a füvek gyökeihez könnyebben bejut a levegő s a növekvést ez is jelentékenyen előmozditja. De igen fontos a rét felhasogatása fizikai szempontból is, mert lehetővé teszi, hogy a levegő, világosság és melegség kellően átjárhassák. A felhasogatott réten a trágyának is jobb és biztosabb hatása van, mert könnyebben a gyökerekhez juthat. Ujabb időben nagyban ajánlják, hogy a réti mohot vasgáliczczal kell irtani. A vasgálicz, mely különben sokba kerül, kiirthatja ugyan a mohot, de esetleg a hasznos növényeket is. De a réti borona csak a gyomot irtja ki, s a füvek növekvését előmozditja. Az ujabb szerkezetü réti boronákat luczernások felületes felszaggatására stb. is lehet használni. Legjobbak azok a boronák, a melyeknek fogait ki lehet cserélni.

* **A drótféreg** már sok kárt okozott nekem és sok szerrel tettem kisérletet ellene, irja egy gazda. Ujra meg ujra állitják, hogy a mütrágyával legbiztosabban ki lehet irtani, s különösen a chilisalétromot és maró meszet ajánlják erre a czélra. Én azt tapasztaltam, hogy ezek a szerek sem érnek sokat, hatásuk legfölebb az, hogy a növények gyorsabb fejlődését előmozditják s ily módon a féregnek lehetetlenné teszik, hogy olyan nagy kárt tegyen, mint a milyent lassabban fejlődő növényekben tesz. Ezért nem tesz a drótféreg a szelid, jó erőben levő talajon termő növényekben akkora kárt, mint a hideg, szegény talaju földeken. A drótféregnek legnagyobb ellenségei a vakond, a fogolymadár s szóval tyukfélék. Azért ezeket az állatokat inkább kimélni, mint pusztitani kellene. Minthogy a vakondok férgekkel él, a drótférgekben nagy pusztitást visz véghez. A drótféreg igen nagy károkat tesz, a panaszok évről-évre szaporodnak, de azért akárhány gazda nem tudja még, hogy vetését tulajdonképen mi pusztitja s másban keresi az okot. A drótféreg ellen nézetem szerint rendszeres vetésváltással s intenzivebb gazdálkodással is lehet sikeresen védekezni. A drótféreg édes gabonaféléket s gyümölcsöt szereti legjobban, de a hol ilyeneket nem talál, ott a keserü lóborsót, söt a burgonyát sem veti meg.

* **A háziállatok étvágytalansága.** Ennek a gyakori bajnak oka vagy a rossz fogakban, vagy emésztési zavarokban van. Az okot keresve, mindenek előtt tehát a szájat kell megvizsgálni. Megnézzük, nincs-e a szájban az inyen daganat, vagy nem hegyesedtek-e ki a fogak. Ha se daganat nincs, se a fogak ki nem hegyesedtek, akkor a nyelvet vizsgáljuk meg: nincs nyálkás sárgás anyaggal bevonva, forró, vagy hideg, száraz, vagy nedves-e? Meg kell a ganajt is vizsgálni, hogy kemény, lágy vagy folyékony-e, nem nyálkás-e, savanyu, vagy rohadt szagu-e, nincsenek-e benne magvak; ha vannak, akkor az annak a jele, hogy a gyomor nem emészt. Ha az iny meg van dagadva s a metsző fogakat mindig beboritja, abban az esetben, ha a daganat forró, fájdalmas és vörös, belladonna 3. és Merkur corros. 4., ha halvány, nem fájdalmas és puha, akkor nux vomica 3. és pulsatilla 3 adandó be minden órában. Ha a szájban sérülések vannak, akkor egy liter vizbe keverjünk egy kávéskanálnyi arnika-tinkturát s mossuk ki vele jól az állat száját, ugyanigy kell a megsérült nyelvet is kezelni. A fogak hegyeit óvatosan el kell távolitani, ha pedig rosz emésztés miatt nincs étvágya az állatnak, abban az esetben nux vomicát kell az állatnak beadni, ha ganaja kemény, száraz és apró csomós, vagy nyálkás; pulsatilla pedig akkor tesz jó szolgálatot, ha az állat sok darát vagy herét evett s ganaja folyós és büzös; rossz, savanyu takarmánytól elromlott gyomrot arsenikum 5. gyógyit. A beteg állatnak természetesen kevés és jó takarmányt kell adni.

* **Meddig lehet a kanczákat tenyésztésre használni?** Ez a kérdés a gazdára nézve nagyon fontos, mert akárhányszor beáll az az eset, hogy egyik-másik kitünő kanczától, melyet éveinek száma miatt munkára többé nem igen használhat, legalább utódokat szeretne kapni: De másrészt azért is fontos ez a kérdés, mert annak tudása, hogy a kanczát meddig lehet tenyésztésre használni, nagyon megkönnyiti a gazda számitásait és kalkulusait, s nem egy csalódástól menti meg. Az angol méneskönyv adatai szerint érdekes kimutatást készitettek, a mely a fenti kérdésre elég pontos feleletet ad. 1000 kancza közül 222 még 20 éves korában ellett, 175 még 21 éves korában, 22 éves korában 141 kancza adott csikót, 23 éves korában 83, 24 éves 49, 25 éves 22, 26 éves 8, 27 éves 2, 28 éves 2, 29 éves 1. Ugy látszik, hogy a határt a 30-dik év képezi, mert a 30 éves kanczák közül egy sem fogamzott. Érdekes tudni azt is, hogy a vénebb kanczák csikói közül egy sem fejlődött ki hasznavehető versenylóvá. Jó csikókat ugy látszik csak a 12—15 éven aluli kanczák adnak s bizonyos, hogy munkába fogott fáradt kanczáknál ezt a határt még lejebb kell szállitani.

* **Nedves fészkek a tyukok számára.** A tyukok tudvalevőleg leginkább szabad földön, valamely bokor alatt szeretik csirkéiket kikelteni s az ilyen ugyszólván titokban véghezvitt kelesztés rendesen legjobban szokott sikerülni. A szokásos kelesztéssel ilyen jó eredményt ritkán lehet elérni s igen gyakori a panasz, hogy a csirkék teljesen kifejlődtek a tojásban, de nem keltek ki, hanem megfultak benne. Ennek oka egyedül a nagy szárazság, melynek következtében a tojás héja alatt levő hártya pergamentszerüvé válik, a melyet a gyenge állat nem képes átszakitani, tehát megfullad. Ezen a bajon többféleképen igyekeztek már segiteni, a többi közt azzal, hogy friss gyepet tettek a fészekbe a szalma alá, vagy pedig langyos vizzel, melylyel a tojásokat időnkint megnedvesitették, a mi néha segitett is. Legbiztosabban ezen a bajon is a természet utánzásával segithetünk oly módon, hogy a padlózatlan szinben vagy más árnyas helyen a földet felássuk, a gödörbe egy kis szalmát vagy szénát teszünk s a tojásokat ezekre rakjuk. Ily fészekben a tojások, ha arra valók voltak, mind kikelnek.

* **Apró csirkék elesége.** Az apró csirkék számára legjobb eleség a nyers, hántolt köles, a melyet 4—6 napig kaphatnak, később a kölest tejben sürü kásává lehet főzni s felváltva nyers kölessel lehet a csirkéknek adni. Köles helyett tejbe főtt rizst is kaphatnak. Tejjel leforrázott árpaliszt is igen jó nekik. Viz helyett tejet itassunk az apró csirkékkel. Kemény tojástól az aprócsirkék rendesen hasmenést kapnak, ez tehát veszélyes eleség, s azért mellőzendő.

* **Tej a méhszurás ellen.** Egy méhész irja: Egy éves fiam egy pillanatban, a midőn magára hagyták, a méhes közelébe csuszott; feleségem azonnal észrevette, fölkapta és elfutott vele onnan, de azért már vagy harmincz méhszurást kapott a szegény gyermek fején, arczán, karján, nyakán. Nagy ijedtségemben eszembe jutott, hogy az édes tej ellenszere a méhméregnek. Feleségem azonnal édes tejjel mosta meg a fiut, miközben én a fulánkokat szedtem ki belőle s aztán tejbe mártott ruhával kötöztük be a sebzett testrészeket. Az első perczben keletkezett daganatok nem nagyobbodtak, söt néhány óra mulva egészen leapadtak, ugy hogy csak a szurás által keletkezett foltokat lehetett látni. Fiunk nemsokára ismét olyan vidám volt, mintha semmi sem történt volna vele. A tej tehát igen radikális, kitünő szer a méhszurás ellen.

* **Olajos edények tisztitása.** Olyan edények tisztitására, melyekben petroleum vagy zsiradék volt, legalkalmasabb a natron-lug, melyet következő alkatrészekből kell késziteni: 2 kiló jegeczes szódát 5 liter vizben feloldván, fél kiló égetett, porrá tört vagy pedig 1 kiló oltott meszet keverünk hozzá vas edényben; az egészet jól megkeverjük, s miután a szilárd részek leülepedtek, a tiszta lugot leszürjük róla. Ezzel a luggal a petroleumos üvegeket is ugy ki lehet mosni, hogy legkisebb szagok sem marad s bármely más folyadékot tarthatunk bennök. A faedényekből a natronlug sem veszi ki mindig a petroleum-szagot.

Szerencsétlenségre meglepett Georges ur. Kért, hogy tegyem vissza pénzt . . . hogy megbocsát nekem . . . kért a leánya nevében, ki az imént jött a világra és kit az ön gondjaira biztak. . . .

Oly jó volt . . . hisz igaz . . .

De én el voltam vakulva, minden áron a pénzt akartam . . .

Ekkor aztán megragadtam és földre teritettem öt.

Oh, Georges ur védekezett, erősen védekezett...

De én erős voltam! . . .

Felülkerekedtem. . . .

Legyürtem és megfojtottam! . . .

Aztán fölemeltem a holttestet és bedobtam a viztartó medenczébe! . . .

— És mindezt könyörtelenül, lelkiismereti furdalás nélkül? . . . Ily derék, jó embert! . . .

— El akartam utazni, meg akartam gazdagodni!

— És mikor ön már biztosságban volt, nyugodtan türte, hogy az ön jótevőjét, Pierre de Sauvest, bünperbe fogták és merényletet intéztek az ő becsülete ellen? Pedig mily nemes, mily jellemes, mily becsületes ember, és különösen ön irányában mily jó volt mindig, mennyire segitette önt, mennyire védelmezte önt, mikor mások önt ócsárolták! De hát az ön piszkos, mocskos lelkében sohasem szólalt meg a becsületesség hangja, a szive sohasem remegett?

Eugéne Gages lehorgasztotta a fejét.

Egyszerre fölegyenesedett a teste.

— Mindent bevallottam, mondá. Ön megigérte nekem, hogy ezen az áron megláthatom a lányomat. Most önön a sor igéretét beváltani. . . . Meg fogom öt menteni, bizonyos vagyok felőle. Aztán meg fogom önöket kimélni az én jelenlétemtől és az övétől, elmegyek vele a világ végére. Sohasem fognak önök többé rólunk hallani.

Ezekkel a szavakkal fölemelkedett.

Egyszerre egy kéz nehezedett a vállára.

Eugéne Gages hátrafordult:

Pierre de Sauves és egy ismeretlen egyén állottak előtte.

Pierre szemeiből oly határozott eltökélés, oly fagyasztó megvetés, oly könyörtelen szilárdság világlott ki, hogy a nyomorult minden izében borzongást érzett.

— Bocsánat! . . . mormogá, kezeit ösztönszerüen összekulcsolva.

— Nem, mondá Pierre, nem bocsátok meg! . . . Még pedig, Eugéne Gages, nem azért, mert ön örökös gyászt hozott házamba, a melyben ön csak jótetteket tapasztalt, nem azért, mert ön gyáván meggyilkolta a hugom férjét, nem azért, mert a hugomat megszenvedtette az által, hogy ellopta a lányát, nem azért, mert engem vád alá helyeztek és gyilkossággal gyanusitottak, mert ön majdnem elrabolta a becsületemet, legdrágább javamat . . . hanem mert azt látom, hogy a büntette fölött a legcsekélyebb bánkódást sem érzi a szivében.

Ön látni akarja a gyermekét . . . nem fogja öt látni.

És önben nincsen egyetlen jó érzés, nincsen a megbánásnak, a lelkiismereti furdalásnak egyetlen zava gyalázatos tette fölött! . . .

Nos hát, ha már isten ezt a végtelen apai szeretetet öntötte az ön piszkos lelkébe, ugy ez által akarja önt bünhődtetni és ez által fog is bünhődni! . . .

Ezek a kimérten, szinte nyugodtan kiejtett szavak, melyekből azonban megdönthetetlen eltökéltség hangzott ki, irtóztató félelmet gerjesztettek a gyilkosban.

Fölemelte kezeit Sauveshoz.

— Kegyelem, Pierre ur! . . . mormogá, szinte öntudatlanul azon a néven szólitva öt, a melyen egykor. Kegyelem az én szegény nőm kedvéért, a kit ön szeretett! . . .

— Ne beszéljen ő róla! . . . Ne becstelenitse meg eme szent és boldogtalan teremtés emlékét, a kit ön ölt meg! . . . Nem, nincs többé az ön számára sem kegyelem, sem irgalom, valamint önben se volt mások iránt sem kegyelem, sem irgalom. A leánya haldoklik és ön nem fogja öt látni! . . . Elköltözik az örökkévalóságba, a nélkül, hogy ön gyermekét utóljára megcsókolhatná! . . .

— És én, mondá az ismeretlen, ki eddig még nem szólalt meg, azt hiszi, Sauves ur, hogy én nem akarom megkisérteni az ön becsületének helyreállitását, ujra megkeresve a biróságot, hogy büntesse meg a gyilkost, a ki miatt ön egykor annyira megszenvedett?

Eugéne Gages kétségbeesetten tekintett maga elé. Szinte hallani lehetett fogainak vaczogását.

— De hát kicsoda ön, uram? kérdé hebegve és szakadozottan.

— Marais nyugalmazott rendőrfőnök, kinek tiz éven át az volt a foglalkozásom és hivatásom, hogy rablókat és gyilkosokat átszolgáltassak a büntető igazságszolgáltatásnak.

Valóban Marais volt, ki, miként Zsuzsánnának megigérte volt, csupán azért jött el, hogy Pierce Jonathánt láthassa.

Épen akkor lépett be, mikor a párbeszéd Zsuzsánna és a gyilkos között folyt és bement a szomszéd szobába, a hol Pierre de Sauvesot találta.

A mérnök szótlanul megszoritotta a kezét és csupán ezt az egy szót sugta a fülébe:

— Maradjon!

A rendőrfőnök engedelmeskedett.

Eugéne Gages egyáltalában nem tudta, hogy a büntettek tiz év mulva elévülnek Francziaországban.

Attól tartott, hogy nyomban letartóztatják, a hogy Pierre de Sauvesot tizenhét év előtt letartóztatták, börtönbe vetették és vád alá helyezték.

A leánya meghalt . . . mit ért neki már most az élet?

Eugéne Gages gyorsan eltökélte magát.

Szomszédjában állott a kandalló és azon egy hosszu japáni kés feküdt; villámsebességgel feléje kapott és mielőtt megakadályozhatták volna mozdulatában, sőt mielőtt ezt a mozdulatát észrevették volna, azzal a vad erélylyel, mely egész életét jellemezte, belemártotta ezt a kést mellébe.

Nyomban rá végig elterült a padlón, egy jajszó nélkül, egyetlen sóhajtás nélkül.

Azonban mikor a földön elterült, még egyszer, utoljára, kinyitotta szemeit.

— Önök meg vannak boszulva, mondá. Én . . . valóban . . . nagyon nyomorult ember vagyok! . . . Bocsássanak meg! . . .

Ajkait csakhamar fekete vér boritotta el, teste még egyszer hevesen megrázkódott, aztán mozdulatlan maradt.

Eugéne Gages kilehelte ocsmány lelkét.

Felülről hallatszott Robert hangja, azt mondván:

— Papa, Zsuzsánna, jöjjetek gyorsan!

— Menjenek, mondá Marais, nehogy a huguk tanuja legyen ennek a borzasztó látványnak, én magamra vállalok mindent.

A komorna és Pierre sietve távoztak.

Georgette, ki Klotild által támogatva, felült, kinosan hörgött.

Az ágy szélén Adél keservesen zokogott.

Ez a haldokló gyermek másodsorban nem-e köszönhette életét ő neki, a ki öt saját tejével táplálta és fölnevelte?

Nem neki köszönhette-e erkölcsi életét, melyet a tizenhét éven át tartó imádás, szeretet és gondozás ad?

Ebben a végzetes pillanatban ez a bámulatos teremtés nem látott, nem érzett egyebet.

— Hol van Robert? kérdé a haldokló leány.

— Elment atyjáért, viszonzá Klotild nyájasan, a haldokló szemeit és arczát törülgetve. De épen itt jön Sauves ur és Zsuzsánna kisasszony.

A szegény gyermek szintelen ajkaira isteni mosoly ült.

— Jöjjetek ide valamennyien, mondá, jöjjetek egészen közel hozzám, hisz egyiktek se fél tőlem. Jól van, köszönöm. Figyeljetek szavaimra, nincsen már annyi erőm, hogy hangosan beszéljek. Kedves jó anyám, bátyám, Zsuzsánna, kik engem annyi szeretettel fölneveltetek, bocsássatok meg azért, hogy nem szerettelek benneteket eléggé! . . . Nem voltam olyan mint ti . . . nem tudom, mi ösztönzött arra, hogy ne legyek olyan mint ti. . . . Bocsássatok meg, ma már mindennek vége van! . . .

Adél még mindig sirt, Pierre, Zsuzsánna pedig, kik még mindig áma jelenet behatása alatt álltak, mely amott lent szemük láttára lefolyt, képtelenek voltak válaszolni.

A fiatal leány megragadta Klotild kezét.

— Ön derekasan gondozott engem, mondá, a nélkül, hogy borzasztó betegségemtől félt volna, az ön odaadása valóban bámulatos volt! . . . Köszönöm! . . . Ön valóban nagyon lekötelezett engem! . . . Te pedig, Robert, folytatá néhány pillanat mulva, megbocsátasz-e nekem azért, hogy ennyire megszenvedtettelek, hogy ennyire meggyötörtelek, hogy erőnek erejével rád akartam magamat tuszkolni? Látod, volt egy mentségem, az, hogy szerettelek! . . .

Georgettet elhagyta ereje és képtelen volt tovább folytatni.

— Élj, gyógyulj fel, drága barátnőm, kiáltá Pierre fia, ki oly nemeslelkü és oly jó volt mint összes hozzátartozói és ki az ő könyörületességével és gyengédségével, elfelejtett mindent és csak egy dolgot látott: ennek a boldogtalan gyermeknek szenvedéseit és halálát. Gyógyulj fel, szegény Georgettem, és mi valamennyien, a kik szeretünk, meg fogjuk kisérteni a lehetetlent, hogy boldoggá tegyünk.

— Nagy szerencsétlenség lenne, ha felgyógyulnék, mondá Georgette komolyan, sokkal jobb lesz, ha meghalok, habár elég nemeslelkü vagy, hogy fölépülésemet kivánod. . . . Nem, a jó isten helyesen teszi azt, a mit cselekszik. . . . A mi téged illet, drága bátyám, szeretett testvérem, azt akarom, hogy jó emléket őrizz meg a te gyermekkori barátnődről. Nyujtsd ide kezedet.

Robert engedelmeskedett.

— Meg vagy lepetve, mondá, hogy kiolvasom a szemeidből. Azonban a haldoklóknak finom füleik vannak. Mikor ti azt hittétek, hogy alszom, gyakran hallottalak benneteket, Zsuzsánnát és téged. . . . Te szereted Klotildot . . . tudom. . . . Egyetlen vágyam, hogy a mama nőül adja öt neked. . . . Klotild a legtökéletesebb teremtés, kit valaha ismertem. . . . És mikor boldogok lesztek, később, idők multán, ne felejtsétek, hogy én nem kárhoztattam a ti boldogságtokat, söt ellenkezőleg! . . . Ti méltók vagytok egymáshoz! . . .

Georgette kimerülve hátrahanyatlott.

Valamennyien sirtak és Pierre azt mondta magában:

— Most életének ebben az utolsó pillanatában az anyja angyali lelke szállt beléje, a mely jóvá téteti vele azt, a mit ellenünk vétett.

— Hol van az én drága barátom? kérdé a haldokló gyermek elhaló hangon.

Egyikük sem sajnálta, hogy a haldokló leány kénytelen volt a nyomorult gyilkosnak jelenlétét nélkülözni, a ki az imént önmaga szolgáltatott maga felett igazságot.

Beállott a végvonaglás. A beteg lassankint eszméletét vesztette, nem tudta többé, mi történik körülötte, nem ismerte föl a körülállókat és éjféltájban fájdalom és rázkódás nélkül, miután szemeit még egyszer Adélra emelte és miután még egyszer nyájasan mosolygott feléje, kilehelte lelkét.

. . . .

Marais még ugyanaz nap este elvitette Eugéne Gages holttestét a hotel Continentalba, a hol lakott.

Pierre de Sauves azt óhajtotta, hogy semmi se jusson nyilvánosságra a dráma utolsó felvonásából, mely a nyomorult halálával végződött.

Az ő bünpöre, mely annyi fájdalmat okozott neki, már el volt felejtve.

Mire való is lett volna, a régi sebeket ujra feltörni?

Nem hozta-e már meg Pierrenek tiszta, egyenes, jellemes, becsületes élete gyümölcseit?

Támadt-e csak egy emberben is kétség az ő jellemessége, az ő becsületessége iránt?

Azok, a kik a dolog iránt érdeklődtek, elhitték azt a terjesztett hirt, hogy Pierce Jonathán az általa imádott leány halála miatt való kétségbeesésében vetett véget életének.

Noha végrendeletében Chanieers kisasszonyt nevezte ki egyetemes örökösének és noha Georgette halála folytán, mely Jonáthán halála után következett be, ez utóbbinak vagyona Adélra szállt, sem Chaniersné, sem Pierret, mint magától értetődik, nem fogadtak el ebből a vagyonból egy fillért sem.

Követelték, hogy Jannes Pembroke tartson meg mindent.

James, ki sohasem tudta meg, hogy unokatestvérének álarcza alatt kicsoda lappangott, végre hosszas rábeszélés után elfogadta.

Két hónappal eme események után Robert boldog férje lett Klotildnak.

Adél nagyon szerette volna a törvényszék előtt bebizonyitani, hogy gyermekét tizenhét év előtt ellopták és helyébe más gyermeket tettek. Az a gondolat, hogy az ő Klotildja egész életén át azt a gyülöletes nevet fogja viselni, fájdalmas volt rá nézve.

Azonban a végből, hogy ezt az utólagos helyreigazitást kieszközölje, nagyon sokat kellett volna lótni-futnia, a dolog nagy zajt csinált volna, botránynak alig lehetett volna elejét venni és végre Pierre rábirta öt, hogy mondjon le erről az eszméjéről.

— A lányod az által, hogy a fiam nejévé lesz, ugy is leteszi régi nevét, mondá neki, és mikor Robertünk nejévé lesz, egyuttal lányunkká válik az egész világ előtt; mire való lenne tehát a névváltoztatás? És aztán ki tudja, hogy az a Gages, a kit az ő atyjának vélnek, ugyanaz volt, a ki nekünk annyi szenvedést okozott? Ezt, Klotild atyját, senki sem ismeri, azok pedig, a kik tudták, hogy egy Gages gyilkolta meg férjedet, már régen elfelejtették. Gages Klotild . . . mi van abban? . . . Mától fogva Sauves Robertné, azaz a mi örömünk, a mi boldogságunk, a mi jelenünk és jövőnk, vigasztalónk szenvedéseinkben és üdvünk lesz öreg napjainkban.

És Pierre de Sauvesnak igaza volt.

Miközben azt az angyalt várták, melylyel Sauves Klotild férjét legközelebb meg fogja ajándékozni, Adél és Pierre elfelejtették a multat és csupán a jelen örömeinek és a jövő reményeinek éltek.

Sem az üzlet, melyet Robert kitünően vezet Pembroke Benjaminnal mint üzlettársával, sem a szerencse, mely nyájasabban mosolyog a bellevillei kis családra mint valaha, sem a fiatal pár esküvőjére Francziaországba érkezett amerikaiak megingathatatlan barátsága nem vonja ki őket abból a kedves kis fészekből, melyet a fiatal asszony még ragyogóbbá, még vonzóbbá tett elragadó bájával, az ő gyengédségével és szivének imádni való erényeivel.

Zsuzsánna talán a legboldogabb valamennyijük között.

Ma még inkább lett nővére Adélnak és Pierrenek, mióta erélyével és odaadásával elérte azt a czélt, mely után oly sokáig és hasztalanul jártak, mióta fölfedezte és megbünhödtette Georges gyilkosát.

Adél megkövetelte tőle, hogy őt tegezze.

Ő lesz Robert és Klotild első gyermekének keresztanyja.

Az általános örömből Pompont se felejtették ki.

És mikor Róza kisasszony, a kórházbeli derék ápolónő néha föl-fölkeresi egykori betegét, azt találja, hogy egy királynőnél is boldogabb, oly vigan, oly gondtalanul, oly boldogan lépked a bellevillei szép park árnyas fasorában, hol nem sokára egy kis baba fogja helyessé tenni ezt a kedves, irigylésre méltó képet.

(Vége.)

„ROŽNAU"

klimatikus gyógyhely Morvaországban.

Idény május 15-től szept. 15-ig.

az éjszaki szelektől megvédik a kárpátok és fenyőerdőségek, enyhe, tiszta ozondus levegő, nagy, sik kertekkel, legjobban ajánlható **gégefő- és tüdőbetegeknek**, valamint lábadozóknak. **Modern kényelem. Hideg és meleg fürdők, pneumatikus készülékek, belégzések, juh-savó, hegyitej és kefyrgyógymód.** Posta- és távirda-állomás. Utolsó posta **Krasna via Weisskirchen.**

Felvilágositással szivesen szolgál 10278

a városi gyógy-bizottság.

2125. számhoz.

Haszonbéri hirdetmény.

A magyar tanulmányi alap telki-jenői uradalmához tartozó, Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegyében bekebelezett és Telki-Jenő és Páty községek határában fekvő $2287^{1077}/_{1600}$ katasztrális hold tagositott birtok a hozzátartozó gazdasági épületekkel 1889. évi október hó 1-től számitandó 12 évre zárt ajánlatu versenytárgyalás utján fog bérbe adatni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlatok, melyekhez bánatpénzül 2300 frtnak a központi állampénztár, valamely m. kir. adóhivatal, vagy közalapitványi pénztárnál történt lefizetéséről szóló eredeti nyugta csatolandó, **folyó 1889. évi junius 17-ik napjának délelőtti 10 óráig a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali igazgatóságánál** adandók be.

Az ajánlott haszonbér holdankint és összesen számokkal és betükkel kiteendő és az ajánlattevő által határozottan jelentendő, hogy a haszonbéri feltételeket ismeri és azoknak magát feltétlenül aláveti.

A részletes bérleti feltételek a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál és az uradalmi számtartóságánál Pátyon megtekinthetők.

A feltételeknek meg nem felelő, vagy a kellő időben be nem adott, vagy utóajánlatok, tekintetbe nem vétetnek.

Az ajánlatok még az azok beadására kitüzött napon bizottságilag fognak nyilvánosan felbontatni, mely eljárásnál az ajánlattevők jelen lehetnek.

Az ajánlatok elfogadására vagy visszautasitására, esetleg uj versenytárgyalás kihirdetésére nézve a szabad elhatározás a miniszterium részére fentartatik.

Budapesten, 1889. évi május havában.

10323 A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

10880/1889 sz.

Hirdetmény.

A város belterületén levő összes városi és állami középületek s magánházakban levő emésztő gödrök ürülékeinek lég- és büzmentes szivattyukkal, esetleg kézi erővel leendő eltávolitása, a közcsatornák mocsokjainak és sártartalmának kihordása s a gyepmesteri munkák (ebek és macskák összefogdosása) teljesitése iránt 1889. julius 1-től **3, esetleg hat évre**, vagyis ezen idő alatt az érintett munkák együttes teljesitésének vállalatára, az I. tanácsi ügyosztályban (városi szék-épület) **f. é. junius hó 2-án d. e. 10 órakor** tanácsi jóváhagyás fentartása mellett zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Miről vállalkozni kivánók azzal értesittetnek, hogy az 50 krajczáros bélyeggel s 500 frt bánatpénzzel ellátandó zárt ajánlati levelek, melyekben ugy a 3, mint 6 éves vállalatnál az 1 köbmtr árnyékszéki ürüléknek lég- és büzmentes légszivattyuval esetleg kézi erővel való eltávolitásért s 1 kbm. közcsatorna-mocsok és sártartalom kihordásáért, külön-külön követelendő vállalati árak jelzésén tul, a szerződési feltételek ismerése s kötelező elfogadása is jelzendő, árlejtés napjának délelőtti 10 órájáig bezárólag a tanácsi iktatóba (városi széképület földszint) nyujtandók be s hogy a szerződési feltételek az I. tanácsi ügyosztályban, a hivatalos órák alatt eleve is megtekinthetők.

Elkésve beadott jelen hirdetmény feltételeitől eltérő, kellő bánatpénzzel el nem látott vagy utóajánlatok elfogadtatni nem fognak.

Szeged szab. kir. város tanácsa 1889. évi május hó 13-án tartott tanácsülésből.

Pálfy F.
polgármester.

Uj gyógyszer székrekedés ellen,

mely a legbirnevesebb orvosoktól u. m. *dr. Senator H.* tanártól is *Berlinben, dr. Thompson* Párisban, *dr. Massini* tanártól Baselben, eddig az e czélra használt szerek között mint a legjobb ajánltatik, a **Cascara sagrada** főalkatrészét képezi az uj, javitott svájczi labdacsoknak **Brandt A.-tól St. Gallen** (Helveczia) mely minden jobb gyógyszertárban 40 és 70 kros dobozokban használati utasitással kapható. —

Ne hagyják magukat tehát verseny-hirdetések által, melyeket elavult pilulák gyárcsai tesznek közzé, befolyásolni, hanem követeljék határozottan a **Brandt A.** nevet, mely minden dobozon világosan olvasható. A többi mind értéktelen utánzás. Ezen uj javitott svájczi labdacsok minden jobb gyógyszertárban kaphatók; Budapesten a nagy Christofhoz czimzett gyógysz., Bayer Antal gyógysz., Berthau Gyula utóda, Eisdorfer G. gyógysz. a szentháromsághoz, Metzger Ede gyógysz. Ferencz József-rakpart, Tauffer Károly gyógysz. a Szent-Györgyhöz. Kivánatra megküldi ezeket a főszétküldési raktár is: *Krizán F.* gyógyszerész *Kremsier* (Morvaország) minden megrendelőnek *bérmentesen.* Sziveskedjenek a megrendeléshez a összeget, esetleg levéljegyekben, hozzácsatolni. 9909

Minták

bárhová bérmentesen küldetnek.

Posztó gyári

árakon, a legolcsóbbtól a legdrágább minőségig. Méteronkint 1 frttól feljebb a legfinomabb tavaszi és nyári kelmék. Maradékok olcsóbban adatnak el, mint bárhol, és pedig:

3·10 méter teljes öltönyre való		3 frt	20 kr.
3·10 » » » finom		5 »	80 »
3·10 » » » finomabb		7 »	50 »
3·10 » » » legfinomabb	9.50	14 »	— »
2·10 méter teljes felöltőre való		3 »	60 »
2·10 » » » finom		5 »	— »
2·10 » » » finomabb		7 »	40 »
2·10 » » » legfinomabb		9 »	60 »

Fekete posztó szalon öltönyök 7 frt 50 krtól feljebb. **Mosható nyári kammgarn** minden minőségben, öltönyönkint 3 frttól feljebb. **Piquet mellények** 50 krtól kezdve. Mindennemü posztóáruk jobb és olcsóbb árakon mint bárhol, szétküldetnek 9323

Depôt k. k. priv. Tuch- u. Modewaaren-Fabriken von **Moriz Schwarz** in **Zwittau** (Mähren.)

Szabómester uraknak mintakönyvek bérmentetlenül.

Junius hó 1-ig és szeptember hó 1-től a lakásárak 25%-al leszállittattak. A déli és a m. kir. államvasutak minden nagyobb állomáson **menet- és tértijegyeket (fürdő-utazási jegyek) 30% árengedménynyel** adnak ki, melyek szeptember hó végéig érvényesek.

KRAPINA-TÖPLITZ

FÜRDŐHELY

HORVÁTORSZÁGBAN.

«Zabok-Krapina-Teplitz» állomástól a csáktornya-ágrami vasuttól 1 órányira, április 1-től megnyittatott. A saison tartama október hó végéig. A fürdőhely **30°, 35° R.** meleg, rendkivül jó hatású **akrotothermák, felülmulhatlan gyógyhatású köszvény, izom, izületi csúz és ezek utóbajai, ischias, neuralgia, bőr- és sebbetegség, idült morbus-brighiti, bénulás** stb. ellen. A társaság birtokában **medencze-, magán-, közös-, márványkád-, zuhanyfürdők** és kitünően berendezett **izzasztókamarák** vannak. A fürdőkúra elősegitésére **massage és villanyozás** is rendelkezésre áll. **Elegánsan és kényelemmel berendezett lakások, kitünő vendéglő,** nagy **ét-, kávé- és billárd-termek, szép gyógyterem, fürdőzene, park, könyvtár**, jegyzék-szerinti olcsó árak, kellemes tartózkodást helyet biztositanak, **szerény anyagi viszonyok mellett is. Útvonalak Bécsből Bécsujhely, Nagy Kanizsa, Csáktornyán** át, **Budapestről Csáktornyán** át, **«Zabok-Krapina-Töpliczre», Triestből Steinbrück-Zaprešićen** át **«Zabok-Krapina-Töpliczre». Május 1-től** kezdve **«Zabok-Krapina-Töplitz»** vasutállomástól **minden vonat** megérkezéséhez **omnibus** közlekedik. Személyenkénti ár 80 kr. **Pöltschach déli vasútállomástól** naponta **postaomnibus Krapina-Töplitzbe** a bécsi vonat megérkezése után **reggel 9½ órakor.** Személyenkénti **utazási ár 3 frt.** Bővebb felvilágositást a gyógyhelyről a **fürdőigazgatóság** az ottani fürdőorvos **Dr. Weingerl József** és a társtulajdonos **Badl Jakab Bécsben,** Neubau, Schottenhofgasse Nr. 3 ad. **Fürdőröpiratok minden könyvkereskedésben, prospektusok a fürdőigazgatóságnál kaphatók.**

Krapina-Töplitz, 1889 április hó. 9996

A tavaszi idényre

ajánlom a t. közönségnek dusan felszerelt raktáromat **czipőkben** és **kalapokban**, oly olcsó árak mellett, hogy mindenki, a ki egyszer nálam vásárol, szivesen fog tovább ajánlani, és meg vagyok győződve, hogy eddigi jó hirem még jobban szilárdulni fog, miután régi elvem olcsó, nagyon olcsó és mégis jó árukkal szolgálni.

Férfiaknak:

Borju kid czugczipő	4.50
Borju regatta	3.20
Lasting regatta	3.20
Borjubőr czipő beszegve sima vagy orral	4.20
Marhabőr czugczipő könnyü vagy dupla talppal	3.20
Keztyübőr szalonlakkal boritva	4.80
Vitorla vászon sárga bőrrel	3.—
Pinczér czip k lasting- vagy bőrből	2.50

Nőknek:

Zergebőr czugczipő szivalak	3.40
Lasting czipő selyem czuggal	3.—
Keztyübőr lakkal körözve	4.20
Ugyanaz sziv alakban	4.—
Alacsony keztyübőr beteg lábnak	3.70
Zergebőr regatta	2.50
Zergebőr regatta oldal gombos	2.80
Lasting regatta	2.40

Verseny kalap minden szinben és alakban 1.65. Angol hod legfinomabb 3 frt. A ki czipőt vásárol annak kalapoknál nagybani árt számitok és igy 30%-al olcsóbban vehet. — Árjegyzékek, melyben több száz legdivatosabb kalap és czipő minták ábrázolva vannak, mindenkinek kivánatra ingyen és bérmentve küldök.

9621 **AGULÁR D.** Muzeum-körut 1. és Deák-tér 6.

Nagy választék bádogos és bronc árukban 1000 féle tárgyakban legszolidabban elkészitve. Különösen ajánlom uj szerkezetü **Closeteket** u. m. szobai ürszékeket különféle mintákban, továbbá Angol Douche fürdő-készülékeket, u. sz. mindennemü kerti és tüzi fecskendőket továbbá virágvázákat, sirlámpákat legolcsóbb gyári árak és jótállás mellett. Kapható a készitőnél **KUTSCHERA GYÖRGY** Arany kéz-utcza 6. sz. a «Vadászkürt» szállodával szemben, **Budapesten.**

Fontos és nélkülözhetlen a mezőgazdaságra nézve a

Carbolineum

mint **kipróbált mázoló és óvszer** mindennemü **fának rothadása** ellen, u. m. épületfa, zsindelyfedelek, verandák, keritések, télszerek, hidkarfák, szántóeszközök, kocsik, istállóberendezések stb. A **Carbolineum** antiseptikus tulajdonságainál fogva tartósan megóvja a fát, valamint **legbiztosabb óvszerül** használható **penészgomba** ellen, és ott, ahol a padló az én **Carbolineumommal** van bemázolva, **soha** sem tartózkodik **semminemü féreg.**

Valódi hamisitatlan minőségben kapható

Central Bureau der chemischen Producten Fabriken in Türnitz, Mariaschein und Stadlau,

BÉCS, II. Bez., Scherzergasse Nr. 14.

5 kigros postacsomag à 1 frt 75 kr postaállomáshoz bérm.

Árlap és prospectus ingyen és bérmentve.

Továbbá ajánlok mint különlegességet **nyers carbolsavat, carbolmeszet, carbol fertőtlenitő port, vasvitriolt,** tetszés szerinti mennyiségben, mint legjobb és jónak bizonyult óvszereket fertőző betegségek ellen. 10212

Egyoldali 6 frt. Kétoldali 12 frt.

A leghiresebb *orvosi tekintélyektől legjobbnak* elismerve. **Bécsi orvosi szaklap** nyilatkozata: *Keleti sérvkötője nem csuszik,* pelotája teljesen *idomitható,* és ennélfogva a *legnagyobb sérvet* is benntartja. **Keleti ruganyos** (gummi) **sérvkötői éjjel** is viselhetők s igen ajánlatos. **Suspensorium** kötött, 50 krtól 1 frt 80 krig, szarvasbőr 1 frt 60 krtól 2 frt 50 krig. Vulc. kautsuk 3 frt. Ábrák magyarázata: 1. Hátegyenesitő 4 frttól 8 forintig. 2. Göresérharisnya (gummi) 2 frttól 6 frtig. 3. Has- és köldök-sérvkötő 4 frttól 12 frtig. 4. Keleti sérvkötő. 5. Lábegyenesitő. 6. Kézegyenesitő. 7. Mülegos kéz. 8. Müláb (amputáltaknak).

Valódi franczia- és amerikai különlegességek, *mindennemü halhólyag, gummi präservatifs tct. 2 frt, 5 frt.* **Párisi női szivacsok** *4 forint, 5 frt (legfinomabb).* Gummiharisnyák, Irigateur stb. Megrendeléseket pontosan és *discreten eszközöl.* 8731

Keleti J. *cs. k. sz. sérvkötő-gyár Budapest, koronaherczeg-utcza 17. sz.*

ALÁIRÁSI FELHIVÁS

a Bécsben székelő

„Internationale Electricitäts-Gesellschaft"-nak

14,700 részvényére.

PROSPECTUS.

A magas cs. kir. belügyminiszterium egyetértve az érdekelt miniszteriumokkal 1889. ápril 21-én kelt 7396. számu leirata által az **Union-Banknak** Bécsben egyetemben a **Ganz és Társa** vasöntöde és gépgyár részvény-társasággal Budán, engedélyt adott, Bécsben székelő **„Internationale Electricitäts-Gesellschaft"** czimü részvénytársaság alakitására s annak alapszabályait helybenhagyta.

Ezen alapszabályok értelmében az «Internationale Electricitäts-Gesellschaft» f. évi május 6-án **3 millió forint részvénytőkével, — mely 15,000 darab egyenkint 200 forinttal teljesen befizetett bemutatóra szóló részvényből áll,** — megalakult s a társaság czége a cs. kir. kereskedelmi törvényszéknél 1889. május 10-én bejegyeztetett.

A társaság fennállási ideje határozatlan. A társaság czélja:

1. Mindennemü iparszerü kihasználása az elektrotechnikának, különösen megszerzése vagy felállitása, valamint üzemben tartása elektromos központi állomásoknak s más elektrotechnikai telepeknek, ugyszinte átvétele, felállitása és üzemben tartása elektromos világitás és erőátvitel czéljaira szolgáló berendezéseknek, vagy folyam-átadás ipariczélokra általában, továbbá iparszerü előállitása, átvitele és szétosztása másnemü erőknek.

2. Azonkivül a társaság czélja és joga még a fentemlitett czélok eléréséhez szükséges gépek, apparatusok, szerszámok és anyagok előállitása vagy előállittatása, ily tárgyaknak saját vagy idegen számlára való eladása vagy bérbeadása, valamint folytatása mindazon üzletágaknak, melyek az elektromos világitással vagy erő-átvitellel vagy folyam-átadással, továbbá másnemü erők (energia) átvitelével vagy szétosztásával összefüggésben állanak.

Az „Internationale Electricitäts-Gesellschaft" Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár részvénytársasággal szerződést kötött, melynek értelmében az «Internationale Electricitäts-Gesellschaft» jogosult, az elektromos világitás és erővitelre szolgáló folyam előállitása és szállitása czéljaira létesitendő telepnél, az összes ez ideig Ganz és Társa czég által megszerzett vagy jövőben megszerzendő és erre vonatkozó szabadalmakat, különösen a távoli vezetésre alkalmazni.

Azonkivül Ganz és Társa czég szerződésileg kötelezte magát az összes hozzáérkező megbizásokat, melyek, — összeköttetésben a berendező czég általi állandó üzemben tartással — berendezésekre vonatkoznak, az «Internationale Electricitäts-Gesellschaft»-nak keresztülvitelre átengedni.

A társaság első üzletéve a társaság alakulásával kezdődő és 1891. április utoljával végződő időtartamot foglalja magában.

1891. május 1-től fogva az üzletév május 1-vel kezdődik és minden év április utolsójával befejeztetik.

A mérlegkészités és nyereményfelosztásra vonatkozó alapelvek a társaság következő, alapszabályokban foglalt határozatai által szabályoztatnak, és p.:

A mérleg összeállitásra a kereskedelmi törvény erre vonatkozó szabályai mérvadók.

Nevezetesen:

a) künn levő követeléseknél a behajthatlanok teljesen leirandók, kétes követelések pedig valószinü értékük szerint veendők fel;
b) tőzsdén jegyzett értékpapirok legfeljebb azon tőzsdei árfolyam szerint veendők fel, melylyel az üzletév utolsó napján birtak;
c) anyagok napi ár szerint, fél és egész gyártmányok előállitási áron teendők ki; szerszámok lelkiismeretesen becslendők és a becsár szerint teendők ki;
d) gyárépületek és gépeket nem szabad magasabb értékben felvenni, mint a minővel az előző év mérlegében előfordultak, hacsak az év folyamán uj épitkezések vagy uj beszerzések hozzá nem jöttek.

Azon összegből azonban, melylyel az illető számlák az előző évben lezárattak, évenként leirások teendők, melyeknek az épitkezéseknél és folyamvezető hálózatnál legalább is 2%-ot, a gépeknél pedig legalább is 5%-ot kell tenni. (Alapszabályok 32. §-a.)

A vállalat nyereményét azon összeg képezi, melyet a törvény értelmében felállitott mérleg mint tiszta nyereményt mutat. (Alapszabályok 33. §.)

A tiszta nyereményből:

a) az igazgatótanács ajánlatára a közgyülés által meghatározandó összeg «ujjitási számla» megalakitására, illetve annak megerősitésére kihasitandó;
b) a tiszta nyeremény 2%-a a tartalékalaphoz csatolandó mindaddig, mig az a részvénytőkének tizedrészét el nem érte, vagy ha a tartalékalap ezen magasság alá szállott mindaddig, mig azt ismét el nem éri.

A maradékból:

c) 10% mint jutalék az igazgatótanácsnak utalványozandó, ezen összegnek a tagok közötti mikénti felosztására nézve az igazgató tanács határoz.

Az azután fennmaradó tiszta nyeremény osztalék gyanánt a részvényesek között kiosztandó és pedig rendesen augusztus 1-én vagy előbb is, — a rendes közgyülés által az igazgató tanács ajánlatára meghatározandó időben, — a menynyiben a közgyülés annak másként való felhasználását el nem határozná. (Alapszabályok 34. §)

Az 1889/91-iki üzleti-időszakra a részvényesek javára kivételesen a társaság alakulásától azaz f. é. május 6-tól 1891. ápril 30-ig a befizetett részvénytőke után számitandó évi 5% kamatozás köttetik ki, a megfelelő részvényszelvények átadása ellen.

A szelvények Bécsben, Budapesten és Majna melletti Frankfurtban fizetendők.

A társaság hirdetményei Bécsben a hivatalos «Wiener Zeitung»-ban, Budapesten a «Budapesti Közlöny»-ben és Majna melletti Frankfurtban ottani lapokban teendő közzé.

A társaság igazgató tanácsa következő tagokból áll:

Elnök: Dr. **Waltenhofen Adalbert** ur, cs. k. kormánytanácsos, müegyetemi tanár, a cs. k. electrotechnikai intézet elnöke.
Alelnök: Nagym. dr **Matlekovits Sándor** ur belső titkos tanácsos és országgyülési képviselő.
Alelnök: **Mechwart András** ur, a Ganz és társa vasöntöde és gépgyár részv.-társ. igazgatója.
Altmann Lipót ur, cs. tanácsos és az Union-Bank igazgató-tanácsának tagja.
Beck Nándor ur, a Magyar jelzálog hitelbank igazgatója.
Lovag **Boschan Victor** ur, cs. tanácsos és az Union-Bank igazgató-tanácsának tagja.
Lovag **Grimburgi Grimus Rudolf** ur, cs. k. udvari tanácsos és tanár.
Dr. **Hampe Ármin** ur, udvari és törvényszéki ügyvéd, az Union-Bank igazgató-tanácsának tagja.
Dr. **Helfy Ignácz** ur, országgyülési képviselő és a Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár részvénytársaság felügyelő-bizottságának tagja.
Kareis József ur, cs. kir. főmérnök.
Megyeri dr. **Krausz Izidor** ur, a Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár részvény-társaság felügyelőbizottságának tagja.
Lovag **Lindheim Alfréd** ur, országgy. képviselő és az Union-Bank igazgató-tanácsának tagja.

Bécs, 1889. május havában.

Internationale Electricitäts-Gesellschaft.

Fenti prospectus alapján az «Internationale Electricitäts-Gesellschaft» befizetett részvénytőkéjét képező 15,000 darab 200 frt névértékü részvény, az igazgató tanács által alapszabályszerüleg letéteményezendő darabok kizártával,

tehát 14,700 részvény

az alább nevezett bankok által aláirásra bocsáttatik következő feltételek mellett:

1. Aláirások

BÉCSBEN az „Union-Bank"-nál,

BUDAPESTEN a „Magyar leszámitoló- és pénzváltó-bank"-nál

M. M. FRANKFURTBAN a „Deutsche Effecten- & Wechsel-Bank"-nál

hétfőn, 1889 május 20-án

reggeli 9 órától délutáni 5 óráig fogadtatnak el, de aláirások elfogadásának korábbani beszüntetése az egyes bejelentési helyeknek fentartatik.

2. Az aláirási ár Budapesten s Bécsben **minden részvény után 240 frttal** *állapittatott meg, mely összegen kivül a névérték után számitandó 5%-os kamatok is megtéritendők 1889. május 6-tól az átvétel napjáig.*

3. Az aláirásnál a névérték után számitandó 10%-os biztositék teendő le készpénzben vagy az aláirási hely által meghatározandó értékpapirokban.

4. Az «Union-Bank» s «Ganz és Társa» czég között történt megállapodás következtében az utóbbi részvényeseinek igényjog adatik az «Internationale Electricitäts-Gesellschaft» részvényeire oly módon, hogy azok jogosultak a forgalomban lévő 4800 drb «Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár részvény-társaság Budán» minden egyes részvényére egy «Internationale Electricitäts-Gesellschaft» részvényt az aláirási áron átvenni. Ezen jognak igénybe vétele a Ganz és Társa-féle részvényeknek lebélyegzése által tüntettetik ki.

5. Az aláirásokra eső darabok felosztása, — a «Ganz és Társa vasöntöde és gépgyár részvény-társulat Budán» részvényeseinek adott jog épségben tartása mellett, — az egyes bejelentési helyekre bizatik s mihelyt lehet, megtörténik, az aláirók erről értesittetvén.

6. Az aláirásokra eső vagy igényjog gyakorlása által jegyzett darabokat folyó évi **junius 11-től 21-kéig kell átvenni.**

Bécs, 1889 május havában.

Union-Bank.

10321

DÜBELL HENRIK és FIAI
cs. kir. udvari asztalos. 8670

Mühelyek belső feldiszitésre és kárpitozásra.

BUDAPEST	BECS
VIII., Szüz-utcza 5. szám.	V. ker., Schlossgasse 10. szám.

Hegyi Mihály kocsigyára VII., szövetség utcza 28. szám vállalkozik mindennemü uj kocsik elkészitésére.

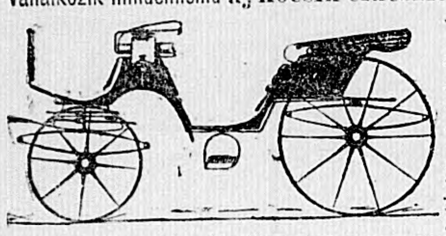

Javitásokat a legpontosabban és **jutányosan teljesit.** Az uj kocsik tartósságáért két évi jótállás biztosittatik. 9454

Jod-Soolbad
BAD HALL
Felső-Ausztria.

A Continens legerősebb Jod-Soolja fényes gyógyeredmény minden görvélyes betegségnél, ugyszintén a nemiszervek mindennemü betegségeinél és azok utóbajainál. Kitünő gyógyberendezés (fürdők és ivógyógymód, beburkolás, belélegzések, Massage, Kefyr). Nagyon kedvező klimatikus viszonyok: vasuti állomás. Utazási vonal Linzen át a Duna mellett. 9593
Idény május hó 15-től szeptember hó 30-ig
Terjedelmes prospect több nyelven a BAD HALLI gyógykezelőség által kü detik.

HOTEL
BÉCS „zum weissen Wolfen“ BÉCS
I. Bez. Fleischmarkt, Wolfengasse 3

a belváros központjában, a görög templommal szemben, a dunagőzhajózási társulat kikötőjének szomszédságában.
70 elegánsan berendezett szoba 70 krtól kezdve, kitünő étterem a házban (valódi bécsi konyha). Mérsékelt árak.
Hónaposszobák is kaphatók **12** frttól kezdve. Kiszolgálás (service) nem lesz felszámitva.
Magyar, német, szerb, román, bolgár, görög, török, angol és franczia nyelven beszélnek e szállodában.
Kiváló tisztelettel *Lutz Antal*
szállodás, «zum gold. Pfau» vendégfogadó (Bécs II. Bez. volt tulajdonosa. 10266

Árlejtési hirdetmény.

A karczagi gőz- és kádfürdő társulat igazgatósága a gőz- és kádfürdő 13,368 frt 32 krra előirányzott föld és kőmives, kőfaragó, ács, tetőfedési, bádogos, asztalos, lakatos, mázoló, üveges, beton, szobafestési, fütési és szobrász munkáira árlejtést hirdet.
A részletes tervek és költségvetés, mint szintén az építési feltételek Karczagon az igazgatóságnál és Fellner Sándor műépitész urnál Budapesten (hold-utcza 21. sz. I. em. 5.) betekinthetők.
Az ajánlatok **f. évi junius hó 1-ének déli 12 óráig** Karczagon az igazgatóságnál nyujtandók be.
Bánatpénzül az előirányzott összeg 10%-a csatolandó.
A téglát és cserepet az igazgatóság adja és a helyszinére szállittatja.
Karczagon, 1889. évi május 15.
A karczagi gőz- és kádfürdő társulat igazgatósága.

STUBNYA FÜRDŐ
(Turóczmegye.)

Legujabban a «**Gyógyfürdők**» sorába felvéve; vasuti állomás, posta és távirda; gyönyörü nagy park, fenyves erdők; uj, a modern igényeknek megfelelő fürdőépületek. **Szobák ára: 80 krtól 1 frt 60 krig.**

Fürdők ára:

Tükör-fürdők	10—50 krig
Porczellán kádfürdők	30—80 krig

Table de hôtes 80 kr. Egyéb étkezés: jó és olcsó. A hévvizek 40—45 C. fokúak, gyógyerejükre azonosak a gasteini és teplitz-Schönaui hirneves forrásokkal.
Támaszkodva több százados tapasztalatra, kitünő gyógyhatásuaknak bizonyultak: nehéz csuzos, köszvényes bántalmak, idegbajok, mindennemü izzadmányok, bőrbajok, fekélyek és méhbántalmaknál.
Fürdőorvos: Dr. Sigmann Zsigmond. Fürdőbérlő: Schlott Ede, ki a szobák megrendelését átveszi és minden közelebbi fölvilágositással posta fordultával szolgál. 10227

STERNBERG ARMIN hangszergyára
Budapesten, VII., Kerepesi-ut 36. szám alatt.
(A Rókus kórházzal szemben.)
Mindennemü ütő-, vonós- és fuvó-hangszerek, harmonika és harmonium-gyára és legnagyobb választéku raktára. Valódi olasz és belföldi hurok. — Legujabb feltünést keltő **mechanikai szalon-hangszerek,** mint Ariston, Herophon, Orpheus zongora-Ariston, Phönix (pleh-kótákkal) és Simphonion (aczélmü-kótákkal) és mindennemü más zenélő müvek **főraktára.** — Mindennemü hangszerek javitása pontosan teljesittetik. — Ócska hangszerek becseréltetnek. — **Legujabb! harmonika-fuvola** 12 billentyüvel, melyek befuvás által igen kellemes hangokat adnak. Azonnal megtanulható. Kicsinynek, nagynak egyaránt kellemes mulató-eszköz. Ára 2 frt. — 200 képpel diszitett nagy hangszer-katalogus kivánatra ingyen és bérmentve küldetik. — Harmonikáról és harmoniumról külön árjegyzék kérendő. 7762

Budapest, 1885. Nagy diszoklevél.	N.-Palánkán 1887 Aranyérem.	London 1878. Diszoklevél.

Bécs 1873. Érdem-érem. — Páris 1887. Bronz érem.

CSIK JÓZSEF

cs. és kir. kiz. szab. **első szerémi portland czement- és vizhatlan mész-gyár**
BECSINBAN.
Központi iroda és raktár:
Budapesten, V. k., Rudolf-rakpart 8
Ajánlja a t. épitész és épitőmester urak, épitkezési vállalatok, földbirtokosok, községi és egyházi elöljáróságok valamint a n. é. épitő közönség becses figyelmébe saját gyártmányu
portland czement és vizhatlan meszét,
melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállittatnak.
Árjegyzék s magyarázat kivánatra készséggel megküldetik. 9443

Kecskemét 1872. Ezüst érem.	Ujvidék 1875. Arany érem.	Szeged 1878. Érdem-érem.	Triest 1882. Arany érem.

GLEICHENBERGI JÁNOS-FORRÁS
Fogyasztásban 1811 óta.
A legjobb és legdusabb szénsavtartalmu **savanyuviz,**
mely **rendkivüli olcsóságánál** fogva **minden háztartásnak** nemcsak mint **kellemes izü** savanyuviz, hanem mint az **egészségnek minden tekintetben szolgáló ivóviz** legjobban ajánlható. — **Magyarországi főraktár:**
SCHLEINZ KÁROLY ÉS TÁRSAINÁL,
Budapest, VIII. ker., Stáczió-utcza 47. sz. 10014

Van szerencsénk a n. é. hölgy- és férfi közönséggel tisztelettel tudatni, hogy a
mödlingi czipőgyár
gyártmányai nagybani és kicsinybeni eladásra
Budapest, Hatvani-utcza 22. sz. a.
raktárt nyitottunk.

A **mödlingi** czipőáruk egész Európában a legjobbak és legolcsóbb gyártmányoknak vannak elismerve, ennek következtében és az ország minden részéből való élénk felkarolás folytán elhatároztuk magunkat, hogy Budapesten fiókűzletet nyitunk.

Uraknak:

Borjubőr czugczipő boritva vagy sima minden alakban	3.20—6 frtig
Regatta	3.20—5 frtig

Nőknek:

Czugczipő, zerge, lasting v. lackból	2.80—4 frtig
Ugyanaz gombolni való .	4—6 frtig
Regatta zerge vagy lackból	2—4 frtig

Minden czipő talpán annak gyári ára feltünően be van bélyegezve.
Ajánljuk továbbá a legdusabb választékban raktárunkat **divatos és alkalmi** czipőkben, u. m. **chevraux, lasting, lak** és minden más bőrnemüből a legfinomabb kiállitásban ép ugy a legjobb czipők **fiuk, leányok és kis gyermekek** részére minden létező alakban, czuggal vagy oldalgombbal a legolcsóbb árak mellett.
Mély tisztelettel
a mödlingi czipőáruk gyári főraktára
KLEIN D. JAKAB 10313
Budapesten, Hatvani-utcza 22, szám,
Vidéki ugy mint mértékszerinti megrendelések pontosan és legjobban eszközöltetik. Nem tetsző árú készséggel kicseréltetik.
Az árúk tartósságáért jótállunk.

MINDENÜTT KAPHATÓ 17 KITÜNTETŐ ÉREM — LEGFINOMABB MINŐSÉG — OLCSÓ ÁRAK — CHOCOLAT SUCHARD NEUCHATEL (SCHWEIZ) CACAO — KÖNNYEN OLDHATÓ KAKAO 8678

Egy nagyon szép értékes
uradalom
Veszprémmegyében, kikerekitett kb. **2000 hold** kitünő gazdasági területtel, **300,000 frtért eladatik. Nagyon szép kastély** pompás nagy **parkban,** elegendő gazdasági épületekkel; Gazdag fundus, nagy marha-állomány. **Saját vadászat.**
Csakis közvetlen vevőknek készséggel felvilágositással szolgálnak 10353
Horváth és Patz Rikhárd,
m. kir. ny. főerdész
Bécs, Margarethenstr. 12.

RUSTON, PROCTOR ÉS Tsa
BUDAPEST, nádor-utcza 41. szám alatt
ajánlják
nagy raktárukat
ugy mint:

gőzmozgonyokat, fa-, szén- és szalmafütésre. 9994
Legujabb gőzcséplőgépeket könyöktengely nélkül.
Szeges gőz-cséplőgépeket $2\frac{1}{2}$, 3 és 4 lóerejü nagyságban. Járgány-cséplőket tisztitó készülékkel vagy a nélkül.
Egyes, kettős és hármas ekéket,
Sor- és szórá-vetőgépeket, szénagyüjtőket rostákat és kukoricza-morzsolókat stb. a legolcsóbb árakon és kedvező feltételekkel.
Árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Valódinak elismert csakis a MÜLLER J. L.-féle
Tojás olaj szappan
darabja 15 kr., 3 darab 40 kr., 6 darab 80 kr., 12 darab 1 frt 50 kr. 8749
kapható egyedül
MÜLLER J. L. illatszer- és pipere-szappan-gyárosnál **BUDAPESTEN**
Gyári raktár: Koronaherczeg-utcza 2. — Gyár: Rottenbiller-utcza 36.

A tisztelt szülőkhöz!
Sikerült nekem egy nagy férfi divatüzlet csődtömegének átvétele által a csak rövid idővel ezelőtt készült óriási készletet, csakis jól dolgozott árukból, vétel utján megszerezni, és addig, mig a készlet tart, az alább felsorolt árukat a következő olcsó árakon adom.

Csak 3 forinton
a legujabb teljes tavaszi fiu öltönyök 3—9 éves fiuk számára, drapp, szürke és barna szinben, legujabb divatu, pompásan kiállitva, övvel, ránczezal stb. gazdagon diszitve. Továbbá

pompás tengerész-öltöny fiuk számára, mellhimzéssel, legfinomabb cheviotból, csak	4.— frt
Tiroli vadász-öltöny valódi brünni gyapjuból, zöld egalizálással, bojt és pipával, teljesen bélelve, minden évszakra alkalmas, csak	4.— «
Mosható öltözetek fiuk számára a legdivatosabb minták szerint csak	1.80 «
Teljes fiu-öltözetek jó hirü posztóból, kabát, mellény, nadrág csak	5.— «
Ugyanaz kammgarnból, igen elegáns	5.50 «
Uri divat.	
Egy nadrág igen finom és elegáns	1.50 «
Rendkivüli finom	2.— «
Egy teljes férfi posztó öltöny, a legjobb brünni posztóból, minden kivánható szinben csak	7.— «
Ugyanaz kék cheviot finom paszománttal	9.50 «
Egy teljes, igen finom kammgarn öltöny tiszta gyapjuból csak	11.— «
Egy piquet-mellény a legszebb divatminta szerint moshatóságért jótállás	2.20 «
Egy legfinomabb elegáns uri felöltő a legfinomabb szövetből,	7.— «

Gyermek és fiu kostümöknél a kor pontos megjelölése és a czim kéretik, ellenben uri öltönyök megrendelésénél csak a mellbőség megjelölése. Szintugy valamennyi itt fel nem sorolt öltönyök legjobban és legolcsóbban megszerezhetők. Czim:
HERRENKLEIDER-EXPORTGESCHÄFT
E. RAUSCHER Wien, III. Obere Weissgärberstr. 24.
Meg nem felelő ruhadarabok készségesen visszacseréltetnek. Szétküldés utánvét, vagy az összeg előleges beküldése mellett. 10174

2949/1889.
Versenytárgyalási hirdetmény.
Nyiregyháza város képviselőtestülete a 2949/89. számu határozattal egy lovasezred részére szükséges, Nyiregyházán épitendő laktanya és csapatkórház felépitésére a pályázat kiirását elrendelvén, ezen munkák biztositása czéljából a városi tanácsteremben az **1889. évi junius hó 12-én délelőtt 10 órakor** nyilvános zárt versenytárgyalás fog tartatni.
Az épités tárgyát képezik a mintegy 905,000 frtra előirányzott lovassági laktanya és csapatkórház.
Felhivatnak a vállalkozni szándékozók, hogy zárt ajánlataikat az előirányzott épitési összeg után számitott 5%-át bánatpénznek a városi pénztárnál előzetesen történt letéteményezését igazoló nyugtával ellátva Nyiregyháza városi polgármesteri hivatalánál legkésőbb 1889. évi junius 12-ik napjának d. e. 11 órájáig nyujtsák be, mert később érkezett ajánlatok figyelembe nem vételnek.
A zárt ajánlatok csak a polgármesteri vagy mérnöki hivatalnál átvehető minta használatával adhatók be.
Az épitkezésre vonatkozó tervek, előméret és feltételek a városi polgármesteri vagy mérnöki hivatalban a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott bővebb felvilágositás is nyerhető, s a művelet másolatai meghatározott árban megszerezhetők.
Tehetők az ajánlatok oly irányban is, hogy a vállalkozó a sajátjából előlegezi az épités végrehajtásához szükséges pénzösszeget, melyet a város a hosszabb törlesztési kölcsönökre fennálló módozatok mellett fizetne vissza.
Ez esetben világosan és részletesen körülirandók mindazon feltételek és kötelezettségek, miknek teljesitése a várostól megkivántatik.
Kelt Nyiregyházán, 1889. május 11-én.
Májerszky Béla főjegyző. 10299 **Krasznay Gábor** polgármester.

BREVETÉ DE S. M. L'EMPEREUR NAPOLEON III. — **ROTHBERGER JAKAB** cs. és kir. udv. szállitó — PATENT OF HER MAJESTY THE QUEEN OF ENGLAND.

ÁRJEGYZÉK:

Piquet-mellény minden szinben	3 frt.		Utazóguba, steierlodenből	12 « 25 «
Őszi öltözékek	14 frttól 45 frtig		Utazóbundák, mosómedve béléssel	70 frttól 250 frtig
Nyári öltözékek	14 « 40 «		Városi bundák mindennemü béléssel	65 « 500 «
Őszi éstavaszi felöltők	8 « 45 «		Vadász-bundák mindennemü béléssel	20 « 100 «
Esőköpenyek, vizhatlan (jótállva)	15 « 35 «		Lábzsákok és szőrcsizmák	5 « 23 «
Őszi és tavaszi zekék	$6\frac{1}{2}$ « 30 «		Téli nadrágok	6 « 14 «
Őszi és tavaszi jaquetek	15 « 30 «		Tavaszi és őszi nadrágok	4 « 12 «
Nyári zeke	4 « 18 «		Nyári nadrágok	4 « 10 «
Fekete szalon-öltözékek (frakk vagy testhez álló kabát	24 « 60 «		Különböző mellények	2 » 6 «
			Gamasnik	2 « 10 «
Testhez álló kabátok valódi kammgarnból	16 « 42 «		Hálókabátok	7 « 65 «
			Vászonöltözékek	10 « 25 «
Papi kabátok	18 « 32 «		Lüsteröltözékek	9 « 25 «
Vadász-kabátok	6 « 35 «		Lüster zekék	3 « 10 «
Iroda kabátok	$6\frac{1}{2}$ « 10 «		Lüster jaquetek	8 « 15 «
Téli kabátok	15 « 50 «		Clots-kabátok	10 « 18 «
Köpenyek és Havelokkok	12 « 50 «		Orleans-frakk	6 « 15 «

Különlegességek.
Egyedül nálam kaphatók még:
Moro-féle északsarki lodenkabát 16 frt. Moro-féle északsarki mentschikoff 26 frt.
Libériák nagy választékban, feltünő olcsón.
A legfinomabb **angol, franczia és brünni** szövetekből **mértók** után is megrendelhetők.
Vidéki megrendelések utánvét mellett teljesittetnek; nem megfelelő küldemények haladéktalanul visszavétetnek.
ROTHBERGER JAKAB
cs. és kir. udvari szállitó 10347
Budapest. váczi-utcza 23. (a nagy Kristófhoz czimzett házban.)

Dr. Wagner Jenő és Emil
vegyészeti gyáruk, BUDAPEST
IX., Soroksári-utcza 96. sz.

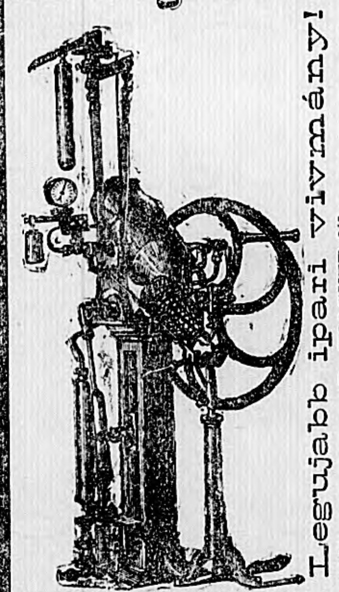

Legujabb ipari vivmány!
Dr. WAGNER-féle
szabad. szikviz-gépek
vegytiszta folyékony szénsavvali gyártásra.
Olcsó ár, kevés hely, gyors, egyszerü és könnyü gyártás, tiszta kezelés, legkitünőbb gyártmány.
vállalat **szikvizgyárak** berendezésére és ellátására. 9833

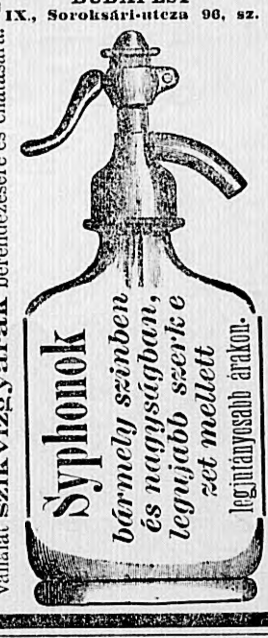

Syphonok *bármely szinben és nagyságban, legujabb szerkezet mellett* legjutányosabb árakon.

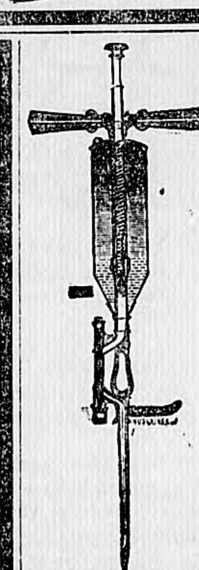

Philloxera ellen
szénkéneg fecskendezésre leghasználhatóbba Muschinek J. által készitett
„Hungaria“
fecskendő-gép. Ezen gép, mely a pécsi kiállitáson nagy arany éremmel tüntettetett ki és az ugyanott megtartot Országos Philloxera kongresszuson a legjobbnak ismertetett el, azon előnyöket nyujtja, hogy vele a legrendszeresebb befecskendéseket érhetni el, (ugy anyag, mint munkaerő tekintetében) azonfelül még a megbizhatóságról is kezeskedve lesz.
Ezen gép, mely 48.451 szám alatt szabadalomra van előjegyezve, kapható:
MUSCHINEK J.-nél,
BUDAPEST, II. ker. Kapás-utcza 17. sz. a. Ára 45 frt o. é. Tudakozódásokra azonnal válaszoltatik. 9693

Gyors és biztos segély gyomorbajok és azok következményei ellen.
Az egészség fentartása a nedvek s egyszersmind a vérnek is tisztitása s tisztántartására s a legjobb emésztés előmozditására a legjobb s leghathatósabb szer a már évek óta ismeretes s közkedvelt
dr. ROSA-féle életbalzsama.
Ez a leghasznosabb s a leggyógyhatásosabb gyógyfüvekből a legnagyobb gonddal készitve, teljesen megbizhatóan a legjobbnak bizonyult be mindennemü emésztési bántalmaknál, gyomorgörcsnél, étvágyhiány, savanyu felböfögés, torlódás, aranyeres bántalmak stb. stb.-nél. Ezen kitünő hatásánál fogva tehát ez máris a legjobbnak bizonyult s a legbiztosabb házi gyógyszerré vált. **Egy nagy üveggel 1 frt, egy kis üveggel 50 kr.**
Több ezer elismerő- és dicsérőirat van kitéve szives betekintés végett.
Óvás! Hamisitások kikerülése végett mindenkit figyelmeztetek, hogy az én valódi s az eredeti utasitás szerint készitett, dr. Rosa-féle életbalzsamon mindegyik palaczkja kék lemez papirba van csomagolva, mely a hosszoldalán a következő felirattal van ellátva: **Dr. Rosa-féle életbalzsam Fragner B. gyógyszertárából a fekete sashoz Prágában 205 III szám,** német, cseh és franczia nyelven, s melynek homlokzata az ide mellékelt törvényesen letéteményezett védjegygyel van ellátva.
Zivotní balsám — Lebensbalsam
Dr. ROSA életbalzsama valódi minőségben kapható a készitő főraktárában
FRAGNER B., gyógyszertárában „zum schwarzen Adler“ PRÁGA 205/III. sz.
és Budapesten TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertárában, Budai Emilnél városi gyógyszertár, városháztér. Az osztrák magyar birodalom valamennyi nagyobb gyógyszertára raktáron tartja ezen életbalzsamot. —
Ugyanitt kapható még:
Prágai egyetemes házi-kenőcs
ezer meg ezer hálairat által elismert biztos gyógyszer mindennemü gyuladások sebek és daganatok ellen. Biztos sikerrel alkalmazható a női mell gyuladása, tejmegrekedése és keményedésénél, a gyermekelválasztásnál; a genyedéseknél, vérdaganatoknál, genyfakadásoknál és pokolvarnál; körömdaganatnál s az ugynevezett körömméregnél a kézen vagy lábon; keményedéseknél, duzzadaganatoknál, mirigydaganatoknál, szalonnadagnál, holttettemnél stb. stb. Minden gyulladás, daganat, keményedés, duzzadás a legrövidebb idő alatt gyógyittatik, ahol azonban már a genyképződés beállott, a daganat a legrövidebb idő alatt fájdalom nélkül fölszíva és meggyógyitva lesz.
25 és 35 krajczáros szelenczékben.
Óvás! Miután a prágai egyetemes házikenőcs igen gyakran utánoztatik, mindenki figyelmeztetik, hogy az eredeti utasitás szerint egyedül csak általam lesz előállitva. És pedig **csak akkor valódi,** ha a sárga fémdoboz, melyben foglaltatik, vörös használati utasitásba (9 nyelven nyomtatva és kék lemez papirosba), mely az ide mellékelt védjegygyel van ellátva, van becsomagolva.
Fül-balzsam. A legkipróbáltabb és számos kisérlet által mint legmegbizhatóbb szer ismeretes a nehéz hallás meggyógyitására, s a teljesen elveszett hallás visszaszerzésére.
Egy palaczkkal 1 forint. 9026

TÜRKEL ÉS SCHLESINGER
fényképészeti czikkek gyári raktára
BUDAPEST, Károly-utcza, Károlykaszárnya 4.
A t. **mükedvelőket** bátorkodunk figyelmeztetni, hogy a fényképészeti czikkek elárusitásának mi voltunk uttörői hazánkban, a mennyiben általunk alapittatott az **első ilynemü üzlet a fővárosban. Árjegyzékek, praktikus tanácsok és mindennemü szakmabeli felvilágositások** a t. mükedvelőknek **ingyen és bérmentve.** 10264

Tarcsa gyógyfürdő.
Megnyitás május hó 19-én. 9521
Lakások május 19-étől junius 15-éig és augusztus 15-étől szepember 15-éig sokkal olcsóbbak. — H.-Eőr-Tarcsa vasút állomásától 130 perczny ire. Társas és bérkocsin olcsó közlekedés. — **A magy. kir. államvasút vonalain menettértijegyek Tarcsára leszállitott árakon adatnak. Károly forrás!** üditő egészséges ital!

Kitüntettetet a következő világkiállitásokon **London 1862. Páris 1767. Bécs 1873. Páris 1838.**
zongorák részletre
Bécs és a vidék számára
concert-, szalon- és rövid-szárny,
valamint pianinok Gottfr. Gramer, Wilh. Mayer világhirü kiviteli czég gyárából 380 frttól 400, 450, 500, 550, 600, 650 frt. Mü czégek zongorái 280—350 frt. Pianinok 350—600 frtig. **Thierfelder A. zongorakölcsönző intézete Bécsben, VII. Burggasse 71.** 7168

Vizgyógyintézet Salzburg-Parsch,
a Gaisberg alján, 15 perczny ire a várostól, pompás alpesi tájkép, vizgyógymódok, massage, soványitó- és diäta gyógymód, elektromos fürdők, svéd gyógytornászat tornaterem, uszoda, napi ellátás 2 frt. Prospektus dr. **Breyer**-től. 9746

Pályázat.
A **Tapolczán** (Zalamegye) székelő, ujonnan alakult «**Balatonmelléki takarékpénztár részvénytársaságnál**» 800 frttal javadalmazott
könyvelői
állás töltendő be. Pályázni kivánók képzettségüket igazoló okmányaikat, eddigi alkalmaztatásukat tanusitó bizonyitványaikat kérvényük kapcsán **f. évi junius hó 1. napjáig** tartoznak Glazer Iván (Tapolcza) igazgatóhoz benyujtani. A kettős könyvvitelben való jártasság mulhatlan, a német nyelv tudása kivánatos kellék.
10297 **Az igazgatóság.**

I-ső cs. kir. kizár. szabad. ujonnan javitott
RUGANYOS SÉRVKÖTŐK
biztonsági övvel és

Fontos szenvedőknek

sérvvédővel.

Legujabb találmány az amerikai, ujonnan javitott ruganyos sérvkötő Politzertől; ez rugók nélkül van, tisztán ruggyantából müvésziesen szerkesztve s az a czélja, hogy még a legüdültebb serveket is lehető legrövidebb idő alatt egyenletes fekvésbe hozza, s ugy nappal a legterhesebb munkánál, vagy a sokat járkálásnál, mint szintén éjjel alvásban is használtatik, a nélkül, hogy a sérvbajbanszenvedő hivatásában legkevésbbé is volna akadályoztatva. Felette nagy haszon, hogy az még éjjel is a testen maradhat, mivel hogy a szenvedő testrészre kiváltképen jótékony, kellemetes nyomást gyakorol, s a legtöbb esetben még a sérv biztos gyógyulását is eszközli. A legtöbb orvosi tekintélyek által elismerve, m... gálva s a legjobbnak találva: professor **Kovács** a sebészeti kórodá alelnöke, dr. **Gross Lajos** magy. kir. egészségügyi tanácsos, dr. **Glück Ignácz,** kir törvényszéki orvos által.
Alólirott egyszersmind nagy raktárt is tart angol és franczia aczél sérvkötőkből, függesztő készülékeket (suspensorium) gummiburó szövötteket, mint szintén szarvasbőrből. A szarvasbőr és gummi suspensoriumok czélja, hogy a tágulást megakadályozzák.
Méhfecskendők, legpárnák, ágybetétek, periodtáskák, präservativumok, gummiharisnyák, és mindennemü gummi áruczikkek. Sérvkötőknél kérem megjelölni: jobb, bal vagy kettős-e, mint szintén a test bősegét is. Megrendelést utánvétel mellett elfogad
POLITZER MOR
cs. k. szab. sérvkötő-készitő Budapesten, Deák Ferencz-utcza.
Valódi franczia és amerikai gummi óvszerek (praeservativ) tuczatonként 3—6 frt. Női különlegességek tuczatonként 2—4 frt.
Árak urak, hölgyek és gyermekek számára, egyoldaluak drbja 6—10 frt, a kettősnek drbja 10—16 frt, gyermekeknek felével olcsóbb. Ugyanitt kapható legjobb amerikai sérvkenőcs. Egy tégely ára 3 frt 50 kr.

A leghathatósabb szer
vértisztitó gyógymódra
avasszal
HERBABNY J. erősbitett
Sarsaparilla-szörpje.
Herbabny J. erősbitett Sarsaparilla-szörpje gyengén oldólag hat és nagy mérvben vértisztitó, amennyiben minden erős és beteges anyagot, mely a vért erőssé, rostássá s a gyors keringésre alkalmatlanná teszi, abból eltávolitja, valamint minden romlott és beteges nedvet, felhalmozódott nyálkát ez épet — sok betegség okozóját — **ártalmatlan módon és fájdalom nélkül** eltávolit a testből.
Hatása ez okból **kitünő kemény széknél, vértolulásnál** a fej felé, **fülzugásnál, szédülésnél, fejfájásnál, köszvényes és hämorrhoidikus, bajoknál, gyomor elnyálkásodásnál rosz emésztésnél, máj- és lép-daganatoknál,** továbbá **bőrkütegeknél** stb. — **Ára egy eredeti palaczknak leirással együtt 85 kr. Postán 15 krral több a csomagolásért.**
Minden üvegen a fenti védjegynek kell lennie a valódiság jeléül: 10144
Központi szétküldési raktár:
Bécs Apotheke zur „Barmherzigkeit“ des Jul. Herbabny Neubau Kaiserstrasse Nr. 90.
Magyarországi főraktár: Budapest, Török József gyógyszertárában Király-utcza 12.
Továbbá raktárak a következő gyógyszerész uraknál: **Antalfalva:** Toldy A. **Bártfa:** Sokalsky I., Toperczer A. **Békés:** Debreczeni E. **Berethalom:** Unbrath V. **Beszterczebánya:** Göllner F. **Belovár:** Hrzic A. **Boldogasszony:** Klapsic P. **Brassó:** Kugler E., Jekelius I., Goos I., Schuster E., Stenner T. **Csacza:** Bencsáth F. **Debreczen:** Göllt N. **Dotta:** Braumüller E. **Eperjes** Gallotsik F., Kiivess I., Schmidt E., Korn V. **Eszék:** Dienes J. E., David J. Bulardt J. **Fiume:** Prodam G., Gmeiner J., Mizzan M. drog. **Esztergom:** Seuyi F. **Gyöngyös:** Mersits F. **Gyalla:** Hidasy J. **Győr:** Kipóczy M. **Jaska:** Tomai E. **Ivanec:** János I. **Kaposvár:** Babochay E., Zollner V. **Kapuvár:** Vavruskay I. **Károlyváros:** Fiudeis G. **Körös:** Hochsinger G. **Karánsebes:** Müller F., Vlad N. **Kassa:** Wandraschek K., Korelko A., Gallig G., Molnár L. **Késmárk:** Generzich A., Korn W. **Kis-Marton:** Grüsner F. **Komárom:** Grotschel örökösei. **Kolozsvár:** Valentin E. **K.-Nyék:** Galvy A. **Krapina:** Fink K. **Kubin:** Kralik A. **Lovrin:** Telbisz B. **Lugos:** Vértes L. **Malacka:** Fridrich J. **Miskolcz:** dr. Herz M. **Mohács:** Szendrey E. **Moór:** Girsik G. **Mossócz:** Skitzák E. **Marienfeld:** Metzger E. **Nagy-Bittse:** Tombor L. **Nagy-Károly** Füleky P. **Nagy-Becskerek:** Menzer L., Kellner I. **Nyitra:** Tombor K. **Nagy-Szeben:** Morscher W., Kaiser A., Heinrich G., Ikeli E. **Nagy-Szombat:** Konvicka J. **Nagyvárad:** Molnár F. **Nyiregyháza:** Lederer J. **Otocsac:** Castek W. **Pozsony:** Erdy B., Soltz R., Adler L., Heinriczi E. **Perlasz:** Lafleur L. **Pakracz:** Zsiga B. **Pancsova:** Graff V., Bauer F. **Pétervárad:** Deodatto I. **Pécs:** Kovács M. **Pozsega:** Hegedüs A. **Rosicza:** Bagy E. **Rózsahegy:** Hammersmidt I. **Sárvár:** Török G. **Schlaining:** Schwarz G. **Sopron:** Molnár L., Graner J., Csathó J., Botty C. **Sz.-Fehérvár:** Dieballa G., Braun J. **Szt-Gotthard:** Tomcsányi E. **Szabadka:** Millassin. **Szeged:** Kovács A., Barcsay E. **Sziszek:** Kubány F. **Szászváros:** Follberth. **Szerdahely:** Tchimmer L. F. **Temesvár:** Tarcsay J., Jahner C., Klausmann & Albert, Imrich V. **Trencsén:** Brocsek F. **Torontál-Szécsény:** Kleczky J. **Uj-Verbász:** Schuch E. **Uj-Gradiska:** Dienes D. **Vinkovcze:** Alemann L. **Vukovár:** Krajcsovics S., Kirchbaum F. **Vartberg:** Fleischer A. **Vorsecz:** Müller O., Herzog özvegye, Küchler A. **Vágbeszterce:** Bocsányi A. **Varasd:** Dr. Halter, Riedl F., Kräuterblüth B. **Zeiden:** Reiner M. **Zágráb:** Cermak F., Pospisil I., Schwartz F., Kögl A., Krz'c A. **Zólyom:** Stech L.